

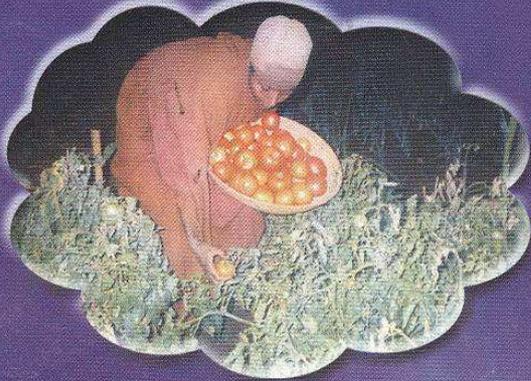

ከመር

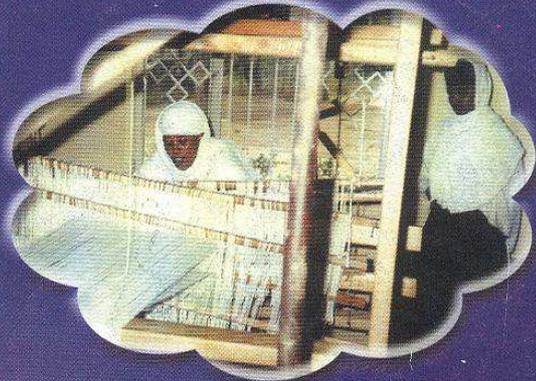
ዘኦርቶዶክስ ተዋሕዶ

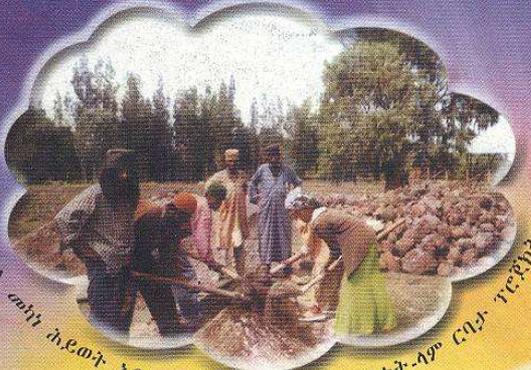
ከመር ፲፪ኛ ዓመት ቁጥር ፬ ጎዳር/ታኅሣሥ ፲፱፻፺፯ ዓ.ም.

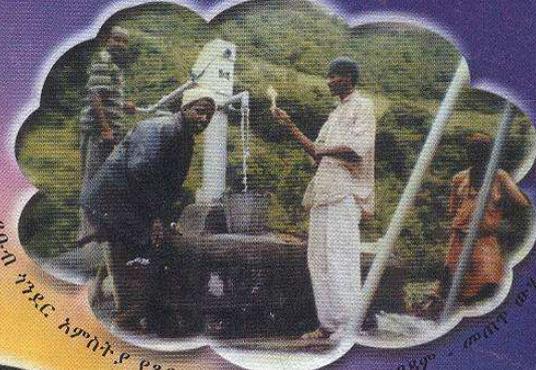
ዎዕ. ጎዳም ናዳ ማርያም ገዳም-መስኖ ልማት

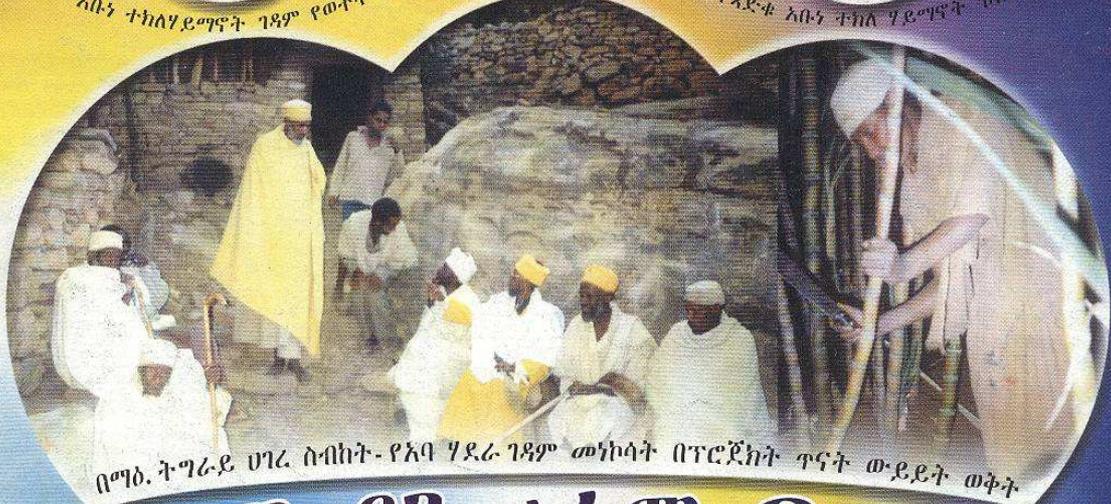
ደብረ ወገግ አሰቦት ገዳም-የጸሐፊ ፕሮጀክት

ባሌ መካኒ ኦዲዎት አሰና ተክለገይማኖት ገዳም የወተት-ሳም ርባታ ፕሮጀክት

ደብረ ጎዳር አምስት.ያ የጸደቁ አሰና ተክለ ገይማኖት ገዳም - መስኖ ልማት ፕሮጀክት

በማዕ. ትግራይ ሀገረ ስብከት-የአባ ገደራ ገዳም መካካት በፕሮጀክት ጥናት ውይይት ወቅት

ገዳማው-ያን ዛሬም በልማት...

በአንባቢያን ለአንባቢያን

የማወቅ መብታችን

በየደረጃው ያለው የቤተ ክርስቲያናችን አስተዳደር ለቤተ ክርስቲያን አስፈላጊ የሆነውን ድጋፍና ትብብር ሁሉ በየወቅቱ ከምእመናን እንደሚጠይቅ ይታወቃል። ምእመናንም የቤተ ክርስቲያን ልጆች እንደ መሆናቸው መጠን ለዚህ ዕቅድ ተፈጻሚነት ባላቸው ዐቅም ሁሉ የድርሻቸውን ይወጣሉ። ብዙውን ጊዜ በአንድ የአጠቃላይ ቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ከሚቀርቡት ጥያቄዎች መካከል የሕንፃ ቤተ ክርስቲያን ማሠሪያ የሕንፃ ቤተ ክርስቲያን ማስጠገን የሰብከተ ወንጌል አጻፈሽ፣ የመንፈሳዊና የቀለም ትምህርት ቤት መገንባት... የሚሉት ይገኙበታል። እነዚህ ሁሉ በራሳቸው በጎ እንደ ሆኑ እናምናለን። በአንድ ግን ከእነዚህ ተግባራት ጋር በተገናኘ ስለ በዓላት አካባቢ፣ ስለ ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን አጠባበቅ፣ ስለ ንስሐ አባትና ልጅ ግንኙነት፣ የተቀረጹ ምሳሌዎችን መሥራት እንደማይገባ አስመልክቶ በልዩ ልዩ የአገልግሎት መዋቅሮች የምንገኝ አባላት ለምናቀርበው ጥያቄና አቤቱታ ምላሽ የሚሰጠን የለም። በመሆኑም በዓላት ይሻራሉ፤ በቅዳሴ ሰዓት ረብሻዎች አሉ፤ አንዳንድ ካህናት በሥርዓተ ፍሎት አይመሩም፤ ሳይገባቸው ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን የሚላተፉ ሰዎች ይታያሉ። በክርስቲያናዊ ትውፊታችን የሌለው የቅርጽ /ሐውልት/ ሥራ ተስፋፍቷል። ይህም ሁሉ ሆኖ ግን ከላይ የተዘረዘሩት በርካታ የግንባታ እንቅስቃሴዎች በታቀደላቸው የጊዜ ክልል አይከናወኑም። ስለዚህም ምእመናኑ ቤተ ክርስቲያንን በህቅም የማገልገል መንፈሳዊ ግዴታ ያለበትን ያህል ስለሚከናወኑት ተግባራት መረጃ የማግኘትና ለሚያቀርባቸው ጥያቄዎችና አቤቱታዎች ተገቢውን ምላሽ የማወቅ መብት እንዳለው የሚመለከታቸው አካላት ሁሉ ሊረዱት ይገባል።

በሌ ደብረ ግህል መድኃኔ ዓለም ቤተ ክርስቲያን ምእመናንና ምእመናት አዲስ አበባ

በትምህርትና ሥልጠና በታቀፉ

በአብዛኛው የቤተ ክርስቲያናችን ቅጽዮች ዙሪያ የሚገኙት ነጻያን ሰው መሆናቸው እስከሚያጠራጠር ድረስ ተጎባቀለው እንደሚታዩ ሁላችንም የምንመለከተው ነው። እኒህ ወገኖች ከየት እንደ መጡ፣ በምን ምክንያት እንደዚህ እንደ ሆኑ ችግራቸው ምን እንደ ሆነ ሳይታወቅ እንደ ጉድፍ ተጠለው፣ ከጊዜ ወደ ጊዜም ብዛታቸው እየጨመረ ይገኛል። ምንም ብትለመጡት እንኳን በእጅጉ እያዳገተ ነው። ለአካል ጉዳተኛው ሲሰጥ ባለ ሙሉ አካሉ ይበላጃል። ከሕፃን እስከ አረጋዊ የዕድሜ ክልል ድረስ ያሉት ነጻያን ተቀምጠው የገኙትን እየበሉ ሲሰደዱበት ሲደባደቡ ይውላሉ። ይህ የእውነተኛ ድህነት ይሁን

የሰንፍና በውል የተጠና ነገር የለም። እኒህ ወገኖቻችን እኮ እንደ እኛ በአርአያ ሥላሴ የተፈጠሩ፣ ማሰብና መሥራት የሚችሉ ናቸው። ከችግራቸው ተላቀው ተገቢ በሆነ ክርስቲያናዊ ሕይወት ታንጸው፣ በተለያዩ የዕውቀትና የሥራ መስክ ይሰማሩ ዘንድ መታገዝ ይገባቸዋል። ስለዚህም በየአጠቃላይ አብያተ ክርስቲያን የሰበካ ጉባኤያት፣ ሰንበት ት/ቤቶች፣ መንፈሳዊያት ማኅበራትና በጎ አድራጊዎች ትብብር ክሥርዓተ ትምህርት ጀምሮ መሠረታዊ ፍላጎታቸው ለሚላቸው ያስፈልጋል። በዚህ ረገድ ሲከናወኑ የቆዩት ጥረቶች 'ወቅታዊነት' የሚታይባቸው ናቸው። በርግጥ በጊዜያዊነትም ቢሆን መረዳት የሚገባቸው ዐቅም ደካሞች የሉም ማለቱ አይደለም። በአጠቃላይ ግን ቅንጅትና ዘላቂነት ባለው መልኩ ለችግሮቻችን ተገቢውን ቅድም ተከተል በመስጠት መፍታት ይኖርብናል እላለሁ።

ወ/ሮ ይመናኹ ዘውዱ አዲስ አበባ

የሀገራችንና የቤተ ክርስቲያናችን ጣዕም እንዲያውቁ

በ12ኛ ዓመት ቁጥር እንደ 1996 ዓ.ም ሐመር መጽሔት እትም ክርስትና በማንበራዊ ኑሮ ዓምድ የቀረበው የአቶ አክሊሊ አረጋ እና የወ/ሮ እማዋይሽ ወልዴ ቃለ ምልሰ በእጅጉ አስደስተኛል። አርአያነታቸውን በባሕር ማዶ የሚኖሩ ሌሎች ዜጎቻችን ቢከተሉት መልካም ነው። እነርሱና እነርሱን የመሰሉ ኢትዮጵያውያን ወላጆች በአንድነት ተቀናጅተው በአሜሪካ ለሚኖሩ ኢትዮጵያውያን ሕፃናትና አዳጊዎች ማንነታቸውን ጠንቅቀው የሚያውቁበት ዐገደ ሕፃናትና ልዩ ልዩ የትምህርት ተቋማት የሚመሠርተበትን መንገድ ጠንክረው ማመቻቸት ይገባቸዋል። ይህንን አስመልክቶ በእናንተ በኩል የመወያየ መድረክ መክፈት ይኖርበታል እላለሁ።

ከንፈ ገብርኤል ደብረ ዘይት

ጫትና ሲጋራ...

መልእክቱ አግባብነት የሌለውንና እርምጃ የሚያሻውን ድርጊት ይመለከታል። ለጽሑፌ መነሻ የሆነውን ወንድም ባለሀብት አጥቢያ የሚጠቀስ መንፈሳዊ አገልግሎት ያለው ወጣት ነው። ትዳር ለመሠርት ያሰብና ወደ እርሙኛው ቤተሰቦች ሽማግሌ ይልካል። በመጨረሻም በሥርዓተ ተክለል በቅዱስ ቁርባን ጋብቻውን ይፈጽማል። ታዲያ የሳዘነህ ነገር ምንድን ነው? ብትሉኝ- ወጣቱ ሽማግሌዎቹን ወደ ልጅቱ ቤት ሲልክ ያሲያቸው ጫት፣ ሲጋራና ሌሎችም ተከታይ ነገሮችን መሆኑ ነው። ወንድማችን ይህን ሲያደርግ ያሰበው እንዲሳካለት እንጂ ክፋቱን ሳያውቅ ቀርቶ አይመለስኝም። ዳሩ ግን የዐዋቂ አጥፊ በመሆን ሰዎችን ለስሕተት የሚዳርግ ተግባር መፈጸም አግባብ አይደለም፤ ይህን መሰል ጥፋቶች መታረም ይኖርባቸዋል።

ጌይላ ማኅሌል ምዕ. ሐረርጌ

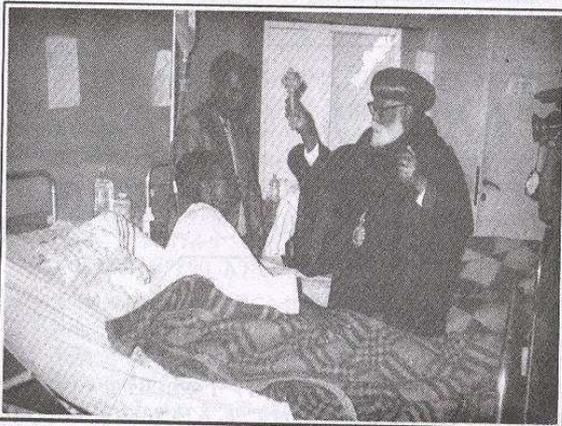
«ለቡራኪ ወይስ ...»

እኔ የምኖረው በቡርጂ ልዩ ወረዳ በሶያዊ ቅድስት ሥላሴ ቤተ ክርስቲያን አጥቢያ ሲሆን በሰንበት ትምህርት ቤታችንም በተሰጠን ላላፊነት አገልግላለሁ። ልጠቀማችሁ የወደድኩት ችግር በአንዳንድ አበው ካህናት ላይ የምመለከተው አሳዛኝ ነገር ነው። ይኸውም የተሳሳቱ ነገሮችን ለማረም ምክርና ተግባር መቅደም ሲገባው በማወቅም ይሁን ባለማወቅ ለሚፈጸሙ ስሕተቶች ሁሉ «እንዳናወግዝታሁ፤ እውግጥራለሁ» በማለት ማስፈራራታቸው ነው። በመሠረቱ፣ አባቶቻችን በእጃቸው የጨበጡት ቅዱስ መስቀልም ይህን የተቀበሉት ሥልጣን ከህግ የምንቀደስበትና የምንባረክበት እንጂ ማስፈራሪያ ሊሆን አይገባም። በመሆኑም ሥርዓተ ፍሎቱና ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያናችን ክርስቲያናዊ ትውፊት በሚያዘዘው መሠረት እየተጠሰተላለ በአግባቡ በፈጸም መልካም ነው እላለሁ።

ጌይላ ኢየሱስ ጌታሁን ለምግ ቅድስት ሥላሴ ቤተ ክርስቲያን

የሐመር መጽሔትና የሰምዐ ጽድቅ ጋዜጣ ደንበኛ ይሁኑ				
	ሰምዐ ጽድቅ ጋዜጣ		ሐመር መጽሔት	
	የ6 እትም	12 እትም	የ6 እትም	12 እትም
ለአዲስ አበባ	12.00	24.00	25.00	50.00
ለክፍለ ሀገር	12.00	24.00	25.00	50.00
አፍሪካ	9 ዶላር	18 ዶላር	12 ዶላር	24 ዶላር
አውሮፓና ጠቅላላው ምሥራቅ	12 ዶላር	24 ዶላር	15 ዶላር	30 ዶላር
አሜሪካና ሩቅ ምሥራቅ	15 ዶላር	30 ዶላር	18 ዶላር	36 ዶላር

ለባለው ታደላ እና/ወይም መሰፍን ጥላሁን የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ አራዳ ቅርንጫፍ
 Balem Tedelle and/or Mesfin Tilahun
 የባንክ ሒሳብ ቁጥር 68608 አዲስ አበባ ክፍለ-ወጪ
 አድራሻዎንና የክፍለ-ባንክን ደረሰኝ ኮፒ

ከጥቅምት 18-21 ቀን 1997 ዓ.ም የተደረገው ሐዋርያዊ ገዛ መልካም ነበር። እኔ የደረሰኝ ምሥራቅ ሸዋ ሀገር ስብከት ናገራት ነበር። ሕዝቡ በተመሰጠ ትምህርቱን ይከታተሉ ነበር። በእርግጥ አንዳንድ ስለ በሽታው መነሣቱ ቀርቶ ትምህርት ብቻ ለመማር ፍላጎት ነበረው። ሆኖም ግን ቃለ እግዚአብሔር ሰዎች ከገሙት እንዲሸኑ የውስጥ ንጽሕናቸውን እንዲጠበቁ የሚያዝ በመሆኑ እኛም መንፈሳዊ ይዘቱን ያለቀቀ በሽታውን የተመለከተ ትምህርት አስተላልፏል። እንዲህ ዓይነቱ ገባኤ ብዙ የድንገት ምርት የሚያስገኝ ስለሆነ ተጠናክሮ ቢቀጥል መልካም ነው።

ለላው፡- አብዛኛው የኢትዮጵያ ሕዝብ ሰቤተ ክርስቲያን አባቶች፣ በአበው ከሆናት መሐል እጅ እንደ ሆነ ከሀገር ተርፎ መላው ዓለም የሚያምንበት ጉዳይ ነው። በዚህ መሠረት ቤተ ክርስቲያን ለኢትዮጵያ የሞላቸውን ውለታ ያህል ኢትዮጵያ ለራሷ አልቀለችም። በቀድሞ ጊዜ ቤተ ክርስቲያን የሀገር፣ የሕዝብ ጠባቂ በመሆኗ ሕዝቡን እንድትጠብቅ የእግዚአብሔርን ቃል እንድታስተላልፍ የፊደሉ ጣቢያ ነበራት። በትምህርት ቤት ተማሪው ክፍል ከመግባቱ በፊት የግብር ገብ ትምህርት ታስተምር ነበር። በየሆስፒታሉ ሕሙማንን የሚባርኩና የሚያጽናኑ አባቶችን መድባ ታስተምር ነበር። ለሚሞቱትም የኑዛዜ ሥርዓት ትፈጽም ነበር። በሚረገፉ ቤትም እንደዚሁ፣ ዛሬ ይህ ሁሉ መንፈሳዊ የአገልግሎት ድርሻዋን መንግሥት መልሶ ቢፈቅድላት ቤተ ክርስቲያን ኤች.አይ.ቪ/ኤ.ድ.ስን በመከላከልና የችግሩ ተጠቃሚነትንም መኖር እንደሚቻል ተስፋ እየሰጠች በመከላከብ መልካም ውጤት ለታስመዘግብ ትችላለች። ምክንያቱም ክርስቲያን ሕዝብ ለቤተ ክርስቲያን ደምፅ ታብዥ ነውና።

ወሰብሐት ለእግዚአብሔር

- ዋና አዘጋጅ - ዲ.ን መርሻ አለሽን
- ም/ዋና አዘጋጅ - አለ-ላ ጥላሁን
- ከፍተኛ ሪፖርተር - መ/ር ኃይለ ማርያም ላቀው
- መ/ ሪፖርተር - ዲ.ን ፋሲል አስረስ
- ኮምፒዩተር ዲዛይን - ወይንሸት ወጉ
- ኮምፒዩተር ጸሐፊዎች - ፍቅርተ ኃይሌ
- ጸዳሉ ሁንዴሳ

ስልክ 556328
ፖስታ 80078
አዲስ አበባ

E-mail: Hamer@EOTC-Mkidusan.org
Website: - www.EOTC-Mkidusan.org

«ማግበረ ቅዱሳን»

እግዚአብሔር ያከበራቸው የነበሩት የሐዋርያት የጻፉ ቃን፣ የሰማዕታት በአጠቃላይ የቅዱሳን ገድል፣ ትሩፋትና አማላጅነት የሚዘከርበት በመሆኑ ይህን ስያሜውን አግኝቷል።

ሐመር
፲፪ኛ ዓመት ቁጥር ፬
ገዳር/ታኅሣሥ ፲፱፻፺፯ ዓ.ም.

ይዘት

የማግበሩ መልእክት
• ለውሳኔዎቹ ተግባራዊነት ..... ፪
ደብዳቤዎች ..... ፬

ከሰሞኑ በረከት
• ከሥርዓቱ ፈቀት በላችኋል ..... ፮
ትምህርተ ሃይማኖት
• ምሥጢረ ሥጋዌ በውዳሴ ማርያም ..... ፲
• የቃና ዘገለላ ተአምር በመጽሐፈ ምሥጢር ..... ፲፫

የጥያቄዎቻችሁ መልስ
• ሥርዓቱን ከልማዳ ለይታችሁ አላውቁን ..... ፲፭

ኪነ ጥበብ
• ዘማዊቷ ..... ፲፭

እናስተዋውቃችሁ
• በማግበረ ቅዱሳን የተጠኑ የተተገበሩና በመተግበር ላይ የሚገኙ የልማት ፕሮጀክቶች ..... ፲፱
• ቅዱስ ሐርቤ ..... ፳፫
• ዓምደ ወረዙት
• የአጋርፋ ግብርና ቴክኒክ ሞያ ትምህርትና ሥልጠና ኮሌጅ ግቢ ገባኤ ..... ፳፱

ሐመረ ሕይወት
• መፍትሔው ከዚህ አለ ..... ፳፯

ክርስትና በማግበራዊ ኑሮ
• ፊተና የሚመጣው ከየት ነው? ..... ፳፰

ቤተ ክርስቲያንን ፅዕን
• ድህነት እንዲቀንስ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሚና ምን መሆን አለበት? ..... ፴፪
• በአንዳንድ አሀገር እየተከሰተ ያለው የሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ችግርና መንግሥት ..... ፴፭

አቡ-ጊዳ - የግእዝ ቋንቋ ትምህርት
• ተውሳክ ግቢ ..... ፴፮

ወቅታዊ ጉዳዮች
• የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በሰሜንና ደቡብ አሜሪካ ..... ፴፱

በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የሰንበት ትምህርት ቤቶች ማደራጃ መምሪያ በማግበረ ቅዱሳን የጎተመት ዝግጅት ማስተባበርያ ክፍል የሚዘጋጅ ትምህርታዊ መጽሔት።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን ትምህርተ ሃይማኖት፣ ሥርዓተ እምነትና ክርስቲያናዊ ትውፊት ጠብቆ የሚወጣ።

የማኅበሩ መልእክት

በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ አሐዱ አምላክ።

ለውሳኔዎቹ ተግባራዊነት...

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በሰጠቻቸው አገልግሎቶች ዙሪያ የምትመክርባቸው መክራ ስታቦቃም ለደክሙት ብርታትን፣ ለዘገዩት ፍጥነትን የሚሰጡ የመፍትሔ ሐሳቦችን አስተምግ አገልግሎታችን የምታጠናክርባቸው ዓመታዊ ጠቅላላ ጉባኤያት አሏት። ከእነዚህም ውስጥ አንዱ በየዓመቱ ጥቅምት ወር ላይ የሚካሄደውና በብዙ ወቅቶች ፓትርያርኩ ርዕሰ መንበርነት ብፁዓን ሊቃነ ጳጳሳት፣ በጠቅላይ ቤተ ክህነት የየመምሪያውና የየድርጅቱ ሐላፊዎች፣ የአህጉረ ስብከቱ ሥራ አስኪያጆች፣ የካህናት፣ የሰንበት ት/ቤቶች፣ የሰብከተ ወንጌልና የምእመናን ተወካዮች፣ የአዲስ አበባ አድባራትና ገዳማት አስተዳዳሪዎችና ምክትል ሊቃነ መናብርት እንዲሁም በውጭ ሀገር የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ተወካዮች የሚላተፉበት የመንበረ ፓትርያርክ አጠቃላይ ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ ነው።

ይህ የመንበረ ፓትርያርክ አጠቃላይ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ ዘንድ ለ23ኛ ጊዜ ከጥቅምት 6-11 ቀን 1997 ዓ.ም በመንበረ ፓትርያርክ የስብከተ ወንጌል አዳራሽ ተካሂዷል።

ጉባኤው ለአራት ተከታታይ ቀናት ከተሰበሰበ በኋላ ወደ 27 የሚደርሱ የጋራ መግለጫዎችንና የውሳኔ ሐሳቦችን አሳልፏል። በየደረጃው ያለን የቤተ ክርስቲያን አካላትና አባላት ውሳኔዎቹን ዐውቀን ለተግባራዊነታቸው የድርሻችንን ለመወጣት እንድንችል በአርዕስት ከፋፍለን በአጭር በአጭር እንደሚከተለው ለማቅረብ እንሞክራለን።

1. **ልማትን በተመለከተ፡-** በአንዳንድ አካላት ቤተ ክርስቲያናትን የልማት እንቅፋት እንደ ሆነች ተደርጎ መነገሩን ጉባኤው ተቃውሞታል። ለዚህ ወቅትና ከሰላ ተግባራዊ ምላሽ ለመስጠትም በየደረጃው ያሉ የቤተ ክርስቲያናትን አካላት «ለሠራ የማይወድ አይብላ» የሚለውን መርሕ በማንገብ ራሳቸው በሥራ እየተጉ ሕዝቡን እንዲያተጉ አሳስቧል። እንደ ክርስቲያናዊ ተራድኦና ልማት ኮሚሽን፣ ሕፃናትና ቤተሰብ ጉዳይ ድርጅት፣ ትንሣኤ ማሳተሚያ ድርጅት እና ሌሎች የቤተ ክርስቲያናዊ ልማት አካላትም ቤተ ክርስቲያናዊ በምትፈልገው አቅጣጫ በመንቀሳቀስ የተሰጣቸውን ተልእኮ በተግባር ሊያሳዩ ይገባል ብሏል።

2. **አህጉረ ስብከትን ማጠናከር በተመለከተ፡-** የቤተ ክርስቲያናትን ጥንካሬ የሚገልጸው በአህጉረ ስብከት መጠናከር እንደ መሆኑ ጉባኤው አህጉረ ስብከቱ በሰው ኃይልም ሆነ በፋይናንስ እንዲጠናከሩ አሳስቧል። ለዚህም «ሕግ ይወጽእ እምጽዮን፣ ሕግ ከጽዮን ይወጣል» እንደ ተባለው የመልካም አስተዳደር ምንጭ ቅድስት ቤተ ክርስቲያናትን በመሆኗ በየጊዜው የሞያ ማሻሻያ ሥልጠና መርሕ ግብር በማዕከል ደረጃ በማዘጋጀትና አስተዳደራዊ ሥልጠና በመስጠት፣ ዝርዝር የሥራ መመሪያ በማውጣትና ተገቢውን ሰው በተገቢው ቦታ ላይ በመመደብ የቤተ ክርስቲያናቱ መልካም አስተዳደር የበለጠ እንዲጠናከር ይደረግ ዘንድ ጉባኤው ጠይቋል። በተጨማሪም ቤተ ክርስቲያን ሀገር አቀፍና ዓለም አቀፍ ሥራዎችን የምታከናውን ታላቅ መንፈሳዊ ተቋም እንደ መሆኗ ከመንበረ ፓትርያርክ ጠቅላይ ቤተ ክህነት ጀምሮ እስከ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ድረስ በሠለጠነ የሰው ኃይልና በበጀት እንድትደራጅ አጥብቆ አሳስቧል።

በውጭ ሀገር ለተቋቋሙትና እየተቋቋሙ ላሉት አብያተ ክርስቲያናት ከእናት ቤተ ክርስቲያናቸው እየተደረገ ያለው ድጋፍና ርዳታ በበለጠ ተጠናክሮ እንዲቀጥል፣ በሰበካ ጉባኤ ተደራጅተው እያገለገሉ ያሉት አብያተ ክርስቲያናትም የቤተ ክርስቲያን መመሪያ የሆነውን ቃለ ዓዋጁ በማክበር እንዲያገለግሉ አሳስቧል።

3. **ገዳማትን፣ አድባራትንና መንፈሳውያት ት/ቤቶችን ስለ ማጠናከር፡-** ገዳማትና አድባራት ቀደም ሲል ይተዳደሩባቸው የነበሩት የልማት መሬቶች በደርግ መንግሥት በመነጠቃቸው መተዳደሪያ እየሙ በመሆኑ መንግሥት በከተማ ያሉ የቤተ ክርስቲያን ይዞታዎች እንዲመለሱ ፍትሕ ርትዕ እየሰጠ ነው። በመሆኑም በገዳማት፣ በአድባራትና በጥንታውያት አብነት ት/ቤቶች ለሚኖሩት ወገኖችም በክልሎች አማካይነት መብታቸውን እንዲያስከብሩላቸው በቅዱስ ሲኖዶስ አማካይነት ማሳሰቢያ እንዲሰጥ ጉባኤው በአጽንዖት ጠይቋል።

ቅዱሳት መካናቱ ያሏቸውን ቅርሶች እየመዘገቡ በጥንቃቄ የመጠበቁ ተግባር የበለጠ ተጠናክሮ እንዲቀጥል፣ በዘመን ብዛት እየተገባቆሉ ያሉ ውቅር አብያተ ክርስቲያናትን በሚመለከትም ቅዱስ ሲኖዶስ ከሚመለከታቸው መንግሥታዊ አካላት ጋር በመነጋገር ታሪካዊነታቸው የሚጠበቁበት ጥናት እንዲካሄድ ጉባኤው አጥብቆ ጠይቋል።

ነባር ትምህርት ቤቶችን፣ መምህራኑንና ደቀ መዛሙርቱን በተመለከተም ሊቃውንቱና ደቀ መዛሙርቱ በምግብና መጠለያ እጦት የሚያደርጉትን ፍልሰት ለመግታት እያንዳንዱ ሀገረ ስብከት ከብካቤ እንዲያደርግ በአጽንዖት አስገንዝቧል።

ከዚህም በተጨማሪ የቤተ ክርስቲያናትን አገልግሎት በአስተዳደር፣ በትምህርትና በልማት ለማጠናከር፣ የተቋቋሙትና የሚቋቋሙት ከፍተኛ መንፈሳውያት ት/ቤቶች ለተልእካቸው ብቁ የሚኾኑት በበጀትና በሰው ኃይል ሲጠናከሩ በመሆኑ ጉዳዩ በቅዱስ ሲኖዶስ በኩል ትኩረት እንዲሰጠው፣ የካህናት ማሠልጠኛዎቻችንም ደረጃቸው የሚያደግበትንና የሚጠናክሩበትን መንገድ በመፈለግ በሁሉም በኩል ጥሪቱ እንዲቀጥል ጉባኤው አሳስቧል።

4. ለምዕራባዊና የሚሰጠውን መንፈሳዊና ማህበራዊ አገልግሎት ስለ ማጠናከር፡- የኢ.ኤ.ቪ/ኤ.ድ.ሲን መሰረታዊ በመከላከል ረገድ ከብፁዕ ወቅዱስ ፓትርያርክ ጀምሮ እየተደረገ ያለውን ጥረት አድንቆ ችግሩ ገና ስላልተወገደ የሚደረገው ጥረት ተጠናክሮ እንዲቀጥል ገባኤው አጥብቆ አሳስቧል። ከዚህም በተጨማሪ መንግሥት ባስቀመጠው ፖሊሲ መሠረት ለም ወደሆኑ ቦታዎች የሚሰፍሩ ወገኖቻችንን በመከተል የሚያስፈልጋቸውን ማህበራዊና መንፈሳዊ ፍላጎቶች ዐቅጦ በፈቀደ መጠን ማሳሳት እንደሚገባ ማሳሰቢያ ሰጥቷል። ከመቼውም ጊዜ በላይ ቤተ ክርስቲያናችን የልጆቿን ቁጥር በሚገባ ማወቅ ያለባት ወቅት በመሆኑ እያንዳንዱ አህጉረ ስብከት ያለውን የሰው ጋይል በማሠማራት ካህናትንና የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ገባኤ አባላትን በማስተባበር እያንዳንዱን ምእመን ከነቤተሰቡ በሚገባ እንዲመዘገብ ለማድረግ ሁሉም የየቡኩሉን ጥረት ማድረግ እንደሚገባ ማሳሰቢያ ሰጥቷል።

5. ወጣቶች በቤተ ክርስቲያናችን ሁሉን አቀፍ እንቅስቃሴ ተሳታፊ እንዲሆኑ ስለ ማድረግ፡- በገባኤው ከቀረበው አጠቃላይ ሪፖርት ለመረዳት እንደ ተቻለው በአሁኑ ጊዜ በሰንበት ት/ቤቶች የታቀዱት ወጣቶች ብዛት 2.7 ሚሊዮን ብቻ ነው። ከቤተ ክርስቲያናችን ምእመናን ብዛት አንጻር ሲታይ ይህ ቁጥር እጅግ ያነሰ እንደ ሆነ የተሰማማው ገባኤው ወደፊት ወጣቶችን በሰንበት ት/ቤት የማደራጀቱ ተግባር ተጠናክሮ እንዲቀጥል፣ በየሰንበት ት/ቤቱ አገልግሎት ላይ የሚውሉና ወጥነት ያላቸው የመግሪያና የመዝሙር መጻሕፍት እንዲዘጋጁ አሳስቧል።

23ኛው የመንበረ ፓትርያርክ አጠቃላይ ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ገባኤ አራት ቀናትን በወሰደው ቆይታው ካሳለፋቸው የጋራ መግለጫዎችና የውሳኔ ሐሳቦች በተጨማሪ በአዘጋጅ ኮሚቴው ተሰናድተው በቀረቡለት የድህነት ቅነሳንና የሰብአዊ መብቶችን መጠበቅ የተመለከቱ አጀንዳዎች ላይ ተወያይቶ የጋራ መግለጫዎችን አሳልፏል።

በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በሰንበት ት/ቤቶች ማደራጃ መምሪያ ማህበረ ቅዱሳን በቤተ ክርስቲያናችን የአገልግሎትና የአስተዳደር መዋቅር ውስጥ ያለ አካል እንደ መሆኑ መጠን በየዓመቱ የሚካሄደውን ይህን ታላቅ ገባኤ በአጽንዖትና በጥሞና ይከታተላል። ተጀምሮ እስኪፈጸም ባለው ሂደትም ገባኤው የሠመረና የተቃዎና እንዲሆን የሚሰጠውን ትእዛዝ ተቀብሎ የድርሻውን ይወጣል።

ገባኤው በብሔራዊና በዓለም አቀፍ ደረጃ ቤተ ክርስቲያናችን የምታበረክተውን ዘርፈ ብዙ አገልግሎት፣ ያጋጠ ማትን ችግርና መፍትሔውን ለመገምገም በሚያበቃ ሁኔታ እንደ ተዋቀረ የሚታወቅ ነው። ገባኤው የተሰበሰባቸው 23 ዓመታት ከነበራቸው ልዩ ሁኔታ አንጻር የየራሳቸው ተገቢ አካሄድና ይዘት ነበራቸው። ይህንና በ23ኛ የመንበረ ፓትርያርክ አጠቃላይ ሰበካ መንፈሳዊ ገባኤ የጋራ አቅዋም መግለጫና የውሳኔ ሐሳብ መሠረት ገባኤው እስከ አሁን ከነበረው ይልቅ የተሻለ አካሄድና ይዘት ሊኖረው እንደሚገባ መግባባት ላይ ተደርጏል። ማህበራችን ይህን የገባኤው የጋራ አቅዋምና የውሳኔ ሐሳብ በጽኑ ይደግፋል። በመሆኑም በቀጣይ የገባኤው አካሄድ፣ በየደረጃው ያሉ የሰበካ መንፈሳዊያት አስተዳደር ገባኤያት /የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ገባኤ፣ የወረዳ ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ገባኤ፣ የመንበረ ጽሕፈት አህጉረ ስብከት ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ገባኤ/ ሚና በላቀ ሁኔታ መጠናከር ይገባል። ይኸውም፡-

1. በየራሳቸው በበጀት ዓመቱ ያከናወኗቸውን ተግባራት ካለፈው ጊዜያት ጋር እያነጻጸሩ በመገምገም፣ በክንውን ሂደት ያጋጠሟቸውን ችግሮች ለይተው ተነጻጻሪ መፍትሔ በማቅረብ፣ መታረምና መቀጠል የሚገባቸውን ደካማና ጠንካራ ነፍሶች በመመዘን፣ በተከታታይ ዘመንም ባላቸው ዐቅም ላይ በመመሥረት ማድረግ የሚችሏቸውንና የሚገባቸውን ዝርዝር ዕቅዶች በማስቀመጥ፣
2. ቤተ ክርስቲያናችን ከዘመኑ ሁለንተናዊ አገዛዝዎች፣ የአገልጋዮች፣ የምእመናንና የሌሎች ወገኖች ችግሮችና ጥያቄዎች አኳያ ውሳኔ ልትሰጥባቸው የሚገቡ ርዕሰ ጉዳዮችን በመጠቀምና በመተንተን ሊገለጥ የሚችል ነው።

እንግዲህ ይህ ሲባል በመጨረሻ ላይ በሀገር አቀፍ ደረጃ ለሚካሄደው የመንበረ ፓትርያርክ አጠቃላይ ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ገባኤ ስብሰባ ቅድመ ዝግጅት የሚረዱ፣ ሰፊ መሠረት ባለው ተሳትፎ የዳበሩ የመወያያ ርዕሰ ጉዳዮችን ለማግኘት ተቻለ ማለት ነው። በእርግጥ እኒህ አንገብጋቢና ወቅታዊ ርዕሰ ጉዳዮች በጠቅላይ ቤተ ክርስቲያን የዋና ሥራ አስኪያጁ ጽ/ቤት፣ በሥራ በሚገኙ ልዩ ልዩ መምሪያዎች፣ ወይም በአህጉረ ስብከት /በቡድን ወይም በተናጠል/ ተጠቃለው መቅረብ ይገባቸዋል።

3. ከዚህም ጋር የመንበረ ፓትርያርክ አጠቃላይ ሰበካ መንፈሳዊ ገባኤው በቀደመ ስብሰባው በጋራ ያወጣቸውን የአቋም መግለጫዎችና ያሳለፋቸውን ውሳኔዎች አፈጻጸም በቅጡ በመመልከት ተግባራዊነታቸውን የሚገመግምበት በቂ ጊዜ ሊኖረው ያስፈልጋል።
4. አያይዞም የገባኤው ተካፋዮች የተሳኩ ተሞክሯቸውን የሚለዋወጡበትን ምቹ ሁኔታ ቢፈጥር በእጅጉ ጠቃሚ ነው።
5. በሌላ በኩል በየትኛውም አካል በማንኛውም መልኩ የሚቀርብ የክንውን ሪፖርት በቀጣይ የሥራ ዘመን የሚኖረውን የተግባር ዕቅድና በጀት እንዲያካትት ቢደረግና አፈጻጸሙንም ለመከታተል የሚያስችሉ አዋቂ ስልቶች ቢነደፉ መልካም ነው እንላለን። በአጠቃላይ ይህን ሁሉ ማለታችን በ1991 ዓ.ም ለሦስተኛ ጊዜ ተሻሽሎ በወጣው የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ገባኤ ቃለ ግጥም አገላለጽ መሠረት፡- «ቤተ ክርስቲያናችን በአስተዳደር፣ በፍትሕ መንፈሳዊ፣ በአገልግሎትና በምጣኔ ሀብት በኩል በራሷ ሕግና ሥርዓት በመመራትና በመደራጀት ትሠራ ዘንድ» ካለን ብርቱ ፍላጎት በመነሣት ነው።

በመጨረሻም ቅድስት ቤተ ክርስቲያናችን ይህንን ዓይነት ገባኤ ሠርታ ውሳኔዎችን የምታሳልፈው በየደረጃው ያሉ የቤተ ክርስቲያናችን አገልጋዮች፣ አካላትና አባላት ወደ ተግባር ይለወጡት ዘንድ ነው። በመሆኑም አባቶቻችን ያሳለፉን ውሳኔዎች ተቀብለን ለተግባራዊነታቸው የልጅነት ግዴታችንን እንወጣ እንላለን።

ወስብሐት ለእግዚአብሔር

ደብዳቤዎች

ለበለጠ ነገር

በሐመር 12ኛ ዓመት ቁጥር ሁለትና ሦስት 1996 እና 97 ዓ.ም እትም ኪነ ጥበብ ዓምድ «ሰባኪ ሕይወት» በሚል ርእስ የቀረበው ልቦለድ በእጅግ የሳባኛና ፍጻሜውንም ለማወቅ የጓጓሁለት ነበር። «የክርስትናና መንገድ ተከትቶ እየተጓዘኩ ነው» የሚል ምእመንን ሁሉ ራሱን በሚያሳይ አማካይነት እንዲፈትሽ ያነሳሳል። ክርስትና ለራሱ ብቻ መኖር አለመሆኑን ያሰረዳል። የአሻግራ ዓይነት ሰዎች ብዙ መትጋት ይኖርባቸዋል። እንደ ጽሑፉ አጀማመር እንደ አሻግራ ዓይነቶቹን ብቻ ሳይሆን እንደ አስቴር የመሳሰሉትንም ወደፊት መንገድ ሳያሰይዙ አይቀርም። ምንም ሳታውቅ «ቡና ካዳሚ» ኸና የቀረችውን ቀዝባሽንም /የአስቴር እገት/ ነጻ ቢያወጣትና የከተቤው ዐዋቂም በነበረበት ተደላጅሎ እንደ ተቀመጠ መተውለላው መሰናክል ማቆየት ይመስለኛል። የሃሜን ፍጻሜ በጣም አስደስቶኛል። በአጠቃላይ መስል ጽሑፎች በእናንተ በኩል እየተቃኑ በተከታታይ መቅረብ ይኖርባቸዋል እላለሁ።

ጸጋዬ ዘውዴ-ወልድያ ጋሻው - ጭዳ

«ሰውን ሰው 'የሚበላው' ቢሆን ኖሮ...»

በሐመር መጽሔት 12ኛ ዓመት ቁጥር ሦስት የጥያቄዎቻችሁ መልሶች ዓምድ «ቡዳ ምንድን ነው? ቡዳ እና ባለ እጅ ምን አገናኛቸው?» ተብሎ ከአንባቢዎን ለቀረበላችሁ ጥያቄ የሰጣችሁት መልስ አርክቶኛል። ለአብዛኛዎቻችን አስቸጋሪ ኸና መፍቻ የሌለው እንዲያውም ተፈጥሯዊ እውነታ መስሎን ስንፈራለንበርነው ወገኖች ወቅቱን የጠበቀ ጥያቄና ምላሽ ነው። በአንድ ወቅት መንገድ ላይ መሸቶብኝ የብረትና የሸክላ ሥራ ውጤቶችን በማምረት በሚተዳደሩት የጥበብ እድ ሳለሞ

ያዎች ቤተሰቦች ዘንድ ገብቼ በመልካም መስተጋግዶ ተቀብለውኝ በበነጋው ሸኝተውኛል። ሰውን ሰው «የሚበላው» ቢሆን ኖሮ እስከ አሁን ዓለማችን «በቡዳና በባለ እጆች» ትቀር ነበር። ጠያቂዎቹን በአንባቢዎን ስም እያመሰገንኩ ለእናንተም ያለኝን አድናቆት ለመግለጽ እወዳለሁ።

ጸጋዬ ዘውዴ ወልድያ

ፊለጉን እንከተላለን

በሐመር መጽሔት 12ኛ ዓመት ቁጥር ሦስት እትም ዓምድ ወራዙት «የአብነት ትምህርት በግቢ ጉባኤያት» የሚለውን ጽሑፍ በማነብበት ወቅት ከገንደር ሕክምና ሳይንስ ኮሌጅ የተመረቀውን የዲ.ን ዶ/ር ሲሳይ ደመቀን ቃለ ምልልስ አየሁና በጣም አዘንኩ። በመደሰት ፊንታ ለምን አዘንኩ? ትሉኝ ይሆናል። ከዲ.ን ዶ/ር ሲሳይ ጋር በ1992 ዓ.ም በገንደር ሕክምና ሳይንስ ኮሌጅ አብረን ሳለን እርሱ ሰዓታት ሲማር ሌሎቻችን ውዳሴ ማርያም እንማር ነበር። ይህንን ስንጨርስ መምህራችንና ዲ.ን ዶ/ር ሲሳይ ትምህርቱን ሳናቆም እንድንገገግ ምክራቸውን ለገሡን። እንደ ምክራቸውም ወደ ሥራ ዓለም ከገባን በኋላ በበኩሌ መማሪያን ቀጠልኩ። ከተወሰኑ ወራት በኋላ ግን ትጋት አንሶኝ ተውኩት። አሁን ቃለ ምልልሱን ሳነብ ምክሩ ትዝ ብሎኝ አዘንኩ። ከአሁን በኋላ ግን ፊለጉን ለመከተል በቁርጠኝነት ተነሥቻለሁ፤ ትምህርቱንም መማር ጀምራለሁ። እናንተም እንዲህ በአርአያነታቸው ሊያነሳሡን የሚችሉ ወገኖችን ጥረትና የአብነት ትምህርትን የተመለከቱ ጽሑፎችን በማቅረብ ግፋብት።

ሀብታሙ ካሣሁን
ከሚሴ ቅዱስ ገብርኤል
ቤተ ክርስቲያን ሰንበት ት/ቤት
ጸጌ ለማ
ባሕር ጳር
እገተ ማርያም
ቤተ ሳይዳ ቅዱስ ገብርኤል
ቤተ ክርስቲያን

ለአዲሱ «ሚልኒየም» ምን ታስቧል?

ሀገራችን ኢትዮጵያን ከሌላው ዓለም ልዩ በሚያደርጋት የዘመን አቆጣጠር አማካይነት ከሦስት ዓመት በኋላ 2000 ዓ.ም ላይ እንደርሳለን፤ ይህ የኢትዮጵያ «አዲስ ሚልኒየም» ነው። የዘመናት ባለቤት ልዑል እግዚአብሔር ተርፎ ከሚቀረው ዕድሜ ይመጽውተንና በምን ቅድመ ዝግጅት ልንቀበለው፤ በምን የሥራ ዕቅድና ግብ ልንሻገረው አስበናል? ወይስ በዚህ ጉዳይ ላይ ለመወያየት ቸኩ ያለሁ? ምላሻችሁን እሻለሁ።

መ/ር አንዱ ዓለም ታደሰ ምዕ.ሸዋ-ድሬ ጉደር ት/ቤት

ከአዘጋጅ፡- ውድ መ/ር፡- ፈጽሞ አልቸኩም። እንዲያውም ይህ የሁላችንም ወቅታዊ ጥያቄ ነው። አንባቢዎን ሁሉ ልንወያይበት ይገባልና በእኛ በኩል የቤተ ክርስቲያናችንን ዘርፈ ብዙ አገልግሎት ማዕከል ባደረገ መልኩ የምትሰነዘሯቸውን ሐሳቦች ለማስተናገድ ዝግጁዎች ነን።

ተጨማሪ መማሪያዎች ይነሩ

በኢትዮጵያ አርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በሰንበት ት/ቤቶች ማደራጃ መምሪያ ማሳበሪ ቅዱሳን የዜማ፤ የንባብና የቅዳሴ ትምህርትን እንዲሁም ከአርቶዶክሳዊ የዜማ መሣሪያዎች መካከል አንዱ የሆነውን የባገና መደርደር ሥልጠና ለመስጠት ባወጣው ማስታወቂያ መሠረት መስጠት መጀመሩ በእጅግ አስፈላጊና ተገቢ ም ነው። ይሁንና የቅባላ ዐቅማችሁን በጣም ውስን አደረጋችሁት። ፍላጎት ያለው ሁሉ ተምሮ በግልም ኸነ በጋራ ለማገልገል ይበቃ ዘንድ በተቻለ መጠን ተጨማሪ የመማሪያ ሥፍራዎችን ብታመቻቹ መልካም ነው። ለምሳሌ፡- በየአጥቢያ አብያተ ክርስቲያናቱ እንዲሰጥ ብታደርጉ። በሌላ በኩል በአብነት ንርኅርዮስ ዐጸዶ ሕፃናት የሥነ ምግባር ትምህርት መስጠቱ እንደ አጀማመሩ ተጠናክሮ ይቀጥል እያልኩ ከአዲስ አበባ ውጭ በክልል ከተሞችም የሚ

ከፈትበት ሁኔታ ከወዲሁ ቢጤን አሳለሁ። እግዚአብሔር ከእናንተ ጋር ይሁን። አሜን።

ሲሳይ ሁንዴ
ደ/ገ/ጥ/ዐማኑኤል ካቴድራል
አዲስ አበባ

አእምሯዊና መንፈሳዊ መነቃቃትን ሰጥቶናል

በሐመር መጽሔት 12ኛ ዓመት ቁጥር ሦስት 1997 ዓ.ም እትም «ግእዝ ፈጽሞ አይሞትም፤ ማንም ሊገደለውም አይችልም» ያሉትን የፕሮፌሰር ኤፍ ሬም ይስሐቅ ቃለ ምልልስ አንብቤ ላለሁ። በሐመር መጽሔት ስለ ግእዝ ቋንቋና ቅዱሳት መጻሕፍት የገለጁቸውን እውነታዎች በ20/1/97 እና በ4/2/97 ዓ.ም ምሽት ከአሜሪካ ድምፅ ሬድዮ «ባሕል መድረክ» ጋር ባደረጉት ቃለ ምልልስ አጽንተውታል። «ወርቅና አልማዝ በውስጡ በተቀመጠበት ሣጥን ውስጥ ተቀምጠን ምን አለበት? ተብለን ብንጠየቅ ባለመመርመራችን አናውቅም ብለን ነው የምንገልጸው። ይህ ታላቅ ቋንቋም በውስጡ ያካበተውና እኛ ያልደረስንበት ፈርጆ በዙ ሀብት በሰፊው ሊጠናና ሊታወቅ ይገባል» ብለዋል። በእውነቱ በተከበሩት ምሁር አማካይነት ስለ ግእዝ ቋንቋ ሕያውነት ማሳወቃችሁ አርቶዶክሳውያን ወጣቶች ስለ ቋንቋው ያለንን አእምሮአዊና መንፈሳዊ መነቃቃት ያሳለብኩልናልና በመሰል ዝግጅቶች ቀጥሎበት።

መንግሥቱ ኃይለ
ቡታጅራ
ሰሎሞን ግርማ
ባሌ ጊኒር
አዳነች አብዳ
አቡዳቢ

ጥያቄው ባይቋረጥ

በ«አቡጊዳ - የግእዝ ቋንቋ ትምህርት» ግምድ እየተሰጠ ያለው ትምህርት በጣም ጥሩ ነው። በዚህ ቀጥሎ። ነገር ግን ይኸን ያህል ሽፋን ሰጥታችሁ እያስተማራችሁ ሳለ ምን ያህል ሰው እየተከታተላችሁ ስለ መሆኑ የምታረጋግጡባቸው በርካታ መንገዶች ቢኖሩ ም ቀንኛው ዘዴ ግን ለሚወጡት ጥያቄዎች ተሳታፊዎች የሚሰጧቸው ምላሾች ናቸው። ስለዚህ በየእትሙ በሚኖረው ክፍለ ትምህርት ተያያዥ ጥያቄዎች ባለ መቋረጥ ቢቀርቡ መልካም ነው።

ተክለ ማርያም
ኮልሬ ደ/ብ/ቅድስት ሥላሴ
ቤተ ክርስቲያን ሰንበት ትቤት

በሚገባቸው ሥፍራ ቢቀመጡ

ብዙውን ጊዜ በክልልና በወረዳ ከተሞች ለቤተ ክርስቲያን ሕንፃ ሥራ ወይም ጥገናና አገልግሎት ለማሰባሰብ ቅዱሳት ሥዕላት የተቀመጡባቸው፤ የተንጠለጠሉባቸው ወይም የተለጠፉባቸው ሙዳዩ/መዝገብ/ ምጽዋት በሆኑትና በቡና ቤቶች ወዘተ ተቀምጠው እናያለን። ዳንሰና ዳንኪራው ሌሎችም አጸያፊ ነገሮች በሚፈጸሙባቸው ሥፍራዎች ቅዱሳት ሥዕላቱን ማኖር ለእነርሱ ልንሰጠው የሚገባንን ክብር አለ ማሳየት በመሆኑ እርምጃ ሊደረግበት ይገባል።

ሰሎሞን እሸቱ
ደብረ ዘይት - አየር ኃይል

ቅዱሳን ወይስ...

ጥቂት የማይባሉ ምእመናን የልዑል እግዚአብሔርን ጨምሮ ስመ ቅዱሳንን በቁልፍ መልክ ሲጠሩ ይሰማል። በአንዳንድ የካሴት «መዝሙራት» የግጥም ስንኞች ላይም ይህ ችግር ይስተዋላል። ለዚህም ዓይነተኛ ምሳሌ ለመጥቀስ ያህል «ተክልዬ» የሚለውን ማየት ብቻ ይበቃል። ከጸድቁ አቡነ ተክለ ሃይማኖት ገድል እንደ ምንጊዳው «ተክለ ሃይማኖት» ማለት «ተክለ አብ፣ ተክለ ወልድ፣ ተክለ መንፈስ ቅዱስ» ማለት ነው። ይሁንና እንደ አንድ ባልንጀራችን አድርገን ንግግር የሚመሩን መሰሎች «ተክልዬ» ብንል የጸድቁ አባታችንን ስም አጠራር ሙሉ ትርጉም ስለምናሳጣው፤ ፈጽሞ ተገቢም ባለ መሆኑ መስተካከል ይገባዋል። «እግዚአብሔርዬ፣ መድዬ፣ ኪዳኔ፣ ሚካኔ፣» በምንለውም እንደዚህ። ስመ አምላክን፣ ስመ ቅዱሳንን እንደሚገባ ጠርተን መዘመር፣ መጸለይ/ማመስገን፣ መለመን/ አርቶዶክሳዊ ትውፊታችን ነው።

ግርማዬ ማሞ
ግምጃ ቤት ቅድስት ማርያም
ቤተ ክርስቲያን ሰንበት ትቤት
ፍሬንድስ - ባሕር ዳር

ከዚህ በታች ስማችሁ የተዘረዘረው አንባብያን ያሰጣችሁን አስተያየትና ገንቢ ሂስ፣ ያደረጋችሁን ጥቆማና ማሳሰቢያ እንዲሁም የድጋፍና የርዳታ ጥያቄዎች ደርሰውናል። ሁሉንም እንደ አገባብ በጊዜውና በቦታው ሁሉ የምንጠቀምበት ይሆናል። ለማንኛውም በተሳተፏችሁ አትለዩን።

እያልን ከፍ ያለ ምስጋናችንን እናቀርባለን።

መሠረት ፈቅደበሉና ማሚ ዘውዴ/ቤሩት/፣ ዲ.ን አንላ ታደሰ/አርሲ-በቆጂ/፣ ተስፋዬ አምሃ/ባገቲ/፣ አሰገደች እሸቱ/የተባበሩት ዐረብ ኤምባሳ/፣ ሰው ቢሆን ፈለቀ/ደቡብ ወሌ/፣ ደመቀ ወዕሚቦ/ሃዲያ ዞን ማረሚያ ቤት/፣ ወሰን ፈቃዱ/ናዝሬት/፣ ሰሎሞን በለጠ/ጉርሱም/፣ ገ/መድኅን አየላ/ናዝሬት/፣ እንት አፈራሁ ፋንታ ሁን/ም.ሥ.ወለጋ-አኖ/፣ ወልደ ሰንበት ካሣ/ናዝሬት ዩኒቨርሲቲ-ኮሌጅ/፣ ጫን ያለው ገነቲ/አሉባር ተርጂ/፣ ዲ.ን ሚልዮን ዮሐንስ/ም.ሥ.ሸዋ-መቄ/፣ አድነው በርጋ/ደሲ/፣ ሲ.ኤ.ክ. ደረጃ ማንደፍሮ/የኢትዮጵያ አየር ኃይል - ደብረ ዘይት/፣ ለምለም ቦጋላ/ናዝሬት/፣ ሰማይ ሣንቾ/ማሻ/፣ እመቤት ወልዴ/ሳዑዲ ዐረቢያ/፣ ኃይለ ማርያም/ቦንኬ ወረዳ - ገራሴ/፣ ደሳለኝ እሸቱ/አርሲ - አደሌ/፣ ዓባይነህ አየላ/አረካ/፣ ሰሎሞን ምሳሌ/ደብረ ዘይት/፣ ወለተ ትነሢ አስፋው/አቡዳቢ/፣ ዲ.ን ዘድን ግል አበራ/አርሲ - ጎልጆታ/፣ ንጋቱ ከበደ/ክብረ መንግሥት/፣ ዐቢይ ኃይለ ጊዮርጊስ/አረካ/፣ ዲ.ን ወገኔ ሞላ/ወላይታ ሶዶ/፣ ገብረ ሥላሴ ጊሩተ አምላክ/ባሕር ዳር/፣ ካሣው ሞላልኝ/ደቡብ ወሌ-ወግዲ/፣ ሸበሽ ባሻ/ዲ.ን ዲ.ን ፈቃዱ ገመቹ/ሶሜን ወሌ-ወልድ/፣ በርሃኔ/ናዝሬት/፣ ኃይለ ኢየሱስ ጌታሁን/ሶያማ/፣ ሙሉጌታ በሳይ፣ መ/ር ወርቅነህ አንዱ ዓለም/ሰላም በር/፣ ወልደ ሰማያት/መሀል ሜዳ/፣ ዲ.ን ሲሳይ ዳምጠው/ባለማያ ዩኒቨርሲቲ/፣ አበበ ምትኩ/ሲዳሞ/፣ ዘመኑ ታደሰ/ጉንደ ወይን/፣ ዲ.ን ገብራ ጸጋይ/ም.ሥ.ወለጋ/፣ አሸናፊ አበራ/ወናጌ/፣ ሳሙኤል ተሾመ/ጊምቦ/፣ ዲ.ን ዓለማየሁ ወጻጆ/ባስኬቶ ልዩ ወረዳ/፣ ዓለማየሁ አበበ/ሙገር/፣ ቢልልኝ ወልደ ጻድቅ/ሰላ ደንጊያ/፣ በሳይ ዘየ/ከሚሲ/፣ ፣ ዲ.ብዙአየሁ ወ/ሥላሴ/ይርጋ ጨፌ/፣ ዲ.ን ቦጋላ ገላዬ/ሰላም በር/፣ አንተህ ማትያስ/ባሕር ዳር/፣ ፣ጽጌ ድንግል/ሐረር/፣ ወ/ር ስጦታው ግርማዬ/ነቀምት/፣ እንግዳ በቀለ/አርሲ-ሁሩታ/፣ ዲ.ኬ/አሰበ ተፈሪ/ገዛሽኝ ደምሴ፣ ተስፋዬ ኃይለ፣ ዳንኤል ተስፋዬ፣ አሸብር ጥሩነህ፣ ሳሙኤል ተስፋዬ፣ ናሆም ቢ፣ ተስፋዬ ፍሥሐ፣ ምንተሰኛት ደምሴ፣ ደመወዝ አስፋ፣ ፍሬው ተክሌ/አ.አ/።

«ከሥርዓቱ ፈቀቅ ብላችኋል።»

ነገርገርዮስ ደጀኔ /

/ሚ.ል.3÷7/

ባለፈው እትማችን፦ ገርገርዮስ፦ ስለ ሥርዓት ምንነት ቤተ ክርስቲያናችን መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት አድርጋ የምታስተምረውን ትምህርት፤ እግዚአብሔር ሥርዓትን በማይጠብቁት ላይ ስለሚሰጠው ፍርድ በመጽሐፍ ቅዱሳችን ውስጥ ተመዝግቦ የሚገኙ ታሪኮችን በማቅረብ ሰፊ ያለ ትምህርት ሰጥቶናል። በዚህ ዝግጅታችን ደግሞ ሥርዓት በአዲስ ኪዳን ምን እንደ ሆነና እንዴት እንደሚፈጸም ከማጠቃለያ ሐሳቦች ጋር ያስነበበናል፤ መልካም ንባብ።

ሥርዓት በአዲስ ኪዳን

በዘመነ አዲስ በሁሉ ነገር አብነታችን የቅዱሳን አምላክ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ለዚህም ነው። «ቀን በሬን /ሕጌን/ በላያችሁ ተሸከሙ /አክብሩ/ ከእኔም ተማሩ።» በማለት በሁሉ እርሱን አብነት ማድረግ እንዲገባን የነገረን። ማቴ.11÷29። ሕጉን ሥርዓቱን ቀንበር ያለው ያለ ምክንያት አይደለም። ቀንበር ሁለት በሬዎችን ጠምዶ በሥራ አንድ እንደሚደርጋቸው ወንጌልም ሁለቱን ወገኖች ማለትም ሕዝብንና አሕዛብን እንደ ቀንበር ጠምዶ በእምነትና በሥርዓት አንድ ስለምታደርጋቸው ነው።

ታላቁ ሐዋርያ ቅዱስ ጳውሎስ ለሮሜ ሰዎች በጻፈው መልእክቱ በሁሉ አብነታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን ሲናገር፦ «ልጁ በብዙ ወንድሞች መካከል በኩር ይሆን ዘንድ አስቀድሞ ያወቃቸው የልጁን መልክ እንዲመስሉ አስቀድሞ ወስኖ አልፏል።» ብሏል። ሮሜ.8÷29። እዚህ ላይ ወንድሞች የተባሉ ቅዱሳን ናቸው። በኩር ይሆናቸው ዘንድ ማለትም፦ «ለባን ሥራ ሁሉ አብነት ይሆናቸው ዘንድ።» ማለት ነው። በመሆኑም ቅዱሳን ሁሉ እርሱን አብነት አድርገው በመጓዛቸው በሁሉ እርሱን መስለው ተገኝተዋል። ለዚህም ነው ሐዋርያው፦ «እኔ ክርስቶስን መስየዋለሁ።» ያለው። 1ኛቆሮ.11÷1። በሮሜ መልእክቱም፦ «ጌታን ኢየሱስ ክርስቶስን ልበሱት።»። ትርጉሙም ምሰሉት ማለት ነው። ሮሜ. 13÷14። ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ ደግሞ፦ «የተጠራችሁለት ለዚህ ነውና፤ ክርስቶስ ደግሞ ፍለጋውን እንድትከተሉ ምሳሌ ትቶላችሁ ስለ እናንተ መከራ ተቀብሎአልና።» ብሏል። 1ኛጴጥ. 2÷21።

ጌታችንና አምላካችን መድኃኒ

ታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሕግን የሠራ የሕግ ባለቤት ሲሆን ከላይ እንደ ጠቀስነው በሁሉ አብነት ሊሆንን በመዋዕለ ሥጋዊው ሕግንና ሥርዓትን አክብሯል። ይኸውም እንዲህ አክብሮ ሲለን ነው። ነገራችንን ይበልጥ ግልጽ ለማድረግ እንደሚከተለው በዝርዝር እንመለከታለን።

ሀ. ሥርዓት አራትን እንደ ፈጸመ፤

1ኛ፦ ጌታችን በተወለደበት ዕለት እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በመጠቅለያ ጠቅልላ፦አውራ ጣቱንም አስራ በግርግም አስተኝታዋለች። ሉቃ. 2÷4። አውራ ጣቱን ማስረጃ ሥርዓት ነው። ይኸውም የታላ ቅንት፦የበኩርነት ምልክት ነው። በአራቱ ዘመን የይሁዳ ወልደ ያዕቆብ ምራት መንታ ልጆችን ፀንሳ ነበር። የመውለጃዎ ወራት ደርሶ በምትወልድበት ጊዜ ከሁለቱ አንዱ ቀድሞ ለመወለድ እጁን አወጣ። አዋላጁም «ይህ ቀድሞ ይወጣል» ስትል ቀይ ፈትል ወስዶ በአውራ ጣቱ ላይ አሰረች። ዘፍ. 38÷27-30። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ይህ ነገር በእሥራኤል ዘንድ ሥርዓት ሆኖ ቀርቷል። ጌታም በተወለደ ጊዜ ይኸው ሥርዓት ተፈጸመ ለታል። ይኸውም ለባሕርይ አባቱ ለአብ ለእናቱ ለቅድስት ድንግል ማርያምም ተቀዳ ሚና ተከታይ የሌለው በኩር በመሆኑ ነው። ዕብ.1÷6። ሁለተኛም «ወደፊት የሲፍና ኒቆዲሞስ እንዲህ ይገነዘባል» ስትለው ነው። እንግዲህ አንድ ሥርዓት ሳይፈጸም ከቀረ ምን ያህል ምሥጢር እንደሚፋለስ ከዚህ መረዳት ይቻላል።

2ኛ፦ ጌታችን ተወልዶ ስምንት ቀን በሞላው ጊዜም እንደ አራቱ ሥርዓት ሥርዓት ግዝረትን እንዲፈጸም ወደ ቤተ ግዝረት ወስደውታል። ግዝረት የማመን ምልክት፦ የጥምቀት ምሳሌ ነበር። «እግዚአብሔርም አብርሃምን አለው ፦ አንተ ደግሞ ቃል ኪዳንን ትጠብቃለህ። አንተ ከአንተም በኋላ

ዘርህ በትውልዳቸው። በእኔና በአንተ መካከል ፦ ከአንተም በኋላ በዘርህ መካከል የምትጠብቁት ቃል ኪዳን ይህ ነው። ከእናንተ ወንድ ሁሉ ይገረዝ። የቀጥሎ ለታችሁንም ሥጋ ትገረዛላችሁ። በእኔና በእናንተ መካከል ላለውም ቃል ኪዳን ምልክት ይሆናል። የስምንት ቀን ልጅ ይገረዝ።» እንዲል። ዘፍ. 17÷9-12። ጌታችን እንደ ሥርዓቱ ወደ ቤተ ግዝረት ቢወሰድም ስለት አላረፈበትም። በተለምዶት ተገዢ ተገኝቷል። ይኸውም ያለ ጊዜው ደሙ እንዳይፈስ ነው። ስሙንም መልአክ እግዚአብሔር አስቀድሞ እንደ ተናገረ ኢየሱስ ተብሎ ተጠራ። ሉቃ. 2÷21።1÷31።ማቴ.1÷25። በስምንተኛው ቀን ከግዝረት በኋላ ስም መስየምም ሥርዓት ነበር። «የኤልሳቤጥም የመውለጃዎ ጊዜ ደረሰውንድ ልጅም ወለደች። ሳራ ተቆጥሞም ዘመዶችም ጌታ ምሕረቱን እንዳደረገላት ሰምተው ከእርሱ ጋር ደስ አላቸው። በስምንተኛውም ቀን ሕፃኑን ሊገርዙት መጡ። በአባቱም ስም ዘካርያስ ሊሉት ወደዱ። እናቱ ግን መልሳ፦ አይሆንም የሐንሰ ይባል እንጂ አለች።» እንዲል። ሉቃ. 1÷57-60።

3ኛ፦ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ሥርዓት በኩርን ለመፈጸም ሕፃኑን ኢየሱስ ክርስቶስን በተወለደ በአርባኛው ቀን ወደ ቤተ መቅደስ ወስደዋለች። «እግዚአብሔርም ሙሴን እንዲህ ብሎ ተናገረው፦ በእስራኤል ልጆች ዘንድ ከሰውም ከእንስሳም ማገፀንን የሚከፍት በኩር ሁሉ ለእኔ ቀድሰልኝ፤ የእኔ ነው።» እንዲል ዘጸ.13÷1።ዘሌ.12÷1። እመቤታችን የሴቶች ልማድ የሌለበት ንጹሕተ ንጹሐን ቅድስት ቅዱሳን ብትሆንም ሥርዓቱን ለማክበር አርባ ቀን ቆይታለች። «ሁለት ዋሊያ ወይም ሁለት የርግብ ጫጩቶች» ተብሎ በታዘዘው መሠረትም መሥዋዕት ሊያቀርቡ ወደ ኢየሩሳሌም ወስደውታል። ሉቃ.2÷22-24።

4ኛ፦ «በዓመት ሦስት ጊዜ በዓል ታደርግልኛለህ። የቀጣውን በዓል ጠብቅ፤ በአቢብ /በሚያዝያ/ ወር ከግብፅ ምድር ወጥታችኋልና፤ በዚህ ወር እንዳዘዙህ ሰባት ቀን ቀጣ እንጀራ ትሰላለህ። በፊቱ ባዶ እጃችሁን አትታቱ፤ በእርሻም የምትዘራትን የፍራህን በኩራት የመክር በዓል፦ዓመቱም ሳያልቅ ፍሬህን ከእርሻ ባከማቸህ ጊዜ የመከተቻውን በዓል ጠብቅ። በዓመት

ሦስት ጊዜ በአንተ ዘንድ ያለው ወንድ ሁሉ በጌታ በእግዚአብሔር ፊት ይታይ።» /ዘጸ.23+14-17/ ተብሎ በተሠራው ሥርዓት መሠረት ጌታችን ተወልዶ የዐሥራ ሁለት ዓመት ልጅ በሆነ ጊዜ እንደ በዓሉ ሥርዓት ከእመቤታችን እና ከጠባቂዋ ከዮሴፍ ጋር ወደ ኢየሩሳሌም ወጥቷል። ሉቃ 2:41።

5ኛ፡- ጌታችን በገዳመ ቆርንቶስ እንደ ጸመ፣ በፈቃዱ በዲያብሎስ እንደ ተፈተነ፣ ዲያብሎስንም እንደ አመጣጠ ድል እንዳደረገው በወንጌል ተጽፏል። ማቴ.4፡1፣ ማር.1፡12፣ ሉቃ.4፡1። በዚህም ዝቅ አድርጎ ሠላሳ ቀን፣ ከፍ አድርጎ ኅምሣ ቀን አልጸመም። የጸመው አርባ መዓልትና አርባ ሌሊት ነው። ይኸውም የአበው አምላክ ሲሆን የአበውን ሥርዓተ ጸም ሲጠብቅ ነው። ምክንያቱም ሊቀ ነቢያት አርባ ሌሊት ነው። «በዚያም አርባ ቀንና አርባ ሌሊት ከእግዚአብሔር ጋር ነበረ፤ እንጂራም አልበላም።» እንዲል ዘጸ. 34፡28። ነቢዩ ኤልያስም የጸመው አርባ መዓልትና አርባ ሌሊት ነው። «በዚያም ምግብ ኃይል እስከ እግዚአብሔር ተራራ እስከ ኩሬብ ድረስ አርባ ቀንና አርባ ሌሊት ሄደ።» እንዲል። 1ኛ ነገ.19፡8።

ጌታችንና አምላካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሕግን የሠራ የሕግ ባለቤት ሲሆን ሥርዓተ ኦሪትን አክብሮ ያሳየን ሥርዓተ ኦሪት ለሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን መሠረትም ምሳሌም በመሆኑ ነው። በትምህርቱ ም፡- «እኔ ሕግንና ነቢያትን ለመሸር የመጣሁ አይምሰላችሁ። ልፈጽም እንጂ ለመሸር አልመጣሁም።» ብሏል። ማቴ.5፡17። ከዚህም ሌላ የተለያዩ ሥርዓቶችን በመሥራት የሥርዓትን አስፈላጊነት አሳይቷል። ይኸንንም እንደሚከተለው እናያለን።

ለ. ሥርዓተ ምጽዋት

«ለሰዎች ትታዩ ዘንድ ምጽዋታችሁን በፊታቸው እንዳታደርጉ ተጠንቀቁ፤ ያለዚያ በሰማያት ባለው አባታችሁ ዘንድ ዋጋ የላችሁም። እንግዲህ ምጽዋት ስታደርግ ግብዞች በሰው ዘንድ ሊከብሩ በምክራብ። በመንገድም እንደሚያደርጉ በፊትህ መለከት አታስነፋ፤ እውነት እሳችኋለሁ። ዋጋቸውን ተቀብለዋል። አንተ ግን ምጽዋት ስታደርግ ምጽዋትህ በሰው አንዲሆን ቀንህ የምትሠራውን ግራህ አትወቅ፤ /በዝታል። ቀንስ እንዳትሰጡ ሚስትህ እንኳ አትወቅ/፤ በሰው የሚያይ አባትህም በግልጥ ያስረክብሃል።» ማቴ.6፡1-4።

ሐ. ሥርዓተ ጸሎት

«ስትጸልዩም እንደ ግብዞች አትሁኑ፤ ለሰው ይታዩ ዘንድ በምክራብና

በመንገድ ማዕዘን ቆመው መጸለይን ይወጻሉና፤ እውነት እሳችኋለሁ። ወደ እልፍኝህ ግባ፤ መዝገብህንም ዘግተህ /ወደ ልብህ ተመልሱ። አሳብህን ሰብስቦህ/ በሰው ላለው አባትህ ጸልይ፤ በሰው የሚያይ አባትህም በግልጥ ያስረክብሃል።» ማቴ.6፡5-6።

መ. ሥርዓተ ጸም

«ስትጠሙም። እንደ ግብዞች አትጠውልጉ፤ ለሰዎች እንደ ጠመኛ ሊታዩ ፈታቸውን ያጠፋሉና፤ እውነት እሳችኋለሁ። ዋጋቸውን ተቀብለዋል። አንተ ግን ስትጠም። በሰው ላለው አባትህ እንጂ እንደ ጠመኛ ለሰዎች እንዳትታይ ራስህን ተቀባ ፈትህንም ታጠብ፤ በሰው የሚያይ አባትህም በግልጥ ያስረክብሃል።» ማቴ.6፡16-18። «ነገር ግን ሙሽራው ከእነርሱ የሚወስድ ድብት ወራት ይመጣል። በዚያ ጊዜም ይጠማሉ።» ማቴ.9፡15። «ይህ ዓይነት ግን ከጸሎትና ከጠም በቀር አይወጣም አሳቸው።» ማቴ.17፡21።

ሠ. ሥርዓተ ንስሐ

«ከተራራም በወረደ ጊዜ ብዙ ሕዝብ ተከተሉት። እነሆም። ለምጸም ቀርቦ። ጌታ ሆይ። ብትወድስ ልታነጻኝ ትችላለህ፤ እያለ ሰገደለት። እጁንም ዘርግቶ ዳሰሰውና እውዳሁ። ነጻ አለው። ወዲያውም ለምጽ ነጻ። ኢየሱስም ለማንም እንዳትናገር ተጠንቀቅ። ነገር ግን ሄደህ ራስህን ለካህን አሳይ። /ኃጢአትህን ተናዘዝ/ ለእነርሱም ምስክር እንዲሆን ሙሴ ያዘዘውን መባዕ አቅርብ አለው።» ማቴ.8፡1-4።

ረ. ሥርዓተ ምናኔ

«ከዚያ ወዲያ ኢየሱስ ከዲያብሎስ ይፈተን ዘንድ በመንፈስ /በፈቃዱ/ ወደ ምድረ በጻ ተወሰደ። አርባ ቀንና አርባ ሌሊት ከጠመ በኋላ ተራራ።» ማቴ.4፡1። «ኢየሱስም፡- ለቀበሮዎች ጉድጓድ ለሰማይም ወርቆ መሳፈሪያ አላቸው። ለሰው ልጅ ግን /ለወልደ ዕጻለ መሕያው ክርስቶስ/ ራሱን የሚያስጠጋበት የለውም አለው።» ማቴ.8፡20። «ኢየሱስም፡ ፍጹም ልትሆን ብትወድ። ሂድና ያለህን ሸጠህ ለድሆች ስጥ። መጥተህም ተከተላኝ አለው።» ማቴ.19፡21። «ስለ ስሜ ም ቤቶችን ወይም ወንድሞችን ወይም እጎቶችን ወይም አባትን ወይም እናትን ወይም ሚስትን ወይም ልጆችን ወይም እርሻን የተወ ሁሉ መቶ እጥፍ ይቀበላል። የዘላለምንም ሕይወት ይወርሳል።» ማቴ. 19፡29።

ሰ. ሥርዓተ መምህራን

«በክንቱ ተቀብላችሁ በክንቱ ስጡ። ወርቅ ወይም ብር ወይም ናስ በመቀነታችሁ። ወይም ለመንገድ ከረጢት። ወይም ሁለት እጅ ጠባብ ወይም ጫማ ወይም በትር አታግኙ፤ ለሠራተኛ ምግብ ይገባዋልና። በምትገቡባትም በማናቸዬቱም ከተማ ወይም መንደር በዚ

ያ የሚገባው ማን እንደ ሆነ በጥንቃቄ መርምሩ። እስከትወጡም ድረስ በዚያ ተቀመጡ። ወደ ቤትም ስትገቡ ስላምታ ስጡ፤ ቤቱም የሚገባው ቢሆን ስላማችሁ ይድረስለት፤ ባይገባው ግን ስላማችሁ ይመለስ ላችሁ።» ማቴ.10፡8-13።

ሸ ሥርዓተ ጉባኤ

«ገናም ለሕዝቡ ሲናገር እነሆ፡ እናቱና ወንድሞቹ ሊነጋገሩት ፈልገው በውጭ ቆመው ነበር። አንዱም /ጉባኤ ቢፈታ የሚወድ ይሁዳ/ ፡- እነሆ። እናትህና ወንድሞችህ ሊነጋገሩህ ፈልገው በውጭ ቆመዋል አለው። እርሱ ግን ለነገረው መልሶ፡- እናቴ ማን ናት? ወንድሞቼስ እነ ማን ናቸው? አለው። እጁንም ወደ ደቀ መዛሙርቱ ዘርግቶ እነሆ እናቴና ወንድሞቼ በሰማያት ያለውን የአባቴን ፈቃድ የሚያደርግ ሁሉ። እርሱ ወንድሜ እንጅም እናቴም ነውና አለ።» ማቴ. 12፡46-50። ይህም የሕይወት መጽሐፍ ወንጌልን አጥፎ፣ የእግዚአብሔርን ጉባኤ ፈትቶ፣ ለድኅነት የተጠራን ሕዝብ በትኛ መሄድ እንደማይገባ ሲያስተምራቸውና አብነት ሲሆናቸው ነው። በአጠቃላይ እርፍ ይዘው ወደኋላ እንዳይሉ ነው።

ቀ. ሥርዓተ ምሕረት

«ወንድምህም ቢበድልህ። ሂደህ አንተና እርሱ ብቻችሁን ሆናችሁ ውቀሰው። ቢሰማሁ። ወንድምህን ጠቀምኸው፤ ባይሰማህ ግን። በሁለት ወይም በሦስት ምስክር አፍ ነገር ሁሉ እንዲጸና፣ ዳግመኛ አንድ ወይም ሁለት ከአንተ ጋር ውሰድ፤ እነርሱንም ባይሰማ። ለቤተ ክርስቲያን ንገራት፤ ደግሞም ቤተ ክርስቲያንን ባይሰማት። እንደ አረመኔና ቀራጭ ይሁንልህ። ...በዚያን ጊዜ ጴጥሮስ ወደ እርሱ ቀርቦ ጌታ ሆይ። ወንድሜ ቢበድለኝ ስንት ጊዜ ልተውለት? እስከ ሰባት ጊዜ ነውን? አለው። ኢየሱስም እንዲህ አለው፡- እስከ ሰባ ጊዜ ሰባት እንጂ እስከ ሰባት ጊዜ አልልህም።» ማቴ. 18፡15፣21።

በ. ሥርዓተ ደናግል

«ደቀ መዛሙርቱም የባልና የሚስት ሥርዓት እንዲህ ከሆነ መጋባት አይጠቅምም አሉት። እርሱ ግን ይህ ነገር ለተሰጣቸው እንጂ ለሁሉ አይደለም። በእናት ማገፈን ጃንደረቦች ሆነው የተወለዱ አሉ። /በድንግልና ለመኖር ከማገፈን ጀምሮ የሚመረጡ አሉ/ ሰውም የሰለባቸው ጃንደረቦች አሉ። /መምህራን መክረው አስተምረው በድንግልና ሕይወት የሚያጸኗቸው ሰዎች አሉ። ስለ መንግሥተ ሰማያትም ራሳቸውን የሰለቡ ጃንደረቦች አሉ። /ከሕገ እንስሳ ሕገ መላእክት ይበልጣል ብለው። በገድል ተቀጥቶጠው በራሳቸው ብርታት በድንግልና ሕይወት

የሚኖሩ አሉ።/ ሊቀበላው የሚችል ይቀበል አላቸው።» ማቴ.19=10-12።

ተ. ሥርዓተ ቤተ መቅደስ

«ኢየሱስ ወደ ቤተ መቅደስ ገባና በመቅደስ የሚሸጡትንና የሚገዙትን ሁሉ አወጣ። የገንዘብ ለዋጮችንም ገበታዎች የርግብ ሻጮችንም ወንበሮች ገለበጠና ቤቴ የጸሎት ቤት ትባላለች ተብሎ ተጽፎአል። እናንተ ግን የወንበ ዶች ዋሻ አደረጋችኋት አላቸው።» ማቴ.21=12-13።

ቸ. ሥርዓተ ትሕትና

«እግራቸውንም አጥቦ ልብሱንም አን ሥቶ ዳግመኛ ተቀመጠ። እንዲሁም አላቸው። ያደረገውን ሁሉን ታስተውላላችሁን? እናንተ መምህርና ጌታ ትሉኛላችሁ። እንዲህ ነኝና መልካም ትላላችሁ። እንግዲህ እኔ ጌታና መምህር ስሆን እግራችሁን ካጠብሁ። እናንተ ደግሞ እርስ በርሳችሁ እግራችሁን ትተጣጠቡ ዘንድ ይገባችኋል። እኔ ለእናንተ እንዳደረግሁ እናንተ

ኘ. ሥርዓተ ቁርባን

«ሲበሉም ኢየሱስ ገብስቱን አንሥቶ ባረከ፤ ቁርባም ለደቀ መዛሙርቱ ሰጠና። እንካችሁ ብሎ፤ ይህ ሥጋዬ ነው አለ። ጽዋንም አንሥቶ አመሰግናም ሰጣቸው። እንዲሁም አለ። ሁላችሁ ከእርሱ ጠጡ፤ ስለ ብዙዎች የጋጢአት ይቅርታ የሚፈስ የአዲስ ኪዳን ደሜ ይህ ነው።» ማቴ.26=26። ገብስቱ ተለውጦ ሥጋ መለኮት ወይኑ ተለውጦ ደመ መለኮት መሆኑን አምኖ መቀበል ሃይማኖት ነው። ሥጋው ከስንዴ ደሙ ደግሞ ከወይን መዘጋጀቱ ደግሞ ክርስቶስ የሠራልን ቀዋሚ ሥርዓት ነው። እንግዲህ ከላይ በዝርዝር እንደ ተመለከትነው ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለእያንዳንዱ ነገር ሥርዓት ሠርቶ ያሳየን መንፈሳዊ ሕይወት በዘፈቀደ የሚጓዙበት

ጉዳይ ሳይሆን በሥርዓት የሚጓዙበት ጉዳይ መሆኑን ሲነግረን ነው። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ

ሁኑ ብዬ እለምናችኋለሁ» 1ኛቆሮ. 11=14+16 እንዲል። ምእመናንም የሐዋርያውን ምክር ሰምተው በሥርዓት ዘመኑን ሳይሆን እርሱን መስለውና ሆነው በመገኘታቸው «ወንድ ሞች ሆይ። በሁሉ ስለምታስቡኝና አሳልፌ እንደ ሰጠኋችሁ ወግን ፈጽማችሁ ስለ ያዛችሁ አመሰግናችኋለሁ።» በማለት ክብር ሰጥቷቸዋል። 1ኛቆሮ.11=2። ከዚህም ጋር እንደ ፈለገን እንሁን የሚሉትን ደግሞ «ነገር ሁሉ በአገባብና በሥርዓት ይሁን።» በማለት መክሯል። 1ኛቆሮ. 14=40።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ለሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ልዩ ትኩረት ነበረው። ይኸውም የአምልኮት እግዚአብሔር መፈጸሚያ የሃይማኖት መጠበቂያና መገለጫዎች በመሆናቸው ነው። «ባለቤቱን ካልናቁ፣ አጥናን አይነቀንቁ፤ እንዲሉ ሰው እግዚአብሔርን ሲንቅ ነው። የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ሥርዓት የሚንቀው። ሰው በሃይማኖትም በምግባርም ሲደክም ነው ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን የሚንደው። ይኸንን ደግሞ ሐዋርያው በሚገባ ያውቀዋል። በመሆኑም «እኛ ግን በጌታ የተወደዳችሁ ወንድሞች ሆይ። ሁልጊዜ ስለ እናንተ እግዚአብሔርን ልናመሰግን ግድ አለብን። እግዚአብሔር በመንፈስ መቀደስ፣ እውነትንም በማመን ለመዳን እንደ በኩራት መርጠኦችኋልና፤ ለዚህም የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ክብር ለማግኘት በወንጌላችን ጠራችሁ። እንግዲያስ። ወንድሞች ሆይ። እንታችሁ ቀሙ። በቃላችንም ቢሆን ወይም በመልእክታችን የተማራችሁትን ወግ ያዙ።» በማለት ጽፏል። 2ኛተሰ.2=13-15። ስለዚህ ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን ከመጠበቃችን የተነሣ «ወገኖች» በመባላችን ደስ ይለናል እንጂ አይከፋንም። ምክንያቱም እንደ ሐዋርያው ቃል ለመዳን እንደ በኩራት የተመረጠን ነንና። ከዚህም ጋር በቀደመው ሥርዓት ከማይሄዱት ጋር አንድነት ስለሌለን በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ከእነርሱ ራሳችንን ለይተናል። ምክንያቱም «ወንድሞች ሆይ። ከእኛ እንደ ተቀበለው ወግ ሳይሆን ያለ ሥርዓት ከሚሄድ ወንድም ሁሉ ትለዩ ዘንድ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም እና ዝነኛችኋለን። እኛን ልትመስሉ እንዴት እንደሚገባችሁ ራሳችሁ ታውቃላችሁ። በእናንተ ዘንድ ያለ ሥርዓት አልሄድንም።» ተብለናልና። 2ኛተሰ. 3=6-7።

«አባቶች ዋሻ ዘግተው ስሌን ላይ ተኝተው ሽንብራ ቆርጥመው አድርገው በሚኖር በመንፈስ ቅዱስ የሠሩልንን ሥርዓት የምታፈርሱት እናንተ ማናችሁ?» ልትሉአቸው ያስፈልጋል። «የመንፈስ ቅዱስ ድርሰት የሆነውን ቅዳሴ ይቀነስ። አያስፈልግም የምትሉ እናንተ ማን ናችሁ? ደግሞስ ለትውልዱ እንዲመች እያላችሁ በትውልዱ የምታሳስቡት ለምንድነው? እናንተ አላችሁ እንጂ እኛ መች አልናችሁ?» ልትሏቸው ይገባል። ምክንያቱም ክርስትና የነፍስን ምቹት አልቆ መጠበቅ እንጂ የሥጋን ምቹት መጠበቅ አይደለምና።

ደግሞ ታደርጉ ዘንድ ምሳሌ ሰጥቻችኋለሁና።» ዮሐ.13=12-15።

ነ. ሥርዓተ ጥምቀት

«የን ጊዜ ኢየሱስ በዮሐንስ ሊጠመቅ ከገለገለ ወደ ዮርዳኖስ መጣ።...ኢየሱስም ከተጠመቀ በኋላ ወዲያው ከውኃ ወጣ።» ማቴ.3=13።16። በዚህም ወደ ካህኑ ሄደን በካህን እጅ በውኃ መጠመቅ እንዲገባን ሥርዓት ሠራልን። እነርሱንም፡- «እንግዲህ ሂዱና አሕዛብን ሁሉ በአብ በወልድና በመን ፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው ያዘዘኋችሁንም ሁሉ እንዲጠብቁ እያስተማራችኋቸው ደቀ መዛሙርት አድርጋቸው።» አላቸው። ማቴ.28=19-20። በእንዲት ጥምቀት የእግዚአብሔር ልጅ መሆን ሃይማኖት ነው። በውኃ መጠመቅ ደግሞ ክርስቶስ የሠራልን ቀዋሚ ሥርዓት ነው።

፡-«እግዚአብሔርስ የሰላም አምላክ ነው እንጂ የሁከት አምላክ አይደለምና፤ በቅዱሳንም አብያተ ክርስቲያናት ሁሉ እንዲህ ነው።» ያለው ለዚህ ነው 1ኛቆሮ.14=33። ስለዚህ ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን በሃይማኖት አክብሮ መኖር የሚያስመሰግን እንጂ፡-«ወገኛ፡አክራሪ፡ፈሪሳዊ ወዘተ...» የሚያሰኝ አይደለም። ሥርዓትን አክብሮ የሚኖር ሃይማኖት ያለው ሰው ነውና።

ቅዱሳን ሐዋርያትም ከጌታ በተማሩት መሠረት በሥርዓት ኖሩ እንጂ «ሥርዓት አያጸድቅም፤» ብለው በዘፈቀደ አልተመላለሱም። ተከታዮቻቸውንም « እንደ ዘመኑ ሁኑ» በማለት ያለ ሥርዓት እንዲኖሩ አልፈቀዱላቸውም። በሁሉ ማለትም በእምነትም በሥርዓትም እነርሱን እንዲመስሉ ነው የመከራቸው። «እኔ ክርስቶስን እንደ ምመስል እኔን ምሰሉ።...እኔ በክርስቶስ ኢየሱስ በወንጌል ወልጄአችኋለሁና። እንግዲህ እኔን የምትመስሉ

ከላይ ለመግለጥ እንደ ሞከር ነው ሐዋርያው ያልተጠነቀቀለት ሥርዓት የለም። እንዲጠነቀቅ ያደረገውም አድርጎት የሚኖር መንፈስ ቅዱስ ነው። በመሆኑም ለጸጉራችን ለልብሳችን እንኳን ሥርዓት መቆልልና። «ራሱን ተከናንቦ የሚጸልይ ወይም ትንበት የሚናገር ወንድ ሁሉ ራሱን ያዋር ዳል። ራሱን ሳትሸፍን ግን የምትጸልይ

ወይም ትንቢት የምትናገር ሴት ሁሉ ራሷን ታዋርዳለች፤ እንደ ተላጩች ያህል አንድ ነው። ሴትም ራሱን ባትሸፍን ጠጉርዋን ደግሞ ትቆረጥ፤ ለሴት ግን ጠጉርዋን መቆረጥ ወይም መላጩት የሚያሳፍር ከሆነ ራሱን ትሸፈን። ወንድ የእግዚአብሔር ምላሴና ክብር ስለሆነ ራሱን መከናኘብ አይገባውም።... በእናንተ በራሳችሁ መካከል ፍራዴ፤ ሴት ራሱን ሳትሸፍን ወደ እግዚአብሔር ልትጸልይ ይገባ ታልን? ወንድ ጠጉሩን ቢያሰረ ዝም ነውር እንዲሆንበት ሴት ግን ጠጉርዋን ብታሰረዝም ክብር እንዲሆን ሳት ተፈጥሮ እንኳ አያስተምራችሁ ምን? ጠጉርዋ መጉናጸፊያ ሊሆን ተሰጥቶታልና። ጻፍ ግን ማንም ሊከራከር ቢፈቅድ-እኛ ወይም የእግዚአብሔር አብያተ ክርስቲያናት እንዲህ ያለ ልማድ የለንም።» በማለት የደመደመው ለዚህ ነው። ስለዚህ ቤተ ክርስቲያን ለሁለት ሺ ዓመታት አክብራና ለስከብራ ቆይቶችን ሥርዓት የሚገድ ነገር ሲመጣ ለምን? ማለት ይገባል።

ዛሬ በሥልጣኔ አሳባው ቤተ ክርስቲያንን ለመናድ የተነሡ ሰዎች አሉ። ቤተ ክርስቲያን ሥልጣኔ እንዳልገባት እነርሱ ግን ሥልጣኔው የገባቸው አድርገው ይናገራሉ። የሥልጣኔ በር ከፋችና ፍፍተ አለም፣ አደራጅ የሆነች ቤተ ክርስቲያንን «ሥልጣኔ አልገባትም» ማለት የራሱን ትዕቢት ወይም ዐይን አውጣነት ከመግለጥ በስተቀር ቤተ ክርስቲያንን አያዋርዳትም። ቤተ ክርስቲያን የዘመን ሥልጣኔ ያልገባት ጊዜ የለም። ነገር ግን የሚጠቅማትን ይካየድ የማይጠቅማትን ጥላ ትጓዛለች እንጂ ከሚያብዱት ጋር አታብድም። ምነው! እነዚህ ሰዎች ከእነርሱ በፊት «ሥልጣኔው ገብቶናል» ብለው በፒያናና በጊታር ሲጨፍሩ የነበሩ ሰዎች የት እንደደረሱ ማየት ተሳናቸው? በዐይናቸው ፊት አይደለም እንዴ! ወንድ ከወንድ፣ ሴትም ከሴት እየተጋቡና እያጋቡ ያሉት? ከመካከላቸው ስለዚህ ግብራቸው ማንን ከፍጹምነት ማሰጠት አደረሱ? ስለዚህ ምእመናን ይህንን ማስተዋል አለባቸው። ምክንያቱም ለታቦቱ ሳይሆን ለጊታሩ ለክርስቶስ ሥጋና ደም ሳይሆን ለአሳማ ሥጋ የሚከራከሩ ሰዎች የቤተ ክርስቲያን አለመሆናቸውን ማወቅ አለባቸው። መንፈሳውያን የሠሩትን ሥጋውያን ሲያፈርሱት ዝም ብላችሁ ማየት የለባችሁም። «አባቶች ዋሻ ዘግተው፣ ሰሌን ሳይ ተጓተው፣ ሽንብራ ቆርጥመው አድርባቸው በሚኖር በመንፈስ ቅዱስ የሠሩ ልንን ሥርዓት የምታፈርሱት እናንተ ማናችሁ?» ልትሉላቸው ያስፈልጋል።

«የመንፈስ ቅዱስ ድርሰት የሆነውን ቅዱስ ይተነስ። አያስፈልግም የምትሉ እናንተ ማን ናችሁ? ደግሞስ ለትውልዱ እንዲመች እያላችሁ በትውልዱ የምታሳስቡት ለምንድን ነው? እናንተ አላችሁ እንጂ እኛ መች አልናችሁ?» ልትላቸው ይገባል። ምክንያቱም ክርስትና የነፍስን ምቹት መጠበቅ እንጂ የሥጋን ምቹት መጠበቅ አይደለምና። ስለዚህ እነዚህ በገደ ከመናፍቃን ተዋውለው በፊት ለፊት ቤተ ክርስቲያንን የሚያውካትን ሰዎች ልታውቁ ባቸው ይገባል። እነዚህ ሰዎች በግልጽ በድፍረት «ከአባቶቻችን እንበልጣለን» እያሉ ነው። እኛ ግን የምንለው ነቢዩ ኤልያስ እንዳስተማረን «ከአባቶቻችን አንበልጥም» ነው። «አቤቱ እኔ ከአባቶቼ አልበልጥምና ነፍሴን ውሰድ ብሎ እንዲሞት ለመነ።» እንዲል። 1ኛ.ነገ.19+4። እነዚህ ሰዎች በሌላ በኩል ደግሞ፡- «የተማርን ሰዎች ነን!» እያሉ በዕውቀታቸው ለመመዳደቅ ይፈልጋሉ። ወገኖቹ፣ አርቶስም ንስጥርስም እኮ! የተማሩ ሰዎች ነበሩ፣ በዕውቀታቸው ሲመዳደቁ ወደቀ እንጂ። ደም ሆነ ይህ የእነዚህ ሰዎች ጠብ ከእግዚአብሔር ጋር ስለሆነ ይወድቃሉ። «ከእግዚአብሔር ጋር የሚጣሉ ይደቅቃሉ!» እንዲል። 1ኛ.ሳሙ.2+10። እነዚህ ሰዎች ከሥርዓቱና ከእምነቱ ፈቀቅ ከማለታቸውም በላይ የሰድብ ናዳ ማውረዳቸው ይገርማል። እኛ ግን እንመርቃለን። «በዝ እጃችን እየሠራን እንደከማለን፤ ሲሰድቡን እንመርቃለን፤ ሲናገሩን እንማልዳለን፤ እስከ አሁን ድረስ የዓለም ጥራጊ የሁሉም ጉድፍ ሆነናል።» እንዲል። 1ኛ.ቆሮ.4+12-13። ጌታችን በወንጌል «የሚያሳድዱ-አችሁን መርቁ፣ መርቁ እንጂ አትርገሙ።... ለማንም ስለ ክፉ ፈንታ ክፉን አትመልሱ፤ በሰው ሁሉ ፊት መልካም አድርገው፤ ስለ ሚያሳድዱ-አችሁም ጸልዩ።» በሏል። ማቴ.5+44-45። ከዚህ በተረፈ እኛ ከዐመጾች ጋር አንተባበርም። ምክንያቱም «ከማይምኑ ጋር በማይመች አካሄድ አትጠመዱ፤ ጽድቅ ከዐመጻ ጋር ምን ተካፋይነት አለው?» ብርሃንም ከጨለማ ጋር ምን ገብረት አለው? ክርስቶስ ከቤልሆር ጋር ምን መስማማት አለው? ወይስ የሚያምን ከማያምን ጋር ምን ክፍል አለው? የእግዚአብሔር ታቦትን ስብከት ቤት ውስጥ የሚያኖር ማን ነው?» ይላልና። 2ኛ.ቆሮ.6+14-17። እንግዲህ በቤተ ክርስቲያን እምነት እና ሥርዓት ጸንተን እንድንኖር የእግዚአብሔር ቸር ነት የድንግል ማርያም አማላጅነት አይለዩን። አሜን።

ሥርዓቱን ከልማዳ ለይታችሁ ... ከገጽ 17 የክ/

“የቅዱስ ጠበል ክብር ከማየ ገባ ጋር አንድ ነው።” በማለት የሚናገሩ ሰዎች ለሐሳባቸው መረጃ አድርገው የሚያቀርቡትን እንመልከት። የልጅነት ሀብት የምናገኝበትን ጥምቀት ለመፈጸም አጥማቂው ካህን መስተብቀሶ /የምልጃ ጸሎት/፤ ሥርዓት ቅዱስ፤ መጽሐፈ ክርስትና ካደረሰ በኋላ በገንዳ ያለውን ውኃ በስመ ሥላሴ በባረከው ጊዜ ውኃው ወደ ማየ ገባነት ይለወጣል። “ውኃው ወደ ማየ ገባነት የተለወጠው ካህን፡- “አሐዱ አብ ቅዱስ፣ አሐዱ ወልድ ቅዱስ፣ አሐዱ ውላቱ መንፈስ ቅዱስ” በማለት ባደረገው ቡራኬ ነው። የቅዱስ ጠበልም በቤተ መቅደስ የሚቀመጥ ሲሆን ካህኑ በጸሎት ቅዱሴው መጀመሪያ “አሐዱ አብ ቅዱስ፣ አሐዱ ወልድ ቅዱስ፣ አሐዱ ውላቱ መንፈስ ቅዱስ” ስለሚል ጠበሎ በጸሎቱ አማካይነት ከማየ ገባ ጋር ይተካከላል።” ይላሉ። በእርግጥም ለጥምቀት የቀረበው ውኃ “አሐዱ አብ ቅዱስ፣ አሐዱ ወልድ ቅዱስ፣ አሐዱ ውላቱ መንፈስ ቅዱስ” በሚለው ጸሎት ወደ ማየ ገባነት እንደሚለወጥ ቅዱሳት መጻሕፍት ያስረዳሉ። ነገር ግን በጸሎተ ቅዱሴው ላይ “አሐዱ አብ ቅዱስ፣ አሐዱ ወልድ ቅዱስ፣ አሐዱ ውላቱ መንፈስ ቅዱስ” ሲባል የቅዱስ ጠበሉም “እንደ ማየ ገባ ይሆናል” የሚለው አነጋገር በመጽሐፍ የተደገፈ ሳይሆን “ለሆን ይችላል” የሚል የየዋሃን አስተሳሰብ ነው። በርግጥ ጠበሉ በቤተ መቅደስ ተቀምጦ ጸሎተ ቅዱሴ ሲደርስበት “ማየ ፈውስ፤ ማየ መቀረር” ወደ መሆን ይለጠወጣል። ይህን ደግሞ “ማየ ገባ” ልንለው አንችልም። በሚደርሰው ጸሎትም ሽነ በአገልግሎት ቅዱስ ጠበል /ማየ መቀረር/ እና ማየ ገባ ለየቅል ናቸው።

በሌላ መልኩ ሁኔታውን ሰፊ አድርገን ስንመልከት ደግሞ በየዓመቱ ጥር 18 ቀን የጥምቀት በዓል ሲከበር ቀሳውስቱና ዲያቆናቱ በተከተረው ውኃ ላይ ሥርዓተ ቅዱሴ አድርሰው፤ ካህንም፡- “አሐዱ አብ ቅዱስ፣ አሐዱ ወልድ ቅዱስ፣ አሐዱ ውላቱ መንፈስ ቅዱስ” በሚለው ጸሎት ውኃውን ይባርካል። ከዚያም ጠበሉን በእጃቸው እያፈኑ ሕዝቡን ይረጫሉ። እንግዲህ “አሐዱ አብ ቅዱስ፣ አሐዱ ወልድ ቅዱስ፣ አሐዱ ውላቱ መንፈስ ቅዱስ” በሚለው ጸሎት «ጠበሉ ወደ ማየ ገባነት ይለወጣል» የሚለውን አስተሳሰብ በቻ ይዘን ከተነሣን “ቤተ ክርስቲያን በየዓመቱ ልጆቿን የልጅነት ጥምቀት ታጠምቃለች” ወደሚለው የተሳሳተ ድምጻሚ እንደርሳለን። በሌላ በኩል ደግሞ “ጥምቀት አንዲት ናት።” /ኤፌ.4+5/ ከሚለው ትምህርተ ሃይማኖት ጋር የሚጋጭ ሐሳብ እናሥነሳለን። ካህኑ “አሐዱ አብ ቅዱስ፣ አሐዱ ወልድ ቅዱስ፣ አሐዱ ውላቱ መንፈስ ቅዱስ” የሚለውን ጸሎት በተለያዩ ጊዜያትና በታዎች ሲያደርሱ የጸሎቱ ዓላማ የተለያየ ነው። ለምሳሌ በጸሎተ ቅዱሴ ጊዜ

ባለፈው እትም በዚህ ርዕስ «ሕዙነ ወትኩዝ ልብ» ከሚለው የሰኛ ውዳሴ ማርያም ዘር በመነሣት «ክርስቶስ አዳምን ለማዳን ለምን አዘነ?» በሚለው ንዑስ ርዕስ ሰፊ ያለ ትምህርት ማቅረባችን ይታወሳል። በዚህ እትም ደግሞ ያለፈውን ትምህርት አጠቃለን «ኢየሱስ ክርስቶስ ቃል ዘተሰብአ እምኔኪ» በሚለው የቅዳሜ ውዳሴ ማርያም ዘር ላይ በመመሥረት ስለ ክርስቶስ የባሕርይ አምላክነት ሰፊ ያለ ትምህርት እናቀርባለን።

በመምህር ኃይለ ማርያም ላቀው/

ምሥጢረ ሥጋዌ በውዳሴ ማርያም

በመጀመሪያው ክፍል ትምህርት ሊቀ ቅዱስ ኤፍሬም፡- "ጌታ ያዘነ የተከዘ ሁኖ አዳምን ያድነው ዘንድ መውደዱን" እን ደነገረን ተመልክተናል። ሊቀ ከነገረ ድኅነት በማስከተልም በትኩረት በየክፍሉ ውዳሴው የሚያነሳቸው ሁለት ዐበይት ጉዳዮች አሉ። እነርሱም «ምክንያተ ድኅ ነትና ምክንያተ ስሕተት» ናቸው።

ዘመን መቆጠር፣ ታሪክ መጻፍ ከተጀ መረባት ጊዜ አንገሥቶ ለማንኛውም ስሕተት በሠናይም ሆነ በእኩይ ምክንያትና ውጤት እንዳለው የተረጋገጠ ነው። ስለ ሰው ልጅ ውድቀትና ድኅነት ስናጠና አሳዛኝ ታሪኩ ወደ ሁለት መሠረታዊ አቅጣጫዎች እንድናተኩር ይጋ ብዘ ናል። የመጀመሪያው ጥያቄ፡- ሰው ለምን ወደቀ? ከውድቀቱስ እንዴት ተነሣ? የሚል ነው። አጥብቀን የተመለከትነው እንደ ሆነ ለውድቀቱ በእኩይ ለድኅነቱ ደግሞ በሠናይ ምክንያቶችን እናገኛለን።

ለአዳም ምክንያተ ስሕተቱ ሌዋን ስትሆን ምክንያተ ድኅነቱ ደግሞ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ናት። ሊቀ ቅዱስ ኤፍሬም ስለ ሁለቱ እናቶች በንጽጽር ትምህርት ይሰጣል። ምክንያቱም ሌዋን የከይሲ ዲያብሎስን ምክር ስምታ የሞት ጀምሮ የሆነውን ቃዩንን ወልዳለችና። በአንጻሩም እመቤታችን ድንግል ማርያም፡- "ደስ ይበልሽ" የሚለውን የመልአኩ ቅዱስ ገብርኤል ብሥራት ስምታ የድኅነት ባለቤት የሆነውን ዐማኑኤልን በድንግልና ጸንሳ በድንግልና ወልዳለችና። ይኸንንም ሲገልጽ፡- «በጸዕርና በምጥ ትወልድ ዘንድ በሌዋን የፈረደባት ነው፤ አንቺ ግን ጸጋን የተመላሽ ሆይ፣ ደስ ይበልሽ፤ የሚል ቃል ሰማሽ» ሲል ገልጦታል። ዘፍ.4+1። ኢሳ.7+14። ማቴ.1+20-23። ሉቃ. 2+7። በማስከተልም በሌዋን ስሕተት የገነት ደጃፍ እንደ ተዘጋ የድንግል ትሕትና ለገነት መከፈት ምክንያት እንደ ሆነ ያስተምራል። "ስለ ሌዋን የገነት ደጃ ተዘጋ፤ ጸግ መኛ ስለ ድንግል ማርያም ተከፈተልን"

እንዲል። በዚህ የንጽጽር ትምህርቱ ታላቁ ሊቅ ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅም ይተባበረዋል። "ቀድሞም ሌዋን ድንግል ነበረችና ዲያብሎስ አሳታት፤ ድንግል ማርያምን ግን ቅዱስ ገብርኤል አበሠራት። ነገር ግን ሌዋንን ዲያብሎስ አሳታት፤ የሞት ምክንያት የሚሆን ቃዩንን ወለደች። ማርያምን ግን መልአክ በአበሠራት ጊዜ ሁሉን ወደ ዘለዓለም ሕይወት የሚመራ አካላዊ ቃልን በሥጋ ወለደች። የሌዋን ልብላ ማለቷ ዕዕ በለስ የሞት ምክንያት እንደ ሆነ አስረዳ። በዚያም ዕዕ አዳም ተድላ ደስታ ካለበት ከገነት ወጣ። ከድንግል የተወለደ አካላዊ ቃል ግን መስቀል የድኅነት ምክንያት እንደ ሆነ ገለጠ። በዚያም መስቀል ቀማኛ፣ ወንበዴ የነበረው ሰው ከአባቱ ከአዳምና ከቀደሙ አባቶች ሁሉ ጋር ተድላ ደስታ ወዳለበት ገነት ገባ። እንዲል። ዘፍ.3+24። ሉቃ.23+41-44። 1ኛቆሮ.1+18። ዮሐ.1+1-14። 1ኛዝግ.2+14። የሃይማኖተ አባው ዘዮሐንስ አፈወርቅ ም. 67+ ክፍል 11+4-5።

በከይሲ ዲያብሎስ ምክር ሌዋን ምክንያተ ስሕተት/የስሕተት ምክንያት/ ሆናለች። እግዚአብሔር ለአዳምና ለልጆቹ፤ ለሥጋና ለነፍስ፤ ስለ ካህ ሌዋን ምክንያተ ስሕተት ብትሆንም እግዚአብሔር ጥንተ ርግማኑን ሽሮ ነጻ አድርጓታል። ሊቀም የሌዋንን ነጻ መውጣት፡- "እግዚአብሔር ምጥሽንና ጸር ሽን አበዛዋለሁ" ብሎ ከፈረደባት በኋላ ሰውን መደደና ነጻ አወጣት" በማለት ያስተምራል።

ሊቀ ቅዱስ ኤፍሬም ለአገልግሎት በተጠራበት ዘመን የክርስትና ሃይማኖት አብዮት በማፍራት ላይ ነበር። በአንጻሩም «ትክክለኛው የክርስትና ሃይማኖት እንዳይሰበክ የእግዚአብሔር የድኅነት ሥራ በግልጽ እንዳይታወቅ፣ እንዲሁም ድኅነቱ/ማዳኑ/ በአድልዎ እንደ ተፈጸመ» የሚያስተምሩ መናፍቃን ነበሩ። ከእነዚህም ውስጥ «ሌዋን ምክንያተ ስሕተት በመሆኗ

ከሲኦል አልወጣችም» የሚሉ መናፍቃን ተነሥተው ነበር። ሊቀ ግን በውዳሴው እንደ ቀደምት ነቢያት ምስጋናና እና ትምህርትን አካቶ ስለጸፈ እግረ መንገዱን ከላይ ለተጠቀሱትም ሆነ በቀጣይ ለምን መለከታቸው መናፍቃን በአጽንኦት መልስ ሰጥቷል።

ሌዋን ምክንያተ ስሕተት ብትሆንም የእግዚአብሔር ምሕረት ተደርጎ ላታል። ምክንያቱም የክርስቶስ ሞት በጥንተ አብሶ ለተፈጸመ በደል መደ

ምሰሻ በመሆኑ «ሌዋን ነጻ አልወጣችም» የሚለው ትምህርት ከነገረ ድኅነት ያፈነገጠ ትምህርት ነውና። ስለዚህ ሊቀ ቅዱስ ኤፍሬም፡- "ወአግግ ዛ፤ ነጻ አወጣት" በማለት በክርስቶስ የተፈጸመው ድኅነት ለአዳም ብቻ ሳይሆን ለሌዋንም ጭምር እንደሆነ አስረድቷል። ለዚህም ነው፣ "እስመ አድኅንክ ለአዳም እምስሕተት ወረሰይካ ለሌዋን አግግዚተ እምጸዕረ ሞት፤ አዳምን ከስሕተት አድነሽዋልና፤ ሌዋንንም ከሞት ጸዕረኝነት ነጻ አድርገሃታልና።" ያለው።

ከዚህ ቀጥሎ ደግሞ ስለ ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ኤፍሬም የሰጠውን ትምህርት እናቀርባለን።

ኢየሱስ ክርስቶስ ቃል ዘተሰብአ እምኔኪ

«ኢየሱስ» የሚለው ስም ስመ ሥጋዌ ነው። መድኃኒት/መድኃኒት የሚል ትርጉም አለው። ኢየሱስ ክርስቶስ የአብ የባሕርይ ልጅ ስለሆነ ወልደ እግዚአብሔር ነው። ማር.1+1። ሉቃ. 1+35። 22፣70። ዕብ.1+2። የእግዚአብሔር ቃል ስለሆነ ቃል እግዚአብሔር ይባላል። ዮሐ.1-1-14። መሲሕ ወይም ንጉሥ ስለሆነ ክርስቶስ ይባላል። ዮሐ.1+22። መዝ.2+2። ጳጉ.25-27። ከኃጢአት በስተቀር የእኛን ባሕርይ ገንዘብ አድርጎ /ከሥጋችን ሥጋ ከነፍሳችን ነፍስ ነስቶ/ ዘወትር ከእኛ ጋር ስለሚኖር ዐማኑኤል ተብሏል። በአጠቃላይ የሥጋና የነፍስ ፈጣሪያችን ገዥያችን ስለሆነ በተለይም በሥጋው መሥዋዕትነት፣ በከበረ ደሙ ፈላሽነት ከግብርና ታዲያብሎስ ነጻ አውጥቶ ፍዳን መርገምን አርቆ በቸርነቱ ስለሚመግብን ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እንለዋለን።

ክርስቶስ፣ ኢየሱስ፣ ዐማኑኤል የሚባሉት ስሞች በተጠሩ ጊዜ ትስብእ

ትን ለብቻ ወይም መለኮትን ለብቻ ለይተው የሚያሳዩ ስሞች አይደሉም። እነዚህ የአምላካችን ስሞች በተዋሕዶ ከሁለት አካል አንድ አካል ከሁለት ባሕርይ አንድ ባሕርይ ሆኖ ሲወለድ የተጠራ በት ሕያዋን ስሞች ናቸው። ይኸንንም ትምህርተ መለኮት የሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያን ምስክር የኾነው ቅዱስ ቄርሎስ ሲያጠናክር፡- «ወእነግር አነሂ ከመኢ መፍትው ለእግዚአብሔር ቃል እስምዮ ክርስቶስ ዘእንበለ ትስብእት ወኢሉትስ ብእቱሂ ዘእንበለ መለኮት ክርስቶስህ ይሰ መይ፤ እኔም መለኮትን ከትስብእት ለይቼ ክርስቶስ እለው ዘንድ፤ ትስብእትንም ከመለኮት ለይቼ ክርስቶስ እለው ዘንድ እንዳይገባ እናገራለሁ። አንድም መለኮት ከትስብእት ተለይቶ ትስብእትም ከመለኮት ተለይቶ ክርስቶስ ይባላል ዘንድ እንዳይገባ እናገራለሁ። እግዚአብሔር ቃል በማይመረመር በማይለይ ተዋሕዶ ከሥጋው ጋር አንድ ሆኖ ክርስቶስ ተብሏልና» ብሏል። ተረፈ ቄርሎስ ምዕራፍ 17።

«ኢየሱስ፣ ማህንኤል፣ ክርስቶስ» በተባሉት ስሞች መለኮት ለብቻው ትስብእትም ለብቻው ሊጠራበት እንደማይችል ተመልክተናል። ምክንያቱም መለኮት ቅድመ ዓለም የነበረ በመሆኑ ነው። ስለዚህ ያለ ትስብእት መለኮት ለብቻው ሊጠራበት አይችልም። እንደዚሁም ትስብእትም ለብቻው «ኢየሱስ፣ ማህንኤል» በሚለው ስም ሊጠራበት አይችልም። በአጠቃላይ ኢየሱስ፣ ማህንኤል፣ ክርስቶስ የተሰኙት ስሞች ሁለቱ ማለትም ባሕርያ መለኮትና ባሕርያ ትስብእት፣ አካለ መለኮትና አካለ ትስብእት ከተዋሕዱ በኋላ የወጡ ስሞች ናቸው። ይኸውም የመለኮት ባሕርይና የትስብእት ባሕርይ አንድ በመሆን፣ ባለመለያየት፣ ባለመቀላቀል በፍጹም ተዋሕዶ ስለ ተወለደ የወጣለት ስም ነው እንጂ የትስብእት ብቻ ወይም የመለኮት ብቻ ስም አይደለም።

የኢየሱስ ክርስቶስ ቃልነት

ቅዱስ ኤፍሬም፡- «ኢየሱስ ክርስቶስ ቃል» በማለት ኢየሱስ ክርስቶስ ወይም አካላዊ ቃል ከድንግል ማርያም ሰው እንደ ሆነ ያስተምረናል። «መጀመሪያ ቃል ነበር። ቃልም በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ። ቃልም እግዚአብሔር ነበረ። ይህ በመጀመሪያው በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ። ቃልም ሥጋ ሆነ።» (ዮሐ. 1፡1-14/ እንዲል። «ቃል» «ሲባል አላት ሪኮን፣ በርፎሪኮን፣ አተርጋዋን» የሚባሉ ዝርዝር ቃላት አሉ። እኒህም ቃል ስብእ ያሰው ቃል፣ ቃል እንስሳት፣ ቃል መላእክትም ናቸው። እነዚህ ሁሉ ዝርዝር /አካል የሌላቸው/ ቃላት ናቸው። የኢየሱስ ክርስቶስ ቃልነት ከላይ ከተመለከት ናቸው ቃላት በተለየ አካላዊ ቃል ነው። የሳይኖቹ ዝርዝር ናቸው፣ የራሳቸው የሆነ አካል የላቸውምና። ኢየሱስ ክርስቶስ ግን አካላዊ ቃል ነው። ይህም ቃል ከድንግል ሰው እንደ ሆነ ሊ

ቁ በውዳሴው ትክክለኛውን የሐዋርያትን ትምህርት ያስተምራል። ከሰው አንደበት ወጥቶ በቃል ገዢ የሚሰማ የሚታይ ከሆነ ቃል ሊባል ይችላል። ይኸውም ሁለት መግለጫ አለው። የሰው ቃል ለጆሮ እንደ ሚሰማ ማህንከርበት ጊዜ በምላስ ይነገራል። በጽሑፍ ለመግለጽ የተፈለገ እንደ ሆነ ግን በልብ ያለውን በብራና ወይም በወረቀት ላይ ማስፈር ይቻላል። ቃል ከልብ ሳይለይ በቀለም ገዢ በወረቀት ወይም በብራና ላይ በሚገለጽበት ጊዜ አካሉን ለማሳየት ተቻለ ማለት ነው።

ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በቃልነቱ ከአብ ተገኘ። ሰው በሚሆንበት ጊዜም ከልብ የነበረው ቃል ከልብ ሳይለይ በወረቀት ገዢ እንደሚታይ እርሱም በመለኮት ከልብ ሳይለይ ሰው ሆኖ ገዢ ታየ። ስለዚህ ነው ነቢዩ ቅዱስ ጻዊት፡- «ልቤ መልካም ነገርን አፈለቀ። እኔ ሥራዬን ለንጉሥ እናገራለሁ። አንደበቴ እንደ ፈጣን ጸሐፊ ቀለም ይጻፋል» ያለው። /መዝ.44፡1/። ይህም በመሆኑ «ነደረ በብእሲ» ወይም በሰው አደረ የሚል ሳምሳጢ ጳውሎስን፣ እንዲሁም «ለፌ እ ማርያም ክዋኔህ ለወልድ፣ የወልድ ህልውና ከማርያም ወዲህ ነው» ለሚሉ ለእነ ፎጢኖስ የክህደት ትምህርት መልስ ይሰጣል።

ጳውሎስ ሳምሳጢ የተወለደው በታናሽ እስያ በሶርያ አካባቢ ሲሆን የነበረበት ዘመን በሦስኛው መቶ ክፍለ ዘመን መገባደጃ ላይ ነበር። የጳውሎስ ሳምሳጢ ክህደት «ቃል አካል ሳይኖረው በአብ አካል ውስጥ የኖረ ኃይል ነው» የሚል ነው። በእርሱ አስተሳሰብ «ከሥጋዊ በፊት ቃል አካል አልነበረውም፤ በአብ ህልውና ውስጥ የሚኖር ዝርዝር ቃል፣ ዝርዝር ኃይል ነው። ይኸውም በሰው ጭንቅላት ንባብ አእምሮ እንደሚኖር ማለት ነው።»

ይህም ምሥጢረ ሥላሴን ማፍለስ ስለሆነ አንድ አካል አንድ ገጽ ካለው ከሰብ አልዮስ ክህደት ጋራ አንድ ነው። ከዚህም በተጨማሪ ጳውሎስ ሳምሳጢ በምሥጢረ ሥጋዊም ብዙ የተሳሳተ ሰው ነበር። በምሥጢረ ሥጋዊ፣ ከማርያም የተወለደው ዕፋት ብእሲ ነው፤ ስሙም ኢየሱስ ይባላል፤ ዕፋት ብእሲ ኢየሱስ በዮርዳኖስ በተጠመቀ ጊዜ በአብ ህልውና ውስጥ የነበረው ዝርዝር ቃል መጥቶ አደረበት። ከዚያ በኋላ ራሱ ባደረገው ተጋድሎና በሥራው ትሩፋት በጸጋ /በግብር፣ በማደግ/ የእግዚአብሔር ልጅ ለመባል በቃ። «ሶበ ተረክበ ወልደ እግዚአብሔር ለወልደ ማርያም በዮርዳኖስ ረሰዮ አምላክ በጸጋ፣ የእግዚአብሔር ልጅ የማርያምን ልጅ በዮርዳኖስ ባገኘው ጊዜ የጸጋ አምላክ ካደረገው» ያለው ለዚህ ነው። (ዮሐ.1፡1፣ ክርስቲያን ታሪክ በዓለም መድረክ፣ ገጽ 73/።

ከላይ ለተመለከትነው መናፍቅና ኑፋቄ የቅዱስ ኤፍሬም ውዳሴ መልስ ይሆናል። ምክንያቱም ኢየሱስ ክርስቶስ ያለ መለወጥ ያለ ንድረት ፍጹም ሰው የሆነ የባሕርይ አምላክ መሆኑን ሲገልጽ። «ከተሰብአ እምኔኪ ዘእንበለ ውሳጤ፣ ያለመለወጥ ከአንቺ ሰው ሆነ» በመሆኑም፡- ኢየሱስ ክርስቶስ ከድንግል ሰው የሆነው በመለወጥ ወይም ሳምሳጢ ጳውሎስ እንደሚለው በንድረት አይደለም። እነ ፎጢኖስም ከአባቱ ጋር ህልው ሆኖ ቅድመ ዓለም የነበረውን አምላክ ህልውና ከድንግል ማርያም ከተወለደ ወዲህ እንደ ሆነ የሚያስተምሩ መናፍቃን ናቸው።

ሊቁ ቅዱስ ኤፍሬም ቅዱስ ዮሐንስ በወንጌሉ፡- «በኛም አደረ» በማለት የኩነትን፣ የተዋሕዶን ነገር እንዳስተማረ እርሱም «ከአንቺ ሰው ሆነ» ካለ በኋላ «በእኛ አደረ» ብሏል። በእነዚህ ሁለት ቃላት ማለትም «ነደረ» የሚለውን ቃል ይዘው ነድረት እንዳይሉበት «ተሰብአ» /ሰው ሆነ/ በማለት ለተጠቀሱት መናፍቃን መልስ ይሰጣል። መናፍቃን ለክርክር አያርፋምና «ተሰብአ» /ሰው ሆነ/ ያለውን ይዘው፡- «የሎጥ ሚስት የጨው ሐውልት ወደ መሆን እንደ ተለወጠች፣ የሙሴ በትር ወደ አባባነት እንደ ተለወጠች የመለኮት ኃይል ወደ ትስብእትነት፣ ትስብእትነት ወደ መለኮት ተለወጠ» ይላሉ። ነገር ግን «በእኛ አደረ» በሚለው ቃል መናፍቃን ይረታሉ። «ተሰብአ ንደረ፣ ሰው ሆነና በእኛ አደረ» የሚሉት ቃላት እንደ አለቃና እንደ ጠበቃ የሚጠባበቁ ናቸው።

«ነደረ» የሚለው ግስ ክብር የሚቀንስ እንዳይሆን፡- «እንደ አባቱ በአባቱ ዘንድ ያለውን ክብር አየን» ብሏል። ከላይ ለተጠቀሰው ምስክር ሲጠቅስ፡- «ነቢዩ ኢየሱስ የዐማኑኤልን ምሥጢር አየ። ሕፃን ተወለደልን፣ ወልድም ተሰጠን» ብሎ አሰምቶ ተናገረ።

«በኛም አደረ» በሚለው ኃይል ቃልም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን «ሳፍስ አልነሳም፤ ምትሐት ነው፤ ሥጋ በቅድምና ነበረ፤ ባሕርዩን አገዢ ታየ።» የሚሉ መናፍቃን ይረቱበታል። ይኸንታታል። ምክንያቱም አካላዊ ቃል ከድንግል ማርያም ከሥጋዋ ሥጋን ከነፍሷም ነፍሷን በመንሳት ሰው እንደ ሆነ መጻሕፍት ይተባበራሉ። «በኛም» ባለጊዜ ነፍሷን መንሳቱን፣ ምትሐት ሳይሆን ሰው መሆኑን እንገነዘባለን። በዚህም በቅድምና የነበረው ቃል እንጂ ሥጋ እንዳልነበረ በውዳሴው ምሥጢረ ሥጋዊን ያስተምረናል። ዮሐ.1፡1-2። ዕብ.2፡14።

በማስከተልም እግዚአብሔር ሰውን እንዴት እንዳዳነው ሲገልጥም፡- «ዘር ምክንያት ሳይሆነው ከድንግል በሥጋ ተወለደ፤ ተወልዶም አዳነን።» ይላል። ሊቁ በጥልቀት የሚያስገነዝብን ነገር መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከድ

ንግል ማርያም በሥጋ ተወልዶ አዳምን ማዳኔን ነው። «በሥጋ ተወለደ የሚለን ድንግል ማርያም በሥጋ እንጂ በመለኮቱ እግዚአብሔር ወልድን ስለማትወልደው ነው። «አኮ ወልደ ማርያም በመለኮቱ አላ በከመ ሥርዓተ ትስብእት፤ በመለኮቱ የማርያም ልጅ አይደለም። በትስብእቱ እንጂ» እንዲል። «ድንግል ማርያም በመለኮቱ አትወልደውም» ሲባል ወልድ በመለኮቱ ዘላለ ማዊ /ቀዳማዊ/ እንደ ሆነ ለመግለጽ ተፈልጎ ነው። ይህ ወላጁ ተአምሳ ክንቻ በምሥጢረ ሥጋዊ፣ በደኃራዊ ልደቱ እንጂ በምሥጢረ ሥላሴ በቀዳማዊ ልደቱ አይደለም ለማለት ነው። «ከእመቤታችን ተወለደ» ሲባል ከዚያ በፊት አልነበረም የሚሉ አሉ። ነገር ግን መለኮታዊው አምላክ ከእመቤታችን ሰው ሁኖ ከመወለዱ ፊት ነበር። እው ቤታችን በሥጋ ወለደችው ማለትም መለኮት የተዋሐደውን ሥጋ ነው። ስለሆነም «ወላጁ ተአምላክ» ትባላለች።

ቅድመ ዓለም መኖሩ

መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዘርምክንደርት ሳይሆን፣ ከድንግል ማርያም የተወለደው ልደት ቀዳማዊ ልደቱን ይገልጻል። 5500 ዘመን ሲፈጸም «በሥጋ» ከእመቤታችን ያለ አባት መወለዱ፣ ቅድመ ዓለም ከአብ ያለ እናት እንደ ተወለደ ያጠይቃል። ሊቃውንትም ለማይመረመረው ለቅድመ ዓለም ልደቱ ድኃራዊ ልደቱ ምስክር እንደ ሆነ ሲያመሰግኑ «ልደት ቀዳማዊ ተወውቀ በድኃራዊ ልደት፣ ቀዳማዊ ልደት በደኃራዊ ልደት ታወቀ።» ብለዋል። ቅዱስ ኤፍሬም የቅድመ ዓለም ልደቱን፡- «የነበረው የሚኖረው የመጣው ዳግመኛ የሚመጣውም ቃል ኢየሱስ ክርስቶስ ያለ መለወጥ ፍጹም ሰው ሆነ» ይለናል። ዮሐ.1፥1-14። ይህ የቀዳማዊ ልደቱ ትምህርት እርዮሳውያንን የሚያደቅ መደባ ስለሆነ ደገኛ ትምህርቱ በየዋሃን ምእመናን ልቡና እንዲቀረጽ የአካላዊ ቃል እናት ድንግል ማርያም መልሶ መላላላት እንዲጸፍ ገልጿለች። ሊቀም አብክር ቀዳማዊ ልደቱን ሲሰብክ- «ከዓለም በፊት የነበረው የአብ ቃል ከአብ ዘንድ መጥቶ ልዩ ከሆነች እናቱ ሰው ሆነ።» «ከዓለም በፊት» በማለት የሰበከው ቀዳማዊ ልደቱን ነው። «የቃል ቃል ዘአም አብ ከአም ቅድመ ዓለም ህልው፣ ከአብ የተወለደው ከዓለም በፊት የነበረ አንዱ ቃል ራሱን /ባሕርይ/ ሰውረ፣ ከአንድም የተገኘን የሰውን እርዳታ ነሳ» እንዲል። በዚህም የቅድመ ዓለም ቃል በድንገር ዓለሙ ሥጋ ተዋሐዶ ሰው እንደ ሆነ ሊቀ ያስተምረናል።

የሊቀ ቅዱስ ኤፍሬም ድርሰት በመንፈስ ቅዱስ መሪነት የተደረሰ ስለሆነ ከቅዱስ መጽሐፍ ጋር አንድ የሆነ መልእክት አለው። ለምሳሌ ቅዱስ ዮሐንስ «በመጀመሪያ ቃል ነበር» እንዲል። ሊቀም «ከዓለም በፊት የነበረው የአብ ቃል» በማለት ይከተላል።

ዋል። «ቃል ሥጋ ሆነ» ያለውን ደግሞ ፡- «የአብ ቃል ከአብ ዘንድ መጥቶ ልዩ ከሆነች እናቱ ሰው ሆነ» በማለት ወንጌላዊውን በድርሰቱ ይተባበራል። ዮሐ.1፥1። በመልእክቱም፡- «ንዜን ወክሙ በእንተ ውእቱ ዘህሎ እምቅ ድም፣ ውእቱ ዘሰማዕናሁ ወዘርኢናሁ በአዕይንቲነ፣ ስለ ሕይወት ቃል ከመጀመሪያ የነበረውን የሰማነውን በዐይናችንም ያየነውን..እናወራለን።» ብሏል። 1ኛ.ዮሐ.1፥1። ይህም «ቃል» ቀዳማዊ /ቅድመ ዓለም የነበረ/ ያለም የሚመጣም/ መሆኑን አጉልቶ የሚያሳይ ነው። በራህይ መጽሐፍም የቃልን ቀዳማዊነትና ደኃራዊነት፡- «አነ ውእቱ አልፋ ወዮ ይቤ እግዚአብሔር ዘህሎ ወይሂሎ ወዘይመጽእ ዘውእቱ ይመልክ ከሱሎ፣ ያለውና የነበረው የሚመጣውም ሁሉንም የሚገዛ ጌታ አምላክ አልፋና የሚኒ እኔ ነኝ ይላል» ሲል ገልጿልናል። በዚህም ቀዳማዊነቱን ለመግለጥ አልፋ፣ ደኃራዊነቱን ለመግለጥ ደግሞ የሚኒ /ወዮ/ ብሎ በግሪክ ፊደላት መጀመሪያና በመጨረሻ መስሎ ተናገረ። ራእ.1፥8። ከዚህም በማስከተል ዓለሙን አሳልፎ ለመኖር ኢየሱስ ክርስቶስ ሁለተኛ መምጣቱን ለማስረዳት፣ የሚመጣውም ሁሉንም የሚገዛ በማለት አስረድቷል። ቅዱስ ኤፍሬምም። «ቅድመ ዓለም የነበረው፣ ዓለምን አሳልፎ የሚኖረው ለኩነት ሥጋ /ሰው ለመሆን/ የመጣው፣ ዳግመኛ ዓለምን ለማሳለፍ የሚመጣው ቃል ኢየሱስ ክርስቶስ ያለመ ለወጥ ሰው ሆነ» እያለ የወንጌላዊውን መልእክትና ራህይ ያጠናክራል።

ምንም እንኳን የቃልን ቀዳማዊነት ደኃራዊነትና የሁሉም ገዥ መሆኑን በዚህ መልክ ቢገልጥም በዙዎች መኖሩን አሁን የወልድን አምላክነት በመጠራጠር ወልድን ዕናቅ ብእሲ /ፍጡር/ ለማድረግ ሙከራ ማድረጋቸው አልቀረም። ለእነዚህ ሊቀ ቅዱስ ኤፍሬም መልስ ሲሰጡ ወልድ የተገኘ የአዳምን ሥጋ ቢለብስም በሥራው /በግብር/ ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ የዐይን ጥቅኛና የንባር ክንፍ መምታት ያህል እንዳልተለየ ይገልጻል። «ከአባቱ ያልተለየ እንደ እርሱን የተሸከምሽ ሆይ ደስ ይበልሽ» ብሏል። ተቀዳሚ ተከታይ የሌለው ወልድ ዋሕድ /አካላዊ ቃል/ ከነሳው ሥጋ እንዳልተለየ፣ ሲገልጥ ደግሞ፡- «አንዱ ወልድ በሥራው ሁሉ አልተለየም፣ የእግዚአብሔር ቃል መለኮት አንድ ነው እንጂ» ብሏል። ወንጌላዊ ቅዱስ ዮሐንስ እንደ ገና «አልፋ የሚኒ» የተሰኘው የአብ ቃል ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ሆነ ቀዳማዊነቱን፣ በፍጹም ዘመን ግን ስለ ሰው ልጅ ደኅንነት ሲል ሕግምን ሞትን እንደ ተቀበለ ሰፊ አድርጎ በመገለጽ ሲያስረዳ፡- «ፊተኛውና መጨረሻው ሕይወት እኔ ነኝ፣ ሞቴም ነበርሁ፤ እነሆም ከዘላለም እስከ ዘላለም ድረስ ሕይወት ነኝ።» ሲል አስረድቷል። ራእ.1፥17-18። ይኸም በማያሻማ መልኩ የኢየሱስ ክርስቶስን አምላክነቱንና ቀዳማዊነቱን የሚያስረዳ

ነው። ሊቀ ቅዱስ ኤፍሬምም «ኑ፣ ይህን ድንቅ እዩ። ስለ ተገለጠልን ምስጢር ምስጋና አቅርቦ። ሰው የማይሆን፡- ሰው ሆኖዋልና፤ ቃል ተዋሕዶዋልና። ጥንት የሌለው ሥጋ ጥንታዊ፣ ቀዳማዊ ሆነ።» ይለናል። ዕብ.13፥8።

በብሉይ ኪዳንም የቃል ቀዳማዊነት በስፋት ተገልጿል። ይኸንንም በተመለከተ ነቢዩ ኢሳይያስ «ይህን የሠራና ያደረገ፣ ትውልድንም ከጥንት የጠራ ማን ነው? እኔ እግዚአብሔር። ፊተኛው በኋላኛችም ዘንድ የምኖር እኔ ነኝ» ሲል ተናግሯል። ኢሳ.41፥4። «ማንው ይህን የሠራና ያደረገ?» ያለው «ሁሉ በርሱ ሆነ፤ ያለእርሱ ግን ምንም የሆነ የለም» ከሚለው ጋር አንድ ነው። «እኔ እግዚአብሔር የፊተኛው ነኝ» ሲል ደግሞ «ዘመን የማይቆጠርለት መለኮት ዘመን ተቆጠረለት፣ የማይታወቅ ተገለጠ፣ የማይታይ ታይ፣ የሕይወት የእግዚአብሔር ልጅ በርግጥ ሰው ሆነ፤ ትላንት የነበረው ዛሬም ያለው መቼም የሚኖረው ኢየሱስ ክርስቶስ እንሰግድለትና እናመሰግንው ዘንድ አንድ ባሕርይ ነው።» ከሚለው ከቅዱስ ኤፍሬም ድርሰት ጋር አንድ ነው። ቅዱስ ጳውሎስም «ኢየሱስ ክርስቶስ ትላንትና ዛሬ እስከ ዘላለም የው ነው።» ብሏል። ኢሳ.41፥4፣ ዮሐ.1፥3፣ ዕብ.13፥8።

የሌሎች ሰው መሆኑ

ሊቀ የእግዚአብሔርን ቸርነት ሲገልጽ፡- «ልዑል ክንዱን ሰደደልን» ካለ በኋላ። «ቅድመ ዓለም የነበረው ዓለሙን አሳልፎ የሚኖር ከአንቺ ዛሬ ሰው ሆነ።» ብሏል። ሰው የሆነው አካሉ ባሕርይ ተለውጦ አይደለም። አካሉ ባሕርይው ሳይለወጥ ሰው ሆነ። «ኮነ» ሌላውን ግስ አፍርሶ የሚገባ ግስ ስለሆነ ትኩረት ሊሰጠው ይገባል። «ኮነ» ሌላውን አፍርሶ የሚመጣ ስለሆነ እንዳለ ሆኖ አይውቅም። «ኮነ» የሚለው ግስ ውሳኔን ሊያመጣ ይችላል። ለምሳሌ፡- የሌላ ሚስት «ሐውልተ ዪው» /የጨው ሐውልት/ ሆናለች። ይኸውም የጨው ሐውልት ወደ መሆን ተለወጠች ያሰኛል። ምክንያቱም ቀድሞ የነበረች የሰውነት ባሕርይ ወደ ጨው ተለውጧል። ሊቀ ግን ከሌላ ሚስትና ከሌሎች በእግዚአብሔር ተአምራት ከተለወጡ ነገሮች ሲለዩው «ያለ መለወጥ ከአንቺ ሰው ሆነ» ይለናል።

ምክንያቱም የሌላ ሚስት በራሷ ኃይል የላትም። ሁሉ ነገር የማይላካው አምላክ በፊቃዱ የፈለገውን መሆን ስለሚችል በፊቃዱ ባለ መለወጥ ሰው ሆኗል። ስለዚህ «ቅድመ ዓለም የነበረው ዓለምን አሳልፎ የሚኖረው ቃል ከአንቺ ያለ መለወጥ ሰው ሆነ።» በማለት ኢየሱስ ክርስቶስ ሰው ቢሆንም ባለመለወጥ ሰው የሆነ አምላክ መሆኑን ያስረዳል።

ከሳይ «ከድንግል በሥጋ ያለ ወንድ ዘር ተወለደ» ብሎ ነበር። ደግሞ «ሰው ሆነ» ሲል «ያለ መለወጥ» አለ። በዚህም ሲሰነሰ ያለ ወንድ ዘር፣ ሰው ሲሆንም ያለ መለወጥ እንደ ሆነ እማኝነት ይሰጠናል። «ኢተበአይ ወኢተፈልጠ በኩሉ ግብና፣ አንዱ ወልድ በሥራው ሁሉ አልተለየም።» ሰው ስለሆነ ሰውነቱ የአምላክነቱን ሥራ አልከለከለውም። አምላክነቱም ሰው የሆነ በትን ሥራ አልከለከለውም። ሁሉም አንድ ግብር እንደ ሥራ ሆነ።

ይቀጥላል።

በስመ ሥላሴ ቅዱስ የማይገኝ ልዑል፤ የማይታይ ገብሶ፤ በአንድነት በሦስትነት ጸንቶ በሚኖር በእግዚአብሔር ስም፤ የማይክት እሳት፤ የማይዳሰሱት መንፈስ፤ የማይሰተውሉት ኃይል፤ የማይሾሙት ንጉሥ ነው። በመለኮቱ አምላካችን፤ በቸርነቱ አባታችን ለሆነ ለእርሱ ለዘላለም ምስጋና ይገባል። አሜን።

«የመለኮት ቃል ሥጋ፤ ደም፤ ዐፅ ም፤ ፀጉርና ደም ሥር ወደ መሆን ተለወጠ» የሚሉ የገንጉአንን ዘላፋ እን

ወይን የሆነ የቃና ውኃም በወይን መርገጫ ረገጠው በመጭመቂያ ውስጥ ጠምቀው የሠሩት የልማድ ወይን አይደለም። ሙሽራው እንዲያፍር፤ ሰርገኞችም እንዲረኩ የእግዚአብሔር ልጅ የተአምር ወይን ነው እንጂ። የጌታችን እናት፡- የወይን ጠጅ እኮ የላቸውም፤ ወይናቸው አልቆአልና ይህ ንን አቅልል። ብላዋለችና ጌታችን «አያሱስ አንቺ ሆይ። ምን ትያለሽ? ጊዜዬ

ሚያገኘህበስ በትር ወደ መሆን ተመልሷል። ሙሴ በትሩን አንሥቶ በፈር ያንና በመኪንንቱ ፊት በዚያ በትር ተአምራት አድርገል። የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ወይን ደሙ በሕገ ወንጌል ተመስሏል። አውሬ ማድረግና መጽደቅ ችሏልና።

መድኃኒታችን «ሥጋዬ እውነተኛ መብል ደሜም እውነተኛ መጠጥ ነው» ብሏልና። ሥጋዬን የሚበላ ደሜን የሚጠጣ በእኔ ይኖራል። ሞትንም አይቀ

የቃና ዘገሊላ ተአምር በአባ ጊዮርጊስ ዘጋሥጫ ድርሰት | መጻሕፍ ምሥጢር |

ጽፋለን። እናንተ ሰነፎች! የመለኮት ኃይል ሥጋ ወደ መሆን፣ ትስብእትም መለኮት ወደ መሆን እንደ ተለወጠ ይመስላችኋል? የሎጥ ሚስት የጨው ሐውልት እንደ ሆነች አይደለም። የከለዳውያን ንጉሥ ናቡከደነፆር የዱር አውሬ እንደ ሆነ ዳግመኛ ሰው ወደ መሆን እንደ ተመለሰ አይደለም። የቃና ውኃ ወይን እንደ ሆነ አይደለም። እነዚህ ሦስቱም ከህልውናቸው ተለወጠዋል። በፈቃድ እግዚአብሔር እንጂ በፈቃዳቸው አይደለም። የሎጥ ሚስት ወደ ሰዶምና ገሞራ ዞራ እንዳት መለከት የዘዛትን የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በመተላለፍ የጨው ሐውልት ሆነች። ሰዶምን ለመመልከት በተመለሰች ጊዜ እንደ ምድጅ መጨረጃን ተመለከተች። ከዚህ በኋላ ፍጹም የጨው ሐውልት ሆነች። ለማሸተት እስትንፋስ ለመንቀሳቀስ ነፍስ አልነበራትም። እግዚአብሔር ድንጋይ አድርጓት ወደ ሐውልነት/ተለውጣለችና ንጉሥ ናቡከደነፆር ልቡናውን አሳብዮአልና የምድር አውሬ ሆነ። እርሱ በሥልጣኑ የዓለም ጌታ እንደ ሆነ አስቦ በአጽናፊ ዓለም ሁሉንም ሥልጣንና ማሽነፍን ለሰጠው እግዚአብሔር አልተገዛም። ከዚህ በኋላ እግዚአብሔር የምድር አውሬ አደረገው። በአውሬነት አስቀምጦ በማ መላለስ ገሠጸው። የአራዊት ፀጉርና የእንሳሳ ጥፍር አደረገለት እንጂ የሰው ልጅ ፀጉርና ጥፍር አሳስቆ ረለትም። ከእሪያዎች ጋር ተሰማርቶ ሃር እየበላ በገዳም ውስጥ ሰባት ዓመት ተቀመጠ፤ እግዚአብሔር ትዕቢተኞችን ይበቀላ ልና። ዳግመኛ እግዚአብሔር ጎሊናውን ሰውን ወደ ማስተዋል መልኩንም እንደ ሰው ልጅ መልክ መልሶ በመንግሥቱ አስቀመጠው። እግዚአብሔር ለተነሳሕያን ይቅር ባይ ነውና ከዚህ በኋላ እርሱም ለእግዚአብሔር ክብር ተገዛ። የመንግሥትና የንጉሥታት ጌታ እግዚአብሔር እንደ ሆነ ዐወቀ።

ገና አልደረሰም» አላት። በልቡ ውስጥ የተጻፈ ፍቅር የሚሻለውን መለሰ። እሷ ስለ ምድራዊ ወይን ማለደችው። እርሱም አመስጥሮ ከጌቱ ስለሚቀዳው ወይን ደሙ ተናገረ። «ጊዜዬ ገና አልደረሰም» ማለቱ ግን «ከጌቱ በሚፈሰው በምሥጢር ወይን ምእመናንን አረካቸው ዘንድ በጦር የምወጋበት ሰዓት አልደረሰም» በሚለው ይተረጎማል። ከኃጥአን ጋር በመቀመጥ፤ በመጻፈስ ከአንቺ በነሳሁት ሥጋ ረገብና ጥምን ማንኛውንም መከራ በመቀበል የአባቴን ተአምራት በምድር ባይ አሳይ ዘንድ ሦስት ዓመታት ቀርተውኛልና። ከላይ ስለ ተናገረው ስለ ተአምራቱ ወይን ይህ ንን አለ። እኔም ጊዜው ደርሶ ሥራውን አላዘገየም እለዋለሁ። ያን ጊዜ ውኃ ቀድተው በስድስት የደንጊይ ጋኖች ይሞሉ ዘንድ አዘዘ። ወደ ወይንነት ተለወጠ። ውኃውን ወደ ወይን የለወጡት እንስሮች አይደሉም። ውኃውን ወደ እንስሮች ይሞሉት ዘንድ ያዘዘው ውኃውን ወይን ወደ መሆን መለሰው እንጂ። እንስሮች ግን እነርሱ ውኃውን ወይን ወደ መሆን መለሱት አይደለም። አይሁድ ዘወትር ሁለትና ሦስት እንሥራ በሚይዙ ጋኖችን የሚጠምቁ አይደሉምን? የቃና ወይን በሕገ ኦሪት ተመስላለች። የጠጣትን አላጸደቃቻቸውም፤ ነገር ግን በመጻፍ ጣዕም ልባቸውን አስደሰተች። እንደዚሁም ኦሪት አስቀድመው የተቀበሏትን አላጸደቃቸውም፤ በመም ጣቷ ልቡናቸውን አስደሰታለች። የእግዚአብሔር ቃል ናትና። ስለዚህ ጳውሎስ በሕገ ኦሪት መጽደቅ በተሳናቸው ጊዜ ባኔሪት ያሉትን ወደ ወንጌል ይመልሳቸው ዘንድ እግዚአብሔር «ከሴት የተወለደ ልጁን ላከ» አለ።

ውኃው በቃና ወይን ወደ መሆን እንደ ተለወጠ። እንደዚሁ ሙሴ ፈርቶ ከፊቱ ለስከሚሸኸ ድረስ የሙሴ በትር በደብረ ኮራብ እባብ ወደ መሆን ተመልሷል። ዳግመኛ ሙሴ እስከ

ምስም።» ስለ ወንጌልም «የመነ የተጠመቀ ይድናል። ያላመነ ግን ይፈረድበታል» አለ።

እመ አምላክ ከልጁ ዘንድ ወይን ወደ ፈለገችበት ዜና እንመለስ። «የወይን ጠጅ የላቸውም። ወይን አልቆጣቸዋልና።» ስትል ስለ ምን ለመነችው? ከውኃ ወይንን ይቀዳ ዘንድ ዐውቃ/ተረድታ/ ይሆንን? ከዚያ ሰዓት በፊት እንደዚህ አላደረገምና። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ይህን የተአምራት መጀመሪያ በገሊላ ቃና አደረገ፤ ከብሩንም ገለጠ። «ደቀ መዛሙርቱም በእርሱ አመኑ» ብሏል። የሐንስ ወንጌላዊው እንደ ተናገረ ውኃውን ወደ ወይን እንደሚለውጠው ድንግል አላወቀችምን? ነገር ግን በአብ ጽላሎት እንደ ፀነሰች፤ በልዑል ኃይል እንደ ወለደችው ታውቃለች። ስለዚህ ድንግል ስለ ወይን ትማልደው ዘንድ ደፈረች። አባቱ ሰማያዊ እንደ ሆነ ካበሠራት መልአክ ዘንድ ተረድታለችና/ተገንዝባለችና/። ስለዚህ በልቧ «እስመ ወልዱ ለገባሬ መንከራት ይገብር መን ክረ ከመ አቡሁ፤ የተአምራት አድራጊ ልጅ እንደ አባቱ ተአምራትን ያደርጋል» አለች። ደቀ መዛሙርቱ ግን ስለ ወይን አልማለዱትም፤ አባቱን አያውቁ ምና እርሱ የየሴፍ ልጅ ይመስላቸዋል። መልአክ ለእናቱ እንደ ተናገረ ለእነርሱ አልነገራቸውምና። ተአምራትም ካደረገ በኋላ ከነቢያት አንዱ እንደ ሆነ እንጂ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆነ አላመኑትም። ስለዚህ በፊልጶስ ቂሃርያ ሀገር፡- ሰዎች የሰውን ልጅ ማን እንደ ሆነ ይሉታል? ብሎ ጠየቃቸው። እነርሱም፡- መጥምቁ የሐንስ፤ ሌሎችም ኢድምያስ ወይም ከነቢያት አንዱ ነው ይላሉ አሉት። እናንተስ እኔን ማን እንደ ሆነሁ ትላላችሁ? አላቸው። ስምዖን ጴጥሮስም መልሱ፡- «አንተ ክርስቶስ የሐያው እግዚአብሔር ልጅ ነህ አለ።» ቅዱስ ጴጥሮስ ከወልድ ጋር በፊልጶስ ቂሃርያ አገር ሲነጋገር የቅዱስ ጴጥሮስ ልቡና ድንገት

በመንፈስ ቅዱስ ክንፎች ከአብ ሀልውና ደርሶ ተነጠቀ /ተመሰጠ/። በዚያም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን በአብ ቀኝ ተቀምጦ አገኘው። ስለዚህ «አንተ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ ነህ» አለው። እርሱም ሥጋና ደም እንዳልገለጠለት ምስክር ሆነለት። «በሰማያት ያለው አባቴ እንጂ ሥጋና ደም ይህን አልገለጠልሁምና። ብዕዕ ነህ» አለው። ቅዱስ ጴጥሮስ ከመንፈስ ቅዱስ ዘንድ ተመርቶ ከአብ ዘንድ ልቡናን አግኝቶ ከወልድ ዘንድ ኢዲስ ቆጶስነትን ተሾመ። «እኔም እልሃለሁ። አንተ ጴጥሮስ ነህ። በዚህችም አለት ላይ ቤተ ክርስቲያኒን እሠራለሁ። የገሃነም ደጆችም አይችሉትም።» አለው።

«የመንግሥተ ሰማያትንም መክፈቻዎች እስጥሃለሁ፤ በምድር የምታሰረው በሰማያት የምታሰረ ይሆናል፤ በምድር የምትፈታው ሁሉ በሰማያት የተፈታ ይሆናል።» ስለዚህ ደቀ መዛሙርቱ ከነቢያት አንዱ እንደሆነ ልቡናቸው እየተዛባባቸው እንጂ እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆነ አምነውበት እንዳልተከተሉት ዐወቁ /ተረዱ/። የመለኮት ትስብእት ግን ከቅድስት ድንግል ማርያም፣ የሎጥ ሚስት የጨው ሐውልት እንደ ሆነች መሴ በመመልከቱ እስከሚሸሽ ድረስ የመሴ በትር እባብ እንደ ሆነች ዳግ መኛ ጭራውን በመያዝ እስከሚያነሣ ድረስ እባቡ በትር ወደ መሆን እንደ ተመለሰ በመለወጥ አይደለም። ዳግ መኛ የመለኮት ትስብእት የጌታችን ሀልውና የልማድ ኃይል ወደ መሆን አልተመለሰም /አልተለወጠም/። ዳግ መኛ የቃና ዘገላ ላ ውኃ ወደ ወይን እንደ ተለወጠ አልተለወጠም። በመለኮት ኃይል ሰው ለመሆን ቢለወጥ ኑሮ ያለ ፍካቤ ባልተጸነሰ ነበር። ትስብእት መለኮት ወደ መሆን ተለውጦ ቢሆን በድንግልና ተጸንሶ ቀስ በቀስ አድጎ ባልታየ ነበር። ዳግ መኛ መለኮት ሰው ወደ መሆን ተለውጦ ቢሆን በድንግልና ተጸንሶ ቀስ በቀስ አድጎ ባልታየ ነበር። ዳግ መኛ መለኮት ሰው ወደ መሆን ተለውጦ ቢሆን ከድንግል ማገፀን በድንግልና ባልተወለደ። ትስብእት መለኮት ወደ መሆን ቢለወጥ በክንድ ባልታቀፈ። በሰሎሜ እጅ ባልተዳሰሰ። ዳግ መኛ ግን የመለኮት ኃይል ሰው ለመሆን ቢለወጥ ከድንግል ጡቶች ወተትን ባለመነ ነበር። ዳግ መኛ የመለኮት ኃይል ሰው ለመሆን ቢለወጥ ግን ከከብ /የልደቱን ምልክት/ ለሰብእ ሰገል ባላሳያቸው ነበር። ከዚህ አስቀድሞ የውሉድ ሥጋ መጀመሪያ በሆነ በቃየን ልደት፣ ወይም በእስራኤል በመንገሥ ቀዳማውያን በሚሆኑ በሳያልና በዳዊት ልደት እንደዚህ አልቃዎምና። ዳግ መኛም የመለኮት ኃይል ሰው ለመሆን ተለውጦ ቢሆን ግን በሕፃናት ሥርዓት

በበረት ተኝቶ ለእረኞች ባልታየ ነበር። ዳግ መኛ መለኮት ሰው ለመሆን ተለውጦ ቢሆን ስለ ራሱ። «አብርሃም ላይወለድ እኔ ነበርኩ» ባለ ነበር። ዳግ መኛ ትስብእት መለኮት ለመሆን ተለውጦ ቢሆን ቀስ በቀስ ባላደገ ፣ በሰው መጠንም ባልጎ ለመሰ ነበር። ዳግ መኛ የመለኮት ኃይል ሰው ለመሆን ተለውጦ ቢሆን በቃና ዘገላ ላ ውኃውን ወይን ባላደረገ ነበር፤ ትስብእት መለኮትን ለመሆን ተለውጦ ቢሆን ሳምራዊቷን ውኃ አጠጭኝ ባለ ነበር። ዳግ መኛም አይሁድ በፅዕ መስቀል ላይ በሰቀሉት ጊዜ በመስቀል ላይ ተጠግህ ባለ ነበር። ዳግ መኛ የመለኮት ኃይል ሰው ወደ መሆን ተለውጦ ቢሆን ግን ሞትን ባልቀመሰ ነበር። ሞትን ተምሶ ቢሆን የሰማይ ጠፈር በፈረሰ። የምድርም መሠረት በተበተነ ነበር። ዓለምን የያዘው የመለኮት ኃይል ነውና። ትስብእት መለኮት ለመሆን ተለውጦ ቢሆን ለስቃይያን ባልተያዘ፣ የመስቀልንም ሃፍረት ባልታገሠ ነበር። መለኮት አይዳሰ ስም፤ በዐይንም አይታይም፤ ለልብም አይገኝም። ዳግ መኛ የመለኮት ኃይል ሰው ለመሆን ተለውጦ ቢሆን ግን፡- «ይህን ቤተ መቅደስ አፍርሱት፤ በሦስት ቀን አስነሣዋለሁ» ባለ ነበር። ትስብእት መለኮት ለመሆን ተለውጦ ቢሆን ሕማምንና ሞትን ባልተቀበለ ነበር። «ይህን ቤተ መቅደስ አፍርሱት» ያለው «እኔ በሦስት ቀን አነሣዋለሁ» ብሏልና። እነሆ በተዋሕዶ ሞቶ የተነሣ ባለመለወጥ የተጠበቀ ባለ መጨመር አንድ የሆነ፣ ባለ መለየት በአንድ፣ እርሱ በተዋሕዶ የተነሣው በአንድ መልክ ወደ ሰማያት አርጎ በአንድ አካል በአባቱ ቀኝ ተቀመጠ። ስለ እርሱ «ከፊታችን ለዐረገው በመለያየት ለትስብእቱ ለፈጠረን ለመለኮቱ እንሰግዳለን» ይባል ዘንድ አይቻልም። ለኢየሱስ ክርስቶስ ሰግደን እንገላን ይባላል እንጂ። ለእርሱ ለዘላለም ምስጋና ይሁን። አሜን።

«የመለኮት ቃል ወደ ትስብእት፣ ትስብእት ወደ መለኮት ተለወጠ» የሚሉ ዘላፋቸው ተፈጸመ። እነርሱ የሐሰት መዛግብት ናቸው። ከአጋንንት ይከፋሉ፤ ከውሻም ይረከባሉ። ሃይማኖቱ የጸና ጊዮርጊስ ይህንን ተናገረ። በሥርዓት ደም የተቀደሳችሁ ለኃጢአቱ ስርዓትን ለምኑለት። ለዘላለሙ አሜን።

ሥርዓቱን ከልማዳ ለይታችሁ ... ለገጽ 11 የዘረ

- ንብስቱንና ወይንን ለመለወጥ፣ በክርስትና ጥምቀት ጊዜ ውኃውን ወደ ማየ ገብነት ለመለወጥ ነው።

የቅዱስ ጠበል የአምልኮት ማዕከል የሆነው ጸሎተ ቅዱስ የደረሰበት በመሆኑ ከሌሎች ጠበላት በእጅጉ የከበረ መሆኑን መረዳት ያስፈልጋል። ስለዚህም ጠበሎ መሬት ላይ ፈሰሶ እንዳይረገጥ በመጠጫ አልያም በእጃችን ተቀብለን መሬት ላይ ሳናፈስ መጠጣት፣ የታመመ የሰውነት ክፍላችንን መቀባት መይም ማሻሻት የሚቻል ነው። የታመመ ሰው ቢኖርና ወደ ቤተ ክርስቲያን ለመሄድ ፈጽሞ ባይችል ጠበሉን በዕቃ ወደ ቤት ወስዶ እንዲጠጣና ሰውነቱንም እንዲያሻሽ ማድረግም ይቻላል። የቅዱስ ጠበልን እንደ ማየ ጸሎት» በየቤቱና በአጥር ጥግ መርጨቱ ግን አግባብ አይደለም። ቅዱስ ጠበልን የሚያድሉ ዲያቆናት ሕዝቡን ለማዳረስ ባይችሉ የደንብ ልብስ የለበሱ ወንዶች የሰንበት ት/ቤት አባላት ጠበሉን በማደል ሊራዱ ይችላሉ። ይህንን ማድረግ ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን መጣስ አይሆንም።

በቅዱስ ጠበል ዙሪያ በብዙ አድባራት የሚታይ የጋራ ችግር አለ። ይኸውም «አሜን» እንደ ተባለ ዲያቆናቱ ትምህርተ ወንጌልና ቡራኬ ሳይሰጥ ለሕዝቡ ጠበል ስለሚሰጡ ጫጫታና ግፊያ ተፈጥሮ የሚሰጠው ትምህርተ ወንጌል እንዳይደመጥ ተጽዕኖ ያደርጋል። ስለዚህ የሰበካ መንፈሳውያን አስተዳደር ገብኤያት ለትምህርተ ወንጌል ትኩረት በመስጠት የቅዱስ ጠበሉ ከትምህርቱ በኋላ እንዲሰጥ ቢያደርጉ መልካም ነው።

የግርጌ ማስታወሻ፡-

1. የቅዱስ ጳውሎስ መልእክት ንባብና ትርጓሜው፣ ጳውሎስ መልእክት ገብ ሰብአ ቆርን ቶስ፣ ገጽ 166-167።
2. ፍትሐ ነገሥት ንባብና ትርጓሜው፣
3. አንቀጽ 13፣ ቁጥር 504፣ 505፣ 512-514፣ 517።
4. ወዳሴ ማርያምና ቅዱስ ማርያም ንባብና ትርጓሜው፣ ቁጥር 5-7፣ ገጽ 15-24።
5. ሊቀ ካህናት ክንፈ ገብርኤል አልታዬ፣ ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን፣ ገጽ 24፣ 50
6. ፍት. ነገ. ፍት. መን. አንቀጽ 13፣ ረስጠብ 47፣ በደስ 28 ረስጠብ 43።
7. ሊቀ ካህናት ክንፈ ገብርኤል አልታዬ፣ ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን፣ ገጽ 50
8. ፍት. ነገ. ፍት. መን. አንቀጽ 13፣ ረስጠብ 53 ኒቅያ 17፣ ረስጠብ. 53 በስ. 99
9. ቅዱስ ሐዋርያት
10. ፍት. ነገ. ፍት. መን. አን. 12፣ በስ 99
11. ፍት. ነገ. ፍት. መን. አን. 13፣ ክርስጣ 65
12. ሥንክሳር ዘወርኃ መስከረም /4/
13. መጽሐፈ ቅዱስ፣ ሥርዓተ ቅዱስ፣ ቁጥር 166።
14. ፍት. ነገ. ፍት. መን. አንቀጽ 13፣ ቁጥር 514
15. ፍት. ነገ. ፍት. መን. አን. 12፣ በደስ 17
16. ፍት. ነገ. ፍት. መን. አን. 13፣ በደስ 44
17. ፍት. ነገ. ፍት. መን. አን. 13፣ በስ 72
18. ፍት. ነገ. ፍት. መን. አን. 13፣ በስ 72
19. ፍት. ነገ. ፍት. መን. አን. 13፣ በስ 72
- 1958 ዓ.ም.።

ወስብሐት ለእግዚአብሔር

ሥርዓቱን ከልማዳ ለይታችሁ አሳውቁን

- አንድ ሰው ቅዱስ ሥጋውን ከኩር ደሙን ለመቀበል ማድረግ ያለበትን ቅድመ ዝግጅት፣ ለመቀበል በቀረበ ጊዜ መፈጸም የሚገባውን ሥርዓት፣ ከተቀበለ በኋላ ከምን መጠበቅ እንዳለበት የተለያዩ ሰዎች የተለያዩ ነገርን ይናገራሉ። በዚህም ላይ ያለው ጊዜ የልማዱን ከሥርዓቱ ለይተን ለማወቅና ለመፈጸም እንችገራለን። ትክክለኛውን ብታሳውቁን?

መኮንን ወጋሴ
እንጦጦ ሐመረ ኖኅ ኪዳነ ምሕረት ገጸም
አዲስ አበባ

- ቅዱስ ጠበል የሚዘጋጀው ለማንነው? አንዳንዶች ለቆራቢዎች ብቻ ነው ይላሉ፤ ሌሎችም ደግሞ ለሁሉም ሕዝብ ክርስቲያን ነው ይላሉ። እኔ የማውቀው ቅዱስ ጠበል ለቆራቢ ሰዎች ወይም ለእንደሚሰጥና ላስቀደሱ ምእመናን ደግሞ ከጸሎተ ቅዱሳው ፍጻሜው በኋላ እንደሚሰጥ ነው። ቀዋሚውን ትምህርት ብትገልጡልን?

ቸርነት ዘውዴ
ባሌ ጃራ ደ/ወ/ቅዱስ ሚካኤል
ሰንበት ት/ቤት

- የቅዱስ ጠበል ከማየ ገቦ ጋር አንድ /አኩል፣ ትክክል/ ነውን? የቅዱስ ጠበልን በእጅ አስጨምሮ መጠጣት፣ የወጫ ገላችንን መቀጣት፣ በዕቃ ወደ ቤት ይዞ መግባት፣ በቤቱና በገቢው አጥር ዙሪያ መርጨት ይፈቀዳል?

ዲ.ን ግላቸው ወልደ ሰንበት
- እምድብር
ዘራሁን አሰፋ- ጅማ ሆስፒታል

- አንድ ሰው ቅዱስ ሥጋውን ከኩር ደሙን ለመቀበል ማድረግ ያለበትን ቅድመ ዝግጅት፣ ለመቀበል በቀረበ ጊዜ መፈጸም የሚገባውን ሥርዓት፣ ከተቀበለ በኋላ ከምን መጠበቅ እንዳለበት የተለያዩ ሰዎች የተለያዩ ነገርን ይናገራሉ። በዚህም ላይ ያለው ጊዜ የልማዱን ከሥርዓቱ ለይተን ለማወቅና ለመፈጸም እንችገራለን። ትክክለኛውን ብታሳውቁን?

መኮንን ወጋሴ
እንጦጦ ሐመረ ኖኅ ኪዳነ ምሕረት ገጸም
አዲስ አበባ

በጥምቀት ከአብራክ መንፈስ ቅዱስ ከማግኘት የርጸኛ ጸግም ተወልደን መንግሥተ ሰማያትን ለመውረስ /ዮሐ. 3፥5/ የተዘጋጀን ክርስቲያኖች ሕያዋን እንሆን ዘንድ ዘወትር መንፈሳዊውን መብል ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን መቀበል አለብን። ዮሐ.6፥50-59። ሥጋዊ መብል መጠጥ ዘወትር እንደሚያሻን ሁሉ አምላካችንንም ዘወትር እንድንሻው ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን በሚሰጥና በሚጠጣ ሰጥቶናል። ዮሐ.6፥34። ስለዚህም ምእመናን ዘወትር ከቅዱስ ሥጋውና ክቡር ደሙ የተለየ ሕይወት ሊኖረን አይገባም።

ይሁን እንጂ በተለያዩ ዘመናት በተከሰቱ ማኅበራዊ ችግሮች በቤተ ክርስቲያን ላይ በተነሡ የተለያዩ ፈተናዎች ምእመናን ከቅዱስ ሥጋውና ክቡር ደሙ ለረጅም ዘመናት ርቀው በመቆየታቸው የተነሡ እንዲሁም አንዳንዶች ቅዱስ ሥጋውን ከኩር ደሙን ያከበርሁ መስጧቸው የግል አስተሳሰባቸውን እንደ ቤተ ክርስቲያን ትምህርት በማስተላለፋቸው፣ ምእመናን በማይገባ ፍርሃት ተውጠው ከቅዱስ ሥጋውና ክቡር ደሙ ርቀው ቆይተዋል። ብዙዎች ያለ ሥጋ ወደሙ ስርየተ ኃጢአት እንዲሁም የዘላለም ሕይወት እንደሚይዝን በማመን ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን ቢቀበሉም የተለያዩ ትምህርቶችን በመስማታቸውና ባለማወቅ ቅድመ ቁርባን፣ ጊዜ ቁርባንና ድኅረ ቁርባን ማድረግ የሚገባቸውን ዝግጅት በተመለከተ የተዘበራረቀ ነገር ሲያደርጉና የተለያዩ ጥያቄዎችን ሲያነሡ ይሰማል። በጥያቄው እንደ ተመለከተው ቅዱስ ጠበልን በተመለከተም ከምንነቱ ጀምሮ እስከ አገልግሎቱ ድረስ ያለው ግንዛቤ ልዩ ልዩ ነው። ስለዚህም በዚህ እትማችን ጥያቄዎቹን በማንሣት ብዙም ወደ ዝርዝር መግባት ሳያስፈልግ ከቤተ ክርስቲያን የሥርዓት መጻሕፍት አንጻር ትክክለኛውንና መሠረታዊ የሆነውን ትምህርት ብቻ ይዘን ቀርበናል።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ በቀዳማዊ ቆሮንቶስ መልእክቱ ምዕ.11፥26፡- «ሳይገባው ይህን እንጀራ የበላ ወይም የጌታን ጸዋ የጠጣ ሁሉ የጌታ ሥጋና ደም ዕጻ አለበት። ሰው ግን ራሱን ይፈትን። እንዲሁም ከእንጀራው ይብላ፣ ከጽዋውም ይጠጣ፣ ሳይገባው የሚበላና የሚጠጣ የጌታን ሥጋ ስለማይለይ ለራሱ ፍርድ ይበላልና፣ ይጠጣልምና።» በማለት እንደት ወደ ቅዱስ ቁርባን መቅረብ እንዳለብን ተናግሯል። ስለዚህ ወደ ቅዱስ ሥጋውና ክቡር ደሙ የሚቀርቡ አስቀድመው ራሳቸውን በንስሐ ሊፈትኑ ይገባል። ከኃጢአት ሳይነጹ፣ ከበደል ሳይርቁ መቀበሉ ታላቅ ፍጻኔ ያመጣል። ሐዋርያው «እንዘ ኢይደልም፣ ሳይገባው» በማለት የተናገረው ኃይል ቃል ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን መቀበል የሚገባቸውና የማይገባቸው ሰዎች መኖራቸውን ይጠቁ መናል/1/። ስለዚህም ወደ ቅዱስ ሥጋውና ክቡር ደሙ ቀርበው መቀበል የሚገባቸው እነማን ናቸው ቢሉ፡-

1. ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን የሚፈጽሙ ቀሳውስትና ዲያቆናት፤
2. በጥምቀት ልጅነትን ገንዘብ ያደረጉ ምእመናን፤
3. በንስሐ ሕይወት ተወስነው ያሉ፣ ቀኖ ናቸውን ሳይፈጽሙ ለሞት የሚያበቃ

ደዌ የታመሙ፣ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን የሚፈጽሙላቸው ምእመናንና ምእመናት ሁሉ ናቸው። አንድም ጎብኩት ተለውጦ ሥጋ መለኮት ወይኑ ተለውጦ ደሙ መለኮት መሆኑን፣ የዘላለም ሕይወት እንደሚሰጣቸው፣ ደዌ ሥጋን፣ ደዌ ነፍስን እንደሚያርቅላቸው አምነው የቀረቡ ምእመናን ሊቀበሉ ይገባል። አንድም ወደ ቅዱስ ሥጋውና ክቡር ደሙ የሚቀርቡት አስቀድመው ሥጋወደሙን ለምን እንደሚቀበሉ፣ ጠበል እንደሚቀበሉ እና እንደት መቀበል እንዳለባቸው የተረዱ ናቸው። የሥጋወደሙ ክብርና ሕይወትነት ሳይገባቸው የሚቀበሉ ቢኖሩ ዕጻ አለባቸው። ስለዚህ የሚቀበሉ አስቀድመው ራሳቸውን መፈተን፣ እንዲሁም የሥጋወደሙን ክብርና ሕይወትነት መረዳት ይኖርባቸዋል።

ቅዱስ ሥጋውና ክቡር ደሙ የማይገባቸው እነማን ናቸው ቢሉ፡-1. ኢአማን ያን፣ 2/ በቀኖና ቤተ ክርስቲያን ተወግዘው የተለዩ ሰዎች፣ 3/ ንስሐ ያልገቡ ሰዎች፣ 4/ የቅዱስ ጸሎት ሲጀመር ያልነበሩ ሰዎች፣ 5/ ሕልመ ሌሊት /ዝንደት/ ያገኛቸው ወንዶችና በወር ግጽጅ /በወር አበባ/ ላይ ያሉ ሴቶች ናቸው። ርከስ መንፈስ ቢያድርበትም ሰው የማይሳደብ፣ ከጣለው በኋላ የማይሰላግግው /አረፋ የማይሰደፍቀው፣ የማይሰተፋው/ በበዓል፣ በበዓል ሥጋውን ደሙን ሊያቀብሉት ይገባል። /2/።

ቅዱስ ሥጋውን ከኩር ደሙን መቼ መቀበል አለብን?

ምእመናን ዕድሜና የጾታ ልዩነት ሳይገድባቸው በየጊዜው ሥጋወደሙን ሊቀበሉ ይገባል። ቁም ነገሩ የዕድሜ ጉዳይ ሳይሆን የንጽሕና /ተዘጋጅቶ የመቅረብ/ ነው። <ንጽሕ ያልሆነ ግን አይቅረብ> እንዲል። ምእመናን ልጅነትን ለማግኘት በተጠመቁ በት ዕለት፣ ጋብቻቸውን በሥርዓተ ተክሊል በሚፈጽሙበት ዕለት፣ ወንዶች ሥልጣን ክህነት በተቀበሉበት ዕለት፣ ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን መቀበል አለባቸው። ቅዱስ ሥጋው ክቡር ደሙ የምሥጢራት ሁሉ ጉልላት፣ የአገልግሎት ሁሉ መደምደሚያ በመሆኑ ሁላችንም ከመቀበል ችል ማለት አይገባንም። አማን ያን ሁሉ ቢያንስ በዐበይትና በንዑሳን በዓላት መቀበል አለባቸው። ለሥጋችን ብርታትንና ንጽሕናን፣ ለነፍሳችን ድንገትንና ዕረፍትን ገንዘብ የምናደርግበት አምላካዊ ስጦታ በመሆኑ በሕይወት ዘመናችን ከሥጋወደሙ ልንርቅ አይገባም። ዘወትር «ነጋ ለኪዳን፣ መስ ለቁርባን» በማለት ወደ ቤተ ክርስቲያን ልንገመግሥ ይገባል። ወደ ቤተ ክርስቲያን መገመገማችንም ሥጋወደሙን ልንቀበል እንጂ ሲቀበሉ አይቶ ለመምጣት አይደለም። ቅዱሳን ሐዋርያት በሲኖ

ደባቸው ፡- «በቅዳሴ ጊዜ ከምእመናን ወገን ወደ ቤተ ክርስቲያን የገባ ሰው ቢኖር ቅዱሳት መጻሕፍትን ሰምቶ የቅዳሴውን ጸሎት እስኪጨርሱ ባይታገሙ፤ ከቁርባንም ባይቀበል፤ ከቤተ ክርስቲያን ይለይ። የእግ ዚአብሔርን ሕግ አፍርሳልና፤ የነፍሱና የሥጋ ንጉሥ በሚሆን በሰማያዊ ንጉሥ ፊት መቆምንም አቃሏልና። ሐዋርያት በሲ ኖደላቸው እንዲህ አስተማሩን።» በማለት ሥጋወደሙን የማይቀበል ሰው ከምእመናን እንዲለይ አዝዘዋል። /3/።

ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን ለመቀበል የሚያስፈልገው ዝግጅት ምንድን ነው? ቅዱስ ሥጋውን ክቡር ደሙን በምንቀበልበትና ከተቀበልን በኋላ ባሉት ጊዜያት ስንመረጥ የሚገባን ምንድን ነው?

ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን መቀበልን ለመፈራረጃና ለመወቃቀሻ ሳይሆን ለሥጋችን መጠገኛ፣ ለነፍሳችን መዳኛ ይሆን ዘንድ በአትሕት ርእሰ፣ በምክረ ካህን፣ በፈቃድ ካህን ራሳችንን አንጽተን መቅረብ አለብን። ገጽሕና ሁለት ወገን ነው። አንደኛው በሃይማኖት መቅረብ ማለትም - ሥጋውን ደሙን በመቀበል ስርዮተ ኃጢአት አገኛለሁ፣ የልቡናዬ ተምኔት ይፈጸምልኛል፤ በማለት በፍጹም እምነት መቅረብ ሲሆን ሁለተኛው ወገን ከእግዚአብሔር የሚሰጥ ጸጋ፣ የወዲያኛውን ዓለም የሚያደባቅጥ፣ ድንቅ ምግብን የሚረዱበት ሀብት ነው። ሥጋወደሙ እንደ ምድራዊ ገብስት ብላሽ ሳይሆን እሳተ መለኮት በመሆኑ በድፍረት ለሚቀርብ ጽነዕ፣ ከሳሽ፣ እውነተኛ ፈራጅ ነው። ፍርዱ ሁለት ወገን ነው። አንደኛው ለዐመፀኞች የዐመፀኛውን ዋጋ የሚሰጥ ሲሆን ሁለተኛ ደግሞ ለየዋሃን በቸርነቱ ብዛት በደልን ይቅር ብሎ በነጻ የሚያሰናብት ነው። ቅዱስ ሥጋው ክቡር ደሙም ስሙን ለሚክዱ ለዐመፀኞች የሚያቃጥል እሳት፣ ፈቃዱን ለሚያደርጉ፣ መንፈሳቸውን ሳቀኑ ሰዎች ደግሞ የሚያድን እሳት፣ በደልን ይቅር ባይ፣ ሀብተ ፈውስን የሚሰጥ መድኃኒት ነው። ስለዚህም ወደ ሥጋወደሙ ስንቀርብ በፈቃዱ ተገንጻለን፤ በመሆኑም አንጻር ፈቃዱን ተረድተን መቅረብ አለብን። አለበለዚያ በድኅነት ፈንታ መቅሰፍት፣ በበረከት ፈንታ ገኘነት እሳት ይደርስብናል። /4/። ወደ ቅዱስ ሥጋው ክቡር ደሙ ስንቀርብ ቅድመ ቁርባን፣ ጊዜ ቁርባንና ድንገር ቁርባን ልንፈጽመው የሚገባውን ሥርዓት ማወቅ ተገቢ በመሆኑ በሦስት ንዑሳን አርእስት ከፍለን እንመለከታለን።

1. ቅድመ ቁርባን፡- ቅዱስ ሥጋውን ክቡር ደሙን ከምንቀበልበት ሰዓት አስቀድሞ ባሉት ዐሥራ ስምንት ሰዓታት ልንፈጽመው የሚገባውን ሥርዓት ያሳያል። በቅድመ ቁርባን የሚፈጸሙ ሥርዓቶች፡-
ሀ. ከሩካቤ ሥጋ መክልከል፡- ቀዳሴያንና ሥጋውን ደሙን የሚቀበሉ ምእመናን በጋብቻ ተወስነው የሚኖሩ ከሆነ ሥጋወደሙን ከመቀበላቸው ከሦስት ቀናት አስቀድመው ከሩካቤ ሥጋ መክልከል አለባቸው። «ጋብቻ ክቡር መኝታውም ንጹሕ» /ዕብ.13፡4/ እንዳለ በሕግ የኾነ ሩካቤ ኃጢአት ሾኖ አይደለም።

ካህኑ /አቀባዩ/ ክርስቶስን መስሎ ምእመናንም /ተቀባዩም/ ሐዋርያትን መስሎ የሚቀርብ በመሆኑ ነው። አንድም በመሠረት ግብሩ የሥጋ እንደ መኾኑ መጠን ስለ ሚቀበሉት ምግብና ክብር መንፈሳዊ ጥንቃቄ ለማድረግ ነው። /5/።

ለ. በንስሐ መታደስ፡- የሚቀበሉና የሚቀበሉ ሰዎች ከንስሐ አባታቸው ጋር መመካከርና የንስሐ አባታቸውን ፈቃድ ማግኘት አለባቸው። የበደሉትን ሳይክሱ፣ የወሰዱትን ሳይመልሱ፣ ከቀደም ከበቀል ሳይጸኑ፣ ካላገኙ ሳይሆኑ ሳይሆኑ ወደ ሥጋወደሙ መቅረብ አይገባቸውም።

ሐ. ለዐሥራ ስምንት ሰዓታት መጸም፡- ጌታ በምሴተ ገሙስ በሦስት ሰዓት በአይሁድ ጭፍሮች ተይዞ እስከ ዓርብ ዘጠኝ ሰዓት ድረስ ለዐሥራ ስምንት ሰዓታት በፈቃዱ ጽነዕ መከራን ተቀብሏል። ይህን ለማስታወስ ሥጋውን ደሙን የሚቀበሉ ሰዎች ለዐሥራ ስምንት ሰዓታት የተመገቡት ከሆዳቸው ጠፍቶ፣ ለአፋቸው ምረት፣ ለሆዳቸው ባደነት እስኪሰማቸው እንዲጸሙ ቤተ ክርስቲያን ታስተምራለች። ይሁን እንጂ አንዳንድ ሰዎች ከጤንነት አንጻር ይህን ያህል ሰዓት መቆየት ባለመቻላቸው ሥጋወደሙን ለመቀበል ቤተ ክርስቲያን መጥተው ሲታመሙና ራሳቸውን ስተው ሲወድቁ ይታያል። እንዲህ ዓይነቱን ችግር ለማቃለል ከንስሐ አባታቸው ጋር በቅድሚያ ለማከናወን ይገባል። «ጴጥሮስ በሁለተኛው ቀሌምንጦስ በ46ኛው አንቀጽ ጠንቅቆ ሳይጸም ማንም ማን ሥጋውን ደሙን አይቀበል። ከወንዶቹም ከሴቶቹም ወገን ምንም ዓይነት የቀመሰ ሰው ቢኖር፣ ከቀመሰ በኋላ ሥጋውን ደሙን ቢቀበል ተገደፍፍፍ ይህን ቢያደርግ ለዘላለም ከምእመናን በውገዝት ይለይ።» /6/ /7/

መ. ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን ለመቀበል በተዘጋጁበት ዕለት ሰውነትን መታጠብ አይገባም። ምክንያቱም ሲታጠቡ ውኃ ወደ አፍ በቀላሉ ሊገባ ስለሚችል ነው። በተመሳሳይ ሁኔታ ጥርስ መፋቁም መድማትን ሊያስከትል ይችላል። ስለዚህ ሰውነትን መታጠብ፣ ጥርስ መፋቁ፣ ጠም መላጨት ከመቀበሉ 18 ሰዓት በፊት ማድረግ፣ የሚላብሱትን ልብስ ንጹሕ አድርጎ ማዘጋጀት ይገባል።

2. ጊዜ ቁርባን፡- ቅዱስ ሥጋውን ክቡር ደሙን ለመቀበል በቀረብንበት ጊዜ የሚፈጸምን ሥርዓት ያሳያል። ካህናቱ ቅዱስ ሥጋውን ክቡር ደሙን ለመቀበል ድርገት ሲወርዱ ምእመናን በስግደት እጅ ሊነሙ ይገባል። ሥጋ ወደሙን ለመቀበል በየማፍጋቸው ተሰልፈው የሚቀርቡ ምእመናን እጃቸውን በትእምርተ መስቀል አመሳቅለው፣ ምእመናን ደግሞ ከንብንባቸውን ገልጠው ሊቀርቡ ይገባል። ይህም ትእምርተ ትሕትና ነው። «ሐዋርያት በመጀመሪያው ቀሌምንጦስ በ53ኛው፣ ሠለስተ ምእት በኒቂያ በጸፋት መጽሐፍ በ17ኛው አንቀጽ... <ወይምም በጊዜ ተመጥጥ ቀርባን ኩሎሙ ምእመናን፣ በሚቀበሉበት ጊዜ ምእመናን ሁሉ ቅዱስ ሥላሴን ይጸልዩ»

አለ። ሐዋርያት በመጀመሪያው ቀሌምንጦስ በ53ኛው፣ ባስልዮስ በጸፈው መጽሐፍ በ99ኛው አንቀጽ፡- ካህን በሚቀበልበት ጊዜ ኃጢአታችንን ለማስተሰረይ ለገጠኤት ለሞት አሳልፎ የሰጠው የክርስቶስ ሥጋ ይህ ነው ይበል። የሚቀበልም ሰው አሜን ይበል። ጸግመኛም ጽዋን ይዞ ደሙን የሚቀበል ካህን ስለ እኛ የፈሰሰው የክርስቶስ ደም ይህ ነው ይበል። ደሙንም የሚቀበል ሰው ሁለት ጊዜ አሜን፣ አሜን ይበል። በፍጹም ፍርሃትና ገጽሕና ይቀበላው። ደሙን ሲቀበል ሁለት ጊዜ አሜን ማለት ደማዊት ነፍሱን፣ ነባቢት ነፍሱን ሲያይ አንድም የሥጋውን ጨምሮ ነው።» /7/ /8/።

ሥጋወደሙን እንደ ተቀበሉ አፋቸውን በእጃቸው ሊሾፍኑ ይገባል። ይኸውም ሥጋ ወደሙ እንዳይነጥብ ለመጠን ቀቅ ነው። የተቀበሉትንም ሥጋ ወደሙን በትናጋቸው መካከል አድርገው /በአፋቸው መካከል አዘዋውረው/ /10/ በቀስታ ወደ ጉሮርአቸው ሊላኩት ይገባል እንጂ እንደ ምድራዊ ኅብስት በጥርሳቸው ሊያካኩት አይገባም። በጥርሳቸው መካከልና በላን ቃቸው ተጣብቆ የቀረ እንዳይኖር የቅዳሴ ጠበል ሊጠጡ ይገባል። አንዳንድ ሰዎች አፋቸውን ለረጅም ሰዓት ይዘው መቆየት አይችሉም። ስለዚህ የሚበሉ ነገሮችን ይዘው ገብተው ከተቀበሉ በኋላ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሲመጡ ይስተዋላሉ። ይህ በጣም ትልቅ ስሕተትና ድፍረት ነው። ምክንያቱም እጃቸውን በአፋቸው ላይ እንዲያኖሩ የታዘዙት በአፋቸው ያለውን ቅዱስ ሥጋውን ክቡር ደሙን ከጉሮርአቸው አጥርተው እስኪያወርዱ ድረስ አንድም ለአክብሮተ ሥጋ ወደሙ ነው።

በቤተ ክርስቲያን ውስጥም አፍን ለማደፍ ዘቢብ ወይም ሌላ ማናቸውንም ነገር እንዲበሉ ሥርዓት ያስቀመጠ መጽሐፍ የለም። ቅዳሴ ጠበል ራሱ አፍ ማደፊያ ነው። ማየ መቀረር እንዲል። «ክርስቶስ ክርስባ በሚባል መጽሐፍ በ65ኛው አንቀጽ <ሐሩ በሰላም> ብሎ ሳያሰናብት አንድስ ሰንኪ ቁርባንን በተራ ኅብስት አያብርደው። ማየ መቀረር በቅዳሴ ጠበል/ ብትል ማየ መቀረር ስለአፍ እንዳይነጥብ ለቃልቆ ለማውረድ ነው።» /11/።

ምእመናንና ምእመናንት አባቶችን አብነት ማድረግ ሲገባቸው በራሳቸው መንገድ ከሥርዓት የወጣ ነገር መፈጸም አይገባቸውም። አፋቸውን ለማደፍ የሚቻሉ ከሆነም ከቤተ ክርስቲያን ሲወጡ ይደርሱበታል። ቤተሰቦቻቸው ማደፊያ የሚሆን ነገር ይዘው ውጭ እንዲጠብቁቸው አልያም በእናቶች የሚታደለውን ጳጤና ንፍሩ ተቀበለው አፋቸውን ማደፍ ይችላሉ። ስለዚህ ይህን ዓይነቱን ስሕተት የሚፈጽሙ ሰዎች ሊታረሙ ይገባል።

3. ድንገር ቁርባን፡- ሥጋውን ደሙን ከተቀበሉበት ሰዓት ጀምሮ እስከ ሠርክ ባሉት ሰዓታትና እስከ ሦስተኛው ቀን ድረስ ባሉት ዕለታት ልንፈጽማቸው

የሚገቡና የማይገቡ ነገሮችን ያሳያል። ሥጋ ወደሙን ከተቀበሉበት ሰዓት ጀምሮ እስከ ሠርዘ እጅና እግርን መታጠብ አይገባም። ከልብስ መራቆት /ዕርቃን መሆን/ አይገባም። ምክንያቱም "ሥጋ ወደሙን መለኮት ተለየው" ያሰኝ ብናል። መንበርክክና ስግደትም አይገባም። ምክንያቱም ድካም ያስከትላል። አንድም "በሥጋው በደሙ ድካም አለበት" ያሰኛል። አንድም ወዝ ይነጥባል። አንድም "መንግሥተ ሰማያትን በትሩፋታችን በድካማችን እገኝን" ያሰኝ ብናል። አንድም ሥጋወደሙ የመንግሥተ ሰማያት ምሳሌ ነው። ስለዚህም "በመንግሥተ ሰማያት ድካም አለ" ያሰኛልና ነው።

ከተቀበሉ በኋላ ምራቅ መትፋት አይገባም። ለወጣንያን ከተቀበሉበት ሰዓት ጀምሮ ለሃያ አራት ሰዓታት፣ ለፍጹማን ደግሞ እስከ ተቻላቸው ድረስ ምራቅ ከመትፋት መከላከል አለባቸው። ታላቁ አባት አባ መቃርዮስ የቅዱስ ሥጋውን የክቡር ደሙን ታላቅነትና ክብር ለመግለጽ ሥጋወደሙን ተቀብሎ ለስድሳ ዓመታት ምራቁን ሳይተፋ ኑኗል። /12/።

ከተቀበሉ በኋላ መጠጣት፣ መታገም፣ ጥፍርን መቆረጥ፣ ጤም መላጨት አይገባም። ምክንያቱም «ከሥጋ ወደሙ መለኮት ተለይቶታል» ያሰኝብናል። ሩቅ ጎዳና መሄድም ፈጽሞ አይገባም። ድካምን ያስከትላል። ከርከር መግጠም፣ መጨቃጨቅ አይገባም። ክፉ ነገር ወደ መናገር ያደርጋል። ያለ መጠን መመገብ፣ በሕገ ጋብቻ ተወስነው ላሉትም ከሁለት ቀናት አስቀድሞ ሩካቤ ሥጋ መፈጸም አይገባም። የቆረብ ሰው ካለ መጠንቀቅ ነበር፣ ትውኪያ፣ የአካል መድማት፣ መቆሰል፣ ወደ አፍ የሚገባ እንደ ትንኝ፣ ንጉሥ ቢያጋጥሙ ንስሐ ሊሰጠው ስለሚገባ ለንስሐ አባቱ መናገር ይኖርበታል። በንስሐው የተሰጠውን ቀኖና ሳይፈጽም እንደገና መቆረብ አይችልም። /13/።

አንዳንድ ሰዎች፡- «ከተቀበሉ በኋላ እህል ሳይቀምሱ መነጋገር ወይም ተገጥሎ መቀበል አይቻልም።» የሚል ልማዳዊ አነጋገር ሲናገሩ ይደመጣል። ይህ ፈጽሞ ስህተት ነው። በመሠረቱ ሥጋወደሙን በተቀበሉበት ሰዓት ብቻ ሳይሆን ዘመት ጉርም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ተሰጥሎ ከመቀበል ቃለ እግዚአብሔርን ከመነጋገር በቀር ሌላ ነገር መጨዋወት እንደ ማይገባ ቤተ ክርስቲያን የሥርዓት መጽሐፍ ያላል። የሚፈልጉት ነገር ቢኖር በእጅ ጥቅሻ ማመላከት እንጂ ድምፅ አሰምቶ መነጋገሩ አግባብ አይደለም። ማንም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ፈጽሞ አይናገር፣ ቤተ እግዚአብሔር የነገር ቦታ አይደለምና፣ ከፍርሃት ጋር የጸሎት ቦታ ነው እንጂ። በቤተ ክርስቲያን የሚናገር ሰው ይወጣ። በዚያን ጊዜ ሥጋውንና ደሙን አይቀበል። » "ወንዶችና ሴቶች ምእመናንም በጸሎት ጊዜና በቀርባን ጊዜ በእግራቸው መቆም ይገባቸዋል። ባለፈው እያመሰገኑ ለሚመጣው ስርዓትን እየለሙ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሌላ

ነገር ከመናገር ይጠበቁ።» «በቅዱስ ጊዜ የሚሰኙ የሚላሉት ቢኖር ካህን ቢሆን ተቀብሎ ወጥቶ አንድ ሰባኤ ይቀጣ፤ ይጽም፤ ይሰገድ። ሕዝባዊ ቢሆን ሳይቀበል ያን ጊዜ ፈጥኖ ይውጣ።» /14/ /15/ /16/። ከዚህ ውጭ ግን የተቀበሉ ሰዎች ተሰጥሎ እንደ ይቀበሉ ወደ ውጭ ሲወጡ ም አፋቸውን ካደፉ በኋላ ከሰው ጋር እንዳይነጋገሩ የሚከለክል መጽሐፍ የለም። በሌላ በኩልም ከተቀበሉ በኋላ በእጅ መጨባ በጥፋት ከሻ በመሳሳም ሰላምታ መለዋ ወጥና ከሌሎች ጋር በአንድ ማዕድ ተቀምጦ መመገብን የሚከለክል ሥርዓት የለም። "የቆረብ ሰው የቀረበለትን ማስተረፍ የለበትም፤ ጨርሶ መብላት ጨርሶ መጠጣት አለበት" እያሉ ማስጨነቅ ተገቢ አይደለም። ይህም "አብዝቶ ሳይሆን መጥኖ ይብላ" የሚለውን ሥርዓትና ትእዛዝ መጋፋት ነው። "እርሱ በበላባት ሌላ አይብላ፣ አይጠጣ" የሚሉትና የመ ሳሰሉትም ሁሉ በዚህ መልኩ የሚታዩ ናቸው።

አንዳንዶች ሥጋወደሙን ከተቀበሉ በኋላ ብቻቸውን ወደ ቤታቸው ሲመለሱ የተለዩ ችግር ሊገጥመን ይችላል ብለው ስለሚያሰቡ የሚጠብቃቸው ሰው እንዲከተላቸው ይፈልጋሉ። ለአክብሮተ ሥጋወደሙ ሰው ማስከተል የማይስከቅ ቢሆንም ክፉ ነገር እንዳይገጥመን በሚል የፍርሃት ስሜት የሚጠብቅ ሰው ማስከተሉ ግን ፍጹም ስህተት ነው። በነቢዩ ጳዊት "የእግዚአብሔር መልአክ በሚፈሩ ት ሰዎች ዙሪያ ይሰፍራሉ፤ ያደናቸው ማል።" /መዝ. 138/ ተብሎ እንደ ተጻፈ ሥጋውን ደሙን በተቀበልንበት ሰዓት ግሩማን ሠራዊተ መላእክት በዙሪያችን እንደሚከሰት ልናስብ ይገባል። የነቢዩ ኤልሳቃ ረደአ የሰርያ ንጉሥ የሰደዳቸውን ጭፍሮች በማየቱ በፍርሃት ተሸብሮ ነበር። ጄነራል I+II። ነገር ግን በዙሪያው ያሉትን እንዲያይ ውስጣዊ ዐይኖቹ ሲገለጡለትና እሳታውያን መላእክት የሚጠብቁት መሆኑን ሲመለከት ፍርሃቱ ርቆለታል። እኛም ውስጣዊ ዐይኖቻችን ቢገለጡልን በእኛ ዘንድ ቆጥራቸው ታላቅ የሆነ ሠራዊተ መላእክት መኖራቸውን እናስተውላ ነበር። ሰዎች እንዲጠብቁን ማስከተል ከእምነት ማነስ የመጣ ልማድ እንጂ የቤተ ክርስቲያን ሥርዓት አይደለም። አባቶች "ሴማንን ሳይሆን ልማድን ፍራ።" በማለት የሚናገሩት ልማድ ከሰዳግ በበለጠ ለቤተ ክርስቲያን ሥርዓት ተቃራኒ የሆነውን ነገር ያለምንም ፍርሃት እንድንፈጽም ስለሚያስገድደን ነው። ስለዚህ ይህን ክፉ ልማድ በብርቱ ልንቃወመው ይገባል።

የቅዱስ ጠበል እቅዳጠጡ የተፈቀደው ለእነማን ነው? ያልተቀበሉ ሰዎች መጠጣት ይችላሉ?

ጠበል-በተለያዩ ቅዱሳት መካከል ናት በተለምዶት የሚፈልቅ ወይም በጸሎት ታላቅ ሀብተ ፊደላት የሚያደል የተቀደሰው ማለት ነው። በቅድስት ቤተ ክርስቲያን ጠበልን በሦስት ዓይነት መልክ እናገኛለን። ይኸውም፡- ፩. ማየ

ጸሎት፡- በጸሎት የተቀደሰው ሲሆን፣ ካህናት በቤታችን የሚረጨት፣ ካህናትና ምእመናን ውኃ አድርገው ጸሎት ካደረሱ በኋላ "እኛ" በማለት የሚያከብሩት የጠበል ዓይነት ነው። በግብሩ በፊታችን፣ በቤታችን... በመረጨቱ ማየ ምንህን /የሚረጭ ውኃ/ ተብሎ ይጠራል።

፪. በገዳማትና በአድባራት ዐጻድና ሰበካ በቅዱሳን ስም የሚፈልቅ ጠበል፤ ፫. የቅዱስ ጠበል፡- በጸሎተ ቅዱስ የከበረ፣ ከሌሎች ጠበላት ሁሉ የተለየ ጠበል ነው። ጥያቄያችን ስለ ቅዱስ ጠበል በመሆኑ ሥጋወደሙን ከመቀበል ጋር በቅዱስ ጠበል ዙሪያ የቀረቡልንን ጥያቄዎች ምላሽ እንዲህ እናቀርባለን።

የቅዱስ ጠበል አገልግሎት ሥጋውን ደሙን ለተቀበሉ ምእመናን በአፋቸው ተጣብቆ ቀርቶ ወደ ውጭ እንዳይነጥብ ለማድረግ ነው። ስለዚህም የተቀበሉ ሰዎች ቅዱስ ጠበል እንዲጠጡ ይታደላቸዋል። በተጨማሪም በተለያዩ ምክንያት ሥጋውን ደሙን መቀበል ያልተቻላቸው ሰዎች ቢኖሩ ሌሎች ሲቀበሉ እያዩ ብቻ እንዳይመለሱ፣ ንስሐ ገብተው ቀኖናቸውን ጨርሰው ሥጋ ወደሙን እስኪቀበሉ ድረስ ተስፋ እንዳይቆሩት ቅዱስ ጠበልን እየጠጡ ከደጃ ሥጋ እየተፈወሱ እንዲቆዩ፣ ለሥጋ ወደሙ መቅድም እንዲሆናቸው የቅዱስ ጠበል እንዲጠጡ ይፈቀዳቸዋል። የቅዱስ ጠበል ጥቅምን በሦስት ወገን ከፍለን ማየት እንችላለን። ፩. ሥጋውን ደሙን ለተቀበሉ፤ ፪. በደጃ ለተያዙ ሰዎች ፫. ሥጋውን ደሙን ለመቀበል ላልበቁ ነገር ግን በጸሎተ ቅዱሴው ተሳታፊ ለነበሩት ሁሉ የሚጠቅም ነው። ይሁን እንጂ ሁሉም ቅዱስ ጠበል የሚጠጡበት ዓላማ የሚያገኙት ጥቅም የተለያየ ነው። /16/።

የቅዱስ ጠበል ክብር

አንዳንድ ሰዎች የቅዱስ ጠበልን ከማየ ገባ ጋር አንድ አድርገው ሲናገሩ ሌሎች ደግሞ የቅዱስ ጠበል ክብር ከማየ ገባ ጋር አንድ እንደ ሆነ ይናገራሉ። በመሠረቱ ሁለቱም አስተሳሰቦች ፈጽመው የተሳሳቱ ናቸው። ምክንያቱም ማየ ገባ በዕለተ ዓርብ ሊንገኖስ የተባለው ሐራዊ የጌታን ቀኝ ንን በጦር ሲወጋው በ "ለ" ፊደል ቅርጽ ከደጃ ጋር የወረደ ውኃ ነው። ማየ ገባ ማለትም "የጎን ውኃ" ማለት ነው። በቤተ ክርስቲያን መሠረተ እምነት ማየ ገባ ልጅነት የምናገኘበት፣ መዝገበ ወሊድ የተባለች አማካኝ ጥምቀት አንዲት ናት፤ አትከለስም፤ አትደገምም። የቅዱስ ጠበል ማየ ገባ አይባልም፤ የምንለውም የልጅነት ጸጋ ስለማያሰጠን ነው። የቅዱስ ጠበል ማየ ገባ ቢሆንም ለሕፃናት ሀብተ ወልድና ስመ ክርስቲያን ለመስጠት መጽሐፈ ክርስትና መድገሙ፣ ሥርዓተ ቅዱስ አድርሶ ሥርዓተ ጥምቀት መፈጸሙ ባሳስፈለገ ነበር። ነገር ግን የቅዱስ ጠበልና ማየ ገባ ሁለት የተለያዩ ነገሮች በመሆናቸው ቤተ ክርስቲያን የተለያዩ ስያሜዎችን ሰጥታ በተለያዩ ጊዜና ቦታ እንዲሰጡ ሥርዓት ሠርታለች። ስለዚህም "የቅዱስ ጠበልና ማየ ገባ አንድ ናቸው።" በማለት መናገሩ ፈጽሞ የተሳሳተ በመሆኑ ሊታረም ይገባል።

እሴት ክፍሉ ቅድስት ሥላሴ መንፈሳዊ ኮሌጅ

ገሀ ሊቀድ ነው። ደመናው ከፀሐይ ጋር ግብግብ የገጠመ ይመስል፤ ንጋቱን ጨለማ አልብሶታል። የወርቅ ጨኸት እንኳ የልቅስ የሀላ ያስፈራል። ዙሪያዬን እንዳች ነገር የተጫነኝ የሀላ ከብደኛል። ከእንቅልፌ የቀሰቀሰኝ በአቅራቢያዬ ያለው ጫጫታ ነበር። ፈርቼ እጆቼን ዘርግቼ አብሮኝ ያደረገውን ሰው ፈለግሁ፤ የለም። ተነሥቶ ሄዳል። የሰው ሁካታ አጠገቤ ደርሶ ተሰማኝ። ደንግጫ ዐይኖቼን ከፍቼ ዙሪያዬን ቃገሁ። ያየሁትን ግን ማመን አልቻልኩም። በድንጋጤ በድን የሆነኩ መሰለኝ። ጥርሴ ተንገጫ ገጫብኝ፤ መሬት ሊጠርግ በሚደርሰው ቀሚላቸውና ሸበጥ በሚመስለው ጫማቸው ለየኋቸው። ጻፎችና ፈሪሳውያን ናቸው። በቁጣ የሚንቀሳቀሱት ዐይኖቻቸው ቁልቁል እያዩኝ ነው። «አበቃልኝ!» አልኩ እየተን ቀጠቀጠኩ። ከተኛሁ በት እየጎተቱ አውጥተው በመካከ ላቸው አቆሙኝ፤ አንገቴ በሃፍረት ተደፍቷል፤ ከመካከላቸው አንዱ «አንቺ ሴሰኛ! የአባታችን የሙሴን ሕግ አላከበርኸምና በድንጋይ ትወገሪ ያለሽ» አለኝ። ድምፁ ያሰበረግጋል፤ ልጅ ሳለሁ ያየኋትን ሴት አስታውሼ ዐይኖቼ በእንባ ተሞላለ።

በባላ ላይ ሌላ ወንድ ይዛ ስታ መነገር የተደረሰባት ሴት ነበረች። ፈሪሳውያን ከሴት እየጎተቱ አውጥተው በአደባባይ አቆሟት። ቀሚላ በእንግልት ብዛት ተቀዳጸል፤ ፀጉሯ ተንጨባሮ እብድ ትመሰላለች። ጻፎችና ፈሪሳውያን አንዳች ትርኢት የሚያዩ ይመስል ፈሪሳውያን ከበዋታል፤ ሃፍረትና ፍርሃት ያሽማቀቀው አንገቷ ወደ መሬት ተደፍቷል። ለረጅም ጊዜ ለልመና የተዘረጉት እጆቿ ዝለው ወደ ቦታቸው ተመልሰዋል። ከንፈሮቹ ግን አሁንም አንዳች ነገር ያጉተመትማለ። የሚያዳምጣት ግን አልነበረም፤ ሁሉም የራሱን ወሬ ያውራል፤ ከፊሉ «ማን ኃጢአትን ሥሪ አላት? ይገባታል። ይገባ ታል። በላት!» እያለ ይጮኻል። ከፊሉ ምራቁን ይተፋባታል። የሰጠ ትርምስና ሁካታ ሥፍራውን ገበያ አስመስሎታል። በአንድነት የተወረወረ ረባት ድንጋይ ፈቷን ደም አለበሰው፤ አከታትለው ሲወግሯት ግን እግሮቿ መቆም አልቻሉም፤ ተዝለ ፍልፍ በፊት ለፊቷ ተደፋች፤ ደሚም ይበልጥ ተንቆረቆረና መሬቱን አራሰው፤ ይሄኔ የብዙ ሴቶች የጨኸት ድምፅ በአንድነት ተሰማ። ፈሪሳውያን ግን እስት ንፋሷ ፀጥ ማለቱን ሲያዩ «የሙሴን ሕግ አከበርን» ብለው ፊታቸው በደስታ ተሞላ። የእነርሱ ጭካኔና የእርሷ ስቃይ ላይረሳኝ በዐይኖቼ ፊት ተሥሎ ቀርቷል። አሁን

እኔም በእርሷ በታ ቆሜያለሁ። ገመት ስፈጽም ማደሬን ፈሪሳውያን ዐውቀዋል። ፍርድም የታወቀ ነው፤ በድንጋይ መፈርከስ። ከዚህ ስቃይ እናቴ እንኳ ልታስጥለኝ እንደማይቻላት ዐውቃለሁ፤ ካቀረቀርኩበት እንደምንም ቀና ብዬአለሁ፤ ድንጋዮች ከየአቅጣጫው መሰብሰብ ጀምረዋል፤ የእነርሱም ቁጥር ቀስ በቀስ እየጨመረ መጣ።

ለነገሩ እንግዳ የኾነው በሙሉ «ምን ድን ነው?» እያለ ይጠይቃል። ፈሪሳውያን ከሰድብ ጋር «አመንገራ ናት» እያሉ ይመልሳሉ። የሚጸዩኝና ዐይኖች በረከቱ፤ ስድባቸው አጥንቴ ድረስ ዘልቆ ተሰማኝ። ጨኸታቸው ጆሮዬን አደንቀረታል፤ ነፍሴ የሰላም ሞትን ናፈቀች፤ ሰውነቴም እየተንቀጠቀጠ ነው። እንባዬ ግድቡን ጥሶ መውረድ ሲጀምር ግን አጠገቤ ከቆሙት ጻፎች አንዱ ኃይለኛ ጥፊ አሳረፈብኝ። ያኔ የሚንቀጠቀጡት እግሮቼ ይበልጥ

ሯት» ካለ ደግሞ እዚያ የተሰበሰበው ሕዝብ ሁሉ ጨካኝነቱን ይረዳል። እንደውሰዳት። እንደውሰዳት!!» ተባባሉ። እግሮቼ መንቀሳቀስ አልቻሉም። እንባዬም ልብሴን አርሶታል። ጥቂት የሚያውቁኝ ሰዎች አብረውኝ ያነባሉ። ከኋላ ወደ ፊት እየገፈተኛ፤ እየሰደቡና እየረገጡኝ ከአያሩሳሌም በስተ ምሥራቅ ወደ ምትገኘው ኢየሱስ ወደ ሚያስተምርባት ቤተ መቅደስ ማምራት ጀመርኝ።

ወደ ቤተ መቅደሱ ስንቃረብ የኢየሱስን ትምህርት ለመስማት የተሰበሰበው ብዙ ሕዝብ ነበር። በሽተኞችና ድሆች የቤተ መቅደሱን ዙሪያ አጣበውታል። በሕዝቡ መካከል እየጉተቱ አሰገብተው በመካከል አቆሙኝ። ልብሴ ሰቼ ተቀዳደዋል። አንገቴን ሃፍረት ደፍቶታል፤ ኢየሱስ ማስተማሩን አቁሞ ዝም አለ። ስለ እርሱ ደግነት ብዙ ሰው ቻለሁ። ድውዳድን መፈወሰን፤ የተራቡትን ማብላቱን፤ ማንንም እንደ ማይንቅ የነገሩኝ ትውስ አለኝና ተስፋዬ ብልጭ አለ።

«ዘማዊቷ»

ቀና ብዬ ላየው ወደድኩና አንገቴን ቀና ማድረግ ስጀምር . . . ፡-

«ዘሙት አትፈጽሙ፤ ኃጢአት አትሥሩ፤ ይላል» ያሉኝን አስታውሼ መልሼ አቀረቀርኩ። የማስበውን ሁሉ የሚያውቅብኝ መሰለኝ። ወዲያው ግን ወደ ኢየሱስ ካመጡኝ አንዱ ፡-«መምህር ሆይ። ይህች ሴት ስታመነገር ተገኝታ ተይዛለች፤ ሙሴም እንደነዚህ ያሉት እንዲወገሩ በሕግ አዘዘን፤ አንተስ ስለእርሷ ምን ትላለህ?» ሲል ጠየቀ። መልሱን ለመስማት በሥፍራው የተሰበሰበው ሕዝብ ሁሉ በጉጉት እየጠበቀ ነው። የኔም የመኖር አለያም የስቃይ ሞት ፍርድ በእርሱ ሆኗል። ኢየሱስ ግን ዝም አለ። ውስጥ ለውስጥ የሕዝቡ ጎርምርምታ ይሰማኛል። እንዳቀረቀርኩ ዐይኖቼን ወደ እርሱ አቀናቀና። በምድር ላይ በጣቱ እየጸፈ ነበር። ዝም በማለቱ ከየአቅጣጫው ብዙ ሰው ይጠይቀው ጀመር። የሚጠይቁት ጥያቄ ግን ተመሳሳይ ነበር።

«መምህር ሆይ። ይህች ሴት አመንገራ ናት፤ ሙሴ እንደዚህች ዓይነቷን እንድንወግራት አዝዟል፤ አንተስ ምን ትለናለህ?» የሚል ነበር። ኢየሱስም ካቀረቀረበት ቀና ብሎ ዙሪያውን ቃኘና፡- «ከእናንተ መሐል ኃጢአት የሌለበት ቢኖር አስቀድሞ በድንጋይ ይውገራት፤» አላቸውና እጆቼ ምድር ላይ መጻፋቸውን ቀጠለ። ድምፁ የሚንቀጠቀጡ እግሮቼን አበረታቸው። ቢሆንም ቀና ብዬ ላየው አልደ ፈርኩም። ከእርሱ መልስ በኋላ የሚ ያጉረመርሙት በሙሉ ፀጥ አለ። አሁን የሚያውረው የለም። «ፈሪሳውያን ወደት ሄዱ?» ስል አሰብኩ። ከደቂቃ ወደ ገጽ ጅጅ ዞሯል

በርክ ያዛቸው፤ ተንደርድራ እግራቸው ሥር ተደፋሁ፤ «ማሩኝ እባካችሁ። ማሩኝ... የዛሬን ብቻ...» በማለት ተማፀንኩ። «አትንኪን !!» ሲሉ ጮኹብኝ። ዐይኖቻቸው በንቀት ተሞልተዋል፤ እጆቻቸው የመውገራያውን ደንጊያ ጨብጠዋል። ጭንቅላቴ በድንጋይ ሲበረቀስና ደሜ ሲንገረገረር ላለማየት ዐይኖቼን ጨፈንኩ። ከተንበረከኩበት ጎትተው እንሥተው አቆሙኝ። ከኋላ የአንድ ሰው ድምፅ ተሰማኝ። «ለምን አንወግራትም? የሙሴን ሕግ እኮ ተላልፋለች።» ሲል ጮኹ። ሁሉም የሚያውሩት ስለ ሙሴ ሕግ ነው፤ የሚያስተምሩትም እንዲሁ፤ እንደማይምሩኝ አረጋገጥኩ። ተስፋዬ ከውስጤ በኖ ጠፋ። ቢሆንም ለመጨረሻ ጊዜ ለመንከቻው።

«እባካችሁ አትወገሩኝ።... ማሩኝ... ማሩኝ... ስለ እግዚአብሔር ማሩኝ!!» ከእንባ ጋር አንጋጥጫ እያየሁ ተማፀንኩኝ። በመሐል የብዙ ሰዎች ጭቅጭቅ ተሰማኝ። የልመናዬን ቃል ሰምተው አሴት የሚሉልኝ ሰዎች ይኖሩ እንደ ሆነ ልሰማቸው ጓጓሁ። ዐይኖቼ ምሕረትን ናፍቀው ዙሪያውን ተንከራተቱ። ለካስ ነገሩ ሌላ ነው። ከፊሉቹ፡- «ከኢየሱስ ዘንድ እንደሰዳትና ስለ እርስዋ የሚለውን እንሰማ» ሲሉ ከፊሉቹ ደግሞ «አይሆንም! እዚህ እንወገራት!!» የሚሉ ነበሩ። ከብዙ ደቂቃ ጭቅጭቅ በኋላ ተሰማሙ። «ወሰደን እንፈትነው፤ አትወገሯት ካለ የሙሴን ሕግ ተላላፍክ» እንለዋለን፤ «ውገ

በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በሰንበት ት/ቤቶች ማ/መምሪያ ማኅበረ ቅዱሳን የተጠኑ፡፡ የተተገበሩና በመተግበር ላይ የሚገኙ የልማት ፕሮጀክቶች አጭር ዳሰሳ

በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በሰንበት ት/ቤቶች ማራጃ መምሪያ ማኅበረ ቅዱሳን በ1991 ዓ.ም በዳሰሳ ጥናት ባገኘው መረጃ መሠረት የቤተ ክርስቲያንን እምነትና ሥርዓት ጠብቀው ከትውልድ ወደ ትውልድ ሲተላለፉ ከኖሩት፡፡ የማንነታችን መገለጫ ከሆኑት ጥንታዊ የት ቅዱሳት መካከል በ67% ያህሉ ውስጥ የሚገኙት መነኮሳት በከፋ ረሃብ፣ እርዛትና በሽታ እየተሰቃዩ ናቸው፡፡ እንዲሁም ሕንፃ አብያተ ክርስቲያናቱ ከዘመን ብዛት የሚያደሳቸው ባለመገኘቱ እየፈራረሱ በውስጣቸው የሚገኙት ውድና ብርቅዬ ቅርሶች ለብልሽትና ለዝርፊያ እየተጋለጡ እንደሚገኙ ለማወቅ ተችሏል፡፡

ይህንን ሁኔታ አስመልክቶ በቂ መረጃ ለመሰብሰብና ችግሩንም ዘለቁታ ባለው መልኩ ለመቅረፍ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በሰንበት ት/ቤቶች ማራጃ መምሪያ ማኅበረ ቅዱሳን በ1991 ዓ.ም በ24 ቅዱሳት መካከት ላይ የፕሮጀክቶች ጥናት ለማድረግ እና ታሪካቸውን ለትውልድ ለማቆየት የፕሮጀክት ጥናት አዘጋጅቶ ከ1993 እስከ 1996 ዓ.ም መጨረሻ ጥናቱን አካሂዶ አጠናቋል፡፡

ይህን የ24 ቅዱሳት መካከት የፕሮጀክት ጥናት ተግባራዊ ለማድረግ በገንዘብ ሲተመን 1,262,250 /አንድ ሚሊዮን ሁለት መቶ ስድሳ ሁለት ሺ ሁለት መቶ ሃምሳ/ ብር ወጭ የሆነ ሲሆን፡፡ ከዚህ ውስጥ 231,000 ብር ያህሉ ገንዘብ በአሜሪካ እና በአውሮፓ ግንኙነት ጣቢያ አማካይነት ከምእመናኑ የተሰበሰበ እና ለትራንስፖርት፡፡ ለውሎ አበል፡፡ ለቋሚ እና አላቁ ዕቃዎች የዋለ ነው፡፡ ይህን ያህል ገንዘብ ለመሰብሰብ በአሜሪካ ንዑስ ማዕከል በየቀኑ በኢ-ሜይል ቅስቀሳ ተደርጓል፡፡ በአውሮፓ ደግሞ ይህንኑ አስመልክቶ ምእመናን በጸም ወራት የቀርሳቸውን ወጭ ለዚህ እንዲያውሉ የሚረዳ በራሪ ወረቀት በማዘጋጀት እና በሰንበት ት/ቤቶች እና በጽዋ ማኅበራት ገለጻ በማድረግ የተሰበሰበ ነበር፡፡ ቀሪው 1,031,250 ብር የማኅበሩ አባላት የፕሮጀክት ሰነዱን ለማዘጋጀት ያበረከቱት ሞያዊ አስተዋዕል ነው፡፡

በዚህ ጥናት በዋናው ማዕከል፣ በንዑሳን እንዲሁም በወረዳ ማዕከላት የሚገኙ የማኅበሩ አባላት የሆኑ የማኅበራዊ እና ኢኮኖሚያዊ መስኮች፣ የግብርና፣ የውኃ ምሕንድስና፣ የጃኦሎጂ የፋይናንስ አስተዳደርና ሌሎች ባለሞያዎችን በመስክ ሥራም ሆነ በጽ/ቤት መረጃዎችን በመተንተን እና የፕሮጀክት ሰነዶችን በማዘጋጀት ከፍተኛ አስተዋዕል አበርክተዋል፡፡ በመሆኑም ይህ ፕሮጀክት ማኅበሩ ለቅድስት ቤተ ክርስቲያን ሊያበረክት የሚችለውን ሞያዊ እገዛ

በሰንበት ሸዋ ሀገራዊ ስብከት ደብረ ብሥራት አቡነ ዜና ማርቆስ ገዳም የንብር ባላታ ፕሮጀክት /ከአጋፔ ቅዱስ ሚካኤል የጽዋ ማኅበር በተገኘ ድጋፍ የተተገበረ/

በስፋትና በጥልቀት በተግባር ያሳየበት ነበር ለማለት ይቻላል፡፡

ከዚህም ባሻገር የማኅበሩ አባላት ወደ ገዳማቱ ለመድረስ ፈታኝ የሆነውን የሀገራችንን ወጣ ገባ የሆነ መልክዎ ምድር ድካም ሳያሸንፋቸው ለቀናት በእግርና በጋማ ከብት በመጓዝ ማኅበራቸው የሰጣቸውን ላላፊነት ለመወጣት ያላቸውን ቁርጠኝነት አሳይተዋል፡፡

የፕሮጀክት ጥናቱን ለማካሄድ በገዳማቱ ረዘም ያለ ቀናትን ተቀምጦ አስፈላጊውን መረጃ ከመሰብሰብ በተጨማሪ የፕሮጀክቱ አጠናን ዘዴ ተሳትፎአዊ የገጠር ግመታ /ተ.ገ.ግ/ ዘዴን በመጠቀም በገዳሙ ማኅበረሰብና በአካባቢው ገብረተሰብ ተሳትፎ የተጠና ነው፡፡

በአጠቃላይ በጥናቱ ቀደም ሲል በዳሰሳ ጥናት የተረጋገጠው ችግር ትክክለኛ መሆኑን ለመገንዘብ ተችሏል፡፡ ከዚህ በመቀጠል የጥናት ፕሮጀክቱ ተግባራዊ የሆነባቸውን 24ቱን ቅዱሳት መካከት እና 55 ፕሮጀክቶች ከተጠኑት ላቸው በአጭር እንመለከታለን፡፡

የደብረ ወገን አሰቦት ቅድስት ሥላሴና አቡነ ሳሙኤል ገዳም

በቅድሚያ የምንመለከተው በምሥራቅ የሀገራችን ክፍል በብቸኝነት የቤተ ክርስቲያናችንን ታሪክ ሲያስመሰክር የኖረውን የደብረ ወገን አሰቦት ቅድስት ሥላሴ እና አቡነ ሳሙኤል ገዳም ነው፡፡ ከተመሠረተ 700 ዓመት የሆነው ይህ ገዳም በምዕራብ ሐረርጌ ሀገረ ስብከት በሚኤሶ ወረዳ ልዩ ስሙ አሰቦት በሚባል በአፋርና ኢሳ በረሃማ ሸለቆ አካባቢ ይገኛል፡፡ ገዳሙ ከ30-40 ደቂቃ በሚሆን ስድ የእግር መንገድ ልዩነት የወንዶችና የሴቶች ገዳም አለው፡፡ የሴቶች ገዳም

ከተራራው አጋማሽ ላይ የሚገኝ ሲሆን በጳድቁ አባ ሳሙኤል ስም ይጠራል፡፡ ከተራራው ጫፍ ላይ የሚገኘው የወንዶች ገዳም ደግሞ በቅድስት ሥላሴ ስም ተሰይሟል፡፡

ገዳሙ እንደ ተመሠረተ የተሠራው ቤተ ክርስቲያን በግራኝ አሕመድ ወረራ ጊዜ በመጥፋቱ በ1911 ዓ.ም እንደ ገና ተቋቋመ፡፡ ይህን እንጂ ገዳሙ በድጋሚ በጣልያን ወረራ ዘመን ከፍተኛ ጥቃት ደረሰበት፡፡ በወረራው ዘመን መነኮሳቱና ንዋያተ ቅድሳቱ ከፊሉ ወደ ደብረ ሊባኖስ ከፊሉ ደግሞ ወደ ሞቃዲሾ ተጓዙ፡፡ ከነጻነት በኋላ በ1936 ዓ.ም የተረፉትን መነኮሳት እና ንዋያተ ቅድሳቱን ወደ አሰቦት ደብረ ወገን በማምጣት ገዳሙ እንደ ገና እንዲቋቋም ተደረገ፡፡ ይህ ገዳም ዛሬም በአጽራሪ ቤተ ክርስቲያን ዙሪያ ገባውን የተለያዩ ጥቃቶች እየደረሰበት ይገኛል፡፡

ከዚህም በተጨማሪ ገዳሙ ከፍተኛ የሆነ የመጠጥ ውኃ ችግር ያለበት በመሆኑ መነኮሳቱ በዝናም ወቅት የሚጠራ ቀመውን ገጹህ ያልሆነ የኩራ ውኃ በመቁነን ይታደላሉ፡፡ ወይም የመጠጥ ውኃ ለማግኘት ከአንድ ሰዓት ያላነሰ ጊዜ በየቀኑ ይጓዛሉ፡፡ ለገዳሙ መነኮሳት የሰውን እጅ ከማየት ያለፈ ገቢ ባለመኖሩ ገዳሙን ራሱን ለማስቻል በ1994 ዓ.ም የመጠጥ ውኃ፣ የሽመና እና የወፍጮ ፕሮጀክቶች ጥናት ተካሂዷል፡፡ ከዚህ ውስጥ የሽመና ፕሮጀክቱ ከ1995 ዓ.ም ጀምሮ ከታዕካ ነገሥት በአታ ለማርያም ገዳም ባርኪኝ የጽዋ ማኅበር በተገኘ 23,000 ብር ድጋፍ በሴቶቹ ገዳም ተግባራዊ እየሆነ ይገኛል፡፡ የመጠጥ ውኃ ፕሮጀክቱም በ1996 ዓ.ም መጨረሻ ላይ በአሜሪካ ከሚገኘው «ገዳም ተክለ ሃይማኖት የመጽሐፍ ቅዱስ ማኅበር» አስቸኳይ የወገን ነፍስ አድን ኮሚቴ በተገኘው የ124,000 ብር የገንዘብ ድጋፍ

ሐመር- ገዳር/ታኅሣሥ ፲፱፻፺፯ ዓ.ም.

ሥራው በመከናወን ላይ ይገኛል።

የዝዋይ ሐመረ ብርሃን ቅዱስ ገብርኤል ገዳምና የካህናት ማሠልጠኛ

ከዚህ ከምሥራቁ ወደ መካከለኛው የሀገራችን ክፍል ስናመራ፡- የዝዋይ ሐመረ ብርሃን ቅዱስ ገብርኤል ገዳምና የካህናት ማሠልጠኛን እናገኛለን። ታላቁ የዝዋይ ሐመረ ብርሃን ቅዱስ ገብርኤል ገዳምና የካህናት ማሠልጠኛ በምሥራቅ ሸዋ ሀገረ ስብከት ከአዲስ አበባ በስተ ደቡብ 159 ኪ.ሜ. ከዝዋይ ከተማ 4.5 ኪ.ሜ. ርቀት ላይ ይገኛል። ገዳሙ ከመመሥረቱ በፊት በቦታው በ1960 ዓ.ም ለካህናት ማሠልጠኛ የሚሆን ሕንፃ ተገንብቶ «የዝዋይ ካህናት ማሠልጠኛ» የሚል ስያሜ በማግኘት ለአራት ዓመታት በጸጊ ገሥት ደረጃ የቤተ ክርስቲያንን ደቀ መዛሙርት ሲያስመርቅ ቆይቶ በ1966 በነበረው የመንግሥት ለውጥ ማሠልጠኛው ተዘጋ። በ1971 ዓ.ም ብፁዕ አቡነ ጎርጎርዮስ የሸዋ ሀገረ ስብከት ሊቀ ጳጳስ ሆነው ሲሾሙ ለቦታው ልዩ ስትራቴጂ በመስጠት ከተለያዩ የመንግሥት አካላት ጋር ተደራጅሮ ማሠልጠኛው ለቤተ ክርስቲያን እንዲመለስ አድርገዋል። ብፁዕነታቸው ከበጎ አድራጊዎች ርዳታ በማፈላለግና ተቋርጦ የነበረው ትምህርት እንዲቀጥል፣ በቦታውም ላይ የልማት ሥራዎችን በማከናወን ማሠልጠኛውን በገንዘብ በመደገም ተጠናክሮ እንዲቀጥል አስችለዋል። በተለይም ብፁዕነታቸው በወቅቱ የተማረውን ትውልድ ወደ ቤተ ክርስቲያን በማቅረብ እምነቷንና ሥርዓቷን ወቅቶ የቤተ ክርስቲያን ተረካቢ እንዲሆኑ በነበራቸው ጽኑ ፍላጎት በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ትምህርታቸውን በመከታተል ላይ የነበሩ ተማሪዎችን በክረምት ወራት ወደ ማሠልጠኛው ገብተው እንዲማሩ አድርገዋል።

በ1974 ዓ.ም በብፁዕ አቡነ ጎርጎርዮስ አማካይነት ቤተ ክርስቲያን ተሠርቶ የቅዱስ ገብርኤል ጸላት እንዲገባ በመደረጉ ቦታው፡- «የሐመረ ብርሃን ቅዱስ ገብርኤል ገዳምና የካህናት ማሠልጠኛ» ተብሏል።

ገዳሙ በአሁኑ ሰዓት ወደ 72 የሚጠጉ ተማሪዎችን በማስተማር እና 130 የሚሆኑ ገዳማውያንን በማስተዳደር ላይ ይገኛል። ለካህናት ማሠልጠኛው መተዳደሪያም ክጠቅላይ ቤተ ክህነት በዓመት አንዴ የሚደረግለት አነስተኛ ድጎ ማና ከእርሻ የሚገኘው ገቢ በገዳሙ ለሚኖሩ መካከላትና የአብነት ተማሪዎች ከዘወትር ቀለብ አልፎ ያለባቸውን የመጻፍትና የልብስ ችግር ለማስወገድ የሚያስችል አላሆነም። ወደፊት ገዳሙ ካህናት ማሠልጠኛውን ለማጠናከርና ለማስፋፋት እንዲያስችል ግምቱ 93 ሺ ብር የሆነ የወተት ላምና 60 ሺ ብር የሆነ የዶሮ ርባታ አማራጭ ፕሮጀክቶች ተጠንተው ለተግባራዊነቱ የበጎ አድራጊዎችን ድጋፍ በመጠባበቅ ላይ ይገኛል።

የሳይኮ ኪዳነ ምሕረት እና የዙር አባ አቡነ አረጋዊ ገዳማት

ወደ ሰሜን ምዕራብ የሀገራችን ክፍል ስናመራ በጥናት ፕሮጀክቱ የተካተቱትን የሳይኮ ኪዳነ ምሕረት እና የዙር አባ አቡነ አረጋዊ ገዳማት እናገኛለን። የሳይኮ ኪዳነ ምሕረት ገዳም በደቡብ ጎንደር ሀገረ ስብከት በእብናት ወረዳ በሰላ ማያ ሳንኮ ቀበሌ ገበሬ ማገበር ልዩ ስሙ ሳይኮ ኪዳነ ምሕረት በተባለ ቦታ የሚገኝ የወንዶች የአንድነት ገዳም ነው።

በ1587 ዓ.ም የተመሠረተው ይህ ገዳም በአሁኑ ጊዜ 125 መካከላትና ቀላ ውስት እንዲሁም ወደ 40 የሚጠጉ የአብነት ተማሪዎች ይገኙበታል። ገዳሙ በርካታ ዐይነ ስውራንንና አካል ጉዳተኞችን አቅፎ በማስተማር ድርሻውን እየተወጣ ቢሆንም ከረጅም ዓመታት ጀምሮ ከፍተኛ የድርቅ አደጋ በሚደጋገምበት ቦታ ላይ የሚገኝ በመሆኑ መካከላት በከፋ ረገብና ውኃ ጥም እየተሰቃዩ ይገኛሉ። የአብነት ተማሪዎቹም ቢሆኑ በአካባቢው ባለው ድርቅ ምክንያት በገዳሙ ዙሪያ ካለው ገብረተሰብ «በእንተ ስማ ለማርያም» ብለው የዕለት ገርሳቸውን እንኳን ማግኘት ባለመቻላቸው መምህራኑ ወንበር ለማጠፍ እየተቃረቡ ይገኛሉ። ይህንኑ ጥንታዊ ገዳም ከደረሰበት አስከሬ ችግር ለመታደግ ግምቱ 163,570 ብር የሆነ የመጠጥ ውኃ በቅድሚያ በመቀጠልም ግምቱ 25,000 ብር የሆነ የንብ ርባታ ፕሮጀክቶች የተጠኑ ሌሎች ሲሆን ለተግባራዊነቱም የበጎ አድራጊዎችን ድጋፍ በመጠባበቅ ላይ ይገኛል።

ከዚህ ከደቡብ ጎንደር ሀገረ ስብከት ሳንወጣ ሌላው በጥናቱ የተካተተው ከ300 ጫማ በላይ ከፍታ ባለው በገለላ ተራራ ላይ ጥንታዊነቱን እንደ ጠበቀ የሚገኘው የርዕስ ገዳማት ዙር አባ አቡነ አረጋዊ ገዳም ነው። ከተመሠረተ 1400 ዓመታት ዕድሜ ያለው ይህ ገዳም በጋደንት ወረዳ በዙር አባ ቀበሌ ገበሬ ማገበር ልዩ ስሙ «ሰዓሊ» በሚባል መንደር ይገኛል። በአባታችን በጻድቀ በአቡነ አረጋዊ የተገደመ ሲሆን ገዳሙ በሚገኝበት በገለላ ተራራ ላይ ማገልታዊው ቅዱስ ያፌድ ዝማሬ መዋስዕት ከሱቱኤል መልእክ ድምፅ እየተቀበለ በዜማ እየደረሰ ሲያስተምር ቆይቷል። እስከ ሰዓሊ ገዳሙ ብቸኛ የሀገራችን የዝማሬ መዋስዕት አድራሾች ማስመስከሪያ ነው። በገዳሙ ቅዱስ ያፌድ ያስተምርበት የነበረ መቋሚያና ብዛት ላላቸው ጥንታዊና ታሪካዊ ቅርሶች ቢገኙም በዕቃ ቤት ችግር ምክንያት እነዚህ ቅርሶች እየተሰሩ ሳሉና የቀድሞ ውበታቸው እየጠፋ ይገኛል።

እነዚህን በተለያዩ ጊዜያት ከነገሥታቱ የተሰጡትን የማንነታችን መግለጫ ቅርሶችን በጥንቃቄ ጠብቆ ለትውልድ ለማስተላለፍ ግምቱ 573,000 ብር የሆነ የቤተ መክከር ፕሮጀክት ሰነድ ተዘጋጅቷል። በዚህ ጥንታዊ ገዳም ዝማሬ መዋስዕት ለማስመስከር የሚቆዩት ተማሪዎች በአካባቢው በሚከሰቱ ድርቅ ሳቢያ ቁጥራቸው እየቀነሰ መጥቷል። ይህንን መንፈሳዊ ዩኒቨርሲቲ ለትውልድ ለማስተላለፍና ተተኪ

ሊቃውንትን ለማፍራት ከገቢው ተማሪዎቹን ለመደገም የሚያስችል ግምቱ 70,000.00 የሆነ የወፍጮ ፕሮጀክት ሰነድ ተዘጋጅቶ የበጎ አድራጊዎችን ድጋፍ በመጠባበቅ ላይ ይገኛል።

የመካነ ሕይወት አቡነ ተክለ ሃይማኖት ገዳም

በሰሜን ምዕራብ የሀገራችን ክፍል የተዳሰሱትን ሌሎች ገዳማት ለጊዜው አቆይተን ወደ ደቡብ የሀገራችን ክፍል እናምራ። በአሁኑ ጊዜ በደቡብ የሀገራችን ክፍል ያሉት የገጠር አብያተ ክርስቲያናት በካህናት እጦት ምክንያት አገልግሎታቸውን እያቋረጡ በመዘጋት ላይ ይገኛሉ። የአጸራር ቤተ ክርስቲያን እንቅስቃሴም በአካባቢው እየጎሳ በመምጣቱ ችግሮቹን ለመፍታት ያሉትን ገዳማት ማጠናከር ወላጎችን ያለው መሆኑን ማገበረ ቅዱሳን ያምናል። በመሆኑም የዚህ ፕሮጀክት ጥናት ለደቡብ እና ለምዕራብ የሀገራችን ክፍል ትኩረት ሰጥቷል።

የመካነ ሕይወት አቡነ ተክለ ሃይማኖት ገዳም በባሌ ሀገረ ስብከት ከጎባ ከተማ የ45 ደቂቃ የእግር መንገድ ወጣ ብሎ በስተ ደቡብ፣ ከግንፍሌ በስተ ሰሜን ደግሞ በባሞ ወንዝ መካከል በደን በተሸፈነ ኮረብታ ስታ ላይ የሚገኝ ነው። ገዳሙ በ1979 ዓ.ም በብፁዕ አቡነ ሰላሣ የተገደመ ሲሆን በውል አይታወቅ እንጂ ቅድመ ታሪክ እንደ ነበረው የሚገልጹ ለውስጣቸው ጸላት እንደ ነበሩ የሚነገርላቸው ጥንታውያን ዋሻዎችና በሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን የተቀሩ ፀዕ ሞች ቦታው ላይ ተገኝተዋል። በሀገረ ስብከቱ ብቸኛ የሆነው ይህ ገዳም በውስጡ መካከላቱን ለማስተዳደር የሚያስችል ገቢ የሌለው በመሆኑ ገዳማውያኑ ለችግር ተጋልጠዋል። ገዳሙን በዘላቂነት ራሱን ለማስቻል የወተት ላም ርባታ፣ የመሬቱ ይዞታ ጥያቄ ከተፈታ ደግሞ፣ የእርሻ ልማት ፕሮጀክት የተጠና ሲሆን ፕሮጀክቱን ተግባራዊ ለማድረግ በጠቅላላ የ97 ሺ 924 ብር ድጋፍ ያስጠፈልጋል። የወተት ላም ርባታውን ለመነሻነት ከአንድ የግል በጎ አድራጊ በተገኘ 35,000 ብር የገንዘብ ድጋፍ ተግባራዊ ለማድረግ ሥራው ተጀምሯል። በአካባቢው ያለውን የካህናት ችግር ለማስወገድ፣ ገዳሙን የትምህርት ማዕከል ለማድረግ የበጎ አድራጊዎች ድጋፍ እየተጠበቀ ይገኛል። ለዚህ ገዳም ማገበረ ቅዱሳን ከበጎ አድራጊዎች ባገኘው ድጋፍ ከ1995 ዓ.ም ጀምሮ በቦታው ለአንድ የአብነት መምህር በወር 300 ብር የገንዘብ ድጎ ለማድረግ የገዳሙ ማገበረሰብ እንዲማሩ በማድረግ ላይ ይገኛል።

አንቀጽ ብፁዓን አቡነ ተክለ ሃይማኖት ገዳም

ወደ ደቡብ ምዕራብ ስንዘልቅ ከአዲስ አበባ 715 ኪሎ ሜትር ርቀት በጂንካ ከተማ ላይ የተቋቋመውን የአንቀጽ ብፁዓን አቡነ ተክለ ሃይማኖት ገዳምን

እናገኛለን። በሀገረ ስብከቱ የሚገኙት አብዛኞቹ ነዋሪዎች አርብቶ አደሮች ወይም አንድ ቦታ ተወስነው የማይኖሩ ናቸው። የክርስትና ትምህርት ያልተሰበሰቡት ከመሆኑም በተጨማሪ በተለይም በቆላማው አካባቢ ቤተ ክርስቲያን እንኳን አልተቋቋመም። በሀገረ ስብከቱ የተወሰኑ አብያተ ክርስቲያናት ያሉ ሲሆን አብዛኛዎቹ ምንም ዓይነት አገልግሎት የማይሰጥባቸው ወይም በአንድ ካህን ብቻ የሚገለገሉ ናቸው። ይህን ሕዝብ የቤተ ክርስቲያን እምነት እና ሥርዓት ተቋቋሽ ለማድረግ ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ሕዝቡን በሀገሩ ባሕል እና ቋንቋ ለማስተማር ጥር 7 ቀን 1992 ዓ. ም ብፁዕ ወቅዱስ ፓትርያርኩ እና ሊቃነ ጳጳሳት የመሠረት ድንጋይ አኑረዋል። በዚህ መሠረት ግንቦት 1995 ዓ.ም ይህ በሀገረ ስብከቱ ብቸኛ የሆነው የአንቀጽ ብፁዓን አቡነ ተክለ ሃይ ማኖት ገዳም እና ካህናት ማሠልጠኛ የሀገረ ስብከቱ ሊቀ ጳጳስ ብፁዕ አቡነ ኤልያስና ሌሎች ብፁዓን ሊቃነ ጳጳሳት በተገኙበት ተመርቆ ተከፍቷል።

በአሁኑ ሰዓት የገዳሙ ሕንጻ ቤተ ክርስቲያን የተማሪዎቹ መኖሪያ ምግብ ማብሰያ ግንባታ ተጠናቆ ከየጠወረዳው የተወጣጡ የአካባቢው ተወላጆች የግብረ ዲቱና እና ቅስና ትምህርት በመማር ላይ ይገኛሉ። ይህም የሀገረ ስብከቱን የአገልጋይ ካህናት እና የሰበኪ ወንጌል እጥረት ለመቀነስ ተስፋ ሰጭ ጅምር እንደ ሆነ ይታመናል። የካህናት ማሠልጠኛው ከጠቅላይ ቤተ ክህነት በተመደበለት በጀት የሚተዳደር ሲሆን ወደ ፊት በሙሉ ኃይል ሥራውን ሲጀምር ግን አሁን የተያዘለት በጀት በቂ አይሆንም። ስለዚህም በገዳሙ ከሚሰጠው ትምህርት ጎን ለጎን ተማሪዎቹ ገዳሙ ባለው ሰፊ መሬት ላይ የልማት ሥራ እያከናወኑ ራሳቸውን እንዲችሉ ለማድረግ ማገባረ ቅዱሳን ግምቱ 53,000 ብር የሆነ የውተት ላም ርባታ እና 25,000 ብር የሆነ የአትክልት ልማት ፕሮጀክት አጥንቶ የበጎ አድራጊዎችን ድጋፍ በመጠባበቅ ላይ ይገኛል።

እዚያው በደቡብ የሀገራችን ክፍል እንዳለን ጉዞአችንን ወደ ምዕራብ አቅጣጫ ስናደርግ ሌላው በጥናቱ የተካተተውን የደብረ በረከት ኮከብ አቡነ ተክለ ሃይማኖት ገዳምን እናገኛለን። ገዳሙ በከፋ ሸካ ቤንች ማጂ ሀገረ ስብከት በሚዛን ከተማ ውስጥ የሚገኝ ነው። ሥፍራው ቀደም ሲል ከሱዳን ተመላሽ የሆኑ ስደተኞችን መቀበያ ማዕከል ነበር። በ1981 ዓ.ም ስደተኞቹ ወደ ሌላ ቦታ ሲዘዋወሩ በወቅቱ የሀገረ ስብከቱ ሊቀ ጳጳስ የነበሩት ብፁዕ አቡነ ሳሙኤል ቦታውን ለልማት ቢጠይቁም ሳይፈቀድ ለረጅም ጊዜ ቆይቷል። በ1992 ዓ.ም በብፁዕ አቡነ እስጢፋኖስ አማካይነት የሰደተኞች መመገቢያ የነበረው አዳራሽ በቤተ ክርስቲያን ሕንጻነት ተዘጋጅቶና ተባርኮ ነሐሴ 24 ቀን 1992 ዓ.ም የጸደቀ አቡነ ተክለ ሃይ ማኖት እና የቅዱስ ዑራኤል ጽላት ገባ። ቦታውም «ደብረ በረከት ኮከብ አቡነ ተክለ ሃይማኖት እና ቅዱስ ዑራኤል

የሲቶች ገዳም» ተብሎ ተሰየመ። ፕሮጀክቱ በተጠናቀቀ 1993 ዓ.ም ገዳሙ ሰባት የሚሆኑ መነ ኮሳዪያት የነበሩት ሲሆን ቀደም ሲል በጥበብ እድ ሞያ የሠለጠኑት እነዚህ መነ ኮሳዪያት የተለያዩ አልባሳት፣ ጥላ፣ ሙካ ሽና የመሳሰሉትን ቢሠሩም ለገበያ መቅ ረብ ባለመቻሉ ገቢ የሌላቸው ሆነዋል። ገዳሙ በአሁኑ ሰዓት በአካባቢው ያለውን የካህናት ችግር ለማስወገድ የአካባቢውን ልጆች በማስተማር በዲቱና እንዲያገለግሉ በማድረግ ላይ ይገኛል።

የዚህ ገዳም መጠናከር ለአካባቢው ምእመናን የሚኖረውን አስተዋዕድና በተለይም ተማሪዎቹ በገዳሙ ውስጥ እየኖሩ እንዲማሩ ለማድረግ ገዳሙን በገቢ ሊደገም የሚችል ግምቱ 25,985 ብር የሆነ የወፍጮ እና ግምቱ 56,048 ብር የሆነ የውተት ላም ርባታ ፕሮጀክቶች ተጠንቀው የበጎ አድራጊዎችን ድጋፍ በመጠባበቅ ላይ ይገኛል።

የቆየ ለቡነ ሳሙኤል ገዳም

በደቡብ የሀገራችን ክፍል ያለንን በዚህ አቆይተን ጉዞአችንን ቀጥታ ወደ ሰሜን የሀገራችን ክፍል ስናደርግ በትግራይ ክልል የምዕራባዊ ማዕከላዊ እና ምሥራቃዊ ዞን አህጉረ ስብከት የተጠኑትን ገዳማት እናገኛለን። የቆየ ለቡነ ሳሙኤል ገዳም በምዕራባዊ ትግራይ ሀገረ ስብከት በታሕታይ ቆራሮ ወረዳ የሚገኝ ሲሆን በአራተኛው ክፍለ ዘመን እንደ ተገደመ፣ በ12ኛው ክፍለ ዘመን በአቡነ ሳሙኤል ምክንያት እንደ ታወቀ ይታመናል። በገዳሙ ያለው አነስተኛ የእርሻ መሬት ቀደም ብሎ በገዳሙ ለነበሩት መነኮሳት የተከፋፈለና በግላቸው እየመረቱ የሚተዳደሩበት ነበር። ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ወደ ገዳሙ የሚገቡት ወጣት መነኮሳት የመሥራት ዐቅም ቢኖራቸውም በድግሳ መኖርና ሁልጊዜ ተመጽዋች መሆን ስለ ሚያስቅቃቸው ገዳሙን እየለቀቁ ይሰደዳሉ። በገዳሙ ዙሪያ ያሉ የአብነት መምህራን የሚያስተምሯቸው ወደ 150 የሚጠጉ ተማሪዎች ይገኛሉ። መምህራኑ አስታዋሽና ግራ በማጣት ለችግር የተጋለጡና ተማሪዎቹም በምግብ፣ በልብስ፣ በመጠለያና የመጻሕፍት እጦት ችግር የተጎሳቁሉ ናቸው። ችግሩን በተወሰነ ደረጃ ለመቀነስ ግምቱ 32,500 ብር የሆነ የንብ ርባታ እና 93,000 ብር የሆነ በሽሬ ከተማ ሊከራይ የሚችል ቤት ለመገንባት ፕሮጀክት ተጠንቆ ለተግባራዊነቱም የበጎ አድራጊዎችን ርዳታ ገዳሙ በመጠባበቅ ላይ ይገኛል።

የደብረ ገሪዛን ቅድስት ማርያም ጉንዳጉንደ ገዳም

በዚህ ክልል ወደ ምሥራቃዊ ዞን ሀገረ ስብከት ስንዘልቅ ከአዲግራት ከተማ ከአንድ ቀን የእግር ጉዞ በኋላ የሚገኘውን

የደብረ ገሪዛን ቅድስት ማርያም ጉንዳ ጉንደ ገዳም እናገኛለን። በዐጂ ዘርዐ ያዕቆብ ዘመን መንግሥት እንደ ተመሠረተ የሚታመነው ይህ ገዳም ምንም እንኳን የዘመን ብዛት ቢፈትነውም ዛሬም ተፈጥሮ ተከታይ አስተ ካክሎ በጠረባቸው የድንጋይ ቋጥኞች ዙሪያውን በከበበው ወንዝ መሀል ከደ ልዳላ ኮረብታ ላይ ከነግርማ ሞገሱ ይገኛል። ገዳሙ አጽራረ ቤተ ክርስቲያን በተለያዩ ጊዜያት በተነሡበት ወቅት እንኳን አንዳችም ጉዳት ያልደረሰበት እና የብዙ ገዳማት እና አድባራት ቅርሳ ቅርስ በአደራ የተቀመጠበት ታሪካዊ ሥፍራ ነው።

ቀደም ብሎ በገዳሙ በርከት ያሉ መነኮሳት የነበሩ ሲሆን በአሁኑ ሰዓት አብዛኛዎቹ በችግር ምክንያት በመሰደዳቸው አራት መነኮሳት ብቻ ቀርተዋል። እነርሱም በረሃብ እና በእርሳት እየተሰቃዩ በገዳሙ ያሉትን ብርቅ እና ድንቅ ንዋያት ቅድሳት በመጠበቅ ላይ ይገኛሉ። ገዳሙና አካባቢው በሙሉ በተራራ ላይ አለቶች በመሸፈኑና የመሬት ይዘታም የሌለው በመሆኑ የልማት ሥራን ለማከናወን አስቸጋሪ አድርጎታል። ስለዚህ ያሉትን መነኮሳት እንኳን በቦታው ለማቆየት እንዲቻል አዲግራት ከተማ ላይ ባለው የገዳሙ መሬት ሊከራይ የሚችል ግምቱ 135 ሺ ብር የሆነ ቤት ለመሥራት የግንባታ ፕሮጀክት ተጠንቆ የበጎ አድራጊዎችን ርዳታ በመጠባበቅ ላይ ይገኛል።

የአባ ሃይራ ገዳም

በዚህ በሰሜን የሀገራችን ክፍል እያለን በፕሮጀክቱ የተቃኘውን የአባ ሃይራ ገዳም እናገኛለን። የአባ ሃይራ ገዳም በትግራይ ክልል በማዕከላዊ ዞን ሀገረ ስብከት ከሃላ መንደር የሦስት ሰዓት የእግር መንገድ ከተጓዙ በኋላ የሚገኝ ነው። ገዳሙ ከተለያዩ ነገሥታት የተበረከቱ ልዩ ልዩ ቅርሶችን ይዟል። በውስጡም ወደ 25 የሚጠጉ መነኮሳትና 25 የሚሆኑ የአብነት ተማሪዎች ይገኛሉ። በአብዛኛው መነኮሳቱ በዕድሜ የገፋ ሲሆኑ የለባቸውን የምግብና የዘወትር ልብስ ችግር በመቋቋም በበአታቸው ጸንተው ይኖራሉ። ገዳሙ በመቼሌ ከተማ ሊከራይ የሚችሉ አምስት ክፍል ቤቶች ያሉት ሲሆን በጥሩ ዋጋ ሊከራይ ባለመቻላቸው የገዳሙ መተዳደሪያ በጠበቃ ከሚመጡ ምእመናን በሚገኝ ገቢ ብቻ የተወሰነ ሆኗል። ይህም የተተኪ ተማሪዎችን ቀጥሮ እና በገዳሙ ያሉትን ቅርሶች ጥያቄ ውስጥ የሚከት ሆኗል። ስለዚህ ገዳሙ ያለበትን የተለያዩ ችግሮችን በማስወገድ ራሱን እንዲችል ለማድረግ በቀዳሚነት በግምት 37,000 ብር በሆነ ወጭ በመክራየት ላይ ያለውን ቤት በተሻለ ደረጃ እንዲገኝ ለማድረግ ነው። በአማራጭ ግምቱ 23,000 ብር የሆነ የንብ ርባታ እና ግምቱ 28,000 ብር የሆነ የእንሰሳት ርባታ ፕሮጀክቶች ተጠንቀው ገዳሙ የበጎ አድራጊዎችን ድጋፍ በመጠባበቅ ላይ ይገኛል።

የደብረ ብሥራት አቡነ ዜና ግርቆስ ገዳም

ወደ መካከለኛው የሀገራችን ክፍል በሰሜን አቅጣጫ ስንዘልቅ በቅድሚያ በጥር ጀክቱ የታቀፈውን የደብረ ብሥራት አቡነ ዜና ግርቆስ ገዳምን እንመለከታለን። በ13ኛ ክፍለ ዘመን በዐፄ ዓምደ ጽዮን ዘመን መንግሥት እንደ ተመሠረተ የሚታመነው ይህ ገዳም በሰሜን ሸዋ ሀገር ስብከት ከእነዋሪ ከተማ በገምት ስድስት ኪሜ ርቀት ላይ ይገኛል። ገዳሙ እንደ ተመሠረተ ወደ 8,000 የሚጠጉ መካከላት ሰፊ የመሬት ይዘታ እንደ ነበራቸው የሚነገር ሲሆን በአሁኑ ሰዓት ቁጥራቸው ወደ 130 የሚጠጉ መካከላት ብቻ በገዳሙ ውስጥ ይኖራሉ። ከእነዚህ ውስጥ አብዛኛዎቹ ቦታው ባለው ቃል ኪዳን የተነሣ በዕድሜ ጠገብ አረጋውያን ናቸው። ገዳሙ ቀደም ሲል ከነበረው የመሬት ይዘታ አብዛኛዎቹ በመንግሥት በመሠረሳቸውና የቀረውም መሬት በተፈጠረው የሰው ኃይል እጥረት ምክንያት ተይዞ ለአርሶ አደር መስጠቱ ያለውን ገቢ በጣም አነስተኛ እንዲሆን አደር ነታል። ይህም አረጋውያን ርዳታ በመጠባበቅ በተሰፋ እንዲኖሩ አስገደዱቸዋል።

በገዳሙ ያሉትን ችግሮች ለማስወገድ ይህንን ጥንታዊ ገዳም ጠብቆ ለትውልድ ለማስተላለፍ በገዳሙ ያለውን ሁኔታ ባገናዘበ መልኩ የተለያዩ ፕሮጀክቶች ተጠንቀቀዋል። ከተጠኑት ፕሮጀክቶች ውስጥ ሁለቱ በሌሎች ፕሮጀክቶች ተጠንቀቀዋል። ከተጠኑት ፕሮጀክቶች ውስጥ ሁለቱ በሌሎች ፕሮጀክቶች ተከናውነዋል። የንብ ርባታ ፕሮጀክቱ በከፊል «ከአጋጥ የቅዱስ ሚካኤል የጸዋ ግንባር» በተገኘ የዐሥር ሺ ብር ድጋፍ በመተግበር ላይ ይገኛል። ወደፊት የዚህ ውጤት ታይቶ ይህንን የንብ ርባታ ፕሮጀክት ለማስፋት ታስቧል።

የምዕራፈ ቅዱሳን በልበሊት ኢየሱስ ገዳም

ሌላው ከዜና ግርቆስ ገዳም በስተ ደቡብ ምዕራብ አቅጣጫ የምናገኘው ይህ የምዕራፈ ቅዱሳን በልበሊት ኢየሱስ ገዳምን ነው። በሰሜን ሸዋ ሀገር ስብከት በእንግሮና ዋዩ ወረዳ ላይ ስሙ በልበሊት በሚባል ቦታ ላይ ይገኛል። ይህ ገዳም ከሌሎች ገዳማት ለየት የሚያደርገው ራሱን ችሎ በእርሻ መተዳደሩ ነው። ከ1991 ዓ.ም ወዲህ በአካባቢው በደረሰው የጉርፍ አደጋ ምክንያት ወደ 48 ሄክታር በሚሆን ቦታ ላይ የሚገኘው የፍራፍሬ የጥጥና የሸንኮራ አገጻ ተክል በጉርፍ ተወስዷል። መሬቱም ከጥቅም ውጭ ሆኗል። በገዳሙ 150 የሚሆኑ መካከላትና መነኮሳዩ ያት ይገኛሉ። በደረሰው የተፈጥሮ አደጋ ለችግር ከመጋለጣቸውም በተጨማሪ ቦታው ቆላማ አካባቢ የሚገኝ በመሆኑ በየጊዜው በሚነሣ የወባ በሽታ ተጠቀሞች እንዲሆኑ አድርጎታቸዋል። በ1993 ዓ.ም ፕሮጀክቱ ሲጠና በርከት ያሉ ተማሪዎች የቅዱሳን የዜማና የንብ ርባታ ስምምነት እየተከታተሉ የነበሩ ቢሆንም መምህራን በወባ በሽታ ታመው በማረፋቸው ተማሪዎቹ መምህር ፍለጋ ወደ ሌላ ገዳም ለመሰደድ ተገደዋል።

ገዳሙ በተፈጥሮ የደረሰበትን አደጋ ለመታደግና ችግሩን ለማስወገድ በገዳሙ ቀሪ መሬት ላይ ግምት 355,980.00 የሆነ የመጠ ስኞት የአትክልት ልማት ፕሮጀክት ተጠንቅቷል። ለዚህ ሥራ ማኅበረ ቅዱሳን በአሜሪካ ሪካ ግንኙነት ጣቢያ አማካይነት ባገኘው የ200,000 ብር ድጋፍ ሥራውን ለማስጀመር በእንቅስቃሴ ላይ ይገኛል።

ይቆያን

ቅዱስ ሐርቤ...

ከገጽ ፳፫ የዞረ/ ዲ.ዮስቆርስ፣አባ አርክ ድንግል፣አባ ብን ያም አባ ተከሥተ ብርሃን፣ አባ ዘመደ ፊልጶስ የሚባሉ ቆሞላት ተመርጠው የኢትዮጵያን ክፍላተ ሀገር ተከፋፍለው እንዲያስተምሩ ተደረገ።

ጥቂት ቆይቶም ቅዱስ ገ/ማር ያም ለጳጳሱ፡- «አባቴ ሆይ፡ ባይሆን የኢጲስ ቆጶስነት ማዕርግ ይጨመር ርላቸው። ምክንያቱም በየሀገረ ስብከታቸው ካስተማሩት ሕዝብ መካከል ለተማሩት ሊቃውንት ቅስና ዲቁና ለመስጠት እንዲችሉ ነው» ብሎ ሊቀ ጳጳሱን ስለ አግባባቸው ፈቃደኛ ሁኔታ ሰባቱን ቆሞላት ኢጲስ ቆጶስ ብለው አባ ሚካኤል ሹመዎቸዋል። እነርሱም በተሰጣቸው ሥልጣን ዲያቆናትን ቀሳውስትን በየሀገረ ስብከታቸው ይሾሙ ጀመር። ይህም ጉዳይ በእስክንድርያ ስለ ተሰማ ፓትርያርኩ አባ ገብርኤል ተቆጥቶ አባ ሚካኤልን ለመገሠጽ ጥሪ አደረገላቸው።

አባ ሚካኤልም የፓትርያርኩን ጥሪ የጠብ መሆኑን ያውቀውት የሆነ ይሁን ብለው የኢትዮጵያውያን ተወላጅ የሆኑትን ሰባት ኢጲስ ቆጶሳትን ሂመተ ሊቀ ጳጳስና ሹመዎቸው ወደ ሀገራቸው ተነሥተው ሄደዋል። ሊቀ ጳጳሱ ግብፅ እንደ ደረሱ ከፓትርያርኩ ጋር ሳይገናኙ በድንገት ካይደ ከተማ ላይ ሀረፉ። የእስክንድርያው ፓትርያርክ አባ ሚካኤል ከሞቱ በኋላ አባ ሚካኤል በኢትዮጵያ ላይ ጳጳሳትን ሹመው እንደ ተመለሱ በመሞታቸው አዘነ። ምክንያቱም ጳጳሱ በሕይወታቸው ቢሆኑ የሹመኛቸውን ጳጳሳት እንዲሸፍና እንዲያግዱ መልሶ ለመላክ ነበር። ግን የፓትርያርኩ ሐሳብ ሳይሰካ ከቀረ በመካከል የግብፅ ንጉሥ ሰምቶ፡- «ሊቃኑ ጳጳሳት ከኢትዮጵያውያን መካከል እንዲሾሙ ለምን አደረገህ» ብሎ ተቆጥቶ የእስክንድርያውን ፓትርያርክ አሰረው። ጉዳዩን ግን ንጉሡ ጠበቅ አድርጎ አልመረመረውም ነበር። በዚህም ምክንያት በእስክንድርያ ውስጥ ብጥብጥ ተነሣ። ጉዳዩም ፓትርያርኩ ያለ አግባብ ስለ ታሰረባቸው ነው። ይህ ነገርም ተመርምሮ ከፍጻሜ ሳይደርስ ከእስር ቤት እንዳለ ፓትርያርኩ አባ ገብርኤል በድንገት ሀረፈ። የኢትዮጵያውያን ጳጳሳትም እስከ ንጉሥ ሐርቤ ገብረ ማርያም/ ዘመን መንግሥት ፍጻሜ ድረስ የጳጳስና መዓርጋቸውን ይዘው በየሀገረ ስብከታቸው ብዙ መንፈሳዊ ትኖራት ሠርተዋል። በዚህ ሁኔታ ንጉሥ ገብረ ማርያም/ ቅዱስ ሐርቤ/ ኢትዮጵያን በመንፈሳዊና በሥጋዊ አጣምሮ በመምራቱ ታላቅ ስመ ጥሩ ንጉሥ ሆኖ ስለ ተገኘ ዓለም በመለካም ዝና ታሪኩን የሚያስታውሰው ሹፍኦል።

ንጉሡ ቅዱስ ሐርቤ ገ/ማርያም/ 36 ዘመን ኢትዮጵያን ከመራ በኋላ ከአብራኩ ለወጣው ለልጁ ለነአኩቶ ለአብ የመንግሥቱን ሥልጣን ከማውረስ ቅድሚያ ለወንድሙ ለቅዱስ ላሊበላ መስጠት እንደሚገባው ከእግዚአብሔር ስለ ተገለጸለት የመንግሥቱን ሥልጣን ለወንድሙ ለቅዱስ ላሊበላ አስረክቦ ከፈጣሪው ክብር ለማግኘት ከሰው ተለይቶ በጸም በጸሎት በሰግደት ከቆየ በኋላ ከእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ተቀብሎ የካቲት 16 ቀን 1164 ዓ.ም. በሮህ ቤተ መንግሥት ውስጥ ሀረፈ።

የቀብሩም ሥነ ሥርዓት ንጉሥ ላሊበላ በተገኘበት ቦታ ላይ ሥነ ሥርዓት በሕይወቱ ባሠራው በቅዱስ ሚካኤል ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ተቀበረ። አሁን ዛሬ ቅዱስ ገ/ማርያም የተቀበረበት ከጥንት ስሙ የቅዱስ ሚካኤል ቤተ ክርስቲያን መሆኑ ቀርቶ ቅዱስ ሐርቤ እየተባለ የሚጠራ ቤተ ክርስቲያን ሆኗል። የቅዱስ ሐርቤ ቤተ ክርስቲያን አዋሳኝ አረማ ማርያምና ማሪባ ጊዮርጊስ ናቸው።

ቅዱስ ሐርቤ ስሙ መንግሥቱ ገብረ ማርያም ይባል እንጂ የሀገራው ሕዝብ ጻድቁ ቅዱስ ሐርቤ እያለ ነው የሚጠራው። የቅዱስ ሐርቤን ታሪካዊ ቦታ ለሚገኝ ሰው ከቅዱስ ላሊበላ ከተማ ተነሥቶ እስከ ዓይነ ቡግና ከተማ ድረስ መኪና ገብቶአል። ከዓይና ከተማ ቅዱስ ሐርቤ ቤተ ክርስቲያን ድረስ በእግር 2 ሰዓት ተኩል ያስኬዳል። ስለዚህ በመንገድ በኩል ችግር የለም። የቅዱስ ሐርቤ በዓለ ዕረፍት የካቲት 16 ቀን ይከበራል። የቦታውን አፈር ቢቀበት ለታመመ ሰው መድኃኒት ነው። በቦታው ያለውም ጠበል በፊዋሽነቱ የታወቀ ነው።

ቅዱስ ሐርቤ በዘመኑ የሠራው የቅድስና ሥራ ብዙ ነው። ስለዚህ ቅድስት ቤተ ክርስቲያን የሰው ጥሩውን ጻድቅ ሥራ ተመልክታ። ቅዱስ የሚያሰኘውን የክብር ስም ሰጥታ ገድል ጽፋለታለች። በዓለ ዕረፍቱንም የካቲት 16 ቀን በየዓመቱና በየወሩም በደመቀ ሁኔታ ታከብራለች።

ይህ ከዚህ በላይ የተዘረዘረው ታሪክ ከገድሉ ጥንታዊ የግእዝ ጽሑፍ ውስጥ በአጭሩ የወጣ ነው።

ምንጭ፡- ትንሣኤ መጽሐት

እርማት

ባለፈው እትም በእናስተዋውቃችሁ 9 ምድ ባወጣው የደብረ ኃይል ቅዱስ ራጉኤል ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ከገጽ 17 ዓ.ም. ሁለት ላይ ዐፄ ሚካኤል በ1574 ዓ.ም. በእንጦጦ ተራራ ላይ ከተማ እንደ ቆረቆሩ የተገለጸው በስሕተት በመሆኑ በ1870 ተብሎ እንዲሰተካከል፤ በተጨማሪም ከገጽ 17 ወደ ገጽ 33 በዛሬው ጽሑፍ መጀመሪያ «ስለ ደብረ ኃይል ቅዱስ ራጉኤል ታቦት የት መጣ ሲነገር አባ ባይነህ የተባሉ መነኮሴ» የሚል ሐረግ የተገኘ ደፊ በመሆኑ አንገባቢያን በዚህ አምልታችሁ እንድታነሱ ከይቅርታ ጋር እንጠይቃለን።

በዚህ አጋጣሚ የደብረ ኃይል ቅዱስ ራጉኤል ቤተ ክርስቲያን ቅዱስ ቤት 125ኛ ክብር በዓል ጥር 1 ቀን 1997 ዓ.ም. በደማኑ ሥነ ሥርዓት የሚከበር በመሆኑ ምእመናን በደብሩ ተገኝታችሁ የበረከቱ ተሳታፊ እንድትሆኑ የደብሩ አስተዳደር ያሳሰባል። ከገጽት ክፍሉ

ቅዱስ ሐርቤ

በአባ ገብረ መስቀል ዘገነቲ ማርያም ቅዱስ ሐርቤ በኢትዮጵያ ከነገሡ ከነገደ ዛጉዌ ነገሥታት ውስጥ 11ኛ ንጉሥ ነው። መናገሻ ከተማውና ተወልዶ ያደገው በላስታ አውራጃ ቡግና ወረዳ ውስጥ ሮሃ ከምትባል ከተማ ነው። በዚህችም ከተማ ክርሱ በፊት፡

1. መራ ተክለ ሃይማኖት
2. ጠጠውድም
3. ገን ሥዩም
4. ሐርቤ
5. ግርማ ሥዩም
6. መይራሪ
7. ቅዱስ ይምርሐ

የሚባሉ ደጋግ ነገሥታት ነግሠው ባታል። ቅዱስ ሐርቤ ከነዚህ ውስጥ የንጉሥ ገን ሥዩም ልጅ ነው። አባቱ ገን ሥዩም ከመንገሥ በፊት የዋግ ሹም ሆኖ ሲያስተዳድር ዑጵፍተ ወርቅ የምት ባል ሴት አግብቶ ይህን ስመ ጥሩውን ጻድቅ ሐርቤን የካቲት 1093 ዓ.ም ወለደ። ሕፃኑም በመልካም ክብካቤ አድጎ ዘጠኝ ዓመት ሲሆነው በቤተ መንግሥቱ ውስጥ መምህር ተቀጥሮለት ንባብና ጻዊት ከቃል ትምህርት ጋር በሚገባ ተማረ። ቀጥሎም ወደ ብልባላ ጊዮርጊስ ሂዶ ከመምህር ሰይፈ ያሬድ ዘንድ ቅኔ ንፍ ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን ከጽሕፈት ጥያ ጋር በሚገባ ተማረ። ከዚያም ወደ ደብረ ሮሃ ተመልሶ ሥርዓተ መንግሥት እየተማረ ቆይቷል። ቤተ ክርስቲያንንም ዲያቆን በመሆን አገልግሎቱን።

ቅዱስ ሐርቤ 25 ዓመት ሲሆነው መርኪዛ የምትባል ሴት በሥርዓተ ተክሊ ልና በሥጋ ወደሙ አግብቶ በ1120 ዓ.ም. ከአባቱ ከንጉሥ ገን ሥዩም ቀጥሎ ነገሡ። ስመ መንግሥቱንም ገ/ማርያም ብሎ ሰየመ። እንደ ነገሡም ከአባቶች ሲ ያያዝ የመጣውን ሥርዓትና ወግ ጠብቆ የማኖር ኹኖአል። ቅዱስ ሐርቤ ብዙውን ጊዜ ወደ መንፈሳዊ ዓለም ያደላ ነበር። የቅዱስ ሚካኤልን ዝክረ በዓል በዓመት ሁለት ጊዜ በከፍተኛ ሥነ ሥርዓት ይዘክር ነበር። እንዲሁም በስሙ ቤተ ክርስቲያንን ተክሎ ይማግባት ነበር። እመቤታችን ከልጅዎ ቃል ኪዳን የተ ቀበለችበትን የካቲት 16 ቀን ይዘክር ነበር። በየአውራጃው ብዙ ቤተ ክርስቲያን እንዲተክል አድርጓል።

የተማሩ ሊቃውንትንም እያሰበሰበ በየቤተ ክርስቲያኑ እንዲያስተምሩ በማድረግ ብዙ ደቀ መዛሙርትን እንዲያፈሩ አድርጓል። የእርቶዶክስ ተዋሕዶ ሃይ ማኖትም በመላ ኢትዮጵያ እንዲሰፋፋና እያንዳንዱ ሕዝብ የቅዱሳት መጻሕፍትን ትርጓሜ ወውቆ ከመጥፎ ነገር እንዲጠበቅ ምኞት ነበረው። በዚህም ሐሳብ ላይ ሳለ

የኢትዮጵያ ጳጳሳት የነበሩት አቡነ አትናቴምስ 30 ዓመት በጽሕፈት መርተው ወደ ሀገራቸው ግብፅ ሲሄዱ በምት ካቸው አባ ሚካኤል የሚባሉ ጳጳስ ከእስክንድርያ ወደ ኢትዮጵያ ተሹ መው መጡ። ንጉሡም በክብር ተቀበላቸው። ጳጳሱም እንደ መጡ በቤተ መንግሥቱ ውስጥ ተቀምጠው ቋንቋ የማይውቁና ዐቅመ ደካማ ከመሆናቸው የተነሣ የአካባቢውን ሕዝብ ከመባረክ በቀር ተዘዋውረው ለማስተማር የማይችሉ ሆኑ። ቅዱስ ሐርቤም ጉዳዩ አሳዘኖት፡- «አባቴ ሆይ፣ የኢትዮጵያ ሕዝብ ብዙ ነው፤ ሰፋቴም የዚያኑ ያህል ነው፤ እርስዎ ከእስክንድርያ የመጡት የኢትዮጵያን ምድር እየዞሩ እንዲባርኩና እንዲያስተምሩ ነው። ነገር ግን ብቻዎን የኢትዮጵያን ሕዝብ እየተዘዋወሩ ለማስተማር ስለማይችሉ ባይሆን ከርስዎ ጋር ተጨማሪ የሚሆኑ ሰባት ጳጳሳት ከእስክንድርያ እንዲላኩልዎት ይጠይቁ። የማይቻል ከሆነ ግን ከኢትዮጵያ ሊቃውንት መካከል ሰባት ቆሞሳት ይምረጡና ተሾመው በኢትዮጵያ ምድር የሚገኙን ሕዝብ የሃይማኖት ትምህርት እንዲያዳርሱ ያድርጉ» ብሎ ጥያቄ አቀረባቸው።

ጳጳሱ አቡነ ሚካኤልም «ንጉሥ ሆይ፣ ሐሳብህ መልካም ነበር። ነገር ግን ከእስክንድርያ ተጨማሪ ጳጳሳት ማስመጣት አይቻልም። ከዚህም ከኢትዮጵያውያን መነኮሳት ውስጥ መርጦ ጳጳሳትን ለመሾም ከበላይ አይፈቀድ ልኝም። ምክንያቱም በ325 ዓ.ም ላይ ተነሥተው የነበሩት 318 ሊቃውንት በፍትሐ ነገሥት፡- ኢትዮጵያውያን ከመካከላቸው ለመንፈሳዊ አገልግሎት ችሎታ ያላቸው ሊቃውንቶቻቸውን መርጠው ሊሾሙ አይችሉም፤ የሚል ውሳኔ አለ። ስለዚህ ጉዳዩ ላይፈጸም ከንቱ ድካም ይሆንብኛል» አሉት። ንጉሡ ቅዱስ ገ/ማርያም ግን፡- «አባቴ ሆይ፣ ቢሆን ሆነ፤ ባይሆን ጉዳዩን በኋላ እናስብበታለን ሆነ ብለው ይጻፉ» አላቸው።

ጳጳሱም የንጉሡን ቃል ለማክበር ሲሉ ለእስክንድርያው ፓትርያርክ አባ ገብርኤልና ለግብፅ ንጉሥ ከለፋ አል ሀፌዝ «ቢቻል ከእስክንድርያ ሰባት ጳጳሳት ተሾመው ይላኩልን፤ ባይቻል ከኢትዮጵያውያን ውስጥ ሰባት ቆሞሳት ተመርጠው ለእኔ ረዳት እንዲሆኑ ጳጳስ ሁነው እንዲሾሙልኝ እጠይቃለሁ» የሚል ደብዳቤ ጻፉ። ፓትርያርኩና ከለፋውም ይህ ደብዳቤ እንደደረሰላቸው ጉዳዩን ተመልክተው ተቆጡ፤ የቁጣ ቃል የተጻፈበት መልእክት መልሱ መጣላቸው።

ደብዳቤውም እንዲህ የሚል ነበር፡- «ለኢትዮጵያ ሊቀ ጳጳስ አባ

ሚካኤል፣ አንተ ራስህ ለኢትዮጵያ ትበቃለህ ብለን ልክንሀል፤ ለማሾምም ሆነ ለመሾም ሥልጣን የለህም፤ የተወሰነ ህልህን ዘመን በሥርዓት ጨርሰህ በሰላም መመለስ ነው እንጂ። በዚህ ጉዳይ የሚያገባህ የለም» የሚልና የመሳሰሉትን የሚያሳዝን ጽሑፍ ጽፈው ላኩላቸው፤ ጉዳዩንም ንጉሡ ቅዱስ ገ/ማርያም ሰማው፤ በዚህም ጉዳይ ንጉሡ ገ/ማርያም። ለዚህ መልስ አጻፋውን ለእስክንድርያው ፓትርያርክ ለአባ ገብርኤልና ለግብፅ ንጉሥ ከለፋ አል ሀፌዝ በደብዳቤ እንደዚህ የሚል ጻፈ። የኢትዮጵያ ንጉሥ የቅዱስ ሐርቤ ቃል፣ ለእስክንድርያ ፓትርያርክ ለአባ ገብርኤል፤ ለግብፅ ንጉሥ ከለፋ አል ሀፌዝ ሰላም ለናንተ ይሁን...

... ኢትዮጵያ ሀገርና ሕዝቧ ብዙ ስለሆነ የተላኩልን ጳጳስ ብቻቸውን የኢትዮጵያን ሕዝብ በሃይማኖት ለማነፅ የማይችሉ መሆኑን አምኜ ቢቻል ከእስክንድርያ ተጨማሪ ጳጳሳት ይላኩልን። ያለበለዚያ ከኢትዮጵያውያን ውስጥ የተማሩና በመንፈሳዊነታቸው የታወቁ ተሹ መው ለተላኩት ጳጳስ ርዳታ እንዲደረግላቸው የሚለው ቁም ነገሩ ጥያቄ ለእናንተ የሚያስከፋ ከሆነ እኔም ወደ ግብፅ የሚመጣላችሁን የኢትዮጵያ ዐባይ ለእናንተ ለግብግውያን ጥቅም በመሆኑ አስከፍቶኛልና የዐባይን ወንዝ መገደቤን ዕውቁት» ብሎ የቁጣ ደብዳቤ ወደ ግብፅ ላከ።

የንጉሡ ደብዳቤም ግብፅ ደርሶ ጳጳሱና የግብፅ ንጉሥ ከለፋ አል ሀፌዝ በንባብ ሰምተውት ደነገጡ። በጉዳዩም ከተወያዩ በኋላ አሳሳቢ መሆኑን ተመልክተው ለኢትዮጵያ ንጉሥ ለቅዱስ ገብረ ማርያም፡- «እኛ ኢትዮጵያውያንን ለመጨቆን ሳይሆን «318 ሊቃውንት በፍትሐ ነገሥት፡- ኢትዮጵያውያን ከመካከላቸው ጳጳሳት መርጠው መሾምም ማሾምም አይችሉም፤» የሚል ውሳኔ ስለአለብን ነው እንጂ ለሌላ አይደለም፤ ከዚህ እንዳን ልክ ላችሁ በእስክንድርያ ቤተ ክርስቲያን ሥርዓት ለአንድ ሀገር አንድ ሊቀ ጳጳስ እንዲሾም ነው የሚያዘው። ነገር ግን ንጉሡ አንተ ከምታዘዝን የላክነው ሊቀ ጳጳስ በውስጡ ጳጳሳት ማድረጉን ትቶ ቆሞስ እያለ ከሊቃውንት እስከ ሰባት ኤጲስ ቆሳሳት እንዲሾሙ ፈቅደናል» የሚል መልስ ጽፈው ላኩ። ደብዳቤውም ለቅዱስ ገ/ማርያም እንደ ደረሰ አስነብቦ ከሰማ በኋላ ከቁጣው ታግሞ ለጊዜው ቀስ በቀስ ከፍጻሜ ለማድረስ ሰባቱ ቆሞሳት ከኢትዮጵያ አውራጃ እንዲመጡ ሆኖ አባ አብርሃም፤ አባ ሲኖዳ፤ አባ ኤዎስጣቴዎስ፤ አባ ዘፈረ

የአጋርፋ ግብርና ቴክኒክ ሞያ ትምህርትና ሥልጠና ኮሌጅ ግቢ ጉባኤ

በኢትዮጵያ አርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በሰንበት ት/ቤተኛ ማደራጃ መምሪያ ስር በመሆን ሰፊ የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት በማበርከት ላይ የሚገኘው ማኅበረ ቅዱሳን በቅዱስ ሲኖዶስ መተዳደሪያ ደንብ ጸድቆለት ሥራ ከጀመረበት ጊዜ አንሥቶ አያሌ ተግባራትን አከናውኗል።

ማኅበሩ በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የሚማሩ የቤተ ክርስቲያን ልጆች ከዘመናዊው ትምህርት ጉን ለጉን የቤተ ክርስቲያን ትምህርት እንዲማሩ በማድረግ በርካታ ተማሪዎችን አስመርቋል።

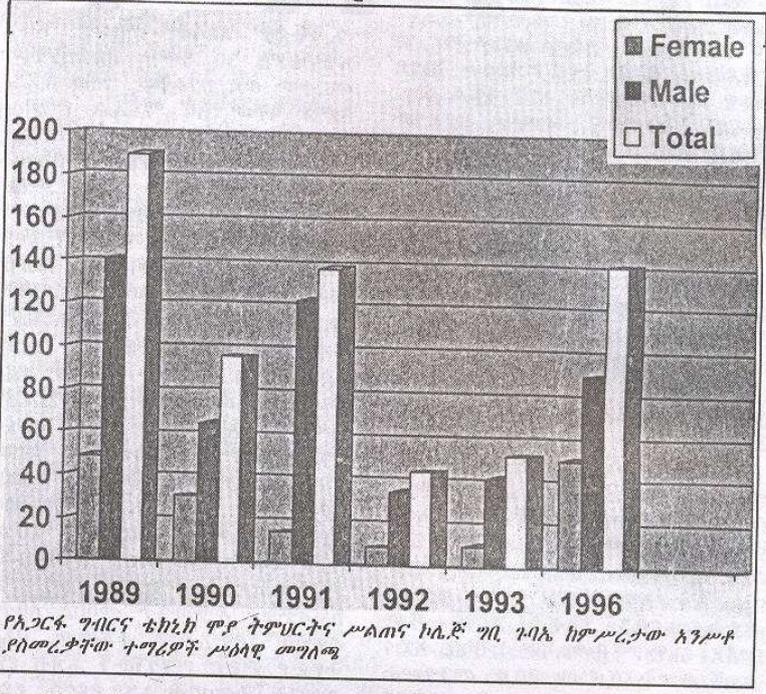
በአሁኑ ወቅት በኢትዮጵያ በሚገኙ የኒሽርስቲያኖች ኮሌጆች አንድ መቶ ዐሥራ አንድ የሚሆኑ ግቢ ጉባኤዎች በማኅበሩ ዕውቅና ተሰጥቷቸው አገልግሎት እየገኙ ሲሆን አርባ ዘጠኝ የሚሆኑ ግቢ ጉባኤዎች በክትትል ላይ ይገኛሉ።

ዕውቅና ተሰጥቷቸው ከዘ መናዋ ትምህርታቸው ጉን ለጉን የቤተ ክርስቲያናቸውን ትምህርት በመከታተል ላይ ከሚገኙት ግቢ ጉባኤዎች አንዱ የአጋርፋ ግብርና ቴክኒክ ሞያ ትምህርት ሥልጠና ኮሌጅ ግቢ ጉባኤ ነው።

ይህ በደቡብ ምሥራቅ ኢትዮጵያ ከአዲስ አበባ 445 ኪሎ ሜትር ርቀት ላይ የሚገኘው ግቢ ጉባኤ በባሌ ሀገረ ስብከት ወደ ሰሜን ምሥራቅ 47 ኪሎ ሜትር ገባ ብሎ በአጋርፋ ወረዳ ቤተ ክርስቲያን በአምቤጌቲ ቅዱስ ጊዮርጊስ አጥቢያ ቤተ ክር ቲያን ይገኛል።

ግቢ ጉባኤው በ1989 ዓ.ም በማኅበሩ ዕውቅና አግኝቶ አገልግሎት ከማግኘቱ በፊት በ1983 ዓ.ም በኮሌጁ ሠራተኞችና ሠልጣኞች እንዲሁም በጦርነት ምክንያት ከአሥመራ ዩኒቨርሲቲ በመጡ ተማሪዎች፣ በጉባ መድኃኔዓለም የጽዋ ማኅበር አባላትና በአጋርፋ የአቡነ ገብረ መንፈስ ቅዱስ ሰንበት ት/ቤት አባላት አማካይነት በቢፍቱ ከጅዋ 1ኛ ደረጃ ት/ቤት ከነምሳ እስከ ስድሳ በሚደርሱ አባላት መንፈሳዊ እንቅስቃሴ እንደ ተጀመረ መረጃዎች ይጠቁማሉ።

በዚያን ወቅት የመምህራን እጥረት ስለነበረ ዘጠኝ ኪሎ ሜትር ርቀት ላይ ከሚገኘው ከአጋርፋ አቡነ ገብረ መንፈስ ቅዱስ ሰንበት ት/ቤት ሰባኬ ወንጌል በማስመጣት ቅዳሜና እሑድ ትምህርት ይሰጥ ነበር። በተጨማሪም የመድኃኔ ዓለም ጽዋን በመከከር ለግቢ ጉባኤው መጠንከር

ከፍተኛ ጥረት ተደርጓል። ጉባኤው በቢፍቱ ከጅዋ 1ኛ ደረጃ ት/ቤት ሲካሄድ ከቆየ በኋላ የተለያዩ ፈተናዎች ስላጋጠመው ከትምህርተ ቤቱ ውጪ በኮሌጁ መማሪያ ክፍሎች አካባቢ በሚገኝ የግራር ዛፍ ሥር ይካሄድ ነበር።

በ1985 ዓ.ም የአጋርፋ ሁለ ገብ የገበሬዎች ማሠልጠኛ ማዕከል ወደ አጋርፋ ሁለገብ የግብርና ልማት ሠልጣኞች ማዕከል ሲቀየር ጉባኤው ለተወሰነ ጊዜ ተቋርጦ ከቆየ በኋላ በሠራተኞችና በጎባ መድኃኔ ዓለም ጽዋ ማኅበር አባላት አነሣሽነት እንደ ገና አንሰራርቶ ሠልጣኝ ተማሪዎችን በማቀፍ በሠራተኛ መኖሪያ ቤት ለብዙ ጊዜ ሲካሄድ ቆይቷል።

ነገር ግን ብዙ ንብረት ባለበት አካባቢ ሠራተኞችና ሠልጣኝ ተማሪዎች ሰፊ የሰንበት ት/ቤት ጉባኤ ማካሄድ ከፍተኛ ፈተና የሚበዛበትና ለአገልግሎቱም አመቺ አልነበረም። በመሆኑም ከንብረት ራቅ ወደ አለ፣ ከሠራተኞች መኖሪያ ጀርባ በሚገኘው ሰፊ ሜዳ ላይ ጉባኤው እንዲካሄድ አባላቱ ተስማምተው የባሌ ሀገረ ስብከት ሊቀ ጳጳስ በነበሩት በብፁዕ አቡነ ሰላማ ቦታው ተባርኮ እስከ 1994 ዓ.ም መጨረሻ ጉባኤው በዚህ ቦታ ሲካሄድ ቆይቷል።

በፈቃድ እግዚአብሔር እንቅስቃሴው የተጀመረው የአጋርፋ ግቢ ጉባኤ በዚህ ሁኔታ ሲካሄድ ቢቆይም

የጉባኤው ቦታ ከሠራተኞች መኖሪያ ቤት ቅርበት ያለው በመሆኑ በኮሌጁ አመራር ቦታው እንዲቀየር ትእዛዝ ተላልፎ ራቅ ብሎ በሚገኘው ተመሳሳይ ሜዳ ላይ እስከ አሁን ድረስ ጉባኤው እየተካሄደ ይገኛል።

እስከ 1988 ዓ.ም ድረስ «በአም ቤንቲ ቅዱስ ጊዮርጊስ ሰንበት ት/ቤት የሠልጣኞች ጉባኤ» በመባል ይጠራ የነበረው ይህ ጉባኤ በማኅበረ ቅዱሳን ዕውቅና ከተሰጠው በኋላ ከ1989-1994 ዓ.ም «የአጋርፋ ሁለገብ የግብርና ልማት ሠራተኞች ግቢ ጉባኤ» ተብሎ ሲጠራ ቆይቷል። ከ1994 ዓ.ም ጀምሮ በመንግሥታዊ መዋቅር «የአጋርፋ ሁለገብ ግብርና ልማት ሠልጣኞች ማዕከል» ወደ «አጋርፋ ግብርና ቴክኒክ ሞያ ሥልጠና ኮሌጅ» ሲቀየር ግቢ ጉባኤውም «የአጋርፋ ግብርና ቴክኒክ ሞያ ትምህርትና ሥልጠና ኮሌጅ ግቢ ጉባኤ» ተብሎ መጠራት ጀምሯል።

ግቢ ጉባኤው በማኅበሩ ዕውቅና ባገኘበት ወቅት የጉባ ጊዜያዊ ንዑስ ማዕከል ገና ያልተጠናከረ ስለ ነበር በኮሌጁ ውስጥ በሚኖሩ የማኅበሩ አባላት አማካይነት ከዋናው ማዕከል ጋር የጠበቀ ግንኙነት በማድረግ ግቢ ጉባኤው እንደ ሌሎች ግቢ ጉባኤዎች አገልግሎቱ እንዲጠናከር ከፍተኛ ጥረት ሲደረግ ቆይቷል። በ1993 ዓ.ም የአጋርፋ ወረዳ ማዕከል ከተመሠረተ በኋላ ግቢ ጉባኤው ከንዑስ ማዕከሉ የራቀ በመሆኑ ወረዳ ማዕከሉ በቅርብ ሆኖ እየ

ተከታተለው አገልግሎቱ በተጠናከረ መልኩ እየተከናወነ ይገኛል።

የአጋርፋ ግቢ ጉባኤ ተማሪዎች መንፈሳዊ ትምህርታቸውን ከመከታተላቸውም ባሻገር ከግቢ ጉባኤያቸው አምስት ኪሎ ሜትር ርቀት ላይ የሚገኘውን የአምቤንቱ ደብረ ፀሐይ ቅዱስ ጊዮርጊስ ቤተ ክርስቲያን ሕንጻ ሲሠራ ድንጋይ በመፍለጥ፣ የልሰን ጭቃ በማቡካት፣ ሥልጣን ክህነት ያላቸው በተለይ በመሳተፍ ገንዘብ አዋጥተው አልባሳት በመግዛት አገልግለዋል።

በዚህ ሳይገደቡ በዘመናዊ ትምህርት ባገኙት ዕውቀት በመጠቀም ለቤተ ክርስቲያኒቷ ችግኝ በመትከል፣ አጥር በማጠር፣ የውጭውንና የውስጡን ጽዳት በመጠበቅ በአጠቃላይ በዕውቀታቸውና በገንዘባቸው እያገለገሉ ይገኛሉ።

ከምረቃ በኋላም ቢሆን በሰበካ ጉባኤና በሰንበት ት/ቤት በመታቀፍ እንዲሁም ሰንበት ት/ቤት በሌለባቸው ቦታዎች ሰንበት ት/ቤት በማቋቋም ጉልህ የሆነ አስተዋፅዖ በማበርከት ላይ ይገኛሉ። ተመራቂዎች የተማሩበትን ግቢ ጉባኤ ባለመዘንጋት ለግቢ ጉባኤው መገልገያ የጸሎት መጻሕፍት፣ የፎቶ ግራፍ ካሜራ፣ ጸናጽልና መቋሚያ ገዝተው አበርክተዋል።

ማኅበረ ቅዱሳን ለግቢ ጉባኤያት ወጥ የሆነ ሥርዓተ ትምህርተ ቀርቦ ተግባራዊ እስካደረገበት እስከ 1996 ዓ.ም ድረስ በተለያዩ ጊዜያት ወደ ኮሌጁ ለሚገቡ ተማሪዎች የተለያዩ ኮርሶች የተሰጡ በመሰጠት ላይ ያሉ ሲሆን፦

- የትምህርተ ሃይማኖት መግቢያና አዕማሪ ምሥጢር፤
- ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን፤
- ከብረ ቅዱሳን፤
- ነገረ ማርያም፤
- የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት፤
- ክርስቲያናዊ ሥነ ምግባር፤
- የቤተ ክርስቲያን ታሪክ /በኢትዮጵያና በዓለም መድረክ/፤
- ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን፤
- የሰብከት ዘዴ፤
- የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር፤
- ወጣትነትና መንፈሳዊነት፤
- ሕይወት ከምረቃ በኋላ፤
- ንዋያተ ቅድሳት፤
- የቤተ ክርስቲያን ወቅታዊ ችግሮችና መፍትሔዎቻቸው፤

በሚሉ ርእሶች ትምህርት ሲሰጥ ቆይቷል። በየዕለታዊና በሳምንታዊ መርሐ ግብር ላይ የተለያዩ ስብከቶችና መዝሙር ጥናት እንዲሁም ድራማ የሚቀርብ ሲሆን ዘወትር ዓርብ የጸሎት መርሐ ግብር ይካሄዳል፤ የተሰጥቶ ትምህርትም አንዱ ሲሆን ከተለያዩ ግቢ ጉባኤያት የሚላኩ ደብዳቤዎችም ጊዜ ተሰጥቷቸው ይነበሳሉ።

የግቢ ጉባኤው ተማሪዎች በዘመናዊ ትምህርታቸው ጥሩ ውጤት እንዲያመጡ የአጠናን ዘዴ፣ የፈተና አሠራር ሥልት፣ የምክር አገልግሎትና በዕረፍት ሰዓታቸው በክርስቲያናዊ ሕይወትና በተለያዩ ርእሶች ዙሪያ በወረዳ ማዕከሉ አማካይነት ትምህርት ይሰጣል።

ግቢ ጉባኤው ይህንን የመሳሰሉትን ተግባራት ሲያከናውን ሁሉም ነገር ተሟልቶለት ሳይሆን የተለዩ ችግሮችን በመቋቋም ነው። የግቢ ጉባኤው ተሳታፊዎች በአቅራቢያው ቤተ ክርስቲያን ባይኖርም ብርድ፣ ነፋስ፣ ውርጭ፣ ፀሐይና ዝናም እየተፈራረቀባቸው እንዲሁም የተለያዩ ድምፆችን ታግሠው መርሐ ግብርን በማጠናከር ሜዳ ላይ ውዳሴ ማርያም እየደገሙ በፍጹም ጥንካሬ እያገለገሉ ይገኛሉ።

አንዳንድ ጊዜ በዝናም ምክንያት ዕለታዊ መርሐ ግብሮችና ተከታታይ ትምህርቶች የሚቋረጡበት ወቅት በመኖሩ የተዘጋጀውን ሥሪዓተ ትምህርት ተከትሎ ለመሄድና በመማር ማስተማሩ ሂደት ላይ ከፍተኛ ተጽዕኖ አሳድሯል።

ከ1994 ዓ.ም በፊት የተማሪዎች የግቢ ቆይታ ዘጠኝ ወራት ብቻ ስለነበር፣ በየዓመቱ ጉባኤው አዲስ አባላትን ስለሚቀበል፣ ጠንካራ ጉባኤን ለመፍጠር አሉታዊ ተፅዕኖ ሲፈጥር ቆይቷል። ነገር ግን በአሁኑ ሰዓት ተማሪዎች የሁለት ዓመት ቆይታ እንዲኖራቸው ስለ ተደረገ ቅጻሚና እሁድ ሳይቀር ማካካሻ ትምህርት ሳቢያ በትምህርታቸው ጫና ቢኖርባቸውም መንፈሳዊ ትምህርታቸውን ሳያቋረጡ በመማር ላይ ይገኛሉ።

ወደ ግቢ የሚገቡት ተማሪዎች በአብዛኛው ሰንበት ት/ቤት ካልተቋቋሙ ባቸው አካባቢ የሚመጡና የተለያዩ የዕድሜ ክልልና መንፈሳዊ ብስለት ላይ የሚገኙ ናቸው። ከዚህም ባሻገር በቂ የመማሪያ መጻሕፍትና መምህራን በሌሉበት ሁኔታ ችግሮችን አግጥሞ ጉባኤው እንዲጠናከር ማድረግ የሚያስመስግን ተግባር ነው።

በወረዳ ማዕከሉ ውስጥ የሚገኙ የማኅበሩ አባላት ያላቸውን መጻሕፍት ለትምህርት ማስተማሪያነት በመሰጠት ወረዳ ማዕከሉም ግቢ ጉባኤውን በቅርብ ሁኖ በመከታተል አስፈላጊ የሆነውን ሁሉ በማሟላት የሚያከናውኑት ተግባር ሊበረታታ ይገባዋል።

የማኅበረ ቅዱሳን ዋናው ማዕከል ሥልጠና ክፍል በክረምት ወራት ከግቢ ጉባኤው የተመረጡ ወጣቶችን ሥልጠና እንዲያገኙት በማድረግ የአገልጋይ ችግር እንዲቀረፍ አድርጓል። ይህ ቤተ ክርስቲያን በሌለበት ቦታ ተጠናክሮ መንፈሳዊ አገልግሎት እየፈጸመ ያለው ግቢ ጉባኤ ከ1984 ዓ.ም ጀምሮ እስከ 1996 ዓ.ም 164 ሴት 658 ልጅ ወንድ በድምሩ 822 ሠልጣኞችን በቤተ ክርስቲያን ትምህርት አስተምሮ በማስመረቅ ለቅድስት ቤተ ክርስቲያን ከፍተኛ አገልግሎት እንዲያበረክቱ አድርጓል።

የጊዜ፡- «የአጋርፋ ግቢ ጉባኤ ታሪካዊ ጻሕፊ»፡- ለግቢ ጉባኤው የተዘጋጀ፡- 1996 ዓ.ም

ዘማዊቷ...

ሀገራችን የሆረ/

በኋላ የብዙ ሰው ኩቴ ተሰማኝ። ትተውኝ እየወጡ ነበር። ማመን ተሳነኝና ቀና ብዬ አየኋቸው። የነካኝ አልነበረም። በመልሱ የተገረመ ይመስል ጭንቅላታቸውን እየወዘወዙ ከሽማግሌዎች ጀምረው እስከ ትንንሾቹ ድረስ አንድ አንድ እያሉ ትተውኝ ወጡ። ከቆምኩበት አልተንቀሳቀሰኩም፤ ከሳሾቼን ከላይ ላይ የጣለልኝ፤ ስቃይን ማየት ያልወደደውን ጌታዬን ዝም ብዬ ላየው ካቀረቀረበት ቀና ብሎ፡- «አንቺ ሴት፣ እነዚያ ከሳሾችሽ ወዴት ሄዱ?» ሲል ጠየቀኝ። ዐይኖቼ እንደ ጻፎችና ፈሪሳውያን በንቀት አላይኝም፤ እጆቼ ድንጋይ አልጨበጡም፤ ድምፁ አላሰበረገገኝም፤ የጌታዬ ደግነቱ ገዛኝ፤ እግሩ ሥር ተደፍቼ ቀኑን ሙሉ ሳነባ ብውል በወደድኩ ነበር። ግን ረክሼያለሁ፤ የእግሩ መረገጫ ምንጣፍ በሆንኩም ስል አሰብኩ፤ ግን በድዬዋለሁ፤ የበደልኩት እንዲህ ያለውን ደግ አባት እንደ ሆነ ሳውቅ አዘንኩ። ኃጢአት የዘጋው አንደበቴን በምሕረት ከፈተው፤ አሁን ከንፈሮቼ አይንቀጠቀጡም፤ አንባዬም ቆሟል፤ «ጌታዬ ሆይ፣ አንድ ሰው እንኳ አልነካኝም» ስል መለስኩለት። በርግራኔ እየተመለከተኝ «እኔም አልፈርድብኸም ሂጂ፤ ደግመሽ ግን ኃጢአትን አትሥሪ» አለኝ።

ከደስታ ብዛት የምናገረው አልነበረኝም፤ በኃጢአት የጨቀየው እኔነቴን በፍቅር አጠበው፤ በውርደት የተደፋው አንገቴን በይቅርታ አቃናው፤ ደስታዬን መገመት የሚቻለው የለም። ከመወገር መጻኔ የፈጠረብኝ ስሜት እላዬ ላይ የተበጫጨቀውን ልብሲን እንድዘንጋው አደረገኝ። እግሮቼም ወዴት እንደሚያዘግሙ አላውቅም። ረጃጅም ቀሚሶች አይታዩኝም፤ ድንጋይ የጨበጡ፣ በንቀትና በመጸየፍ የሚያዩኝም ዐይኖች የሉም፤ የሰቃይ ሞቴም በጌታዬ ተወግዷል። ከቤተ መቅደሱ ወጥቼ በወይራ ዛፎቹ መሐል ቁልቁል ስመርድ ግን ጸጸት የቆመ እንባዬን ከእግሮቼ ጋር ቁልቁል ሰደደው። ስላለፈው ኃጢአቴ አለቀሰኩ። በደሴን ሳያይ ይቅር ያለኝ ጌታ ፍቅሩ አንበረከካኝ፤ ውለታው ከዕቅዱ በላይ ነው፤ ሞቴን በምሕረት ገቶታል፤ ሁሉም የእርሱ ነው። ወደ ቤቴ እስከ ደርሰ ድረስ ለብቻዬ እያወራሁ ነበር። «ጌታዬ ሆይ፣ አመሰግንሁለሁ፤ ደግሞ በፍጹም በፍጹም... ጸግመኛ አልበድላለሁ!!» አልኩት።

ወሰብሐት ለእግዚአብሔር

ይህ ዓምድ በሥርዓቱ ፍጥነትና በጥቃቱ ሰፊት አላሳቢ ደረጃ የደረሰውን ኤች.አይ.ቪ/ኤድስን በመከላከልና በመቆጣጠር ረገድ ማገባረጥ ቅዱሳን ከአክሽን ኤይድ ኢትዮጵያ ጋር በመተባበር የጀመረው ሰፊ ሥራ አካል ሆኖ ከዚህ አትም ጀምሮ የተከፈተ ነው። ማገባረጥን ይህንን ሥራ ሲጀምር ከብዕሩ ወቅቱ አቡነ ጳውሎስ ፓትርያርክ ርዕሰ ሊቃና ጳጳሳት ዘኢትዮጵያ ሊቀ ጳጳስ ዘአክሱም ወላጩ ዘመንበረ ተክለ ሃይማኖት ባገኘው መልካም ፈቃድና መመሪያ መሠረት ሲሆን፣ አጠቃላይ የሥራ ሂደቱም በኢትዮጵያ አርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የልማትና ክርስቲያናዊ ተራድኦ ኮሚሽን የኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ መምሪያ ከትትል እንዲደረግበት ሆኖ ነው።

መፍትሔው ከዚህ አለ

ኢትዮጵያና ኢትዮጵያውያን ስለ ኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ስናወራ ይኸውና 20 ዓመታትን አስቆጠርን። መዛግብት እንደሚገልጹት በሀገራችን ለመጀመሪያ ጊዜ ቫይረሱ የተገኘው እ.ኤ.አ በ1984 ዓ.ም በአዲስ አበባ ከተማ ትኖር በነበረች ሸዋዬ በምትባል አንዲት ሴት ደም ውስጥ ነበር። ከዚያ ጊዜ ጀምሮ ቀናት ቀናትን ሲወልዱ ከቫይረሱ ጋር የሚኖሩ ወገኖች ቁጥር በከፍተኛ ፍጥነት እየጨመረ መጥቶ ዛሬ ከ1.5 ሚሊዮን በላይ ኾኖአል።

የዛሬ 20 ዓመት በሸዋዬ ደም ውስጥ የገባው ይህ ቫይረስ ሸዋዬን ጨምሮ በብዙ ሺ የሚቆጠሩ ኢትዮጵያን ለገልፈው ዳርጓል። በብዙ ሺ የሚቆጠሩ ሕፃናትን ያለ ወላጅ አስቀርቷል። አረጋውያንና አረጋውያትን ግራ ቀባሪ አሳጥቷቸዋል። ዛሬም ለቫይረሱ መስፋፋት ምቹ ሁኔታን የሚፈጥሩ አደገኛ አካሄዶች እንደ መኖራቸው መጠን ጉዳቱ ከዚህም የከፋ ሊሆን እንደሚችል እሙን ነው። ይህንን ጥቃት ለመከላከልም ዓለም በአንድነት የተነሣ እስከመስል ድረስ መጠን ሰፊ ዘመቻ ሲደረግ ይሰማል። ይታያል። በሀገራችንም ቫይረሱ በሸዋዬ ደም ውስጥ በተገኘ በሁለተኛው ዓመት የጤና ጥበቃ ሚኒስቴር የቫይረሱን ሥርዓት የሚያጠናኛ የመፍትሔ ሐሳብ የሚያቀርብ ኃይለ ግብር አቋቁሞ ነበር። ከዚያ ወዲህ በየሥፍራው ተቋቁመው የሚንቀሳቀሱ በርካታ ምግባረ ሠናይ ድርጅቶች ተፈጥረዋል። እነዚህ ድርጅቶች የሚሠሩበት ገንዘብ አልቸገራቸውም። የመንግሥትም ሆነ የግል መገናኛ ብዙኃን ስለ ቫይረሱ የሥርዓት ሂደት፣ እያደረሰ ሰላላው የከፋ ጉዳት፣ መደረግ በሚገባው መከላከል ዙሪያ በሰፊው ያስተምራሉ።

ከምንም በላይ «ማን ያርዳ የቀበረ፣ ማን ይናገር የነበረ» እንዲሉ የዚህችን ጥቅም ተጠቁ የሆኑ ወገኖች የሰዎችን ፊት ሳይሰቀቁ፣ መገለልንና አድልዎን ሳይፈሩ «ትውልድ ይዳን፣ በእኛ ይብቃ» የሚል የተቀደሰ ዓላማ አንገበው በመከላከልን ቆመው ማስተማር ከጀመሩ ወለው አድረዋል። ይህን እንጂ «የቫይረሱ ሥርዓት ጨመረ፣ የሞቱ ሰዎች ቁጥር ጨመረ፣ ከዚህ ዓመት በኋላ ቁጥሩ ቀላል የሚይባል ሕዝብ በዚህ ቫይረስ ይጠቃል፣ ይሞታል... ወዘተ።» የሚል መርዶ እንሰማለን። በአንጻሩ መሻሻል ስለ

መምጣቱ፣ ሕዝቡ የቫይረሱን ሰደድ ስምቶና ተመልክቶ ራሱን እየጠበቀ፣ ቫይረሱን እየተቆጣጠርነው ስለ መሆኑ ብዙም የምሥራች አንሰማም።

ከዛሬ አምስትና ዐሥር ዓመት በፊት ለቫይረሱ ሥርዓት መፋጠን ስበቡ ሕዝቡ ማግኘት የሚገባውን መረጃ በተገባው መንገድ አለማግኘቱ ነበር። ቢያገኝም ስለ ቫይረሱ ሊኖረው የሚገባውን ግንዛቤ የሚያዘባ መረጃ ነበር። አሁን አሁን ግን ከአጠቃላይ የቫይረሱ ጠባይ ጀምሮ እስከ ዝርዝርና ተጓዳኝ ጉዳዮች ድረስ በዘርፉ የተሰማሩ አካላት ተጨንቀው መረጃውን በሚገባ እያሰናዱ ለሕዝቡ ያቀርባሉ። በዚህ የተነሣም ዛሬ ስለ ኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ተጠይቆ በያንስ የመተላለፊያ መንገድ ደብዳቤ ገዳይ ስለ መሆኑ የማያውቅ ኢትዮጵያዊ ይገኛል ብሎ ለመናገር ይከብዳል። ምናልባት «ኤድስ፣ አመንምን፣ ሰንብ፣ ጥላት ቀብጦ፣ የዘመኑ፣ አውሬው፣ ጆከሩ... ወዘተ» እያለ እንደ አካባቢው ባሕልና ቋንቋ የራሱን ስም ሊሰጠው ይችላል ይሆናል እንጂ።

ነገር ግን መረጃው ሁሉ ሕዝቡ በሚገባው መንገድ እየተሰናዳ ቢቀር ብም፣ ሕዝቡም ስለ ቫይረሱም ሆነ ስለ የሚያመጣው ጉዳት ዕውቀቱ ቢኖረውም በመርዶ ፈንታ የምሥራች አልተሰማም፣ በሙሾ ፈንታ የሚያስፈንድቅ የደስታ ዜማ አልተዘመም። ለመሆኑ ይህ ለምን ሆነ? ገንዘቡ፣ መረጃው፣ ዕውቀቱ እያለ ለምን ሕዝቡ የጠባይ ለውጥ ሊያመጣ አልቻለም? ይህንን እውነታን የሚመለከታቸው አካላት ምን ያህል ተገንዝበውት ይሆን? ከተገንዘቡት ስለሠራር ስልታቸውን ለማካከል ወይም ለመቀየር ምን ያህል ዝግጁዎች ሆነዋል? እነዚህ ጥያቄዎች ከመንግሥት ጀምሮ ባሉ አካላት በአፋጣኝ ካልተመለሱ ሀገራችንም ሆነች እኛ ሕዝቧ ሙሾአችንን ስናወርድ እንኖራለን።

በእኛ በኩል ግን በመፍትሔነት ሊሰጡ ከሚችሉት በርካታ ነጥቦች አንዱን ልንጠቀም እንወዳለን። የሰው ልጅ ከአራቱ ባሕርያት ሥጋ /ውኃ፣ ነፍስ እሳት፣ መሬት/ እና ከሦስቱ ግብራት ነፍስ /ለባዊነት፣ ነባቢነት፣ ሕያውነት/ የተፈጠረ፣ በእነዚህ ባሕርያት ተደጋጋፊነትም ግእዛትን ጠብቆ የሚኖር ፍጡር ነው። ሰው ይህ ሚዛናዊ

ተፈጥሮው ተጠብቆ ጠባይዕ አለምሮ አዊውና ጠባይዕ ሥጋዊው ተስማም ተውለት ይኖር ዘንድም ከአምላኩ ጋር ዕለት ዕለት በመገናኘት፣ መንፈሳዊ ብልጥግናን ንብረቱ አድርጎ መኖር አለበት። የሥጋ ባሕርያት አንድነት የሚጓጉት ሳይሆን የሚተባበር፣ የሚነካ ከሰ ሳይሆን የሚሰማማ በአጭሩ አምላክ ቀምሮ እንደ ሠራለት ነው። ይህ ካልሆነ ግን ጠባይዕ እንሰላዊን ይዞ ይኖራል። ዕለታዊ ፍላጎት፣ ተሟልቶ ይረካ ዘንድ ብቻ ይጥራል። ሆኖም የሚመክሩ ትንም፣ የሚወቅሱትን አይሰማም። የዛሬን ልደሰት፣ ልፈንጥዝና ልዝናና ይላል።

በአንጻሩ የሥጋው ባሕርያት የሚዛናቸውን የጠበቁ፣ የሚተባበሩና የሚሰማማ ከሆኑት ግን መጥፎውን ከደግ የሚላይ፣ ጥቅምንም ሆነ ጉዳትን በዕለት ስሜቱ ሳይሆን አምላክ በሰጠው አእምሮአዊ ጥበብ የሚመዘን ይሆናል። የሰው ልጅ ባሕርያቱ የሚዛናቸውን የጠበቁ እንዲሆኑለት ደግሞ ዕለት ዕለት ሥጋዊ ጠባዩን የሚጎሰሙለት፣ የባሕርያት ሥጋውን ሚዛን የሚጠብቁለት መንፈሳውያት ኃይላት ያስፈልገታል። እነዚህም መንፈሳውያት ትምህርቶች በእነርሱ አማካይነት የሚያመጣቸው መንፈሳውያት ምግባራት ናቸው።

የኤች.አይ.ቪ/ኤድስን ሥርዓት በአስተማማኝ ሁኔታ ለመግታት አሁን ያለው የትምህርት አሰጣጥ ሥልጣን ሙሉ በሙሉ ይለወጥ የሚል ጠባብ አቋም ባይኖረንም በእንቅስቃሴያችን ውጤታማ እንድንሆን ለሃይማኖቱ፣ ለታሪኩና ለባሕሉ ልዩ ትኩረት የሚሰጠውን ሕዝባችንን በእምነት ቋንቋ እናስተምረው እንላለን። ኢትዮጵያን በአንድ ወቅት የጉበኝ አንድ አውሮጳዊ «ኢትዮጵያውያን መጽሐፍ ቅዱስን በሕይወታቸው እየተረጉሙ ይኖሩታል እንጂ እንደ አውሮጳውያን ሲኖሩት ብቻ አይሰሙም።» ብሏል። የዚህን ምክንያት ሲያስረዳም «የኢትዮጵያውያን ባሕል የሚገለጹባቸው ነገሮች በሙሉ መጽሐፍ ናቸው። ከሰም አሰያየማቸው ጀምሮ ክርስቲያንነታቸውን በልብታቸው፣ በሰውነታቸው፣ በሥነ ቃላቸው ወዘተ ይገልጹታል። የሃይማኖት አባቶቻቸውን ቃል እንደ እግዚአብሔር ቃል ያከብራሉ። ስምተው በጥንቃቄ ይፈጽማሉ። ከሞት በኋላ ስለሚኖረው ሕይወት ትልቅ ትኩረት

ብዑዕ አቡነ ናትናኤል የአርሲ ሀገረ ስብከት ሊቀ ጳጳስ በሀሰፒታል ተገኝተው ሕመማንን ለንጹጽና።

ሰጥተው ለቃለ እግዚአብሔር ይገዛሉ» ብሏል። ይህ ደግሞ ሀገሪቱን የሚወዱ ሆኑ የማይወዱ በአንድነት ተባብረው ሲመሰክሩት የኖሩትና የተናገሩት እውነት ነው።

የኢትዮጵያ አርቶዳክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን፡- «ለኢትዮጵያውያን የማንነት አንድነት ታላቅ አስተዋፅዖ አድርጋለች» ሲባል ሕዝቡ ከሥጋዊነቱ ይልቅ መንፈሳዊነቱን አክብሮና ወደ እንዳያር ማድረግ ነው። በመሆኑም በዚህ ሆኖ ሀገር ባላት ተሰሚነት ሕዝቡ በሥጋውም ይሁን በነፍሱ ከሚመጣበት ፈተና ሁሉ ነጻ እንዲሆን በዘማችነትም ሆነ በአዝማችነት ግንባር ቀደም ሆኖ ስትሳተፍ ኖራለች። አሁንም በመሳተፍ ላይ ትገኛለች።

ታዲያ ባለ በሌለ ኃይሉ እያጠቃን ያለውን የዚህን ሻይረስ መዛመትና ጉዳት በመዋጋትም ቅድስት ቤተ ክርስቲያናችን ወላኝ ሚና እንዳላት እናምናለን። በተለያዩ አካላት የተደረገው ጥረት ሁሉ ምንም ዓይነት ውጤት አላስገኘም ባይባልም ብዙ ገንዘብ ወጥቶ በርካታ የሰው ኃይል ተመድቦና ብዙ ስብሰባዎች ተካሂደው የሥራው ውጤት የዚያን ያህል ሲሆን አልታዩም። ሠራተኞች በብዙ ቁጥር የሚሞቱ ተው እየባዛ እናያለን። ብዙ ገንዘብ በፊሰስ ቁጥር ብዙዎች በሻይረሱ ሲያዙ እንመለከታለን። ስለዚህ የሚያልቀው ወገን እስከ ሆነ ድረስ ጊዜ ላንወለድ አካሂዳችንን መፈተሽና የሚሰተካክለውን ማስተካከል አለብን እንላለን።

በእኛ በኩል አነዋውሩ ሁሉ በክርስትና ሕግጋት በታሸው በዚህ አርቶዳክሳዊ ምእመን መካከል ሻይረሱን በመዋጋት ሁኔታ ለውጥ ለማምጣት ክርስቲያናዊ መፍትሔ፣ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትምህርትና በውስጡም የሚገኘውን ምክርና ተግባር ልንከተል ልንጠቀምበትም ይገባል። ለዚህ ደግሞ ለሕዝቡ የክርስትናን ህ...ሁ ከማስቆጠር ጀምሮ ቃለ እግዚአብሔርን እየፈተፈተች ስታጉርስ ለኖረችህ ለኢት

የጽያ አርቶዳክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ቀዳሚው ቦታ ሊሰጣት ይገባል። ቤተ ክርስቲያናችን ከመኞውም ጊዜ በበለጠ ኢትዮጵያውያንን ከመጣባቸው ችግር ለመታደግ ቆርጣ ተነሥታለች። ለዚህ ውሳኔዋ ተግባራዊነትም ችግሩ በየጉባኤዎቿ ቀዳሚ የመወያያ ርዕሷ ሆኗል። ታዲያ ምናልባት ይህንን ዝግጁነቷንና በዚች ሀገር የነበራትንና ያላትን የለውጥ ሐዋርያነት ያልተገነዘቡ አካላት ካሉ በፍጥነት ተገንዝበው ለቤተ ክርስቲያናችን የቴክኒክና የፋይናንስ እገዛ በመስጠት ሊያግዟት ይገባል እንላለን።

እንደ ቤተ ክርስቲያናችን ሥርዓት በጥቅምት ወር በሚደረገው የቅዱስ ሲኖድ ደስ ምልዓተ ጉባኤ አባቶች ለጉዳዩ ትኩረት በመስጠት ቤተ ክርስቲያናችን ችግሩን በመቅረፍ ረገድ እስከ አሁን ያደረገችውን እንቅስቃሴ ገምግመዋል። ያጋጠሙትን ችግሮች ለይተው አስቀምጠዋል። ከዚህም ባለፈ የቅዱስ ሲኖድ ደስ ጉባኤ እየተካሄደ ከነበረባቸው ዕለታት መካከል ለሦስት ቀናት ያህል በየአካባቢው ተሰማርተው ልጆቻቸውን አስተምረው ተመልሰዋል። ሐዋርያዊ ጉዞአቸውም ሌሎች ተመሳሳይ ጉዞዎች ቢካሄዱ ከፍተኛ ለውጥ ማምጣት እንደሚቻል አስገንዝቧል። ስለዚህም በሻይረሱ በስፋት የመጠቃታችን ችግር መፍትሔ ከዚህ አለና የሁሉም ርዳታና ርብርብ ቅድስት ቤተ ክርስቲያንን በቀዳሚነት የሚያካትት ይሁን እያልን ከተጓዙት አባቶች መካከል ብዑዕ አቡነ ኤልያስ የጋሞ ኅፋና ደብብ አሞ ሀገረ ስብከት ጳጳስ የሰጡንን ሐሳብ እንደ ማጠቃለያ አቅርበናል።

ከጥቅምት 18-21 ቀን 1997 ዓ.ም የተደረገው ሐዋርያዊ ጉዞ መልካም ነበር። እኔ የደረሰኝ የሥራቅ ሸዋ ሀገረ ስብከት ናዝሬት ነበር። ሕዝቡ በተመሰጠ ትምህርቱን ይከታተላ ነበር። በእርግጥ አንዳንድ ስለ በሽታው መነሣቱ ቀርቶ ትምህርት ብቻ ለመማር ፍላጎት ነበረው። ሆኖም ግን ቃለ እግዚአብሔር ሰዎች ከዘመት እንዲሸሹ የውስጥ ንጽሕ

ናቸውን እንዲጠበቁ የሚያዝ በመሆኑ እኛም መንፈሳዊ ይዘቱን ያለቀቀ በሽታውን የተመለከተ ትምህርት አስተላልፏል። እንዲህ ዓይነቱ ጉባኤ ብዙ የድንገት ምርት የሚያስገኝ ስለሆነ ተጠናክሮ ቢቀጥል መልካም ነው።

ለላው፡- አብዛኛው የኢትዮጵያ ሕዝብ በቤተ ክርስቲያን አባቶች በአባወ ካህናት መካከል እጅ እንደ ሆነ ከሀገር ተርፎ መላው ዓለም የሚያምንበት ጉዳይ ነው። በዚህ መሠረት ቤተ ክርስቲያን ለኢትዮጵያ የሞላችውን ውለታ ያህል ኢትዮጵያ ለራሷ አልሞለችም። በቀድሞ ጊዜ ቤተ ክርስቲያን የሀገር፣ የሕዝብ ጠባቂ በመሆኗ ሕዝብን እንድትጠብቅ የእግዚአብሔርን ቃል እንድትሰተላልፍ የፊደሉ ጣቢያ ነበራት። በትምህርት ቤት ተማሪው ክፍል ከመግባቱ በፊት የግብረ ገብ ትምህርት ታስተምር ነበር። በሀሰፒታል ሕመማንን የሚባርኩና የሚያጽናኑ አባቶችን መድባታትም ለሚሞቱትም የነብዙ ሥርዓት ተፈጽሞ ነበር። በማረሚያ ቤትም እንደዚሁ፣ ዛሬ ይህ ሁሉ መንፈሳዊ የአገልግሎት ድርጅቶች መንግሥት መልሶ በፈቅድላት ቤተ ክርስቲያን፣ ኤች.አይ.ሲ/ኤድስን በመከላከልና የችግሩ ተጠቂዎችንም መኖር እንደሚቻል ተስፋ እየሰጠች በመንከባከብ መልካም ውጤት ልታስመዘግብ ትችላለች። ምክንያቱም ክርስቲያኑ ሕዝብ ለቤተ ክርስቲያን ድምፅ ታዛዥ ነው።

ወሰብሐት ለእግዚአብሔር

አዲስ መጽሐፍ

መርሐ ልዑካን

- * አገልግሎት ምንድነው? * ከአገልጋይ ምን ይጠበቃል?
- * አገልጋይ ማን? * አገልጋዮች ለምን ይጠራሉ?
- * የአገልግሎት ዝግጅት * አገልጋይና የሥራው ዘርፍ

እነዚህንና ሌሎች ነጥቦችን በማካተት በአገልግሎት ዙሪያ የተዘጋጀ መጽሐፍ በሥርዓት ላይ ውሏል።

እዘጋጅ፡- ዲ/ን ክፍያለው ጥላሁን

መጽሐፍ የሚገኝበት አድራሻ

- * በሁሉም የሐመር መጽሔትና የሰም ጽድቅ ጋዜጣ ማከፋፈያዎች /ማገባረት ቅጽ ላይ/
- * በቅዱስ ራጉኤል ቤተ ክርስቲያን መጻሕፍት መሸጫ ስቆች /መርከብ/
- * በአርያም መንፈሳዊ መዝሙር ቤት /አውቶብስ ተራ/
- * በዋሽራ መጻሕፍት መሸጫ መደብር /አዲስ ከተማ ት/ቤት ፊት ለፊት/

ፊተና የሚመጣው ከየት ነው?

በፊተና የሚጸና ሰው የተባረከ ነው። /ያዕ. 1=12/

/መምህር ደደኔ ሽፈራው/

ባለፊው ስትም እንደ ተመለከትነው ፊተናን እንደ ወጥመድ፣ እንደ መረብ፣ እንደ መሰናክል የሚያመጣው ጥንተ ጠላታችን ሰይጣን ነው። ምክንያቱም ጥንት አዳምንና ሔዋንን በምኞት ፈትኖ የጣላቸው እርሱ ነው። ዘፍ.3፥1 | 1፡ራ.12፥7-9። በአዲስ ኪዳንም ጌታችንና አምላካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በገጸመ ቆርንቶስ በፈቃዱ በተፈተነው ፊተና ስስትን በትዕግሥት፣ ፍቅረ ንግድን በጸሊኦ ንግድ፣ ትዕቢትን በትሕትና ድል በማድረግ ፊተና ከሰይጣን መሆኑን አሳይቶናል። ይኸውም ለእኛ አብነት ሲሆን ነው። ማቴ.4፥1-11። ቅዱስ ማቴዎስ በዚህ ምዕራፍ ላይ ሰይጣንን ፈታኝ ብሎታል።

ሰይጣን ሰውን ለመፈተን የሚገባበት በር፣ የሚሸልከበት ቀዳዳ አለው። ይህም የእያንዳንዱ ሰው ድካም ነው። ስለሆነም የፊተና መምጫውን መንገድ በውቀት ለሕይወታችን መጠንቀቅ ይገባናል። ባለፈው እትማችን ፊተና ከየት እንደሚመጣ በዝርዝር ተመልክተናል። በዚህም መሠረት፡- 1ኛ. ፊተና ከራስ ይመጣል። 2ኛ. ፊተና ከባልንጀራ ይመጣል። 3ኛ. ፊተና ከሥልጣን ይመጣል። የሚለትን ለማየት ሞክረናል። የተቀሩትን ደግሞ እንደሚከተለው እንመለከታለን።

ምና፣ አንዳችንም ልንወስድ አይቻለንም፤ ምሳብና ልብስ ከኖረን ግን፣ እርሱ ይበቃናል። ዳሩ ግን ባዕል ጸጎች ሊሆኑ የሚፈልጉ በጥፋትና በመፍረስ ሰዎችን በማያሰጥምና በሚያሰንፍ በሚጉዳም በብዙ ምኞትና በፊተና በወጥ መድም ይወድቃሉ። ገንዘብን መውደድ የከፋት ሁሉ ሥር ነው። አንዳንዶችም ይህን ሲመኙ፣ ከሃይማኖት ተሳስተው በብዙ ሥቃይ ራሳቸውን ወጉ። ብሎታል። 1ኛ ጢጥ.6፥7-10። በዚህም መሠረት ከጥንት ጀምሮ ብዙ ሰዎች በፍቅረ ንግድ ሲጉዱ እናያለን። በመጽሐፈ ኢያሱ እንደ ተጻፈው የዛራን ልጅ አካንን በድንጋይ ተወግሮ በእሳት ተቃጥሎ እንዲሞት ያደረገው ለፍቅረ ንግድ ብሎ የእግዚአብሔርን ሥርዓት በመተላለፍ ነው። ከዚህ በኋላ በእርሱ ምክንያት ተቆጥቶ የነበረ እግዚአብሔር ከቁጣው ተመልሷል። አ.ያ.7፥1-26። እግዚአብሔር ስለ ሳኦል፡- «ሳኦል እኔን ከመከተል ተመልሶአልና፣ ትእዛዜንም አልፈጸመምና፤ ስላነገሥሁት ተጸጸትሁ።» ብሎ ለባለሟሉ ለሳሙኤል የተናገረው የሳኦል ልብ በፍቅረ ንግድ ተነድፎ የአማራቃውያንን ሀብት ንብረት በመሰብሰብ ነው። ይህን እንዳያደርግ እግዚአብሔር አስጠንቅቆት ነበር። 1ኛሳሙ.15፥10-11። ነቢዩ ሳሙኤልም፡- «የእግዚአብሔርን ቃል ንቀሃልና እግዚአብሔር ንጉሥ እንዳትሆን ናቀህ።» ብሎታል። 1ኛሳሙ.15፥23። የነቢዩ የአልሳዕ ደቀ መዝሙር ግያዝ በመምህሩ በኤልሳዕ ርግ ማን ከራስ ፀጉሩ እስከ እግር ጥፍሩ በለምዕ የነደደው፣ ልቡ በፍቅረ ንግድ ተቃጥሎ በጉን ከሮርያው ሰው ከንዕ ማን ወርቅና ብር በመቀበሉ ነበር። 2ኛነገ.5፥20-27። ከዚያም በፊት በሕገ ልቡና ዘመን የያዕቆብ ልጆች የሴፍን ከመሰለ ወንድማቸው ይልቅ ብርን አስበልጠው ለእስግዚአላውያን ነጋዴዎች በሃያ ብር ሸጠውታል። ዘፍ.37፥28። ያ ብር ግን ከረሀብ ዘመን አላዳናቸውም። ዘፍ.42፥1-2። ከዮሴፍ ጋር ግን የእግዚአብሔር በረከት ነበር። «የሴፍም በጌታው ፊት ሞገስን አገኘ፤ እርሱንም ያገለገለው ነበር፤ በቤቱም ላይ ሾመው፣ የለውንም ሁሉ በእጁ ሰጠው። አንዲህም ሆነ፤ በቤቱ ባለውም ሁሉ ላይ ከሾመው በኋላ እግዚአብሔር የግብግብውን ቤት ባረከው፤ የእግዚአብሔር በረከት በውጭም በግቢም ባለው ሁሉ ላይ ሆነ።» እንዳለ። ዘፍ.39፥4-6። በአዲስ ኪ

4ኛ/ ከገንዘብ፡- አያያዙን ካላወቅንበት፣ ሠርተን ሳይሆን ሰርቀን ማግኘት ከፈለግን፣ በተሰጠን ማመስገን ሲገባን ያልተሰጠንን የምንሻ ከሆነ፣ ዓሥራት ለማውጣት ምጽዋት ለመመጽወት የምንሰስት ከሆነ፣ ከእግዚአብሔርና ከሰው ይልቅ ገንዘብን የምንወድ ከሆነ ፊተና ነው። ይኸንን በተመለከተ በብሉይም በሐዲስም ብዙ ተብሏል። ይልቁንም በአዲስ ኪዳን ጌታችንና አምላካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ገንዘብ የሰውን ልጅ ምን ያህል እንደገዛው ለመግለጥ «ጌታ» ብሎታል። «ለሁለት ጌቶች መገዛት የሚቻለው ማንም የለም፤ ወይም እንዴት ይጠላል፤ ሁለተኛውንም ይወዳል፤ ወይም ወደ አንዱ ይጠጋል፤ ሁለተኛውንም ይንቃል፤ ለእግዚአብሔርና ለገንዘብ መገዛት አትችሉም።» እንዳለ። ማቴ.6፥24። ጌታችን በገጸመ ቆርንቶስ በፈቃዱ ከተፈተናቸው ፊተናዎች አንዱ ፍቅረ ንግድ ነበር። በወንጌል እንደ ተጻፈው፡- «ዲያብሎስ እጅግ ረጅም ወደ ሆነ ተራራ ወሰደው፣ የዓለምንም መንግሥታት ሁሉ ከብራቸውንም አሳይቶ፣ ወድቀህ ብትሰግ ድልኝ ይህን ሁሉ እሰጥላሁ አለው። ያን ጊዜ ኢየሱስ፡- ሂድ አንተ ሰይጣን፤ ለጌታህ ለአምላክህ ስገድ እርሱንም ብቻ አምልክ ተብሎ ተጽፎአልና አለው።» ማቴ.4፥8-10። ጌታችን ለሁለቱ ፊተናዎች ላይ የፈታኝን ስም ሳይጠራ መልስ በመመለሱ ማንነቱን ያወቀበት አልመሰለውም ነበር። ለዚህም ነው በሦስተኛው ፊተና ላይ፡- «ሰይጣን» ብሎ ስሙን ጠርቶ የገሠጸው። እርሱም እንደ ጠሰ በኖ፣ እንደ ትቢያ ተባቶ ጠፍቷል። ጌታችን በምድራዊ ክብር በወርቅና በብር በፈቃዱ የተፈተነው ለእኛ አብነት ለመሆን ነው። ይኸውም ጥንተ ጠላታችሁ ዲያብሎስ በምድራዊ ክብር በወርቅና በብር ይፈትናችኋልና ዕውቁበት ሲለን

ነው። ስለዚህ ሰይጣን በፍቅረ ንግድ እንዳያጠምደን መጠንቀቅ አለብን። በፍቅረ ንግድ የተያዘ ሰው ማንንም መውደድ አይችልምና። ለምሳሌ አንድ ከወንድሙ ይልቅ የወንድሙን ሀብት ንብረት የሚወድ ሰው፡- «መምህር ሆይ፣ ርስቱን ከእኔ ጋር እንዲካፈል ለወንድሜ ንገረው።» በማለት በጌታ ፊት ተናግሮ ነበር። ጌታችን ግን «የሰው ሕይወት በገንዘብ ብዛት አይጠደለምና ተጠንቀቁ፤ ከመጉምጃትም ሁሉ ተጠቀሱ።» በማለት እርሱንም ሌሎችንም አስጠንቅቆቸዋል። ከዚህም ጋር ገንዘብን የሚወድ ሰው ፍጻሜ ምን እንደ ሆነ በምሳሌ አስተምሯቸዋል። «አንድ ባዕል ጸጋ ሰው እርሻው እጅግ ፍሬያማ ሆነችለት። እርሱም፡- ፍሬዬን የማከማችበት ስፍራ አጥቻለሁና ምን ሳድርግ ብሎ አሰበ። /ዓሥራት አወጣለታለሁ፣ ለድሆች እመግባለሁ አላለም/። ጌተራዬን አፍርሼ ሌላ የሚበልጥ እሠራለሁ። በዚያም ፍሬዬንና በረከቴን ሁሉ አከማቻለሁ፤ ነፍሴንም /ሰውነቴንም/፡- አንቺ ነፍሴ፣/አንቺ ሰውነቴ/፣ ለብዙ ዘመን የሚቀር ብዙ በረከት አለሽ፤ ደራ፣ ብዬ፣ ጠጭ፣ ደስ ይበልሽ፣ እሳታለሁ አለ። እግዚአብሔር ግን፡- አንተ ሰነፍ በዚህች ሌሊት ነፍሴን ከአንተ ሊወስዱአት ይፈልጋታል፤ ይህን የሰበሰብኸው ለማን ይሆናል? አለው። ለራሱ ገንዘብ የሚያከማች፣ በእግዚአብሔር ዘንድም ባዕል ጸጋ ያልሆነ እንዲህ ነው።» እንዳለ። ሉቃ.12፥13-21።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ፍቅረ ንግድ ምግባርን ብቻ ሳይሆን ሃይማኖትንም ጭምር እንደሚጉዳ ተናግሯል። በተለይም በእርሱ እግር ለሚተካው ለልጁ ለጢሞቴዎስ ሲጽፍለት፡- «ወደ ዓለም ምንም እንኳ አላመጣን

ዳንም ዘመን ከዐሥራ ሁለቱ አንዱ ይሁዳ ከሙዳዩ ምጽዋት ይሰርቅ የነበረው። በኋላም ጌታን በሠላሳ ብር የሸጠው ልቡናው በፍቅር ንዋይ የተቃጠለ ሰው በመሆኑ ነበር። ዮሐ. 12፡5-7፤ ማቴ. 26፡14-16። ዛሬም በይሁዳ መንገድ ተጉዘው ሙዳዩ ምጽዋቱን የሚመዘብሩ። ወልድ ዋሕድ የምትል ሃይማኖታቸውን የሚሸጡ ሰዎች አሉ። ጌታችን ሞትን ድል አድርጎ በተነሣ ጊዜ በመቃብሩ ዙሪያ የነበሩ ጠባቂዎች፡- «እኛ ተኝተን ሳለን ደቀ መዛሙርቱ በሌሊት መጥተው ሰረቁት።» ብለው የዋሹት አይሁድ በገንዘብ ስለ ደለሏቸው። ፍቅር ንዋይ አሸንፎአቸው ነው። ማቴ. 28፡11-15። ዛሬም በየፍርድ ቤቱ የሚቀርቡትን ምስክሮች ብንመለከት በገንዘብ ተደልለው በሐሰት የሚመሰክሩ አይጠፉም። ከጠበቆችም ቅንጣት ያህል እውነት የሌለውን ጉዳይ ስለ ገንዘብ እውነት ነው ብለው የሚከራከሩ ይኖራሉ። ከዳኞችም ፍርድ የሚያጓድሉ ደህ የሚበድሉ ይኖራሉ። በዘመነ ሐዋርያትም ሐናንያንና ሰጲራን ከምእመናን ተለይተው እንዲቀሰፉ ያደረጋቸው ፍቅር ንዋይ ነው። ዮሐ. ፫፡5፡1-11።

ከዚህም ሌላ ለሠራተኞቻቸው መክፈል ከሚገባቸው ግማሹን እንኳን የማይከፍሉ ግለሰቦች እና ድርጅቶች አሉ። ከዚህም አልፎ በየምክንያቱ የሠራተኞቻቸውን ላብ የሚያስቀሩ ጥቂቶች አይደሉም። እንዲሁም የሚያደርጋቸው ፍቅር ንዋይ ነው። ስለ እነዚህም ሐዋርያው ቅዱስ ያዕቆብ፡- «አሁንም እናንተ ባዕል ጠጎች፣ ስለሚደርሰባችሁ ጭንቅ ዋይ ዋይ እያላችሁ አልቅሱ። ሀብታችሁ ተበላሽቷል። ወርቃችሁም ብራችሁም ዝጋል። ዝጋታም ምስክር ይሆንባችኋል። ሥጋችሁንም እንደ እሳት ይበላል። ለኋለኛው ቀን መዝገብን አከማችታችኋል። እነሆ፣ እርሻችሁን ያጨዱት የሠራተኞች ደመወዝ በእናንተ ተቀምጦ ይጮኻል። የአጫጆችም ድምፅ ወደ ጌታ ፀባዖት ጆሮ ገብቶአል። በምድር ላይ ተቀማጥላችኋል። በሴላኝነትም ኖራችኋል። ለእርድ ቀን እንደሚያወፍር ልባችሁን አወፍራችኋል። ጻድቁን ኩንናችሁ ታል። ገድላችሁትማል። እናንተን አይቃወምም።» ብሏል። ያዕ. 5፡1-6። ስለዚህ ክርስቲና ማለት በፍቅር እግዚአብሔር፣ በፍቅር በጽ መኖር እንጂ በፍቅር ንዋይ መኖር አለመሆኑን ዐውቀን እንደ ነቢዩ እግዚአብሔር ጻዊት «ከእላፋት ወርቅና ብር ይልቅ የአፍህ ሕግ ይሻለኛል።... ከወርቅና ከዕንቁ ይልቅ ትእዛዝህን ወደድሁ።» ልንል ይገባል። መዝ. 118፡72፤ 127። ሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ፡- «ከአባቶቻችሁ ከወረሳችሁት ከከንቱ

ነገራችሁ በሚያልፍ ነገር በብር ወይም በወርቅ ሳይሆን፣ ነውርና እድፍ እንደ ሌለው እንደ በግ ደም በክብር የክርስቶስ ደም እንደ ተዋጃችሁ ታውቃላችሁ።» በ ማለት የተናገረውንም በልቡናችን ጽላት መቅረጽ አለብን። 1ኛጴጥ. 1፡18-19። እዚህ ላይ ማወቅ የሚገባን ነገር ቢኖር ወጥቶ ወርዶ ገንዘብ ማግኘት ኃጢአት አለመሆኑን ነው። ነገር ግን ወጥተው ወርደው ያገኙትን ገንዘብ ማምለክ፣ ወጥተው ወርደው ባገኙት ገንዘብ መንፈሳዊ ሥራ አለመሥራት፣ የእግዚአብሔርን ግራ ሥራት አለማውጣት ኃጢአት ነው። «ሰው እግዚአብሔርን ይሰርቃልን? እናንተ ንት ግን እኔን ሰርቃችኋል። እናንተም የሰረቅንህ በምንድን ነው? ብላችኋል። በግ ሥራትና በበኩራት ነው። እናንተ ይህ ሕዝብ ሁሉ፣ እኔን ሰርቃችኋልና። በእርግጥን ርጉሞች ናችሁ።» እንዳለ። ሚል. 3፡8-4። በአጠቃላይ፣ የግለሰብንም ሆነ የመንግሥትን እንዲሁም የእግዚአብሔርን ገንዘብ አለአግባብ መውሰድ በፍቅር ንዋይ መታወር፣ በገንዘብ የመጣውን ፈተና መውደቅ ነው። ስለዚህ እንደ ነቢዩ እንደ ኤልሳብ እንቢ ልንል ይገባል። 2ኛነገ. 5፡16። ኃጢአተኞችም በገንዘብ ሲደሉት እንደ ቅዱስ ጴጥሮስ፡- «ብርሀ ከአንተ ጋር ይጥፋ።» ማለት ይጠበቅብናል። ዮሐ. 8፡21።

5ኛ ከዘር፡- ብዙ ሰዎች በሌላው ነገር ደሳና ይሆኑና በዚህ ይሸነፋሉ። በዘረኝነት ተፈትነው ይወድቃሉ። ዘር ቆጥረው የሚያቀርቡት፣ ዘር ቆጥረው የሚያርቁት አለ። ከሌላው ዘር ዐዋቂና ቀና ይልቅ የራሳቸውን ዘር ዐላዋቂና ጠግማ ይመርጣሉ። «ለእውነት እየታዘዘችሁ ግብዝነት የሌለበት ለወንድማማች መዋደድ ነፍሳችሁን አጽጋችሁ እርስ በርሳችሁ ከልባችሁ አጥብቃችሁ ተዋደዱ። ዳግ መኛ የተወለዱት ከሚጠፋ ዘር አይደሉም። በሕይወት ለዘላለም በሚኖር በእግዚአብሔር ቃል ከማይጠፋ ዘር ነው እንጂ። ሥጋ ሁሉ እንደ ሣር ክብሩም ሁሉ እንደ ሣር አበባ ነውና። ሣሩም ይጠወልጋል። አበባውም ይረገፋል። የጌታ ቃል ግን ለዘላለም ይኖራል። በወንጌልም የተሰበከላችሁ ቃል ይህ ነው።» የተባለውን እያወቁ በዘረኝነት ተተብትበው ይኖራሉ። 1ኛጴጥ. 1፡22-25። ሊሳ. 40፡6-9። «ለተቀበሉት ሁሉ ግን፣ በሰሙ ለሚያምኑት ለእነርሱ የእግዚአብሔር ልጆች ይሆኑ ዘንድ ሥልጣንን ሰጣቸው፤ እነርሱም ከእግዚአብሔር ተወለዱ እንጂ ከደም ወይም ከሥጋ ፈቃድ ወይም ከወንድ ፈቃድ አልተወለዱም፤» የተባለውን ይዘነጋሉ። ዮሐ. 1፡12-13። በጥምቀት ከእግዚአብሔር የተወለዱ ሁሉ ወንድማቸው፣ እንታቸው፣ አባታቸው፣ እናታቸው፣ ወገናቸው መሆናቸውን አያስተውሉም። ይኸንን በተመለከተ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ፡- «ሽማግሌ የሆነውን አትገሥጸው፣ እርሱን ግን እንደ

አባት፣ ጉብዙችን እንደ ወንድሞች፣ የሽመገሉትን ሴቶች እንደ እናቶች፣ ቆነጃጅቱን እንደ እጎቶች በፍጹም ን ጽሕፍ ለምናቸው።» በማለት ለልጁ ለጠሞቴዎስ የጻፈለት ከሥጋዊ ዝምድና ስለሚበልጠው ስለ መንፈሳዊ ዝምድና ሲነግረው ነው። 1ኛጠ. ፫፡5፡1-2። ምክንያቱም ሁላችንም በክርስቶስ አንድ አካል ነንና። ሮሜ. 12፡5። በተጨማሪም፡- «አካልም አንድ እንደ ሆነ ብዙም ብልቶች እንዳሉበት ነገር ግን የአካል ብልቶች ሁሉ ብዙዎች ሳሉ አንድ አካል እንደ ሆኑ፣ ክርስቶስ ደግሞ እንዲሁ ነው፤ አይሁድ ብንሆን፣ የግሪክ ሰዎችም ብንሆን፣ ባሪያዎችም ብንሆን፣ ጨዋዎችም ብንሆን እኛ ሁላችን በአንድ መንፈስ አንድ አካል እንድንሆን ተጠምደናልና። ሁላችንም አንዱን መንፈስ ጠጥተናል።» የሚል አለ። 1ኛቆሮ. 12፡12-13። ይህ ሐዋርያ በገላትያ መልእክቱም ላይ፡- «በእምነት በኩል ሁላችሁ በኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጆች ናችሁና፤ ከክርስቶስ ጋር አንድ ትሆኑ ዘንድ የተጠመቃችሁ ሁሉ ክርስቶስን ለብላችኋልና፤ አይሁዳዊ ወይም የግሪክ ሰው የለም፣ ባሪያ ወይም ጨዋ ሰው የለም፣ ወንድም ሴትም የለም፤ ሁላችሁ በኢየሱስ ክርስቶስ አንድ ሰው ናችሁና።» ብሏል። ገላ. 3፡26-29። እንግዲህ ዘረኛ መሆን ይኸንን መንፈሳዊ አንድነት ማፍረስ ነው። ከእግዚአብሔር ልጅነት የሥጋን ልጅነት ማስበለጥ ነው።

ጌታችንና አምላካችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዐሥራ ሁለቱን ደቀ መዛሙርት ከተለያዩ ዐሥራ ሁለት የእስራኤል ነገዶች መምረጡ በቤተ ክርስቲያን ዘረኝነት፣ ጉሰኝነት እንዳይኖር ነው። እነዚህ ደቀ መዛሙርት ከተለያዩ ነገዶች ለመምረጡ በክርስቶስ አንድ አካል በመሆናቸው አንድ ልብ አንድ ቃል ነበራቸው፣ በመካከላቸው መለያየት መገፋፋት አልነበረም። «በዓለ ኅምሳም የተባለው ቁን በደረሰ ጊዜ፣ ሁሉም አንድ ልብ ሆነው አብረው ሳሉ፣ ድንገት እንደ ሚነጥቅ ዓውሎ ነፋስ ከሰማይ ድምፅ መጣ፣ ተቀምጠው የነበሩበትንም ቤት ሁሉ ሞላው። እንደ እሳትም የተጠከፋፈሉ ልሳኖች ታዩአቸው፤ በእያንዳንዳቸውም ላይ ተቀመጡባቸው፣ በሁሉም መንፈስ ቅዱስ ሞላባቸው፣ መንፈስም ይናገሩ ዘንድ እንደ ሰባቸው በሌላ ልሳኖች ይናገሩ ጀመር።» እንዳለ። ዮሐ. ፫፡2፡1-4። ስለዚህ የሐዋርያት ተከታዮች የሆንን ክርስቲያኖች እኛም እነርሱን ልንመስላቸው ይገባል።

እየመሰለን ነው እንጂ ለማናቸውም ነገር ዘረኝነት መፍትሔ አይደለም። ለምሳሌ ቃዩን የእናት የአባቱን

ልጅ አቤልን የገደለው፤ /ዘፍ.4÷8፤ ኖሳ የልጅ ልጁን ከነፃንን የረገመው /ዘፍ.9÷25/፤ ሳላው ወንድ ሙን ያዕ ቆብን ለመግደል ያሰበው፤ እንዲ ሰደድም ያደረገው፤ /ዘፍ.37÷28/ የያዕ ቆብ ልጆች ወንድማቸውን የሴፍን የተመቀኙት ባሪያ አድርገውም የሸጡት፤ ዘፍ.37÷28። እስራኤል ዘሥጋ በምድረ በዳ እግዚአብሔር የሾመላቸውን መሪ ሊቀ ነቢያት ሙሴን የተጣሉት፤ /ዘጸ.17÷2/ ዳታን፤ አቤሮንና ቆሬን በምስፍናውና በከህነቱ ምክንያት ሙሴንና አሮንን የተጣሉት፤ /ዘጥ. 16÷1-3/ አቤሚሊክ ሰብን ወንድሞቹን በአንድ ድንጋይ ላይ ያሳረዳቸው /መሳ. 9÷5/፤ ንጉሡ ሳኦል ብላቴናውን ዳዊትን ከዋለበት አላውል፤ ካደረበትም አላላደር ብሎ ያሳደደው /1ኛ ሳሙ.19÷1፤24÷1/፤ ንጉሡ ዳዊትም በዘመነ መንግሥቱ በጦር ሚዳ ያለ የአርዮንን ሚስት መድፈሩ ሳያንሰው፤ አርዮንን በጥበብ በጦር ሚዳ ያሰገደለው /2ኛሳሙ.13÷28/፤ አቤሴሎም የሕዝቡን ልብ በጥበብ ሰርቆ በማሳደም መሬት ቅ ለመንግሥት አድርጎ አባተ

ልጅ ይኸንን ሁሉ ቸርነት ለዚያ ሕፃን ያደረገችው ዘሯ ስለሆነ አይደለም። ምክንያቱም እርሷ ግብፃዊ እርሱ ግን ዕብራዊ ነውና። ከወደቀበት ስታነ ሳውም ዕብራዊ መሆኑን በሚገባ ዐውቃለች። «ሙሴ» ብላ የጠራችውም እርሷ ናት። ዘጸ.2÷1-10። እንግዲህ እግዚአብሔርን የማታውቅ፤ከአሕዛብ ወገን የሆነች ይህች ሴት ይኸንን ያህል ካደረገች ከእኛ ደግሞ የሚጠበቀው ከዚህ የበለጠ ነው። ጽድቃችን እንኳን ከአሕዛብ ከጸሐፍትና ከፈሪሳውያን እንኳን መብለጥ አለበት። ይኸንን በተመለከተ «ጽድቃችሁ ከጸሐፍትና ከፈሪሳውያን ጽድቅ ካለበለጡ፤ ወደ መንግሥተ ሰማያት ከቶ አትገቡም።» በማለት ጌታችን የተናገረው ለዚህ ነው። ማቴ.5÷20። ጋለሞታይቱ ረዓብ ኢያሱ ወደ ኢያሪኮ የላካቸውን ሁለት ሰላዮች ከሰገነት ላይ ሸሽጋ ሕይወታቸውን የተረፈቻቸው ዘር ቆጥራ አይደለም። እንዲያውም የሊዚያ ቀን አይታቸው አታውቅም። ነገር ግን በኢያሪኮ ንጉሥ እጅ ወድቀው በሰይፍ እንዳይመተሩ ታድጋቸዋለች። ኢያ. 2÷1-6። ይህቺን ሴት ሐዋርያው

ውስጥ ይከተዋል። እልህ ደግሞ መርፌ ያሰውጣል። እንደ ማርም ይጣፍጣል ይባላል። እንዲህ ከሆነ ደግሞ ተያይዞ መጠፋፋት ነው። የሚገርመው ነገር የሌላውን ዘር ዝቅ ሲያደርግ የማይሰማው ሰው የራሱን ዝቅ ሲያደርግበት እብድ ነው የሚሆነው። ሁሉም በራሱ ላይ እንዲደረግ የማይፈልገውን ነው በሌላው ላይ የሚያደርገው። ይህም ለጊዜው ነው። ምክንያቱም ዘረኝነት በጉላ፣በጉጥና በሥጋ ዝምድና እየተከፈለ ስለሚሄድ ማቆሚያ የለውምና። አንድ ዘር ቢሆንም፤ ከዚያም አልፎ የአንድ እናት ልጆች ቢሆንም በሁሉም ውስጥ መገፋፋት አለ። ለዚህ ሁሉ መፍትሔው መንፈሳዊነት ነው። ምክንያቱም መንፈሳዊ ሰው፤ ሰውን የሚመዘኘው በሃይማኖቱና በምግባሩ ነውና።

6ኛ. ከትዳር፡- ይኸንን በተመለከተ ብዙ ማለት ይቻላል። ነገር ግን ለግንዛቤ ያህል ብቻ አጠር አድርገን ለመመልከት እንሞክራለን። ይኸንንም ከመሠረቱ እንጀምራለን። ይኸውም ቅድመ ጋብቻ ነው። እንደሚታወቀው አብዛኛው ትዳር የሚባለው ከአመሠራረቱ ነው። ምክንያቱም እየተመሠረተ ያለው ከዘር፣ ከመልክና ከገንዘብ አንጻር ነውና። ይህም ቤቱን በአሸዋ ላይ እንደ መሠረተው ሰነፍ ሰው መሆን ነው። «ይህን ቃልን ሰምቶ የሚያደርገው ሁሉ ቤቱን በአሸዋ ላይ የሠራ ሰነፍ ሰውን ይመስላል። ዝናምም ወረደ፣ ጉርፍም መጣ፣ ነፋስም ነፈሰ፣ ያንንም ቤት መታው፣ ወደቀም፣ አወዳደቁም ትልቅ ሆነ።» እንዳለ። ማቴ.7÷27። ስለዚህ የሰው ዘና ክርስትናው፣ መልኩ ምግባሩ፣ ገንዘቡም ሃይማኖቱ መሆኑን መርሳት አይገባም።

ሌላው ቅድመ ጋብቻ ያለው ፈተና ዝሙት ነው። ይኸውም፡- «የምትጋቡ ስለሆነ ችግር የለውም» በሚል የገላናው ውጊያ ሰይጣን ስለሚፈትናቸው ብዙዎች ይወድቃሉ። ነገር ግን ከጋብቻ በፊት የሚፈጸም ና ካቤ ዝሙት ነው። በመሆኑም ይኸንን ፈተና ማለፍ ግድ ነው። ይኸውም በስሕተት ወይም በድፍረት ላለመው ደቅ ከከፉ የጉልማስነት ምኞት በመሸሸ ራስን መጠበቅ ነው። ለዚህም ጸም፣ ጸሎትና ምክረ ካህን ያሰጠ ፈልጋል። ቅድመ ጋብቻ በእጩኝነት ዘመን ያለው ፈተና ከባድ ስለሆነ እንደ ሰው ብዙ መጠንቀቅ አለብን። ምክንያቱም ከሁለቱ አንዱ ባልጠበቁት ሰዓት እጩኝነቱ ሊቋረጥ ይችላልና ነው። በተለይም፡- ይሆናል ብሎ ላልጠበቀው ነው ከባድ ፈተና ነው። መከዳቱ ያቤጫዋል። ያባከነው ጊዜ፣ በተለያየ ደረጃ የከፈለው መሥዋዕትነት ያቃጠለዋል። ወንዱም ሆነ ሴቷ አብዛኛውን ጊዜ በጉን ሌላ እጩኛ ይዘው

በአጠቃላይ የግለሰብንም ሆነ የመንግሥትን እንዲሁም የእግዚአብሔርን ገንዘብ አለአግባብ መውሰድ በፍቅረ ንዋይ መታወር፣በገንዘብ የመጣ ውን ፈተና መውደቅ ነው። ስለዚህ እንደ ነቢዩ እንደ ኤልሳዕ እንቢ ልንል ይገባል። 2ኛነገ.5÷16። ኃጢአተኞችም በገንዘብ ሲደልሉን እንደ ቅዱስ ጴጥሮስ፡- «ብርሀ ከአንተ ጋር ይጥፋ።» ማለት ይጠበቅብናል። ዮሐ.8÷21።

ን ያሳደደው፤ 2ኛሳሙ. 15÷1-37 አድራሚሊክና ሳራሳር፡- አባታቸውን ሰናክ ሬምን በሰይፍ የገደሉት የዘር ችግር ኖሮባቸው አይደለም። 2ኛነገ.19÷37። ስለዚህ ዓለም ከዚህ መማር አለበት። በሌላ በኩል ደግሞ ዘራቸው ላልሆነ ሰው የርገራጌን ሥራ ሲሠሩ የምናገኛቸው ሰዎች አሉ። ለምሳሌ፡- በግብፅ ዕብራውያን ሴቶች ወንድ ልጅ በሚወልዱበት ጊዜ እንዲገደሉ ንጉሡ በማዘዙ የሙሴ እናት ሙሴን ወልዳ ሦስት ወር ሸሽገችው። ይኸንንም ያደረገችው በእምነት ነው። «ሙሴ ከተወለደ በኋላ ወላጆቹ ያማረ ሕፃን መሆኑን አይተው በእምነት ሦስት ወር ሸሽጉት፤ የንጉሥንም ዐዋጅ አልፈሩም።» እንዳለ። ዕብ.11÷23። በኋላ ላይ ግን በደንገል ሣጥን አድርጋ በወንዝ ዳር ባለ ቁጠማ ውስጥ አስቀምጠዋለች። እንቱም የሚደረግበትን ታውቅ ዘንድ በፍቅ ቆማ ትጉበኛው ነበር። ፈቃድ እግዚአብሔር ሆኖ የንጉሡ የፈርዖን ሴት ልጅ አግኝታው አዘነችለት። ወደ ቤተ መንግሥትም አስገብታ እንደ ልጅ አድርጋ /ወልጄ ዋለሁ ብላ/ አሳድጋዋለች። የንጉሡ

ቅዱስ ያዕቆብ፡- «እንደዚሁም ጋለሞታይቱ ረዓብ ደግሞ መልእክተኞቹን ተቀብላ በሌላ መንገድ በሰደደቻቸው ጊዜ በሥራ አልጸደቀችም?» በማለት ምግባሯን አድንቆ የአዲስ ኪዳንን ምእመናን አስተምርባታል። ያዕ. 2÷25። ስለሆነም ሀገርህ የት ነው? ዘርህ ምንድን ነው? ማለት አይገባም። ለክርስቲያን ሀገሩ በምድር ቤተ ክርስቲያን፣ በሰማይ ደግሞ መንግሥተ ሰማያት ናት። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ፡- «እኛ ሀገራችን በሰማይ ነውና። ከዚያም ደግሞ የሚመጣ መድኃኒትን እርሱንም ጌታን ኢየሱስ ክርስቶስን እንጠባበቃለን።» እንዳለ። ፊልጵ. 3÷20። በኤፌሶን መልእክቱም፡- «እንግዲያስ ከእንግዲህ ወዲህ ከቅዱሳን ጋር ባላገሮችና /ባለ ሀገሮች/ የእግዚአብሔር ቤተ ሰዎች ናችሁ እንጂ እንግዶችና መጻተኞች አይደላችሁም።» ብሏል። ኤፌ.2÷19። ብዙ ጊዜ ሰዎችን ወደ ዘረኝነት የሚገፋፋው በሰዎች ድካም የሚፈጠረው መኖሩ ነው። አንድ ሰው የራሱን የሥጋ ዘር ወርቅ፣ የሌላኛውን ግን ዐፈር ካደረገ፣ ሌላውን ሰው እልህ

ሰለሆነ፡- «በቃኝ፣ በቃኝ፣ አትሆነኝም፣ አትሆኝኝም፤ የሚባሉት ለጊዜው በጣም አደገኛ ነው። ለፍጻሜው ግን እግዚአብሔር የማያስችለው ነገር ስለሌለ ይቻላል። ዋናው ነገር ትዕግሥትን ገንዘብ ማድረግ ነው። አለበለዚያ እልህ ውስጥ ይገቡና ነገር ይበላሻል። «እሠራለታለሁ፣ እሠራላታለሁ፤» ማለት ይመጣል። ጭፍን ውሳኔ ያስወስናል። በእልህ ወይም ተስፋ በመቀረጥ ወይም «ላብሽቀው፣ ላብሽቃት» በሚል ካገኙት ጋር የጥድፈያ ጋብቻ በመፈጸም፡- «ከድሉ ወደ ማጡ፤» እንዲል፡ ከባለችግር ውስጥ መውደቅ ይመጣል። ለዚህ ሁሉ መድኃኒቱ አንድ ሰው ከማጨቱ በፊት ፈቃድ እግዚአብሔርን በጸሎት መጠየቅ አለበት። ዘፍ.24፥12-14።

በጊዜ ጋብቻ ደግሞ የእጮኝነታቸውን ዘመን ጨርሰው ለዚያ የሚደርሱ ሰዎች ትልቅ ፈተና የሚሆንባቸው ለአንድ ቀን ውሎ ተብሎ የሚደረገው የሰርግ ዝግጅት ነው። ይህም ብዙ ወደ ትዳር የገቡ ሰዎችን ተፈታትኗቸዋል። ከማይወጡት ዕዳ ውስጥ የዘፈቃቸውም አይታጡም። ስለዚህ ይሉኝታን ወደ ጌን በመተው ዐቅምን ባገናዘበ መልኩ መሰረግ፣ ደስታን መግለጥ ያስፈልጋል። ምክንያቱም ጋብቻ ታላቅ መንፈሳዊ ምሥጢር የሚገለጥበት የቤተ ክርስቲያን ጸጋ ነውና። ጌታችን በቃና ዘገሊላው ሰርግ ቤት በተገኘ ጊዜ የሚበላውም የሚጠጣውም ነበረ። እንዲያውም የሚጠጣው የወይን ጠጅ ባለቀ ጊዜ በእናቱ በቅድስት ድንግል ማርያም አማላጅነት ውኃውን በመለወጥ ወይነ ቃና አድርጎታል። ይኸውም «የመጀመሪያውን ተአምር በደቀ መዛሙርቱ ፊት አደረገ፤» ተብሎ ተመዝግቧል። ዮሐንስ 2፥1-11። በትምህርቱም፡- «መንግሥተ ሰማያት ለልጅ ሰርግ ያደረገ ንጉሥን ትመስላለች።... ደግሞ ሌሎች ባሮችን ልኮ የታደሙትን፡- እነሆ ድግሴን አዘጋጀሁ፣ ኮርማዎቼና የሰቡት ከብቶቼ ታርደዋል፣ ሁሉም ተዘጋጅቷል፤ ወደ ሰርጌ ኑ በሉአቸው አለ።» የሚል ምሳሌ ያዊ ትምህርት አስተምሯል። በዚህም፡- ድግስ ያለበት ሰርግ ቤት ለመንግሥተ ሰማያት ምሳሌ ሆኖ መገኘቱን እንረዳለን። ድግሱ የደስታ መግለጫ ነውና። ማቴ.22፥1-4። ጠፍቶ የነበረውን ልጁን አግኝቶ ደስ ያለውም አባት የተሰማውን ደስታ የገለጠው እንደ ዐቅሙ በደገሰው ድግስ ነው። ሉቃ.16፥22። ጥሎሽም ቢሆን አቅም በፈቀደ ነው። ዘፍ.24፥53። በመሆኑም መሠረታዊው ነገር ከተሟላ ይኸ ቀረ፣ ይኸ ጌደል፣ ብሎ ማስጨነቅ አይገባም። ከዚህ ይልቅ ዘለቄታ ላለው ትዳራቸው ማሰብ ነው።

በመጨረሻም የምንመለከተው

ድኅረ ጋብቻ ስለሚያጋጥመው ፈተና ነው። ይኸውም አጠቃላይ የኑሮ ውድነት ከገበያችን ጋር ባለ መመጣጠን የሚፈጠረው ግጭት ነው። ይህም ሰውን እያማረፈ እንዲኖር ያደርጋል። እያማረፉ መኖር ደግሞ በትዳር ውስጥ ያለውን ሰላምና ፍቅር ያደፈርሳል። እርሱ ሲማረር እርሷ ትረበሻለች። እርሷ ስታማር እርሱ ይረበሻል። ከዚህም የተነሣ ትዳርን መጥላት ይመጣል። ትዳርን እየጠሉ በትዳር ውስጥ መኖር ደግሞ የፈተና ፈተና ነው። ልጆችን ለመውለድ እየፈለ ጌም በምን ያድጋሉ በሚል ምክንያት አለመውለድም ፈተና ነው። ምክንያቱም ላለመውለድ ሲባል ከእ ግዚአብሔር ሕግ ጋር ወደሚጋጭ ተግባር ማዘንበል ይመጣልና። በተጥባቢ ሥጋ እንዳይፀነስ ማድረግ፣ ከተፀነሰም በኋላ ፅንሱ እንዲቋረጥ ማድረግም ተፈትኖ መውደቅ ነውና። አዮ.38፥9፣ አዮ.3፥16። መፍትሔው በተፈጥሮ ፅንሰ የሚይዘበትና የማይዘበት ጊዜ ስላለ ላለመውለድ የፈለገ ሰው ራሱን በመግዛት በሚፀነስበት ጊዜ ከግብረ ሥጋ መታቀብ ነው።

በሌላ በኩል ደግሞ ከሁለት አንዳቸው በተለያየ ምክንያት ሕመምተኞች ሊሆኑ ይችላሉ። በሕክምናም በጠበልም ላይደኑ ይችላሉ። እንደሚታወቀው ሕመምተኛ ሰው በአብዛኛው ተለዋዋጭ ጠባይዐት አሉት። ስለዚህ ሕመምተኛውን ስለ በሽታው ልዩ ክብካቤ ማድረግ፣ ስለ ጠባዩም ፈጽሞ መታገሥ ይገባል። «ነገር ሁሉ ለበጎ ነው፤» (ሮሜ.8፥28/ እንደ ተባለ በጸጋ መቀበል ነው። ነገር ግን እንደ አዮብ ሚስት ትዕግሥት ማጣት ፈተና ነው። አዮ.2፥9። ስለዚህ ሰይጣን በዚህ ፈትኖ እንዳይጥለን መጠንቀቅና እስከ መጨረሻ ሻው እግዚአብሔርን ደጅ መጥናት ነው።

እንግዲህ ሰው ሁኖ የማይፈተን ስለሌለ በራሳችን ሲደርስ ተስፋ መቀረጥ፣ በሌላው ሲደርስ ደግሞ መፍረድ አይገባም። ምክንያቱም ክርስቲያን በበግ የተመሰለው ያለ ምክንያት አይደለምና። በግሃፍ ረቷን በላቲ እንደ ምትሸፍን እንደ ፍላ እንደማትገልጠው ሁሉ ክርስቲያንም የራሱን ኃጢአት በንስሐ፣ የባልንጀራውን ደግሞ አይቶ እንዳለዩ፣ ሰምቶም እንዳልሰግ በትዕ

ግሥት መሸፈን ይጠበቅበታል። ስለዚህ በተፈተንን ቁጥር «በቃ፣ እኔ መን ፈላዊ መሆን አልችልም።» ማለት የለብንም። «የጸኑትን አስቡ።» ለዕብ.12፥4/ እንደ ተባለ እነርሱን አስበን፣ ለእኛም ይደረግልናል ብለን ማመን አለብን። ባልንጀሮቻችንም ሲፈተኑ ከላይ እንደ ገለጥነው፡- «መንፈላዊ ሆነው እንዴት?» ብለን ለፍርድ መቸኩል የለብንም። ይልቁንም ነቢዩ ሳሙኤል ስለ ንጉሠ ስለ ሳኦል ኃጢአት እንዳለቀሰ እኛም በወገኖቻችን ላይ ስለ ደረሰ ፈተና ማልቀስ ይጠበቅብናል። 1ኛሳሙ.16፥1። ሥጋ ለባሽ ከራሳችን ጀምሮ ደካማ ነውና። አጋዥ ይፈልጋል። የባልንጀራ ምክር፣ የንስሐ አባት ምክር፣ የእመቤታችን አማላጅነት፣ የቅዱሳን ረድኤት፣ የእግዚአብሔር ቸር ነት ያስፈልገዋል።

እግዚአብሔርን ምግባ መጠገያ ካደረግን እርሱ ከፍትረ ንዋይ፣ ከዘረኝነት፣ ከጋብቻ በፊት፣ በጋብቻ ጊዜና ከጋብቻ በኋላ ከሚያጋጥም ፈተና ይጠብቀናል። ከራሱ፣ ከባልንጀራና ከሥልጣን ከሚመጣ ፈተናም ይሰጠውረናል። ብንወድቅም ያነሣናል። በንስሐ ይቀበለናል። የሰይጣንን ወጥሎ ዱን ይሰብርልናል። በበረከቱ ያኖረናል። የሰራኛታዎን ቤት ጭላጭ ዘይት ባርኮ ከዕዳ ነጻ የምትሆንበትንና ልጆቿን የምታሳድግበትን በረከት የሰጣት፣ በአዲስ ኪዳንም አምስቱን እንጀራና ሁለቱን ዓሣ ባርኮ ሴቶችና ሕፃናት ሳይቆጠሩ አምስት ሺ ወንዶችን መግቦ ዐሥራ ሁለት መሰብ ያተረፈ፣ ውኃውንም ለውጦ የወይን ጠጅ ያደረገ እርሱ ነውና። 1ኛነገ.17፥16፣ 2ኛነገ.4፥1-7፣ ማቴ.14፥13-21፣ ዮሐ.2፥1-11። ብንታመምም ወይ ይፈውሰናል፣ ወይም ሕመሙን የምንታገሥበት ጸጋ ይሰጠናል። በቤተ መቅደስ ወደ እርሱ የቀረቡትን በሽተኞች የፈወሰ እርሱ ነውና። ማቴ.21፥14፣ ቅዱስ ጳውሎስ የጌን-ን ውጋት የመንፈስ ልጅ፣ ጢሞቴዎስም የሆዱን ሕመም እንዲችሉ ያደረጋቸው እርሱ ነውና። 2ኛቆሮ.12፥7፣ 1ኛጢሞ.5፥23። በመሆኑም ይኸንን ተስፋ አድርገን በፈተና ምክንያት ከሃይማኖታችን ሳንናወጥ በጌ ምግባር እየሠራን እንድንኖር የእግዚአብሔር ቸርነት የድንግል ማርያም አማላጅነት አይለዩ። አሜን።

ወስብሐት ለእግዚአብሔር

ድህነት እንዲቀነስ የኢትዮጵያ ኦሮሞዎች ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሚና ምን መሆን አለበት? /ዶ/ር ዓለማየሁ ረዳ/

ይህ ጽሑፍ ከጥቅምት 6-11 ቀን 1997 ዓ.ም. ተካሂዶ በነበረው በ23ኛው የኢትዮጵያ ኦሮሞዎች ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን መንበረ ፓትርያርክ አጠቃላይ ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ ላይ በዶ/ር ዓለማየሁ ረዳ ተዘጋጅቶ የቀረበ ነው። ዶ/ር ዓለማየሁ ረዳ በኢኮኖሚ ልማት የተለያዩ ዲፕሎማቶች በተፈጥሮ ሳይንስ የዶክትሬት ዲግሪ አላቸው። በግላቸው የማማከር አገልግሎት የሚሰጡ ሲሆን የ«ቸር ኢትዮጵያ የልማትና ሰብአዊ ተራድሮ ድርጅት» መሥሪቻ ናቸው። አንባቢዎን እንደምትገነዘቡት በአሁኑ ወቅት በሀገሪቱ ለተከሰተው ድህነት ቅድስት ቤተ ክርስቲያናችን ግንባር ቀደም ተጠያቂ እንደ ሆነች ተደርጎ በሰፊት እየተወራ ነው። ይህን እንጂ የቤተ ክርስቲያናችንን መጠነ ሰፊ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ አገልግሎቶች ያላጤነውን ይህንን የተሳሳተ አስተያየት ወደ ጉን ትተን በቀጣይነት ማድረግ ያለብንን ሁሉ እናደርግ ዘንድ የምሁሩን ጥናት ጥሩ ሆኖ ስላገኘነው ይኸውና አቅርባለን። ዶ/ር ዓለማየሁ ረዳን ከልብ እያመሰገንን ቤተ ክርስቲያናችን እየታገገችበት ባለው በዚህ ርዕስ ጉዳይ ዙሪያ አንባቢዎን አስተያየቶቻችሁን ብታደርሱን ወደ ፊት ለማስተናገድ ዝግጁዎች መሆናችንንም በዚህ አጋጣሚ ለማሳወቅ እንወዳለን። መልካም ንባብ።

1. መግቢያ

ይህ ጉባኤ /ከብፁዕ ወቅዱስ ፓትርያርክ ጀምሮ ብዕዓን ሊቃነ ጳጳሳት የተሰየሙ ሰበካ ሥራ አስኪያጆች የምእመናንና ሰንበት ት/ቤቶች ተወካዮች የተሳተፉበትን ጉባኤ ማለታቸው ነው/ ስለ ድህነትና መፍትሔዎቹ ልወ ያይ ቢል ምክንያቶች ያሉት ይመስላል። ከነዚህም ዋናው ቤተ ክርስቲያን ቀ በሚለዩን የሚቆጠሩ ምእመናን አገልጋዮችን ድህነት እግር ተወርቆ አስሮ የሚያሰቃያቸው በመሆኑ ነው። ይህ ከቡር ጉባኤ የድህነታችንን መጠንና ደረጃ አያውቀውም ባይባልም በጥሞና ተወያይቶበት ቤተ ክርስቲያን ተገቢና የሚጠበቅ ሚናዋን እንድትጫወት የሚያስችላት የተግባር አቅጣጫ ማስቀመጥ ይኖርበታል። ይህ የመወያያ ጽሑፍም መንደርደሪያውን ያቀርባል ብዬ ተስፋ አደርጋለሁ።

2. ድህነትና ኢትዮጵያ

ድህነት ለኢትዮጵያና ለኢትዮጵያውያን የተመደበ የኑሮ ክልል አይደለም። ሌሎች ሀገሮችና ሕዝቦችም ከድህነት ጋር ይኖራሉ። የኛ ድህነት ግን ፈርጆ ብዙ መሆኑ ብቻ ሳይሆን በሌሎችም ምክንያቶች ለየት ይላል። ሳለፉት በርካታ ሀሣቦች ሳይታዩ ያለ አንዳች ርገራ ሲቀጣን የኖረው ድህነታችን ከሌሎች ሀገሮችና ሕዝቦች በተለየ ሁኔታ የሕዝብነት ክብራችንንና ኩራታችንን እንዲሁም የዘመናት የሀገር ነት ታሪክ ቀምቶ ወደ ዓለም አቀፍ ተመጽዋችን ደረጃ አውርዶ የጣለን፤ የረሀብና የቸነፈር ምሳሌ የድፍን ዓለሙ መላክቲያና ያለንበት አህጉር ማፈሪያ ያደረገን በመሆኑ ግንባር ቀደም ጠላታችን ነው።

ይህን ዓይነተኛ ጠላት የመዋጋቱ እንቅስቃሴ አጠቃላይ ለውጥን ለማረጋገጥ የሚደረገው ትግል አካል ቢሆንም

አሁን ባለንበት ሁኔታ ድህነት ለላውጥና መሻሻል የምናደርገውን ይበልጥም ያለንበትን ሁኔታ በቅጡ ተገንዝበን የገጠሙን ችግሮች በጋራ ታግለን ከማስወገድ ይልቅ ከእጅ ወደ አፍ የሆነ ኑሮአችንን ለማሰንበት በየፊናችን እንድንሮጥ የበታተንን በመሆኑ ልዩ ትኩረት ሰጥተን ልናየውና ልንተነትነው ይገባል ብዬ አምናለሁ።

3. ድህነት ምንድን ነው?

ድህነት ምንድን ነው? የሚለው ጥያቄ በተለያዩ መንገድ ሊመለስ ይችላል ይሆናል። የመጀመሪያው ምሳሌ ለሁላችንም ቶሎ የሚከሰትልን በዕለት ኑሮአችን ተመን /Livelihood expression of poverty/ የምንሰጠው ትርጉም ነው። «ድህነት ምንድን ነው?» ሲባል የኪንያው ገበሬ የሰጠው ምሳሌ ዓይነት መሆኑ ነው። ገበሬው ጠያቂዎቹ «ድህነት ምን እንደ ሆነ ለማወቅ ከፈለጋችሁ ኑሮዬን ተመልከቱ። የምናርበትን ቤት፣ የምበላውን ምግብ፣ የለበሰኩትን ልብ፣ የምጠጣውን ውኃ እንዲያው በአጠቃላይ እኔን እዩኝ ምንን እመስላለሁ?» ነበር ያለው።

በቅርቡ በደቡብ ኢትዮጵያ በሚገኝ አንድ ወረዳ ውስጥ በተካሄደውና እኔም በተሳተፍኩበት ጥናት በርካታ የገበሬ ቤተሰቦች የድህነትን ትርጉም /Livelihood expression of poverty/ እንዲያስረዱ ተጠይቀው በሰጡት ምሳሌ «ድህነት ማለት መሬት አልባነት ወይም በጣም አነስተኛ ማሳ ላይ ለራስ የማይበቃ ምግብ ማምረት፣ ለኑሮ አመቺ ባልሆነና በፈራረሰ ቤት ውስጥ መኖር፣ ተንቀሳቃሽ ሆነ ቋሚ ንብረት አልመኖር፣ በቀጣይ ምግብ አልማገኘት፣ በዓላትን አለማክበር፣ ቀን ሲመጣ ቶሎ ለችግር መጋለጥ ወዘተ ነው» ነበር ያሉት። ገበሬዎቹ ድህነት በምን ዓይነት ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ሁኔታ ውስጥ እንደሚኖር ነበር የገለጹት። ድህነት በገጠርም ሆነ በከተማ

ለኑሮ ተፈላጊ በሆኑ ነገሮች ሲተመን ምግብ፣ መጠለያ፣ ሕክምና፣ ንጹሕ ውኃ፣ በአጠቃላይ የኑሮ መደሳሚያ የሚሆን ሥራና በቂ ገቢ ከማጣት ጋር የተያያዘ ክስተት መሆኑ ግልጽ ይመስለናል።

የድህነት ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ትንታኔም ከላይ የተገለጹትን ትርጉሞች መሠረት ባደረገ የሚሠራው ስለታዊ አቀራረብ ነው። የዓለም ባንክ የተባበሩት መንግሥታትና የሌሎች ተቋማት ሰነዶች ድህነትን ከነፍስ ወከፍ ገቢ፣ ከአገልግሎቶች አቅርቦት ወዘተ አንጻር በመተንተን በሰሌት ይገልጹታል።

በአደጋና ተማን የሚገለጸው ሆነ የኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ገላጭች

/Socio-economic indicators / የሚቀርበው የድህነት ትንታኔም ይሁን በአብዛኛው ድህነትን ከገቢ ማነስ ጋር አዛምዶ የሚመለከተው ነገር አተያይ የድህነትን ሙሉ ገጽታዎች እንደማያሳይ ዛሬ ግልጽ ሆኗል። በቤተሰብ የኑሮ ደረጃ ላይ ተመሥርቶ የሚሠራው የድህነት ጥናት /Household survey/ መሠረታዊ መለኪያዎች የዕለት ገቢ የጤናና የትምህርት ዕድል ወዘተ ስለሆኑ የድህነትን አንድ ገጽታ ማለትም ከዕለት ገቢ ከአገልግሎቶች አቅርቦት ጋር የተያያዘውን ገጽታ ይበልጥ የሚያሳይ በመሆኑ ሌሎቹን ገጽታዎች ጋር ይያያዛል።

አዲሱ የድህነት አተያይ ፡- የገቢ ማነስ የጤና ማጣትና አለመግር ብቻ ሳይሆን ለተለያዩ ማህበራዊና ፖለቲካዊ ችግሮች መጋለጥ ጭምር መሆኑን ያስምርበታል። «ድህነት መጋለጥ

- /vulnerability/ ነው» ሲባል፡-
  - አካላዊና ማህበራዊ መገለል /isolation/
  - ዋስትና ማጣት /insecurity/
  - ግላዊ ክብራታን መነፈግ /self-respect/
  - ለሕይወት ጠቃሚ የሆኑ መረጃዎችን አለማግኘት
  - ዐቅመ ቢስ መሆን /powerlessness/ ወዘተ
- ማለት መሆኑን አዲሱ አተያይ ያስገነዝባል። አንድ ሩስያዊ ዜጋ ስለ ድህነት በሰጠው አስተያየት፡- «ድህነት በየቀኑ ነገን እየፈሩ መኖር ነው» ብሏል። «ነገን እየፈሩ መኖር» ደግሞ ከፍተኛ መጋለጥ መሆኑ ለማንም ይሰማል። ድህነት ከሰብአዊ መብት ጋር ተገናዝቦ ሲታይም «ሰብአዊ መብትን መነፈግ» መሆኑን የተባበሩት መንግሥታት የልማት ፕሮግራም ሪፖርት ያመለክታል። /UNDP, 1998/ ለዚህም ነው ከቅርብ ዓመታት ወዲህ የተባበሩት መንግሥታት የልማት ፕሮግራም ድህነትን የአርሱ ተቃራኒ ከሆነው ከሰብአዊ ልማት አንጻር /Human Development/።

በመተንተን የድህነት ይዘትና ገጽታ በገቢ ማነስ ብቻ የሚወሰን አለመሆኑንና ሌሎች ገጽታዎችም እንዳሉት ለማሳየት ጥረት የሚያደርገው። ይህ አዲስ አተያይ ልማትን ሰብአዊ መብትን ያቆራኝ ሲሆን የድህነት ይዘትና ባሕርይ ከሰብአዊ ልማት አንጻር ለመረዳት የሚጥር ይሆናል። ለዚህም ይረዳ ዘንድ ሰብአዊ ልማት ራሱም እንደ ሆነ መረዳት ተገቢ ይመስለኛል።

❖ ሰብአዊ ልማት ምንድን ነው? ድህነትስ?

ሰዎች ረጅምና ስለናማ ሕይወት መምራት እንዲችሉ፣ ስለ ራሳቸውና ስለ አካባቢያቸው በቂ ዕውቀት እንዲኖራቸውና ተገቢ ለሆነ የኑሮ ሁኔታ አስፈላጊ የሆኑትን ግብዓቶች ማግኘት ይችሉ ዘንድ መሠረታዊ ፍላጎቶቻቸው /basic needs/ በቅድሚያ እንዲሟሉላቸው ይፈልጋሉ። በቂ ምግብ፣ ተገቢ መጠለያ፣ የሕክምና አገልግሎት፣ የምህርት፣ የስነ-ምግባር ያለው ሕይወት ወዘተ መሠረታዊ ፍላጎቶች ሲሆኑ እነዚህ ደግሞ ለተሟላ የኑሮ ደረጃ መረጋገጥ መነሻዎች ናቸው። የሰብአዊ ልማትም ቀዳሚ ተግባር እነዚህን ማሟላት ይሆናል። «ሰው በእንጀራ ብቻ አይኖርም»/ማቴ.4:4/ እንዲል፤ የመሠረታዊ ፍላጎቶች መሟላት ብቻውን የተሟላ ሰብአዊ ልማት እንዲኖር አያደርግም። ምክንያቱም ሰዎች የተሟላ ኑሮ ይኖሩ ዘንድ ሌሎች ማኅበራዊ እሴቶችንና ነጻነቶችን ይፈልጋሉና ነው። እነዚህ ማኅበራዊ እሴቶችና ነጻነቶች ደግሞ፡-

- ፖለቲካዊ፣ ማኅበራዊና ባሕላዊ ነጻነቶችን መቀዳጀት ማለትም ከቦታ ቦታ በነጻነት መንቀሳቀስና ሠርቶ መኖር፣ በነጻነት ሐሳብና እምነትን መግለጽ፣ ከሰማናቸውም ጭቆናዎች ነጻ መሆን፤
- ማኅበራዊነት መኖር፣ ተስፋፋንና በራስ መተማመን፣ ከሌሎች ጋር በጋራ መኖርን መላበስ፤
- ማኅበራዊ ትስስርና አንድነት ባሉበት የፈጠራ ሥራዎችን በሚያዳብርና ምርታማ በሆነ ኑሮ ውስጥ መኖር፤
- የተሟላ መንፈሳዊ ሕይወትን መቀዳጀት፤
- በተከበረ ግላዊ ሕይወትና ሰብአዊ መብቶችም በምልዓት በተረጋገጡበት ሁኔታ ውስጥ መኖር መቻል ናቸው።

ይህም ብቻ አይደለም፤ ሰብአዊ ልማት ፍትሐዊ በሆነ መንገድ፣ በማኅበራዊ ተሳትፎ፣ በምርታማነትና በዘላቂነት የተሟላ እንዲሆን ይጠበቃል። እንግዲህ በአጭሩ ሰብአዊ ልማት ማለት መሠረታዊ ፍላጎቶች፣ ማኅበራዊ እሴቶችና ነጻነቶች ፍትሐዊና ተሳትፎአዊ በሆነ ሁኔታ ተሟልተው የሚገኙበት ሂደት ነው ማለት ይቻላል። የሰብአዊ ልማት ሂደት የሰዎች የኑሮ አማራጮች - የሚሰፉበት ሂደት ነው። የሰብአዊ ልማት ሂደት አሁን ላለው ትውልድ የኑሮ አማራጮችን ሲያሰፋ የቀጣዩን ትውልድ ዕጣ ፈንታም እያገናዘበ በመሆኑ ሂደቱ

ዘላቂነት ያለው ነው። ስለሆነም ሰብአዊ ልማት ጥሩ ገቢ ማግኘት ብቻ አይደለም። ከልዩ ልዩ ተጽዕኖዎች ነጻ የሆነ ሕይወትም መምራት መቻል ነው። ለዚህም ነው ሰብአዊ ልማት፡- ፖለቲካዊ፣ ኢኮኖሚያዊ፣ ማኅበራዊ፣ ባሕላዊ ወዘተ ገጽታዎች የሚኖሩት። የነዚህ ገጽታዎች ድምር ነብራት የሆነው ሰብአዊ ልማት በሰዎች ኑሮ ውስጥ ተስፋፋንና የኑሮ ችሎታን /empowerment/፣ በመከባበር ላይ የተመሠረተ ማኅበራዊ ትስስርን /cooperation/፣ ፍትሐዊነትን /equity/፣ የቀጣይ ትውልድን ዕጣ መገንዘብን /sustainability/፣ የኑሮና የሕይወት ዋስትናን /security/ ያረጋግጣል።

እንግዲህ የድህነትን ትርጉም መረዳት ያለብን ከዘረዘርነው የሰብአዊ ልማት ምንነት አንጻር ከሆነ የድህነትም ይዘትና ትርጉም ያን ያህል ውስብስብ መሆኑን እንገነዘባለን። በመሆኑም ድህነት ከላይ ከዘረዘርናቸው ቁም ነገሮች አንጻር ሲተመን የኑሮ አማራጮችን መነፈግ ወይም ጨርሰውኑ ማጣት፣ ሰብአዊ መብቶችን እሴቶችንና ነጻነቶችን አለመቀዳጀት፣ ማኅበራዊነትን መነጠቅና በቀበጸ ተስፋ መኖር፣ የመሠረታዊ ፍላጎቶች በተሟላ ሁኔታ አለመገኘት ወዘተ ነው፤ ማለት ይቻላል።

ነጻነት በሌለበትና ሰብአዊ መብቶች ተጠቅሞ በተፈፀሙበት ሁኔታ ውስጥ ረጅምና ጤናማ ሕይወት በሰላምና በደስታ መምራት ይቻላል ብሎ ማሰብ፡- «የሰዎች ፍላጎት ሆድን ጥልቶ ማደር ብቻ ነው» የማለት ያህል ይሆናልና ድህነት የገቢ ማነስ ብቻ አለመሆኑ ይረጋገጣል። ለዚህም ነው እንግዲህ ድህነት ዋነኛ ችግራችን መሆኑን ተገንዝበን ልንዋጋው ተገቢ የሚሆነው።

4. የድህነታችን መንግሥታዊ ምንድን ናቸው?

ድህነት የገቢ ማነስ ብቻ አይደለም ስንል ሰዎች በልቶና ጠጥቶ በቤት ውስጥ ከማደር በተጨማሪም የሚፈልጉትን ነገሮች አላቸው ማለታችን ነው። እናም የድህነት መንግሥታዊ ጠርክታ ይሆናሉ። ድህነት ፖለቲካዊ፣ ኢኮኖሚያዊ፣ ማኅበራዊ፣ አስተዳደራዊ፣ ባሕላዊ ወዘተ መንግሥታዊና ምክንያቶች ሊኖሩት ይችላሉ። አንዳንዶቹ የድህነት መንግሥታዊ መሠረታዊና ድህነት በስፋት እንዲከሰት ዋነኛ ምክንያቶች ሲሆኑ ሌሎቹ ደግሞ ድህነት እንዲባባስና ዕድሜው እንዲረዝም የሚያደርጉ ናቸው። ለምሳሌም፡- የተፈጥሮ ሀብት አለመኖር ወይም መሟጠትና የሕዝብ ብዛት መጨመር ወዘተ ዓይነተኛ ምክንያቶች ለድህነት ቀጥተኛ መንግሥታዊ ሆኖ የተዛባ የፖለቲካ ሥርዓትና የመልካም አስተዳደር አለመኖር፣ አለመማርና ጤና ማጣት ወዘተ ድህነትን የሚያባብሱ ምክንያቶች ሊሆኑ ይችላሉ።

ባሕላችን ራሱ አብዛኛውን ጊዜ ድህነት እንዲሰነብት የሚደረግ ይዘቱ ይሳላል። ከሁሉ በፊት ባሕላችን አብዛኛውን ጊዜ ድህነትን እንደ ማኅበራዊ ችግር አያይም። ድህነት የአርባ ቀን ዕድል፣ ወይም በፈጣሪ የተወሰነ ዕጣ ፈንታ እንደ ሆነ የሚያስበው ሕዝባችን ቁጥር ዛሬም ቀላል አይደለም። «ድህነት ይመቸናል» ባንልም ባሕላችን ድህነትን እንደ ማኅበራዊ ችግርና በጋራ ልናስወግደውም እንደ ሚገባ አያመለክትምና ሥርዓቱ የጣለብን ዕዳ እንዳለ ሆኖ ሠርቶ ጥር ግር በግንባራችን ወዝ የመኖር ስሜታችን ደካማ ነው። እናም፡-

- ሥራንና ሠራተኛን የመናቅና የማንጓጠጥ ነባር ባሕላችን ዛሬም ቢሆን ሰንኮፋ ገና አልተነቀለም፤
- ሠርቶ ከመብላት ይልቅ ወደ ልመና የማዘንበሉም ባሕል ገና እግሩን ከቤታችን አላነሳም፤
- ሥራ የሚያስፈቱ አጉል ማኅበራዊ ልማቶች ዛሬም አልቀሩም፤
- የሚገጥመንን የኑሮ ችግር ሁሉ ከፈጣሪ እንደ ተላከ ቁጣ ወይም ሌሎች እንደ ጣሉብን ዕዳ የማይቻል፤
- ስለ ዓለምና ስለ ራሳችን ያለን ግምትና ዕውቀት የዳበረ አለመሆንና በማይምነት ጥላ ሥር መገኘታችን፤
- ለጊዜ ያለን ግምት አናሳ መሆን፤
- ለዛሬ የምንኖር መሆናችን፤ ስናገኝ ደግሰን የምንጨፍር፣ ነገ መኖሩን የምንረሳ፣ ስናጣ ደግሞ የሌላው ቀብር ላይ ለራሳችን የምናነባ በቡዎች፣ ጥቅን ከማንም በላይ የምናከብር መሆናችንም ለድህነታችን እንጂ ለኛ የበጀ አልሆነም።

5. ድህነታችን እንዴት ይወገዳል?

«ድህነታችን ዋነኛ ጠላታችን ነው» ቢባልም በቅርቡ በወረራ የያዘን አይደለም። ይህ ማኅበራዊ ባለጋራ ለረጅም ዘመናት አብሮን ኖሯል። በሚሊዮን የሚቆጠሩ ወገኖቻችንንም ሕይወት በድህነትና በተፈጥሮ መዛባት ሳቢያ ገብረናል። እናም በቤታችን ጎዝጎዝና ተመቻቾች ስለኖረ ጠላት ነው የምናወራውና እንዲህ በቀላሉ እናስወግዳለን ማለትም ዘበት ነው። ስለሆነም በግንዛቤ ደረጃ መያዝ ያለባቸው የመፍትሔ አቅጣጫዎች የሚከተሉት ይሆናሉ።

ድህነት ማኅበራዊ ዕዳ እንጂ የተወሰነ ገብረተሰብ ክፍል ችግር ተደርጎ መወሰድ የለበትም። ሚሊዮኖች በድህነት እየማቀቁ በሚኖሩበት ሀገር ውስጥ ጥቂቶች «ከድህነት ነጻ ነን» ቢሉ የሚያሞኙት ራሳቸውን ብቻ ይሆናል። ለምን ቢሉ፡- ኑሮአቸው የፍርሃትና የጥርጣሬ መሆኑን ከእነርሱ በላይ የሚያወቅ የለምና ነው። ዛሬ ትንሽ ሀብት አለኝ የሚል ሁሉ አጥሩን ወደ ሰማያት እያሰጠጋ አስረዝሞ ሳያጥር፣ በርቶን በብረት ሠንሠለቶች ሳይተሰጥ ተጥቶ ጽንቅልፍ እንደማይወስደው ሁላችንም እናውቃለን። በሀብታሞች ቀበሌ ለጥበቃ

በአንዳንድ አህጉር እየተከሰተ ያለው የሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ችግርና መንገድ

ገብረ ሰባታየሁ አባተ/

ባለፈው እትማችን የሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ምንነት፣ አመሠራረት፣ አስፈላጊነትና ሌሎች አጠቃላይ ጉዳዮችን «ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን» በሚል ዐቢይ ርዕስ ሥር ማቅረባችን ይታወቃል። በአሁኑ ዝግጅታችን በሀገር ውስጥና በባሕር ማዶ ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን አስመልክቶ ለሚፈጠሩ ችግሮች መንገድ የኾኑ ነጥቦችንና ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን አጽንቶ ለመጠበቅ ምን መደረግ እንዳለበት እንመለከታለን። አንባቢያችን-በጉዳዩ ላይ የምታደርሱን አስተያየቶች፣ ጥያቄዎችና ተጓዳኝ መረጃዎች የመፍትሔው አንድ አካል ለመሆናቸው በተሳተፏችሁ ግፉበት እንላለን።

በአሁኑ ጊዜ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በተለያዩ ዓለማት በሥራ፣ በትምህርት፣ በንግድ፣ በሰደት ተበትነው ባሉ ልጆቿ አማካይነት አገልግሎትን በስፋት በመስጠት ላይ ትገኛለች። በዚህም ለኢትዮጵያውያን ልጆቿ ዘመድ ወገን በሌለበት ቦታ ተስፋ፣ አምባፊ፣ መጽናኛ ለመሆን በቅታለች። ከዚህም አልፎ ማንነታቸውን ላጡ፣ ከእምነት ለተለዩ ሁሉ ተስፋ እየሆኑት ነው። ለዚህም በኪንያ፣ በደቡብ አፍሪካ፣ በአሜሪካ በካሪቢያን ግዛቶች ለሚገኙ ሕዝቦች እያበረከተች ያለውን አገልግሎት ብቻ ማንግባት ይበቃል።

ይሁን እንጂ ይህ የቤተ ክርስቲያናችን የአገልግሎት አድማስ መስፋትና የተለያዩ አህጉር ዜጎች ትኩረት መስጠት ገና በሊጋነቱ ፈተና እየገጠመው ይገኛል። በተለያዩ የአሜሪካ ግዛቶች በምትገኘው የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን የሚገኙ አንዳንድ ግለሰቦች ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን አላስፈላጊ እንደሆነ በመናገር ምእመናንን ያውካሉ። እንክርዳድ ትምህርታቸውን ምእመናን እንዲቀበሏቸው መነሻ ያደረጉት በአካባቢያቸው ያለውን «ችግር» ነው። ቅዳሴው እንዲያጠናቀቅ የተወሰኑ ቅዳሴያት ብቻ እንዲቀደሱ፣ ምእመናን ጫማ አድርገው ቤተ ክርስቲያን እንዲገቡ፣ ሥጋ ወደሙን ለመቀበል ዐሥራ ስምንት ሰዓት እንዲደገሙ፣ ቤተ ክርስቲያኒቱ የመዝሙር መሣሪያዎች እነዚህ መሆን አለባቸው ብላ በቅዱስ ሲኖዶስ ያጸደቀቻቸውን ትተው «ዘመናዊ» የሚሉትን እንዲቀበሉ፣ ሌሎች በወር አበባ ላይ እያሉ ወደ ቤተ ክርስቲያን እንዲገቡ... ምእመናንን በመገፋፋት ላይ ይገኛሉ። የእነዚህ ችግሮች መንገድ መንገድ ምን ይሆኑ? ቀጥለን ለመመልከት እንሞክራለን።

1. ኑሩቄ
ኑሩቄ ጥርጥርና ክህደት ነው። አንዳንድ ሰዎች ከትምህርት ጉድለት፣ ከእምነት ማነስ፣ ከሰደብነት ፈተና የተነሣ የእግዚአብሔርን ህልውና፣ የቅዱሳንን ክብር፣ በቤተ ክርስቲያን የሚፈጸመው ሥርዓታዊ አገልግሎት ሰማያዊ ጸጋ የሚያሰጥ መሆኑን ይጠራጠራሉ። ጥርጥራቸውም ሲያድግ አቋም ይሆንና በይፋ መቃወም ይጀምራሉ።
በተለያዩ የዓለማችን ክፍሎች

በሚገኙ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን አጠቃላይ ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን አስመልክተው እንግዳ ትምህርት ከሚያስተምሩት ሰዎች መካከል አብዛኛዎቹ የሃይማኖት ችግር ያለባቸው ናቸው። እነዚህ ሰዎች በሀገር ውስጥ ላይ ያስተምሩት የነበረው የኑሩቄ ትምህርት በቤተ ክርስቲያናችን አባቶችም ሆነ በምእመናን ዘንድ ስለ ታወቀና ጥያቄ ስላለከ ተለባቸው በተለያዩ መንገዶች የወጡ ናቸው። ቤተ ክርስቲያኒቱ ላትልካቸው የተላኩ፣ ላትሸማቸው የተሸሙ፣ ጥንተ ማንነታቸውን የማያውቀውን ሕዝብ ግራ ያጋቡታል።

በመሠረቱ እነዚህ ሰዎች ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን ነቅፈው በማስተማራቸው ልንገረም አይገባም። ምክንያቱም የሥርዓትና የሕግ ሁሉ ባለቤትና ፈጻሚ የሆነውን ጌታችንና መድኃኒታችን አያሱስ ክርስቶስን ሳይቀር ከባሕርይ አባቱ ዝቅ አድርገው የሚያዩ ሰዎች ስለሆኑ ነው። ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ደግሞ የኢየሱስ ክርስቶስን የባሕርይ አምላክነት አምነው ላልተቀበሉት ሁሉ ሽክም ይሆንባቸዋል። ከሃይማኖት ላይ በሆነ ልቡና የሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን መከበር የሚሻ ሰው ቢኖር ከከርንችት ወይን የመልቀም ግዴታ ይሆንበታል።

2. የሥልጣኔን ምንነት በትክክል ካለ መረዳት :-

ሥልጣኔ ከሰው ልጅ የአእምሮና የኑሮ ዕድገት ጋር የተያያዘ ነው። እያንዳንዱ ትውልድ የራሱ የሆነ ሥልጣኔ አለው። ባገኘው ሥልጣኔ የተሻለ ኑሮን ለመኖር የሚያስችለውን ጥበብ ተከትሎ ይሠራል። ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ደግሞ የአእምሮና የኑሮ ዕድገት ውጤት ሳይሆን መንፈስ ቅዱስ የሰው ልጆች በእምነት የጀመሩትን የሕይወት ጊዜ አግባብ ባለው መንገድ ይመሩ ዘንድ ልቡናቸውን ባቀኑ ቅዱሳን በኩል የሰጠው መመሪያ ነው። ይሁንና ከሥልጣኔ መርቀቅ አንጻር ሳይሆን ከምእመናን አጠቃላይ ዐቅም አንጻር ዘመኑን የሚገድ ሥርዓት አይሠራም ማለት አይደለም። ነገር ግን ሥርዓቱን በማስፈጸም ረገድ ላላፈኑት ያላቸው አካላት በምእመናን ዘንድ ሥርዓት እንዲሠራሉት የሚፈለገውን ነገር ለሚመለከተው ለቅዱስ ሲኖዶስ በማቅረብ መፍትሔ እንዲያገኝ ማድረግ ይገባቸዋል። ምናልባት ሥርዓትን ተግባራዊ ለማድረግ ያለበት ከባቢያዊ ሁኔታ ተጽዕኖ የፈጠረባቸው ሰዎች

ካሉም እያስተማሩ ወደ ማወቅና ወደ መጽናት መምራት የሥልጣኔ ምልክት ነው።

በርግጥ የሥልጣኔ ትርጉምና አካሄድ ባለገባቸው ሰዎች ዘንድ ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን ማክበርና ማስከበር ፈጽሞ የማይቻል ነገር ነው መስሎ የሚታያቸው። በቤተ ክርስቲያን ያለውን ሥርዓት መንፈስ ቅዱስ በአበው አድርጎ እንዲሠራው በመዘንጋት ሥርዓቱ በተሠራበት ዘመን ከነበሩት ሰዎች አመለካከት ጋር ይቆራኝታል። በመሆኑም ዋና ተልእኮአቸውና ትኩረታቸው የሠለጠነው ሕዝብ ምን ቢያደርግ ነው አበው በመንፈስ ቅዱስ ተመርተው ለሠሩት ሥርዓት ሊገዛ የሚችለው፣ የሚል ሳይሆን ሥርዓቱን እንዴት ብናደርግ ነው ለዘመናዊው ሰው የምናመቻቸው የሚል ነው። በመሠረቱ ይህ ደግሞ ሃይማኖተኛ ከሆነ ሰው ልብ፣ ማለትም ለራሱ ጥቶ ለእግዚአብሔር ፈቃድ ሕያው ከሆነ ልቡና የተገኘ አይደለም። «በእምነት የሚደረገው ገዛ በቀጠነው መንገድ ተገዞ በጠበቀው በር መግባት ነው» ከሚለው አምላካዊ ቃል ጋር የማይስማማ ነው። «ይድላን፣ ይመቸን» በሚል ሁሉን ነገር ለእነርሱ በሚመች መንገድ ማስኬድ ስለ ሚፈልጉት ሰዎች ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ፡- «ነገር ግን በመጨረሻው ቀን የሚያስጨንቅ ዘመን እንዲመጣ ይህን ሰውነት ሰዎች ራሳቸውን የሚወዱ ይሆናሉ... መልካም የሆነውን የማይወዱ... ከእግዚአብሔር ይልቅ ተድላን የሚወዱ ይሆናሉ። የአምልኮ መልክ አላቸው ኃይሉን ግን ክደዋል። ከእነዚህ ደግሞ ራቅ...» ብሏል። 2ጢጥ.3፡1-7።

3. አለማወቅ:-

ይህ በሁለት መንገድ ሊታይ ይችላል። ምእመናን አስተማሪ ከማጣት፣ በሥራ፣ በትምህርት፣ በሰደትና በመሳሰሉት ምክንያቶች የተነሣ ቤተ ክርስቲያን የምትፈጽመውን ሥርዓት የትመጣነት፣ ለምን እንደሚፈጸም፣ የሚያስገኘውን በረከት፣ የአፈጻጸሙ ሂደት እንደምን እንደሆነ ሳይወቁ ይችላሉ። በዚህም የተነሣ ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን በአግባቡ ሳይፈጽሙት ከመቻላቸውም በላይ በቤተ ክርስቲያን በማወቅም ይሁን ባለማወቅ ሥርዓት ሲንደልና፣ ሲፈረስ ሊጠይቁ ሊያርሙ አይችሉም።

በካህናትም በኩል ቢሆን ያለ ማወቅ ችግር ሊከሰት ይችላል። አንድ

ሰው መላውን የቤተ ክርስቲያን ትምህርት ጠንቅቆ ያውቃል ማለት ይከብራል። የቤተ ክርስቲያንን ሥርዓት ምን ነት። እስፊላጊነትና አፈጻጸም ካለ ማወቅ የተነሣ በአንደበታቸው ሊነቅፉ፣ በአገል ግሎታቸውም ወቅት ሊገደፉ የሚችሉ ካህናት ይኖራሉ። ይህ ልማድ ሲቆይ ደግሞ የጸደቀና የተፈቀደ ሥርዓት ይመስላል። በዚህ ወቅት ሊቃውንተ ቤተ ክርስቲያን የልማዱን ከሕጉ በማፍለስ የኖላዊነት ተግባራቸውን ለውጡ ይገባል።

ለአንዳንድ ሰዎች በቤተ ክርስቲያን የሚደረገው ነገር እንግዳቸው ነው። ከላይ ያለውን ነገር /ንባብ / ብቻ ስለሚመለከቱና ጥልቁንና የፈቀቀውን ሃይማኖታዊ ምሥጢር ለመረዳት ገና ዕውቀቱ ስለሌላቸው ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ይከብሩባቸዋል። ይኸውም ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ቅዱሳን ሐዋርያት ይሰብኩት የነበረው ነገር ክርስቶስ ባልገባው ሰዓት የክርስቶስ ማደርያ መገለጫ የሆኑትን ቅዱሳን ሐዋርያት እንዳሳደዳቸው ማለት ነው። ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አለ ማወቁን በደማከቆ መግቢያ በር ላይ ካረቀለት በኋላ ግን ሁሉን ስለ ተረጎ። «ከእኛ እንደ ተቀበለው ወግ ሳይሆን ያለ ሥርዓት ከሚሄድ ወንድም ሁሉ ትለዩ ዘንድ አገዛችኋለሁ» ለማለት በቃ። አሁንም ቢሆን ባለማወቅ ወጥ መድ የተያዙ ሰዎች ያመኑትን እምነት መገለጫ የሆነውን ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን ከማጥላላት ይልቅ ሊያስረዷቸው ወደሚችሉ ወደ እዋነተኞች የቤተ ክርስቲያን መመሪያ ተርጉሞ መግባር ይጠበቅባቸዋል።

4. ንዝህላልነትና ቸልተኝነት

በመንፈሳዊ ሕይወት ከሚያጋጥሙት ችግሮች መካከል ዋናው ንዝህላልነትና ቸልተኝነት ነው። ንዝህላልነትና ቸልተኝነት የሆኑ ሰዎች መሆን የሚገባው ሥርዓቱ የተለየ ሆኖ መቼና የት መፈጸም እንዳለበት ያውቃል። ይህን እንጂ ከመሰልቸት፣ ከመፍራት፣ ከጥቅም ፈላጊነት...የተነሣ ዝንጉና ስልጅ ይሆናሉ። ሊቀ ካህናት ዓለ በአራቱ ድንኳን ያገለግሉ የነበሩ ልጆቹ የመብራቱን የመሥዋዕቱን ሥርዓት ሲጥሱ እያየ በቸልተኝነት እንዳየ ከእግዚአብሔር ይልቅ ለልጆቹ እንዳደላ ይሆናሉ። ንዝህላልነትና ቸልተኝነት የቤተ ክርስቲያንን ሥርዓት በሚፈጽሙና በሚያስፈጽሙ ሰዎች ዘንድ የሚታይ ችግር በመሆኑ ውጤቱ የከፋ ይሆናል። ይህ ደግሞ ባለቤት ያቀለለውን አሞላ ባለዕዳ አይቀበለውም እንደ ተባለው ዓይነት ሊሆን ይችላል።

በአሁኑ ጊዜ በማወቅም ይህን ባለማወቅ በሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ላይ እየተከሰተ ያለው ችግር በቅዱስ ሲኖዶስ አፋጣኝ መፍትሔ ካልተፈለገበት በስተቀር የቤተ ክርስቲያኒቷ አካልና ዋና ሀብት የሆኑ ምእመናንን ለከፋ ጉዳት ሊዳረግ ይችላል። ለከሰቱ ከሚችሉ ችግሮች መካከል የሚከተሉትን እንደ ምሳሌ መመልከት ይቻላል።

ሀ. መለያየትና ሁከትን ይፈጥራል።

በአንዳንድ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሰላማዊ አገልግሎት መስጠት፣ የተረጋገጠ የሰነኩ ምእመናንን ማግኘት የሚቻለው የተሰበሰቡትን ሁሉ አንድ ሊያደርግ የሚችል እምነት፣ ትምህርትና ሥርዓት ሲኖር ነው። አንዱ ሲዘምር ሌላኛው የሚያለቅስ፣ አንዱ ቆሞ ሲያስቀድስ ሌላው የሚተኛ፣ አንዱ እንደ ሥርዓቱ «ንጽሕናዋን» ጠብቃ ስት መጣ ሌላዋ ከዚህ በተቃራኒ የምትመጣ፣ አንዱ የልብናውንና የእግሩን ጫማ አውልቆ እንደ ሥርዓቱ ሲገኝ ሌላው ምሥጢር ሥጋዊ የሚነገርበትን ቤተ ክርስቲያን በጫማው የሚጠቀጥቀው ከሆነ መለያየትና ሁከት ይፈጠራል። ይህ መለያየትም የሰዎች ብቻ ሳይሆን ቤተ ክርስቲያኒቷ እንደ ሮማ ካቶሊክ ክሃስትና ከአራት ቦታ እንድትከፋፈል ያደርጋታል። የሰዎቹም ዋና ዓላማ ይህ ነው።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ የቆሮንቶስን ምእመናን፡- «እግዚአብሔርን የሰላም አምላክ ነው እንጂ የሁከት አምላክ አይደለም» ለማለት የበቃው ሥርዓተ አልባኝነትን አንቀጥባቸው አንዱ በሌላ ቋንቋ ሲናገር ሌላው ትንቢት እናገራለሁ። ሌላው ደግሞ እዘምራለሁ። ሌላውም በሌላ ቋንቋ የተነገረውን እተረጎማለሁ በማለት ሲረብሱና አንዱ ሌላውን ያውክ ስለ ነበር ነው። 1ቆሮ. 14:33። ሐዋርያው ይህን መሰል ሁከትና መለያየት የሚፈጠረው «የእግዚአብሔርን ማገባር ከመናት» የተነሣ መሆኑን ገልጿል። 1ቆሮ. 11:22። በመሆኑም ይህን መሰሉን የድፍረት ለካህናት መለያየትን እንዲያስወግዱ፡- «ሁሉ በአገባብና በሥርዓት ይሁን» በማለት መክረቸዋል። 1ቆሮ. 14:40።

በአሁኑ ጊዜ በአንዳንድ የአሜሪካ ግዛቶች በምትገኘው ቤተ ክርስቲያን በማወቅም ይህን ባለማወቅ መለያየትና ሁከትን ሊፈጥሩ የሚችሉ የሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ጥሰቶች እየተፈጸሙ መሆኑን ከሥፍራው የሚደርሱን መረጃዎች ያመለክታሉ። ከእነዚህም መካከል ለአናት ቤተ ክርስቲያን ማለትም በማዕከል በመንበሩ ላለው ቅዱስ ሲኖዶስ የማይታዘዙ አዋቢዎችን መመሥረትና በውስጣቸውም በርካታ የሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን አፈጻጸሞችን ማጥፊያ ለአንድ ቀን በአንድ አካባቢ በተለየ ሰዓት በመቀደስ ምእመናንን ለመለያየትና ለሁከት መዳረግ ይገባቸዋል። በመሠረቱ እናት አባትም አክብር የሚለውን ቃል እግዚአብሔር እያስተማሩና እየተማሩ የአንዲት የእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን አባቶች በቅዱስ ሲኖዶስ በመንፈስ ቅዱስ መሪነት ላውጡትና ለሚያውጡት ሥርዓት አልታዘዘም ማለት ለቤተ ክርስቲያን ጥብቅና ቆመናል። የሚል ምእመናን ኾነ አገልጋይ ጋይ ጠባይ አይደለም። ሰዎች ተለያዩ ምክንያቶች ላይ ስማሙ ይችላሉ። የሰዎች በራሳቸው ችግር መለያየት የአንዱ የክርስቶስ አካል የሆነችውን ቤተ ክርስቲያን ቋንቋ ለቋንቋ፣ ሥርዓት ለሥርዓት የሚለያየት ከሆነ ውጤቱ የከፋ ይሆናል።

ክቡሩን ሥርዓት ለሚገባው ምእመናን እንደ ሥርዓቱ መፈጸም ግድ ነው። ይህን እንጂ አንድ ወንድና አንዲት ቤት ቅድመ ጋብቻ ያልተገባ አነዋወር እንዲኖራቸው፣ ሥርዓተ ተክለልን ለማይገባው ሰው መፈጸም ለጊዜው ግለሰቦችን ሊያስደስት በ

ችልም ውስጠው ግን ለቤተ ክርስቲያኒቷ ሕግና ሥርዓት መጠበቅ በሚያስቡና በሌሎች መካከል መለያየትን ለመፍጠር አልያም በሥርዓት ተላላፊነታቸው ለሚጠየቁት ጥያቄ ድጋፍና እጅብ ለማጠባተ ነው። ያልተፈቀደልንንና የማይገባንን ነገር መፈጸም መብታችን አይደለም። ወሉደ ቆራን፣ ናዳብና አብድዩን፣ ንጉሠ ዮሀንስና ዮሀንስ የማይገባቸውን በመፈጸማቸው ያገኛቸውን ነገር ከዚህ ላይ ማስታወስ ይገባል። /ዘጸ. 28:11፣ 1ኛሳሙ. 2:11፣ 22-25፣ 1ሳሙ. 6:19፣ 2ዜና. 26:16-21/።

ለ. ማንነትን ያሳጣል፡-

እያንዳንዱ የእምነት ወገን ማንነቱን የሚገልጥበት የራሱ የሆነ ሥርዓት አለው። አብያተ ክርስቲያናት ከእምነታቸው ባሻገር እምነታቸውን የሚገልጹ በትኩረት ማንነታቸው የሚታወቁበት ለማድረግ አላቸው። ለእኛ ለእርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ምእመናን የማንነታችን መገለጫ የሆኑ የቅዱሳን የጽምጃ የመዘመራት የታዩትን ጥያቄዎችን የአለባበድ፣ የቅዱስ ቁርባን ሥርዓቶች አሉ። በእነዚህ ሥርዓቶቻችን አምላካዊ በረከት ከማግኘታችን በተጨማሪ ማንነታችን ይገለጻል። ቅዱሳን ጥያቄዎችን የቅዱሳን ሰዓቶቻችን፣ መዘመራታችንና የመዘመር መሣሪያዎቻችን ከሥርዓታቸው አትዩ ጽዮቹን ብቻ ሳይሆን ቤተ ክርስቲያናችን በመጽሐፍ ቅዱስ መሠረትነት ላይ የተመሠረተች መሆኗን ያሳያሉ። ግብግሙታችን የሚያሳይ የራሳቸው መገለጫ የሆኑ የቅዱሳን የመዝሙር ሥርዓቶች እንዳላቸው ሁሉ በእኛ ቤተ ክርስቲያን ያሉ የቅዱሳን ሥርዓቶችን መገለጫዎቻችን ናቸው። «ቅዱሳው ረጅም ነው፣ ሰዓት ይፈጃል» ብሎ የማንነት መገለጫና መከበሪያ መንፈሳዊ ሀብቶቻችንን ከማጥፋት ይልቅ ከቅዱሳን ውጭ ያሉትን ጊዜያት በአግባቡ መጠቀም መቻል የሥልጣኔ መሠረት ነው።

እነዚህ የሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ዓይነቶች ክፍሎች ቅዱስ ጳውሎስ ለኤፌሶን ክርስቲያናት በጻፈው መልእክት፡- «በኤፌሶን ላሉት ቅዱሳን» ብሎ አድራሻቸውን ገልጾ ሲያሰቃ «ከክርስቶስ ኢየሱስም ላሉት ምእመናን» እንዳለው /ኤፌ. 1/ በምድር የተለያዩ ልማድና አመለካከት ባላቸው ሰዎች መካከል ብንኖርም የቅዱሳን ሥርዓትና በመዘመራችን ደግሞ በሰማያዊ አነዋወር ከመድኃኒዱ ለም ክርስቶስና ከቅዱሳን ጋር እንዳለን የምንረዳበት ነው። ቅዱሳው፣ መዘመራትና ሌላው ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ደግሞ በመሠረቱ ሰማያዊ ነውና በዛ ተብሎ የሚቀነስ አይሆንም። በኋላችን ያለውን እየተውን ወደፊት የምንዘረጋ፣ ሀገራችንም የድል ነገሮች ማህበራተኞች ባለበት ሰማያዊ ሥፍራ በመሆኑ፣ ይህም ከሁሉ ይልቅ እጅግ የሚሻል ነውና ከእርሱ አብልጠን ከዚህ ግልም የምንሻው ነገር የለንም። /ፊልጵ. 1:23፣ 3:20/።

ላቲን ለሮማ ካቶሊክ ኮንስታንቲኖ፣ ለግብፅ ኮንስታንቲኖ፣ ለሶርያ አብያተ ክርስቲያናት የማንነት መገለጫ ቋንቋቸው

እንደ ሆነ ሁሉ ለእኛም የግእዝ ቋንቋ መገለጫችን ነው። «ሕዝቡ የግእዝ ቋንቋን አያውቅም» በሚል ሰብብ ግእዝ ከሥርዓተ ቅዳሴው ይወገድ ማለት አንድ መገለጫን ከመጣልም በላይ በቋንቋው ከተጻፉት ሃይማኖታዊ ምሥጢራት /ትምህርት/ ሕዝቡን ቀስ በቀስ መለየት ነው። ከዚህ ይልቅ የግእዝ ቋንቋ የሚረዳበትን ስልት መፈለግ ሥልጣኔ ነው። በሰማርያ የነገሠው አካዝያስ ወደ አቃሮ ናውያን አምላክ ይገሠግሡ የነበሩትን መልእክተኞችን ተቆጥቶ ከመንገድ የመለሳቸው ኤልያስ መሆኑን ያወቀው የማንነቱ መገለጫ የሆነውን የኤልያስን አለባበስ ስለ ነገሩት ነው። 2ነገ. 1÷1-8። ጠባቢ ሰሎሞንም አስቀድሞ፡- «የቀድሞውን የድንበር ምልክት አታፍልስ» /ምሳ.22÷28/ ያለው አበው የእምነታቸው መገለጫና መታወቂያ የሆነውን ሥርዓተ እምነታቸውን መያዝ የሚገባ በመሆኑ ነው።

በአሁኑ ጊዜ የአብዛኛዎቹ የአፍሪካ አህጉር ባሕሪና እምነት የአገራቸው ወይን ጥገኛ ሆኖ የምናገኘው በቅኝ ገዥዎቻቸው ተንኩልና ማታላል የራሳቸውን በመጣላቸው ነው። ይህ ደግሞ በመንፈሳዊውም ሆነ በሥጋዊው ሕይወት ላይ የሥነ ልቦና ተዕዕያ፣ የራስን ገቆ የለላውን መናፈቅ ያመጣል። የአብዛኛዎቹ የአፍሪካ አህጉር በቋንቋቸው አለመማር፣ በአለባበስ፣ በትምህርት ሀገራዊውን ትቶ የሌላውን መጥኝ ማለት የቅኝ ገዥዎች ማንነትን የማሳጣት ሜራው ጤት ነው።

እነሆና ዛሬ ልንገምታቸው የሚችላቸው ችግሮች ከመከሰታቸው በፊት እያንዳንዱ የቤተ ክርስቲያን አገልጋይ ቤተ ክርስቲያን ተቆይቶቻቸውን ሥርዓቶች ወውቆና አክብሮ ምእመናን እንዲያከብሯቸው እንዲጠቀሙባቸው ተግባራዊ ማስተማር ይገባል።

የቤተ ክርስቲያን ሥርዓት ሊሻሻል ይችላል ወይ? ከቻለስ በማን?

የቤተ ክርስቲያን ሥርዓት የተሠራው የሰዎችን መንፈሳዊ ሕይወት በተሟላ ሁኔታ ጠብቆ በወንጌል ሥርዓት ምእመናንን ለመምራት ነው። ሥርዓቱ ለምእመናን መንፈሳዊ ጥቅም ተብሎ እንደ ተሠራው ሁሉ በመንበሩ በሚገኘውና አግባብ የኾነ ሥልጣን ባለው ቅዱስ ሲኖዶስ ለምእመናን ጥቅም ተብሎ ሊሻሻል ይችላል። ይህም ሲባል በአትኩሮት ልናስተውለው የሚገባን ቁም ነገር የቤተ ክርስቲያን ሥርዓት የሚሻሻለው ስለ ምእመናን ድኅነት መሆኑን ነው።

ስለ ማንኛውም ምክንያት ቢሆን ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ሊያሻሽሉት የሚችሉት ብዙዎች ሊቃነ ጳጳሳት በሲኖዶላቸው መክረው ነው። ይኸም በቅዱሳን ሐዋርያት ዘመን የተደረገ ነው። በአንደኛው የነበሩ አካላት በክርስቶስ የባሕርይ አምላክነት አምነው ተጠመቁ። ነገር ግን ከአይሁድ ወገን የነበሩ አንዳንድ ሰዎች የሌላውን ሥርዓት ካልፈ

ጸማችሁ ብለው ተቃወሟቸው። ቅዱሳን ሐዋርያት ይህንን ልዩነትና ክርክር ሰሙ። ነገር ግን እያንዳንዳቸው በተናጠል ሆነው መልስ አልሰጧቸውም። ይልቁንም በ50 ዓ.ም በቅዱስ ያዕቆብ ስብሰባነት በኢየሩሳሌም ተሰባስበው በጉዳዩ ላይ ከመከሩ በኋላ የሚበጀውን ሥርዓት ደንግገው ቅዱስ ጳውሎስንና ቅዱስ በርናባስን ወክለው በመላክ ልዩነቱ ጠፍቶ አንድነት የሚወርድበትን ሥርዓት ሠሩላቸው። የሐዋርያት 15÷1-35። ምክንያቱም ጌታችንና መድኃኒታችን እያ ሱስ ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ፡- «እውነት እሳችኋለሁ፡- በምድር የምታስሩት ሁሉ በሰማይ የታሰረ ይሆናል፤ በምድርም የምትፈቱት ሁሉ በሰማይ የተፈታ ይሆናል» ብሏቸዋል። ማቴ.18÷18። ዛሬም በሐዋርያት እግር የተተኩ ብዙዎች ሊቃነ ጳጳሳት በቅዱስ ሲኖዶስ የወሰኑት የደንገጉት የጨመሩት ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ጸኑት ነው። ጌታችን ራሱ ቅዱሳን ሐዋርያት ወንጌልን ስብከው አሕዛብን አሳምኖ እያጠመቁ ደቀ መዛሙርቱ እንዲያደርጉ ሲልካቸው፡- «እነሆም እኔ እስከ ግልም ፍጻሜ ድረስ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ» ብሏቸዋል። ማቴ.28÷20። ይህም ሲባል ሐዋርያት በሕይወት ሥጋ እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ የሚቆዩ ሆኖ ሳይሆን ለእነርሱ በሰጠው ሥልጣን መሠረት እስከ ገልፈተ ዓለም ለሚኖሩ ነሥራት ቅዱሳን ሐዋርያት ትምህርትና እምነት ጸንተው ሥልጣን ሐዋርያትን ገንዘብ ካደረጉት ሁሉ ጋር የሚሠሩ በመሆኑ ነው። ለዚህ ነው ቅዱስ ጳውሎስ፡- «ከእርሱ ጋር አብረን የምንሠራ ነንና» ያለው። 1ቀሮ.3÷9።

እያንዳንዱ ኤጲስ ቆጶስ ሥርዓትን አስመልክቶ በሀገረ ስብከቱ የተፈጠረውን ችግር ለቋሚ ሲኖዶስም ሆነ በዓመት ሁለት ጊዜ ለሚሰበሰቡ ምክንያት ገባኤ ያቀርባል። በፍትሕ ነገሥት፡- «በቀኖናት ውስጥ በ35ኛው ትእዛዝ ከእኛ የቀረ አንዳች ነገር ቢኖር ኤጲስ ቆጶስ ያሳስብ» ማለታቸውም ይህን ያስረዳል። በ48ኛው ላይ ደግሞ «ወንድሞች ሆይ፣ ከእኛ የቀረ ምንም ቢኖር እግዚአብሔር ለተገባው ሰው ይግለጠው። ቤተ ክርስቲያንም ጸጥታ ወዳለው ወደብ ትመራ...» ብለዋል። ዳግመኛም ኤጲስ ቆጶስ በዲዲስቅልያ በ4ኛው ክፍል፡- «እናንተም እኮ ጌታችን በምድር ያሰሩት ሁሉ በሰማይ የታሰሩ ይሁን... እንደ አምላክም በሥልጣን ፍረዱ ብሏችኋል» ይላል። በዚህ ዐረፍተ ነገር ውስጥ «ያሳስብ» ያለውን አስተውሉ። የሚያሳስበው ብዙዎች ሊቃነ ጳጳሳት በተገኙበት ገባኤ አይደ ለምን? ሊቃነ ጳጳሳቱ በጸም በጸሎት በመንፈስ ቅዱስ ታግዘው የሚወሰኑት ሥርዓት ተቀባይነት ይኖረዋል። እዚህ ላይ ማስተዋል የሚገባው ቤተ ክርስቲያን የወገኖቻቸውና ቆራሳቸው ጊዜ ከቤተ ክርስቲያን ያፈነገጡ ሰዎች የሚያወጡት መመሪያ ምእመናንን የሕይወት ባለቤት የማያደርግና ወደ እግዚአብሔር የማያቀርብ መሆኑን ነው።

ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን ለማስጠበቅ ምን ይደረግ?

ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን የመጠበቅ ላላፊነቱ የሊቃውንቱም

የምእመናንም ነው። እያንዳንዱ የቤተ ክርስቲያን አባል ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን በአንድነትና በሙሉ ልቦናው እንዲፈጽመው አስቀድሞ አንድ ወጥና ገዢ የሆነ ሥርዓት ማዘጋጀት ከሊቃውንቱ ይጠበቃል። በአሁኑ ጊዜ በቤተ ክርስቲያን መንበር ያሉ ሊቃውንት «በአንድ ዓይነት ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ይመራሉ፤ ለሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን አንድ ዓይነት ግንዛቤና ትኩረት አላቸው» ለማለት ፈጽሞ አይቻልም። እንዲያውም በአንዳንድ የቤተ ክርስቲያን ሰዎች የሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን መጣስ ይታያል። በውስጥና በውጭ ያለውን የተለያየ አመለካከት አንድ ለማድረግ እንዲቻል በሳጥ፣ በወንዝ፣ በጉባኤ ቤት ያለውን ሐሳብ አሰባስቦ ሊቃውንቱን አወያይቶ የሥርዓቱን ምክንያት፣ የሚያሰገኘውን ጥቅምና የሥርዓቱን አፈጻጸም፣ ሥርዓቱን በሚተሰት ላይ ቤተ ክርስቲያን የምትወስደውን ርምጃ አጠቃሎ ማዘጋጀት ከአበው የሚጠበቅና ነገን ለመቅደም የሚያስችል ሥራ ነው።

ምእመናንም ሁለት ነገሮችን ማስተዋል ይጠበቅባቸዋል። ቅዱስ ሲኖ ዶስ በመንፈስ ቅዱስ ገላጭነት የሚሠራቸውን ሥርዓቶች በአግባቡ መጠበቅ የሚጀመርያው ነው። በሌላ በኩልም በተለይ በሀገር ውጭ ባለችው ቤተ ክርስቲያን የሚገኙት ምእመናን ለአገልግሎት የሚመጡ ሰዎችን ማንነት በቅ ድሚያ ማረጋገጥ ይጠበቅባቸዋል። ከቤተ ክርስቲያን ትምህርት በአፍጥ የኾኑ፣ ከልቡናቸው አንቅተው የሚናገሩ፣ ራሳቸውን ለገዛ ጥቅማቸውና ዓላማቸው በላኩ ሰዎች እንዳይታሉ መጠንቀቅ ይገባቸዋል። አንዲቷን ቤተ ክርስቲያን በብሔር፣ በፖለቲካ ድርጅት ስም ሊከፋፍሉ የሚሹ ሰዎች፡- «እነ እገሌ የዚህ ወንዝ ተወላጆች፣ የዚህኛው ድርጅት ደጋፊዎች ናቸው» የሚሉት ድብቅ ዓላማቸውን ለማስፈጸም ነው። ከቀደሙት ገድሐን ሐዋርያት ያለተገኘና ዓላማቸው ያልሆነውን ትምህርት የሚዘሩ ሰዎች መቼውንም ወደ ሕይወታችን ግንድና መሠረት ሊያቀርቡን ስለማይችሉ የአንዲት እርቶደክሳዊት ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን አባልና ቤተሰብ የኾኑ ሁሉ ወደ ነፈሰበት ሳይነፍሱ እያንዳንዱን ነገር መመርመርና መጠንቀቅ ይገባቸዋል። ለሁሉም የሥርዓት ባለቤት እግዚአብሔር ሥርዓተ እምነታችንን አጸንተን በቤተ በፍቅር ለመኖር ያብቃን? አሜን።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በሰሜንና ደቡብ አሜሪካ

*መቋቋም *መስፋፋት *ወቅታዊ ችግር

ከሰላሳ ዓመት በፊት

ውድ አንባብያን፤ ባለፈው እትማችን በዚህ ርዕስ ዓለም አቀፋዊት ቤተ ክርስቲያናችን በሐዋርያዊ እግረ ተገዛ እንዴት በምዕራቡ ዓለም እንደ ተቋቋመችና እስከ ጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ ዘመን ፍጻሜ እንዴት እንደ ተሰፋፋች ተመልክተናል። በዚህ ዝግጅታችን ደግሞ ከ1983 ዓ.ም ወዲህ ያላትን እንቅስቃሴ በመዳሰስ የተቋቋሙትን አብያተ ክርስቲያናት በአጫጭሩ እናስተዋውቃለን።

ባለፈው እትም እንደ ተመለከትነው የገንዘብ ነገሥቱ የአገዛዝ ዘመን በጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር ደርግ መንግሥት መተካቱ በሰሜን አሜሪካ የነበረውን የቤተ ክርስቲያን እንቅስቃሴ በመጠኑ እንዲጠናከር አድርጎት ነበር። ምክንያቱም የነበረውን የቀይና ነጭ ሽብር እንቅስቃሴ በመፍራት ወደ ዚያው የተሰደዱ ኦርቶዶክሳውያን ምእመናን ብዙዎች ነበሩና። ከ1983 ዓ.ም ወዲህም ምንም እንኳን እንደ ቀድሞው ኦርቶዶክሳውያን ምእመናን በብዛት በመሰደዳቸው ባይሆንም በአካባቢው ለቤተ ክርስቲያን እንቅስቃሴ መጠናከር ምክንያት የሆኑ አንዳንድ ክስተቶች ተፈጥረው ነበር። እነዚህ ክስተቶች ምንም እንኳን በቀጣዩ እትም የምንዳስሳቸውን በርካታ ችግሮች ያስከተሉ ቢሆንም በአካባቢው የቤተ ክርስቲያናችን አገልግሎት እንዲስፋፋ መሠረት ሆነዋል።

ቅዱስ ሲኖዶስ በ1984 ዓ.ም አዲስ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን አህጉረ ስብከት ድልድል እስኪያደርግ ድረስ በውጭው ያለው ያቤተ ክርስቲያን እንቅስቃሴ በመላ "ምዕራቡ ክፍለ ዓለም የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሀገረ ስብከት" በሚል በአንድ የተጠቃለለ ነበር። ነገር ግን ቆይቶ በዓለም የተበተኑ ኢትዮጵያውያን ቁጥር እየበረከተ እናሱን ተከትሎም አብያተ ክርስቲያናት እየበዙ ሲሄዱ፣ በአንድ ሀገረ ስብከት ብቻ አገልግሎት ሊፈጸም ባለመቻሉ በ1984 ዓ.ም ሐምሌ ወር በተካሄደው የቅዱስ ሲኖዶስ ጠቅላላ ጉባኤ የውጭው ዓለም የቤተ ክርስቲያን እንቅስቃሴ በአራት አህጉረ ስብከት ተከፋፍሎ እንዲመራ ተወሰነ። እነርሱም፦

ሀ. ዩናይትድ ስቴትስ እና አሜሪካና ካናዳ አንድ ሀገረ ስብከት ሆኖ መንበረ ጳጳስናው ኒውዮርክ እንዲሆን፤

ለ. የካሪቢያን ደሴቶችና ደቡብ አሜሪካ አንድ ሀገረ ስብከት ሆኖ፤ መንበረ ጳጳስናው ትራይጃድ እንዲሆን፤

ሐ. ምዕራብ አውሮፓ አንድ ሀገረ ስብከት ሆኖ፤ መንበረ ጳጳስና ሎንዶን እንዲሆን፤

መ. ምሥራቅ አፍሪካም እንደዚህ ሁ አንድ ሀገረ ስብከት ሆኖ፤ መንበረ ጳጳስናው ካርቱም ሱዳን እንዲሆን።

በዚህ አዲስ የአህጉረ ስብከት ድልድል መሠረት ብጹዕ አቡነ ማትያስ በተባበሩት የአሜሪካ ሀገሮች /ዩ.ኤስ.ኤ/ እና በካናዳ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሀገረ ስብከት ሊቀ ጳጳስ ሆነው ተሾሙ። ምንም እንኳን ከአዲሱ የአህጉረ ስብከት ድልድል ጀምሮ የሊቀ ጳጳሱን ሹመት ያልተቀበሉ ሰዎች እስከ አሁን ድረስ በአህጉረ ስብከቱ ውስጥ ቢኖሩም ቤተ ክርስቲያናችን ችግሩን ሁሉ እየተቋቋመች ምእመናንን በማገልገል ላይ ትገኛለች።

ከዚህ ቀጥሎ ዝርዝራቸውን ለማግኘት የቻልነውን አብያተ ክርስቲያናት ስምና አድራሻ ከአጫጭር መግለጫዎች ጋር እናቀርባለን።

1. **ዋሽንግተን መድኃኔ ዓለም**
ይህ ቤተ ክርስቲያን በሰሜን አሜሪካ ረጅም ልዩ ስም ያለው የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ነው። በ1971 ዓ.ም በዋሽንግተን ዲ.ሲ. የተመሠረተው ይህ ቤተ ክርስቲያን በሽርጂኒያና ሜሪላንድ አካባቢ ለሚኖሩ ኢትዮጵያውያን መጽናኛና መሰባሰቢያ በመሆን ሰፊ አገልግሎት አበርክቷል። ቤተ ክርስ

ቲያኑ በዚያ የሚወለዱ ሕፃናትን ከማጥመቅ፣ ተዘጋጅተው ለሚቀርቡ ትምህርት ምሥጢራትን ከማሳተፍ በተጨማሪ "የኢትዮጵያ ቀን" በሚል በየዓመቱ የደመራ በዓልን ለያደረገ የኢትዮጵያ ንፍ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያንን ባሕል ለመጀመሪያ ጊዜ በምዕራቡ ክፍለ ዓለም አስተዋውቋል። በማስተዋወቅም ላይ ይገኛል። ቤተ ክርስቲያኑ ከሌሎቹ ሁሉ ቀድሞ የተመሠረተ ቢሆንም የራሱ የሆነ ሕንፃ ቤተ ክርስቲያን የለውም። በዚህ የተነሳ የቤተ ክርስቲያኑ ንዋያት ቅድሳት ሁሉ በአገልጋይ ካህናቱ ቤት ነው። ቤተ ክርስቲያኑ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የዩናይትድ ስቴትስ እና አሜሪካና ካናዳ አህጉረ ስብከት ሊቀ ጳጳስ የሆኑት ብጹዕ አቡነ ማትያስ በመንበረ ጳጳስና ያሉበት ነው።

2. የአትላንታ ጆርጅያ ቅድስት ማርያም

ይህ ቤተ ክርስቲያን የተቋቋመውና ተባርኮ የተከፈተው መስከረም 3 ቀን 1979 ዓ.ም ሲሆን በዘመኑ በአትላንታ ጆርጂያ ብቸኛ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በመሆን በአካባቢው ለሚገኙት ኢትዮጵያውያን ምእመናን ሰፊ አገልግሎት አበርክቷል። አሁንም በማበርከት ላይ ይገኛል። ቤተ ክርስቲያኑ የራሱ የሆነ ሕንፃ የለውም።

3. የሲያትል ዋሽንግተን ቅዱስ ሚካኤል

የሲያትል ዋሽንግተን ቅዱስ ሚካኤል የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የሚገኘው ኒውጆርሲ- ኒውዮርክ ሲሆን የራሱ የሆነ ሕንፃ ስለሌለው በኪራይ እየተገለገለና እያገለገለ ይገኛል። በአሁኑ ጊዜ የካህናቱና የምእመናኑ አንድነት እየጎለበተ በመሄዱ ዕድገቱና ሐዋርያዊ ይዘቱ ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተጠናከረ ይገኛል።

4. የሳን ዲያጎ ካሊፎርኒያ ቅዱስ ገብርኤል ቤተ ክርስቲያን

ይህ ቤተ ክርስቲያን በአካባቢው ምእመናን ጎብረት የተቋቋመው በገዳር ወር 1978 ዓ.ም ነው። እንደ ሌሎቹ አብያተ ክርስቲያናት በካህናቱና በምእመናኑ ብርታት ጥሩ የሆነ ሐዋርያዊ እንቅስቃሴ ሲያሳይ ቆይቷል። አሁንም በመንቀሳቀስ ላይ ይገኛል።

5. የሳን ሆዜ ካሊፎርኒያ ደብረ ገነት ቅድስት ማርያም ቤተ ክርስቲያን

ከሳን ሆዜ አውራጃ ምዕራብ ናን በተጨማሪ በአካባቢው ያሉትን እንደ አካባቢያዊ ሳን ፍራንሲስኮ በመሳሰሉት አውራጃዎች የሚገኙ ምዕራብ ናንን አጠቃሎና አስተባብሮ ያገለግል ዘንድ በ1985 ዓ.ም መጨረሻ አካባቢ የተመሠረተ ቤተ ክርስቲያን ነው። እንደ ሌሎቹ አብያተ ክርስቲያናት ሁሉ አንዳንድ ችግሮች ቢያጋጥሙትም ሁሉንም ሁሉንም እየተቋቋመ መንፈሳዊ አገልግሎቱን ቀጥሏል። ቤተ ክርስቲያኑ የራሱ የሆነ ሕንፃ የለውም።

6. የሚኒያፖሊስ ሚኒሶታ ደብረ ገነት መድኃኔ ዓለም ቤተ ክርስቲያን ታኅሣሥ 13 ቀን 1984 ዓ.ም

የተመሠረተው ይህ ቤተ ክርስቲያን ምንም እንኳን በተለያዩ ጊዜያት ፈተናዎች ቢያጋጥሙትም በካህናትና በሰው ልማትና በብርታት እየተቋቋመ እስከ አሁን አገልግሎቱን በማበርከት ላይ ይገኛል። ይህ ቤተ ክርስቲያን በአሁኑ ወቅት "ሚኒያፖሊስ ቅድስት ማርያም" የሚል ስያሜን አግኝቷል።

7. የኮሎምቢያ ኦሪጎን ቅድስት ሥላሴ ቤተ ክርስቲያን

በ1987 ዓ.ም የተመሠረተው ይህ ቤተ ክርስቲያን ገና ሲቋቋም ጀምሮ በራሱ ቦታና ንብረት ላይ ነው የተመሠረተው። ካህናትና ምእመናኑ በርታተው በመንቀሳቀስ ሐዋርያዊ ግዴታቸውን እየተወጡ የሚገኙበት ይህ ቤተ ክርስቲያን የቦታው ስፋትና አመቺነት ወደፊት የአጥቢያው ምጣኔ ሀብት እንዲዳብር ትልቅ ካቴድራል የሚያሠራ እንደሚሆን ይነገራል።

8. የደንቨር ኮሎራዶ ሐመረ ኖጎ ኪዳነ ምሕረት ቤተ ክርስቲያን

በመስከረም ወር 1984 ዓ.ም የተመሠረተው ይህ ቤተ ክርስቲያን በሌሎች አብያተ ክርስቲያናትና ምእመናን ላይ የደረሰው የመከፋፈልና የመካከል እንግልት ቢያጋጥመውም፣ ካህናትና ምእመናኑ በሚያደርጉት ከፍተኛ የሆነ መንፈሳዊ እንቅስቃሴ ደስ በሚያሰኝ መንፈሳዊ አንድነትና የምጣኔ ሀብት ዕድገት ላይ ይገኛል። በዚህም የተነሳ በኪራይ ይገለገሉበት የነበረውን ግሩም የሆነ አርቶዶክሳዊ ሥሪት /ዐቅድ/ ያለው ቤተ ክርስቲያን ገዝተው የካቲት 16 ቀን 1992 ዓ.ም በበዓል ኪዳነ ምሕረት በርካታ ሊቃውንት ቤተ ክርስቲያንና ምእመናን በተሳተፉበት በአርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያናትን ቀኖና መሠረት ከፍ ባለ ሥነ ሥርዓት ቅዳሴ ቤቱ ተከናውኖ ታቦተ ሕጉ መንበረ ክብሩን እንዲይዝ ተደርጓል። ቤተ ክርስቲያኑ

በተለያዩ ጊዜያት በድርቅ ለተጉዳይ እትዩታዎቹን የገንዘብ ርዳታ ሲያደርግ ቆይቷል።

9. የአርሊንግተን ቨርጂኒያ አቡነ አረጋዊ ቤተ ክርስቲያን

በ1987 ዓ.ም የተመሠረተው ይህ ቤተ ክርስቲያን አጋጥሞ በነበረው ችግር ከአሁን ስብከቱ አስተዳደር ውጭ ቢቆይም በተደረገው የሰላም ስምምነት ከነሐሴ 17 ቀን 1990 ዓ.ም ጀምሮ በሰሜን አሜሪካ የኢትዮጵያ አርቶዶክስ ትዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሀገረ ስብከት አስተዳደር ሥር በመሆን ሐዋርያዊ ተግባሩን በማካሄድ ላይ ይገኛል።

10. የኢንዲያና ፖሊስ ቅዱስ ሚካኤል ቤተ ክርስቲያን

በ1991 ዓ.ም የተመሠረተው ይህ ቤተ ክርስቲያን ከአንዲት በጉ አድራጊ ኢትዮጵያዊት ሴት አንድ ሰፊ ቦታ ከነሕንፃው ተበርክቶለት አገልግሎቱን በማበርከት ላይ ይገኛል።

11. የሱ ፎልስ ሳውዝ ዳኮታ ቅድስት ኪዳነ ምሕረት ቤተ ክርስቲያን

ሰኔ 24 ቀን 1990 ዓ.ም የተመሠረተው ይህ ቤተ ክርስቲያን በዓመቱ ከሳውዝ ዳኮታ ስቴት ሕጋዊ ዕውቅና አግኝቶ አገልግሎቱን በማበርከት ላይ ይገኛል። ቤተ ክርስቲያኑ የራሱ የሆነ ሕንፃ ስለሌለው በኪራይ ይገለገላል።

12. የቦስተን ማሳቼሴት ቅድስት ማርያም ቤተ ክርስቲያን

ይህ ቤተ ክርስቲያን ቀድሞ በቅዱስ ሚካኤል ስም ተቋቁሞ በአካባቢው ለሚገኙት ምእመናን መንፈሳዊ አገልግሎት ሲሰጥ ቆይቷል። ሕንፃው የኪራይ ነው።

13. የብሩክሊን ኒውዮርክ ቅዱስ ገብርኤል ቤተ ክርስቲያን

ይህ ቤተ ክርስቲያን ከብዙ ዓመታት በፊት ራሱን «ሊቀ ጳጳስ ነኝ» ብሎ ይጠራ በነበረው የፖርቶሪኮ /Puerto Rico/ ተወላጅ በሆነው "አባ" ሚካኤል በተባለው ግለሰብ አማካይነት «ተመሥርቶ የነበረ» ሲሆን በአሁን ስብከቱ አስተዳደር እንደ ገና ተባርኮ በቤተ ክርስቲያናትን ሥር እንዲሆን ተደርጓል። የአጥቢያው ምእመናን በብዛት በዚያው ተወልደው ያደጉ ጥቁር አሜሪካውያን /ምዕራባውያን/ ናቸው።

14. የቴኒሲ ኒው ጆርጊ ቅዱስ ሚካኤል ቤተ ክርስቲያን

ይህ ቤተ ክርስቲያን በ1987 ዓ.ም ሲመሠረት በጥምቀት የኢትዮጵያ አርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን አባላት ለሆኑት ምዕራባውያን ታስቦ የተሠራ ሲሆን ምንም

እንኳን በርካታ የተደራረቡ ችግሮች ቢኖሩበትም እስከ አሁን ድረስ አገልግሎቱን በማበርከት ላይ ይገኛል።

15. የሶስ አንጀለስ ቅድስት ሥላሴ ወገብረ ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን

ይህ ቤተ ክርስቲያን ከተቋቋመ ጀምሮ በአካባቢው የሚገኙ ምእመናንን በማገልገል ላይ ይገኛል። ሕንፃው የኪራይ ነው።

16 የኒው ዮርክ ቅድስት ሥላሴ ቤተ ክርስቲያን

ይህ ቤተ ክርስቲያን በአገልጋይ ካህናቱ ብርታት፣ በምእመናኑ ታዛዥነት በመልካም ሁኔታ አገልግሎቱን በመፈጸም ላይ ይገኛል።

17. የአስተን ቴክሳስ ቅዱስ ራጉኤል ቤተ ክርስቲያን

በአካባቢው ምእመናን ጥንካሬ የተመሠረተው ይህ ቤተ ክርስቲያን የሚገለገለው በግዢ ባገኘው የራሱ በሆነ ሕንፃ ነው።

በኢትዮጵያ አርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ቀኖና መሠረት በአሁን ስብከቱ ሥር ያሉት አብያተ ክርስቲያናት እነዚህ ናቸው። በሚቀጥለው እትም ደግሞ ከላይ በተዘረዘሩት አብያተ ክርስቲያናት አማካይነት ቅድስት ቤተ ክርስቲያናትን የምትሰጠውን መጠነ ሰፊ አገልግሎት ሲገጥመው የቆየውንና እየገጠመው ያለውን ሳንክ ዘርዘር አድርገን እናቀርባለን።

የአብያተ ክርስቲያናት ዝርዝር ከአጫጭር መግለጫዎች ጋር ያገኘው ብዕዕ አቡነ ማትያስ በ20 ኛው የመንበረ ፓትርያርክ አጠቃላይ ጉባኤ ላይ ተገኝተው ካቀረቡት የአሁን ስብከቱ ሪፖርትና በአሜሪካ ከሚኖሩ አንድ የማኅበራችን አባል ነው።

ይቆየን ወስብሐት ለአገዛዚአብሔር

በኢትዮጵያ አርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በሰንበት ት/ቤቶች ማደራጃ መምሪያ ማኅበረ ቅዱሳን የንዋያተ ቅድሳት ማምረቻና ማከፋፈያ በአዲስ መልክ ተዋቅሮና ተደራጅቶ አገልግሎት መስጠት ጀመረ !!

ስልክ 56-67-88 በኢ/አ/ተ/ቤተ ክርስቲያን በሰንበት ት/ቤቶች ማ/መምሪያ ማኅበረ ቅዱሳን

ገደባለኝ ቀለብ/ ያን ሐሩ ንበ ቤተ ትምህርት ዘሰንበት።
 ባለፈው ክፍለ ትምህርታችን ምክ ኢ. ለ በ.አለ
 ንዮትን፣ ሁኔታን፣ቦታን የሚገልጹ፣ ገዘደ.እንተ ሀ.ሀ ወ ገ
 ውጤትን የሚያመለክቱ ተውሳክ 8. እለ /እነ/ መኑ ውእቶሙ ሐሩ
 ግሦችን በማቅረብ መልመጃ መስጠ ንበ መካነ ኢያሱስ ዘጎንደር
 ታችን ይታወሳል። ለመልመጃዎቹ አ. እንተ በ.ወ ገ.ዘ
 ምሳሽ በመስጠት የተሳተፉ አንባቢያንን ደ.ለ ሀ.አ ወ ገ
 እያመሰገንን ስም ዝርዝራቸውንና 9. ደራርቱ _____ ኢትዮጵያ ሮ
 ቀደም ሲል በተላለፉ ክፍለ ትምህር ጸት በመርሕበ ባርሴሎና
 ቶች ላይ የተዘጋጁ ተጨማሪ ጥያቄ አ. ዘ በ.እንተ ገ.አለ ደ.ወ
 ዎችን እነሆ ብለናል። የተለመደውን ሀ.አወበ
 ተሳትፏቸው እንጠብቃለን። ለጥያ 10 ዝንቱ መልበስ ውእቱ መልበስ
 ቄዎች ምሳሽ በመስጠት የተሳ ክረምት
 ተፋ፡- ሚሪ ደገ /የተባበሩ ዐረብ አ. እለ በ.ለ ገ.ንበ ደ.እንተ
 ኤሚሬቶች/፣እንተ ማርያም /ቤሩት- ሀ አልቦ መልስ
 ለባናስ/፣ጽጌ ለማ /ባሕር ዳር/፣ሰሎሞን
 በርሄ/ አዋሳ ብላቴ/፣መንግሥቱ ኃይሌ
 /ቤታጅራ/፣ እንተ ማርያም /ቤተ ሳይዳ
 ቅዱስ ገብርኤል/ ወ/ሮ ለምለም
 አብርሃም፣ሱራፊል ፈን ታሁ፣ ተክለ
 ሚርያም፣በላይነህ መብራቱ /አ.አ/፣፣

ጥያቄ

- ግብረ - ቤት /የቤት ሥራ/
- ኅረዩ - መረጠ
- ኅርይ - ምረጥ
- ኅርዩ - መረጠ
- ኅሪ - ምረጥ
- ኅሪ /ኅረይ/፣

1. ሰላም _____ አጋውዮ
 አ. ለክሙ በ.ለክን ገ. ለኪ
 ደ. ሎሙ ሀ. ሎቱ
2. ሰላም _____ እንዘ ንሰግድ ንብለኪ።
 እንዘ እየ ንብለኪ - እንልሻለን
 አ. ለክ በ.ለኪ ገ.ለክሙ
 ደ.ሊተ ሀ. ሎቱ ወ. ላተ
3. አሌ _____ አ ሰብአ ሰዶም
 አ.ሊተ በ.ለክ ገ.ለክሙ ደ. ሎሙ
 ሀ.ሎቱ ወ. አልቦ መልስ
4. አነ _____ ሐርኩ ንበ ደብረ
 ታቦር
 አ. ለልዩ በ.ለሊክ
 ገ. ለሊክሙ ደ.ለሊኑ
- 5 _____ ሕይወት በቤተ
 ክርስቲያን
 አ. ለነ በ.ሊተ ገ. ሎቱ
 ደ. ለክሙ ሀ.ከሎሙ /ሀ.ሉም
6. አ ማርያም _____ ድንኳ ከሉ ዓለም
 ድንኳ -ዳነ
 አ. ብክ በ. ብክመ ገ. ብነ
 ደ. ብኪ
7. ወሉድ _____ ቤተ ክርስቲ

2. ወልጥ ንበ ልሳነ ግእዝ
 1. አባቴ ውዳሴ ማርያም አመጣልኝ።
 አምጽአ /አመጣ/
 2. የኔ ልጅ ቡሩክ ነው።
 3. ይህች ልጅ የሰንበት ተማሪ ናት።
 4. እኔና ወለተ ማርያም ወደ ግሸን
 ሄድን።
 5. ከአምላክ የተገኘ አምላክ
 6. እግዚአብሔር ኃይል ነው።
 7. ይህ ቃል የግእዝ ቃል ነው
 8. መድኃኔዓለም በጎልጎታ ተቀበረ።
 9. እግዚአብሔር ሕይወቴን
 ይባርክልኝ። /ይባርክ-ይባርክ/
 10. ለአባቶቻችን አምላክ ምስጋና
 ይሁን።
 11. መድኃኔ ዓለም ለእኛ ተሰቀለ።

ባለፉት እትሞች የቀረቡት ክፍለ ትምህርቶች ላይ በመመርኮዝ በመላት ለሚከተሉት ቃላት ፍቻቸውን አስቀምጥ።

- የግስ ቃላት**
1. ነበረ
  2. አርመሶ
  3. ኖመ
  4. ተፈሥሐ
  5. ሰዓለ
  6. ሐረ
  7. በከዩ
  8. ተለወ
  9. ኮነ
  10. ፈተወ
  11. አእመረ
  12. ሰከበ
  13. ገብረ
  14. ከበበ
  15. አተወ

16. ቦአ
17. ነቀወ
18. ገፍቦ
19. ኅልቀ
20. ፈትሐ
21. ከርመ
22. ወዐለ
23. ነጸረ
24. መሐረ
25. መሀረ
26. ደረሰ
27. ተከወሰ
28. አስሐወ
29. ተዋነዩ

ተሰማሚ ቃላት

1. ከመ
2. እለ
3. ምስለ
4. ጥቀ
5. በእንተ
6. እም
7. ወ
8. ዝዩ
9. ዘ
10. እለ
11. ዝንቱ
12. ዛቲ
13. ውእቱ

ሌሎች ቃላት

1. ገብር
2. አመት
3. እድ
4. ላሕም
5. ትእይንት
6. ደወል
7. መርሶ
8. ረድእ
9. ቤተ ላሕ
10. መጥቅፅ
11. ተመሃሪ
12. መጽሔት
13. ጠያር
14. አግፅን
15. ማጹን
16. ክታብ

ከሚቀጥለው ዝግጅታችን ጀምሮ ደግሞ ስለ አያያዥ (Conjunction) እና እርባ ግስ (Tenses) የተመለከተ ክፍለ ትምህርቶችን ይዘን እንቀርባለን።
 ወስብሐት ለእግዚአብሔር

መንገደኛው

«ፎቶ ኮፒ» ሥርዓት ወይስ...

እኔ የምላችሁት አሁን «አዲስ አበባ» የሚለው ስም መቀየር አለበት። መፈክር ነው። የመንገደኛው። ለምን መሰላችሁት በውስጥ የሚታየው «አዲስ አበባ» ሳይሆን የሚጠቅም የሚገኝ ሌላ አዳዲስ ነገር ነው። ለካስ ሰላምታ አላቀረብኩም። ወዳጆቼ ተቀማጮች፣ እንደምን ከርማችኋል? እኔ መንገደኛው አሁንም አለሁ፣ እንደ ተጓዥሁ። አሁን በቅርቡ እንኳን ግሽን ደብረ ክርቤ ማርያም፣ ዝቋላ ጸድቆ አቡነ ገብረ መንፈስ ቅዱስ፣ ቅድስት አርሴማ ደርሼ ነው የመጣሁት። በቅርቡ ደግሞ እሄዳለሁ፣ ልቤ ሳይሆን እግሬ ወደ መራኝ። አሁን ያቃተኝ "ወደ ራሴ መጓዥ" ነው።

ይህኛ «አዲስ አበባ» የተባለችው ከተማ የዕድገትም የልማትም፣ የውድቀትም የጥፋትም፣ የመሠልጠንም የመሰይጠ ነም፣ የመካድም የማመንም፣ የድብልቁም አዲስ መብቀያና መቀበያ ናት። የመንገደኛው ልቤ ፍልስፍና ሳይሆን የከተማዋ የአራት ኪሎ፣ የመርካቶ... የየዕለቱ ሥራ ገቢ ነው። "የአዲስ መብቀያ ናት" ስለ አምጣ የምትወልደውን ሳይሆን ባልሰከ ልብናዋ አብራ፣ ማየትን አጥቶ መኩረጅን ገንዘብ ባደረገ ዐይኖቿ «ፎቶ ኮፒ» የምታደርገውን ነው። የፎቶ ኮፒ ዋጋ ረከሰ 0.20 ሳንቲም ገብቶ የለም ታድያ ኮፒ ብታደርግህ? ብቻ አራጅናል ጠፍቶ ትምህርቱ ነጭ፣ ባሕሉ፣ ሥርዓቱ፣ ሃይማኖቱ፣ ትዳሩ... «ፎቶ ኮፒ» እንዳይሆን መንገደኛው ልቤ መፍራት ከጀመረ ስንት ስንበት አስቆጠረ መሰላችሁ?

አንድ አዲስ ነገር ልንገራችሁ። ጽዋ ታውቁ የለ? የትኛው? እንደማትሉኝ ነው። በትዳላን፣ በጸድቃን፣ በሰማዕታት ስም ምእመናን ተሰባስበው የሚጠጡትን ማለቱ ነው። አዲስ አበባ አዲስ «የጽዋ ሥርዓት»፣ አዲስ «የመዝሙር» ሥርዓት፣ አዲስ «የቦታ ብ/የማግተብ/ ሥርዓት» ... አላት።

መንገደኛው የሚያውቀውን የጽዋ ሥርዓት ልንገራችሁ። ጽዋው የአዳር ፕሮግራም አለው፣ ይታደራል። ጸሎት፣ ትምህርት፣ መመካከር ... በአዳሩ ይካተታሉ። ታድያ ወንዶችም ሴቶችም ናቸው። በአዳሩ መርሐ ግብር የሚላተፉት። መንገደኛው ደንቆታል። ታድላው!! ያር ጠፍቶላቸው ይሆናል ሳይፈተኑ እንደ መንጋ አንድ ላይ ታገረው የሚያድሩት። ግን እኮ እኒያ የኔታ። «ሰው መለኮት አይደለም ልጄ ሆይ፣ ከተቃራኒ ጾታ ጋር ከአንድ ቤት አትደር። በገባር ባትሰናከል በገሊ ና መተዳደሩም አይቀርምና። ደግሞም ከፈተና መሸሽ እንጂ ራስን ለፈተና ማጋለጥ ዋጋ የማይገኝበት ሰማዕትነት ነው። ልጄ ሆይ፣ እሳት በጭን ቋጥሮ የማይቃጠል ማን ነው?» ይሉኝ ነበር። ስለ ጽዋዎቹ አልጨረስኩም። ጠየት ሁሉም ከ"ጸሎት ቤት" ወደ የሥራቸው ወይም ቤታቸው ይሄዳሉ። ከስዓት ወይስ ከቅዳሴ ውጭ ተመልሰው ይገናኛሉ። ይበላላ፣ ይጠጣል። ከዚያም ጽዋው ይወጣል። አዲሱ ነገር እዚህ ጋር ይከሰታል። አይ መንገደኛው፣ ይህኛን አዲስ ሥርዓት በአዲስ አበባ ያያት ቀን። - "ለእግዚአብሔር ወይም ለቤተ ክርስቲያን ምስክር መሆን" ብሎት ነበር። ሁለት ሜትር ያህል ርዝመት ያለው። "ሥዕል ማርያም" /ቆሣ እጃቸን የዘረጋችው ቅድስት ድንግል ማርያም ትሁን አትሁን መንገደኛው አልደረሰበትም/ ተያዘ። በሰንት መከራ "ተጋድሞ፣ ተዛዘር" ከቤት ወጣ። ከበር ተያዘ። "መዝሙር" ተጀመረ። መዝገያ የቤት በር የሚያክለው "ሥዕል" ተይዞ መዝሙር እየተዘመረ ጽዋው እስከሚገባበት ቤት ድረስ ከበር "እየተደለቀ" ተደረሰ። አዲስ የጽዋ ሥርዓት!! ሰው ሁሉ በአግራውት ያያቸዋል። መንገደኛው ብቻ ነው በመመስረት ዓይነት ጅልነት ሲመለከታቸው የነበረው። ግን መንገደኛው ልቤ "መጀመሪያ ይህን ትርጉም ባየህ ጊዜ እምነትን ከመመስከር ነው ወይስ ከግብዝነት ነው ያየኸው?" ብሎኝ ነበር። ይሁንና ሁለቱንም ላይሆን ይችላል። አዲስ ነገር መፍጠር። አይ ፍልስፍና!!

ሌላም አለ። ጸሎቱ ነዋ!! አዲስ ጸሎት። ምን ጸሎት ብቻ፣ አዲስ ቅዳሴም እንጂ። መንገደኛው ባይማርም የተማሩት ነረቤቱ ድሮ ይነግሩት ነበር። ቤተ ክርስቲያን የጸሎቱን፣ የቅዳሴውን ሥርዓት... ሰፍራ ቆጥራ አስረክባ ነበር። አሁን ግን ሁሉም እየቅል ሆኗል። በመጽሐፍ በተጻፈው ላይ መጨመር፣ መለወጥ... አራቱን የሒሳብ መደቦች መለማመጃ ሆኗል።

አይ መንገደኛው ልቤ፣ "አንተ ሒሳብ አትማርና... አልኩት" ቀልዴን መሰላችሁ? መደበኛው ተዘንግቶ ጭማሪው ቤተ ክርስቲያንን ሊሞላት ነው። «እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ሆይ፣ በመልአኩ በቅዱስ ገብርኤል፣ በቅዱስ ሚካኤል፣ በቅዱስ ሩፋኤል ሰላምታ.....። ... ከኒታችን፣ ከመድኃኒታችን፣ ከአምላካችን፣ ከፈጣሪያችን... ይቅርታንና ምሕረትን ለምኛልን፣ አማልጂን።» ይሄ ደግሞ አንድምታ ጸሎት መጸለይ ይባላል። በነ መንገደኛው መንደር። እንዴት መሰላችሁ፣ እኛ የግእዝ መምሩ ናቸው። መሐረ ማለት ይቅር አለ ማለት ነው ያሉኝ። አባቶቻችን። ለይተን የምናውቃቸው ከሆነ ጸሎት ሲጻጸዩ «መደመርና ማብዛትን ስለማያውቁ» አንዱን ቃል ይደጋግሙታል።

የአንድምታ ቅዳሴውንም ልንገራችሁ። ብቻ ዲያቆናቱ የቅዳሴ ጠበል እንዳይከለክሉኝ አደራ በሉልኝ። "ንነጽር፣ እናስተውል" እንደ ማለት፣ "የእግዚአብሔርን ጥበብ እናስተውል" ይላል ቀላውስቱም። እንጂ "ደኅንነትን የምንለምንሽ ክብርን የተመላሽ ቅድስት ሆይ" የሚለውን "ድኅነት ሥጋን ድኅነት ነፍስን የምንለምንሽ..." እያሉ "ያሰማምሩታል"። መጽሐፉ ሲ ቢ ሆን ቢያንስ መጽሐፈ ቅዳሴው ወደ አምስት ዓይነት ደርሷል ይላሉ። ሊቃውንቱ ዜማው፣ ዘሩ የማይገናኝ። አንድ ምሳሌ ላቅረብላችሁ። "በአማን ደምክ ክቡር"፣ የሚለውን "በምሳሌ ደምክ ዝንቱ" ተብሎ የተዘጋጀ የቅዳሴ መጽሐፍ አለ። «ፎቶ ኮፒ» መሆኑ ነው። መናፍቃኑ ሥጋ ወደሙን «አማናዊ /እውነተኛ/ ሳይሆን መታሰቢያ ምሳሌ ነው» ብለውት የለ። ይኼም "በምሳሌ ደምክ..." ቢል ማን ሊከለክለው?

ድሮ ድሮ የትርጓሜ ትምህርት የሚሰጠው በወንበር፣ በገላጌ ነበር። አሁን አሁን ቅዳሴው በትርጓሜ መሆኑ ሊቅ ነት ወይስ ድንቁርና? የመንገደኛው ጥያቄ ነው። ቤት ሲያረጅ፣ ለፈርስ ሲዘምም በሌላ ምሰሶ ደግፈው ያቀኑታል። ያረጀውን ምሰሶ ያፈርሱታል። ይነቅሉታል። ነገ ትርጓሜው በዝቶ ንባቡን እንዳያጠፋው! ወደ አዲስ አበባና ሰዎቿ። ፈሪሳውያን እግዚአብሔር ጠሙሴ በኩል በሰጣቸው ደገኛው ሕግ ላይ ሲጨምሩ፣ ሲተረጉሙ በስተመጨረሻ ከእግዚአብሔር የተሰጣቸውን ረስተው በጭማሪው ብቻ ቀሩ። የአዲሳባዎቹ "የመደመርና የመጨመር ተማሪዎች" መጨረሻቸው ምን ይሆን?

ለመንገደኛው ሃይማኖተኝነት መጨመር ሳይሆን ባለው ጸንቶ መመራት መቻል ነው። የመዝሙሩ፣ የዜማው፣ የግጥሙና የአሸባሽቡ ሥርዓት ያለ አገባብ «አድኅ፣ አድኅ» የመናፍቃኝን «ፎቶ ኮፒ» ለመሆን እንደ ደረሰው ሁሉ ጸሎቱም ቅዳሴውም ገብ ጀምሯል። ማን ይመልሰው ይሆን? እኔ እንጂ! በቃ ከዐሥር ከሃያ ዓመት በኋላ በ"ነበር" ቅርስነት እንመላ ይሆን? መንገደኛው ሃይ። እንጂ መመለሻውን?!!

© ማኅበረ ቅዱሳን

ይህን መጽሔት ያለ ማኅበረ ቅዱሳን ፈቃድ በክፍልም ሆነ በሙሉ ማሳተም ፤ እንዲሁም በማንኛውም መልኩ ለሽያጭ ማዋል በህግ የተከለከለ ነው።